

การศึกษารายกรณี ของ นักเรียนเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนทิวไผ่งาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์
ของ
สงวนศรี แคนสา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
ตุลาคม 2551

การศึกษารายกรณี ของ นักเรียนเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนทิวไผ่งาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์
ของ
สงวนศรี แคนสา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
ตุลาคม 2551
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษารายกรณี ของ นักเรียนเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนทิวไผ่งาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
นางสาวสงวนศรี แคนสา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
ตุลาคม 2551

สงวนศรี แคนสา. (2551). การศึกษารายกรณี ของ นักเรียนเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนทิวไผ่งาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์
กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา

การศึกษาคครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษารายกรณี ของ นักเรียนเกี่ยวกับมารยาทในชั้น
เรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนทิวไผ่งาม ปีการศึกษา 2548 จำนวน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ใน
การรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินมารยาทในชั้นเรียน แบบบันทึกมารยาทในชั้นเรียน และ
เทคนิคต่างๆด้านจิตวิทยา ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ ทัศนศึกษาประวัติ บันทึกประจำวัน ระเบียบ
สะสม สังคมมิติ การเยี่ยมบ้าน แบบสอบถาม และแบบทดสอบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีวิเคราะห์
เชิงพรรณนา

ผลการศึกษาปรากฏผลดังนี้

มารยาทในชั้นเรียน มีสาเหตุมาจากตัวแปรด้านส่วนตัว คือ นักเรียนมีบุคลิกภาพไม่
เหมาะสมและจากตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ด้านครอบครัว คือ สัมพันธภาพระหว่างสมาชิกใน
ครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว อาชีพของบิดามารดา และระดับการศึกษาของบิดา
มารดา ด้านโรงเรียน ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในชั้นเรียน สัมพันธภาพระหว่าง
นักเรียนกับครู และลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน ด้านสังคม ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่าง
นักเรียนกับเพื่อนบ้าน และลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย เมื่อทำการศึกษารายกรณีแล้ว
พบว่า นักเรียนมีความเข้าใจ และยอมรับว่าตนเองมีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม มีความตั้งใจ
อยากแก้ไขและปรับปรุงตนเอง อันเป็นแรงจูงใจซึ่งทำให้มารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมลดลง และ
ช่วยให้มีมารยาทในชั้นเรียนเหมาะสมเพิ่มขึ้น

A CASE STUDY ABOUT ETIQUETTE IN CLASSROOMS OF MATHAYOM
SUKSA II STUDENTS OF THEWPHAINGARM SCHOOL
IN KHET BANGPLUD, BANGKOK

AN ABSTRACT
BY
SANGUANSRI KHANSA

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Psychology
at Srinakarinwirot University

October 2008

Sanguansri Khansa. (2008). *A Case Study about Etiquette in Classrooms of Mathayom Suksa II study of Thewphaingarm School in Khet Bangplud, Bangkok*. Master Project, M.Ed. (Educational Psychology). Bangkok : Graduated School, Srinakarinwirot University. Project Advisor : Mrs. Wilailuck Pongsopar.

The purpose of this research were to study the etiquette in classrooms of Mathayom Suksa II study of Thewphaingarm School in academic year 2005. The research instruments were evaluation form, record form of etiquette in classrooms and varions psychological techniques ; observation, interview, autobiography, diary, cumulative record, sociometry, home visit, questionnaires and testing. The data was analyzed by descriptive statistics.

The results were as follows :

The etiquette in classrooms of students caused from personal factors which were inappropriate personalities and environmental factors The family environmental factors were interpersonal relationship between students and their family memberships , occupation and parents' educational level. The school enviroment factors were the interpersonal relationship between students and their peer groups and the interpersonal relationship between students and their teachers. Besides, it involved with the physical of school for social environmental factors it caused of the interpersonal relationship between students and neighbor sand and physical of accommodation .After the student were studied by case studies, they understood themselves and perceived their inappropriate etiquette in classrooms. They intended to improve their behavior which were their motivations to change their etiquette in classrooms. It would decreased inappropriate etiquette and increased more appropriate etiquette in classrooms as well.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานกรรมการบริหารหลักสูตรและคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง การศึกษารายกรณี ของ นักเรียนเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนทิวไผ่งาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ของ สงวนศรี แคนสา
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาหาบัณฑิต
สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

.....
(อาจารย์ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา)

ประธานกรรมการบริหารหลักสูตร

.....
(รองศาสตราจารย์ เวชณี กรีทอง)

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธาน
(อาจารย์ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ เวชณี กรีทอง)

..... กรรมการสอบสารนิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมธิดา แสนคำเครือ)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะศึกษาศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ งามนัย นัยพัฒน์)
วันที่.....เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2551

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ รองศาสตราจารย์เวชนี กรีทอง และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมธิดา แสนคำ เครือ กรรมการที่ได้รับแต่งตั้งเพิ่มเติมเพื่อสอบปากเปล่าสารนิพนธ์ ซึ่งได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำและช่วยเหลือ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์เวชนี กรีทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมธิดา แสนคำ เครือ และอาจารย์ ดร. พาสนา จุฬรัตน์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้กรุณาตรวจคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

ขอขอบพระคุณคุณครูฐานิยา ตั้งสกุลวานิช ครูใหญ่โรงเรียนทิวไผ่งาม คณะครูโรงเรียนทิวไผ่งาม ที่ได้ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบใจนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปีการศึกษา 2548 ของโรงเรียนทิวไผ่งาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์อุจน์จิต นาคนคร ผู้จัดประกายในการศึกษาต่อให้กับผู้วิจัยในครั้งนี้ อาจารย์พรพรรณ ธนะถาวร ผู้ที่คอยเป็นกำลังใจและให้ความอนุเคราะห์เครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อใช้ในการศึกษาและวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบใจ น้องหนู น้องแก้ว น้องยศ น้องเปิ้ล น้องไอ้ ดวงใจ สมุทวานิช ในการช่วยเหลือและเป็นกำลังใจในการต่อสู้กับปัญหาต่างๆ น้องเปี้ยก นันทวิทย์ เป่ามหานาคะ ที่คอยเป็นกำลังใจและช่วยเหลือตลอดเวลาไม่ว่าผู้วิจัยจะท้อแท้เพียงใด หากผู้วิจัยไม่ได้รับความช่วยเหลือจากน้องๆ ผู้วิจัยก็คงไม่มีโอกาสที่ดีเช่นนี้ รวมถึงพี่ๆน้องๆ และเพื่อนๆ สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ภาคพิเศษรุ่นรหัสปี 46 ทุกคนที่ไม่ได้กล่าวในที่นี้ แต่ผู้วิจัยก็รับรู้ถึงความห่วงใยและกำลังใจที่ได้รับเสมอมา

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอโน้มรำลึกถึงพระคุณบิดามารดา โดยเฉพาะคุณพ่อหลุย แคนสา พี่สาวและหลานๆ ผู้ที่เป็นกำลังใจสำคัญที่สุดของผู้วิจัยในครั้งนี้รวมถึงครูอาจารย์ผู้ที่มีพระคุณทุกท่านที่เป็นผู้ประสาทวิชาให้กับผู้วิจัยตั้งแต่อดีตจนปัจจุบันทุกท่านที่เป็นกำลังใจและช่วยเหลือให้ผู้วิจัยสามารถทำสารนิพนธ์จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

สงวนศรี แคนสา

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า.....	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตการศึกษาค้นคว้า.....	4
ประชากร.....	4
กลุ่มตัวอย่าง.....	5
ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	7
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี.....	9
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี.....	9
ความหมายของการศึกษารายกรณี.....	9
จุดมุ่งหมายในการศึกษารายกรณี.....	11
ประโยชน์ของการศึกษารายกรณี.....	13
กระบวนการการศึกษารายกรณี.....	14
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี.....	51
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมารยาทในชั้นเรียน.....	53
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับมารยาทในชั้นเรียน.....	53
ความหมายของมารยาทในชั้นเรียน.....	53
ประเภทของมารยาทในชั้นเรียน.....	54
ความสำคัญของการมีมารยาทในชั้นเรียน.....	61
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมารยาทในชั้นเรียน.....	62
งานวิจัยในประเทศ.....	62
งานวิจัยในต่างประเทศ.....	62
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง.....	63
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง.....	63

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
2 (ต่อ)	ความหมายของการให้คำปรึกษา.....	63
	จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษา.....	65
	หลักของการให้คำปรึกษา.....	65
	คุณสมบัติของผู้ให้คำปรึกษาที่ดี.....	65
	วิธีการให้คำปรึกษา.....	66
	ทฤษฎีการให้คำปรึกษา.....	66
	การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง.....	69
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง.....	72
	งานวิจัยต่างประเทศ.....	72
	งานวิจัยในประเทศ.....	72
	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนทิวไผ่งาม.....	73
	ประวัติโรงเรียนทิวไผ่งาม.....	73
	ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนทิวไผ่งาม.....	73
	การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนทิวไผ่งาม.....	73
	สีประจำโรงเรียน.....	74
	ปรัชญาและวิสัยทัศน์.....	74
	การจัดการเรียนการสอน.....	74
3	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	76
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	76
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	77
	แบบแผนการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	84
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	92
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	92
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	151
5	สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	164
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	164
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	164

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 (ต่อ) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	165
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	166
การวินิจฉัย	186
ข้อเสนอแนะ	192
บรรณานุกรม	194
ภาคผนวก	201
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	219

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงผลการประเมินมารยาทในชั้นเรียนก่อนและหลังได้รับการศึกษารายกรณี.....	152
2 แสดงผลการบันทึกมารยาทในชั้นเรียนก่อนและหลังได้รับการศึกษารายกรณี.....	158

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

มารยาทของคนในชาติเป็นส่วนหนึ่ง que แสดงให้เห็นถึงความเจริญงอกงามและความเป็นระเบียบแบบแผน ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมของแต่ละสังคม ซึ่งจะมีความแตกต่างกันในด้านความเป็นอยู่ โดยจะแสดงออกทางพฤติกรรมได้ เช่น การพูด การเดิน การแสดงความเคารพ การรับประทานอาหาร รวมทั้งการรู้จักปฏิบัติตนต่อผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสิ่งเหล่านี้ได้รับการถ่ายทอดจากการอบรม สั่งสอน ให้มีการเรียนและการฝึกปฏิบัติ มารยาทไทยเป็นสิ่งที่ได้รับการยอมรับกันมานานแล้วว่าเป็นสิ่งที่ดีงาม ถือเป็นวัฒนธรรมที่แสดงถึงความเจริญรุ่งเรือง และเป็นสิ่งที่แสดงออกถึงความอ่อนน้อม นุ่มนวล ความเรียบร้อย และความละมุนละไม อันเป็นเอกลักษณ์ของความเป็นไทยโดยเฉพาะ (กิตติพงษ์ เทียนตระกูล. และคนอื่นๆ. 2532 : 128)

มารยาทไทยเป็นเรื่องที่ถูกกละเลย โดยเหตุที่ว่าเมื่อไม่มีการปฏิบัติก็ไม่มีการบังคับ ไม่มีการลงโทษ เมื่อเวลาผ่านไปมารยาทไทยบางอย่างจึงถูกกลืนไปกับกาลเวลา ขาดการสืบทอด โดยมีช่องว่างระหว่างรอยต่อทางวัฒนธรรม เยาวชนที่ไม่เคยเห็นมารยาทไทยบางอย่างจึงมีความคิดเห็น ว่าล้าสมัย เป็นเรื่องน่าเบื่อหน่าย ไม่น่าสนใจ ผู้ใดประพฤติปฏิบัติก็จะแปลกไปจากหมู่คณะ ทำให้การมองเห็นในเรื่องมารยาทไทย ผิดไปจากความถูกต้องมากยิ่งขึ้น (สมจินตนา ภักดีศรีวงศ์, คุณหญิง. 2528 : 24) ความเจริญด้านวัตถุอันเป็นอิทธิพลของวัฒนธรรมตะวันตกมีคนไทยจำนวนมากไม่น้อยที่ยอมรับและเห็นดีเห็นงาม โดยเฉพาะเด็กวัยรุ่นนิยมว่าวัฒนธรรมตะวันตกเป็นสิ่งที่ทันสมัย โดยไม่คำนึงถึงผลเสียของการรับเอาวัฒนธรรมตะวันตกบางอย่างโดยไม่คำนึงถึงความเหมาะสมมาใช้ในชีวิตประจำวัน (จรัญ พรหมอยู่. 2526 : 24)

การอบรมสั่งสอนเรื่องมารยาทควรได้รับการปลูกฝังมาตั้งแต่เยาว์วัย นอกจากบ้านจะเป็นแหล่งถ่ายทอดกิริยามารยาทให้กับเด็กแล้ว โรงเรียนก็เป็นสถาบันที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งที่ฝึกสอนให้เด็กมีความประพฤติและกิริยามารยาทที่ดี มีกฎข้อบังคับและระเบียบวินัยให้นักเรียนปฏิบัติตามกฎข้อบังคับของโรงเรียนหรือกฎเกณฑ์ของโรงเรียนด้วยการแสดงกิริยา วาจาที่สุภาพเรียบร้อย ยิ้มแย้มแจ่มใส รู้จักควบคุมอารมณ์ แสดงว่านักเรียนมีกิริยามารยาทที่ดี (แถม ขอบฝึก. 2526 : 69) ผู้ที่มีมารยาทที่ดีนั้น คือ ผู้ที่ปรับปรุงตนให้เหมาะสมกับเวลาและสถานที่ หรือกาลเทศะเป็นสำคัญ ฉะนั้นผู้มีมารยาทก็คือ ประพฤติปฏิบัติตนในขอบเขตของวัฒนธรรมไทยเป็นผู้ที่ทันสมัยอยู่เสมอ ในสมัยก่อนเด็กไทยจะได้รับการฝึกฝนเรื่องกิริยามารยาทมาจากครอบครัวจากโรงเรียนตั้งแต่อายุน้อยไม่ว่าจะอยู่ในอิริยาบถใด จะเป็นนั่ง เดิน ยืน รับประทานอาหาร หรือนอน จะมีจุดมุ่งหมายเพื่อเสริมบุคลิกลักษณะของตนให้เป็นผู้ที่มีเสน่ห์ เป็นที่ชื่นชมนิยมหรือนับถือจากผู้พบเห็น ส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติมีสุขภาพดี เพราะท่วงท่าเป็นมารยาทอันดีงามทำให้ร่างกายมีความสมดุลไม่เป็นสาเหตุของโรคร้ายในภายหลัง เพื่อสังคมส่วนรวมมีความสุขไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน (ผอบ โปษะกฤษณะ. 2530 : 2) มารยาทไทยหมายถึง กิริยา วาจาที่คนไทยเห็นว่าเรียบร้อย ถูกลักษณะนิสัยของคนไทยที่

เป็นคนอ่อนโยน มีความสงบเสงี่ยมทั้งกาย วาจา เป็นการควบคุมกาย วาจา ให้อยู่ในกรอบที่สังคมยอมรับและต้องการ ดังนั้นผู้ที่ไม่มีมารยาทจึงเป็นผู้ที่ถูกสังคมตำหนิติเตียนได้ มารยาทเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าผู้นั้นมีลักษณะนิสัย มีความเป็นมาหรือได้รับการศึกษาในด้านนี้มาหรือไม่ คำกล่าวของชาวโบราณ ซึ่งได้ยินได้ฟังกันโดยทั่วไปว่า “สำเนียงส่อภาษา กิริยาส่อสกุล” จะเป็นสิ่งที่บอกความหมายของมารยาทไทยได้เป็นอย่างดี (สมจินตนา ภักดิ์ศรีวงศ์, คุณหญิง. 2528 : 27)

โรงเรียนมัธยมศึกษาก็เป็นสถาบันแห่งหนึ่งที่ประสบปัญหาเกี่ยวกับการแสดงมารยาทที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน เพราะถ้าหากนักเรียนมีการแสดงกิริยามารยาทอย่างเหมาะสม ก็จะทำให้บรรยากาศภายในโรงเรียนมีความราบรื่น สงบสุข การเรียนการสอนก็จะเป็นไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพ ดังที่ อเนกกุล กริแสง (2520 : 210) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่ก่อให้เกิดปัญหาในชั้นเรียน ได้แก่ การแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวต่อเพื่อนร่วมชั้น ได้แก่ การแกล้งเพื่อน การข่มขู่เพื่อน การเรียกร้องความสนใจจากเพื่อน เช่นการลุกออกจากที่นั่งโดยไม่ได้ออกอนุญาต การทำท่าทางตลกคะนองต่าง ๆ และการรบกวนการสอนของครู เช่นทำเสียงประหลาด พูดคุยเสียงดัง เคาะโต๊ะ เป็นต้น พฤติกรรมเหล่านี้นับว่าเป็นปัญหาที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง ผนวกกับสื่อและสภาพแวดล้อมในสังคมไทยปัจจุบันที่ยั่วยุแก่การประพฤติไม่เหมาะสมของเด็กไทย ซึ่งล้วนแต่เป็นภัยเงียบที่ค่อย ๆ คืบคลานเข้ามากัดกร่อนสังคมไทย เราจึงควรหันมาเอาใจใส่การอบรมสั่งสอนเด็กไทยด้านวัฒนธรรมให้มากขึ้น เพื่อให้เด็กไทยในวันนี้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ไม่ได้มีเพียงความรู้ความสามารถ ความคิดสร้างสรรค์ หากยังมีสำนึกในวัฒนธรรมไทยติดตัวไปด้วย

โรงเรียนทิวไผ่งามเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาแห่งหนึ่งซึ่งก่อตั้งเมื่อปลายปี พ.ศ. 2518 เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยมีมุ่งมั่นที่จะพัฒนาเยาวชนของชาติทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม นอกจากนี้นโยบายของโรงเรียนยังได้ระบุไว้ว่า จะส่งเสริมให้การศึกษาอบรมกุลบุตร กุลธิดา ให้มีความรู้ มีทักษะ มีคุณธรรม และมีเจตคติอันดี เพื่อให้เป็นพลเมืองที่ดีของชาติในอนาคต ตามเจตนารมณ์ของกระทรวงศึกษาธิการ (วารสารโรงเรียนทิวไผ่งาม. 2542 : 1) ในด้านการจัดการเรียนการสอนนั้น ได้มีการอบรมมารยาทโดยจัดไว้ในหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อปลูกฝังนักเรียนให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสมมีมารยาทที่ดีงามสืบต่อไป

ในฐานะที่ผู้วิจัยได้มาทำหน้าที่ในการดูแลเด็กพิเศษที่เรียนร่วมกับเด็กปกติในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนทิวไผ่งามแห่งนี้ ได้สังเกตว่านักเรียนในห้องเรียนส่วนมากมีปัญหา การแสดงมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมเป็นอย่างมากทั้งในขณะที่ครูสอนและขณะที่ครูมอบหมายงานให้ทำ โดยมีมารยาททางวาจาที่ไม่เหมาะสม ได้แก่ พูดคุยขณะครูสอนหรือเพื่อนพูด การพูดคำหยาบ การพูดเสียงดัง การพูดสอดแทรก พูดขัดจังหวะ และพูดคำไม่สุภาพ มารยาททางกายที่ไม่เหมาะสม ได้แก่ เคาะโต๊ะ นั่งไขว่ห้าง นั่งโยกเก้าอี้ ยืนคำสี่รชะ ยืนท้าวสะเอว ลุกเดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาต โยนสิ่งของให้เพื่อน และเอางานวิชาอื่นขึ้นมาทำ ซึ่งทำให้เกิดบรรยากาศไม่ดีเกี่ยวกับการเรียนการสอน เกิดผลเสียต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและเกิดผลเสียต่อการสอนของครู ดังที่หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2521 : 27) ระบุว่านักเรียนมีบทบาทในการเรียนการสอนอย่างมาก หากนักเรียนขาดมารยาทในชั้นเรียน ชอบพูดคุยกันในขณะที่ครูสอน ลุกเดิน

แฟนแฟน หรือถามครูโดยไม่ดูจังหวะ หรือดูโอกาสอันควร ก็จะทำให้การเรียนการสอนหยุดชะงักไม่ราบรื่น ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ไปสัมภาษณ์ครูประจำชั้นและครูประจำวิชาของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 9 ท่าน ว่านักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมในชั้นเรียนด้านใดบ้าง คณะครูได้ระบุว่านักเรียนมีปัญหาด้านมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมมากที่สุด โดยเฉพาะมารยาททางวาจาที่ไม่เหมาะสม ได้แก่ พูดคุยขณะครูสอน พูดคำหยาบ พูดเสียงดัง พูดสอดแทรก พูดขัดจังหวะ และพูดคำไม่สุภาพ นอกจากนี้ยังมีมารยาททางกายที่ไม่เหมาะสม ได้แก่ เคาะโต๊ะ นั่งไขว่ห้าง นั่งโยกเก้าอี้ ยืนค้ำศีรษะ ยืนท้าวสะเอว ลุกเดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาต โยนสิ่งของให้เพื่อน และเอางานวิชาอื่นขึ้นมาทำ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้สอดคล้องกับผลการสังเกตของผู้วิจัยได้กล่าวคือ ผู้วิจัยพบว่านักเรียนมี มารยาททางวาจาที่ไม่เหมาะสม ได้แก่ พูดคุยขณะครูสอนหรือเพื่อนพูด การพูดคำหยาบ การพูดเสียงดัง การพูดสอดแทรก พูดขัดจังหวะ และพูดคำไม่สุภาพ มารยาททางกายที่ไม่เหมาะสม ได้แก่ เคาะโต๊ะ นั่งไขว่ห้าง นั่งโยกเก้าอี้ ยืนค้ำศีรษะ ยืนท้าวสะเอว ลุกเดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาต โยนสิ่งของให้เพื่อน และเอางานวิชาอื่นขึ้นมาทำ ผู้วิจัยจึงขอความร่วมมือกับครูประจำชั้นในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 5 ท่านช่วยประเมินมารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนจำนวน 5 ห้องเรียนซึ่งมีจำนวนนักเรียนรวมทั้งหมด 172 คน อีกครั้งหนึ่ง ผลการประเมินของครูประจำชั้นพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 มีนักเรียนที่มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 9.30 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/2 มีนักเรียนที่มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 6.39 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/3 มีนักเรียนที่มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 7.55 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 มีนักเรียนที่มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 5.81 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/5 มีนักเรียนที่มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 5.23

จากผลการประเมินของครูประจำชั้นดังกล่าวข้างต้น ปรากฏว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมรวมทั้งหมด 59 คน เป็นนักเรียนชายจำนวน 41 คน และนักเรียนหญิงจำนวน 18 คน โดยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมจำนวนมากที่สุด คือ 16 คน คิดเป็นร้อยละ 27.11 ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยเป็นนักเรียนชายจำนวน 11 คน และนักเรียนหญิงจำนวน 5 คน

แนวทางการช่วยเหลือนักเรียนที่มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม สามารถทำได้หลายวิธี เช่น การใช้บทบาทสมมติ การใช้สถานการณ์จำลอง และการศึกษารายกรณี เป็นต้น ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจใช้วิธีการศึกษารายกรณีในการช่วยเหลือนักเรียนที่มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม เพราะการศึกษารายกรณี เป็นวิธีการที่ผู้วิจัยมีโอกาสศึกษารายละเอียดด้านต่างๆ เกี่ยวกับตัวนักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน เพื่อทราบสาเหตุที่แท้จริงของการที่มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม อันจะเป็นแนวทางที่ทำให้หาทางลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาดังกล่าวได้ตรงจุด ดังที่ กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 3) กล่าวว่า การศึกษาบุคคลเป็นรายกรณี คือการศึกษารายละเอียดต่างๆ ที่สำคัญ โดยเฉพาะการศึกษารายละเอียดนี้จะต้องศึกษาต่อเนื่องกันไป

ระยะเวลาหนึ่ง แล้วนำรายละเอียดมาวิเคราะห์ ตีความ เพื่อให้เข้าใจถึงสาเหตุของพฤติกรรมซึ่งอาจเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหาหรือไม่เป็นปัญหาก็ได้ พัฒนาการด้านต่าง ๆ ความสามารถพิเศษด้านใดด้านหนึ่งหรือหลาย ๆ ด้าน ถ้าในรายที่เป็นปัญหาจะได้ใช้เป็นแนวทางในการที่จะช่วยเหลือหรือแก้ไข แต่ถ้าในรายที่ไม่เป็นปัญหาจะได้ใช้เป็นแนวทาง ในทางป้องกันส่งเสริมหรือนำไปเป็นแบบฉบับแก่บุคคลอื่นต่อไปในปัจจุบันและอนาคต นอกจากนี้ พนม ลิมอารีย์(2530 : 19) กล่าวว่า การศึกษารายกรณีเป็นการศึกษาซึ่งสามารถรวบรวมข้อมูลได้จากหลายวิธี เช่น การสัมภาษณ์ การสังเกต การเยี่ยมบ้าน สังคมมิติ เป็นต้น ทำให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดลึกซึ้ง อีกทั้งยังทำให้ทราบถึงกระบวนการเกิดพฤติกรรมแล้วยังสามารถดำเนินการช่วยเหลือผู้รับการศึกษา ให้ดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

เนื่องจากหน้าที่อย่างหนึ่งของโรงเรียนก็คือ จะต้องรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งหมายความว่าศักดิ์ศรีและคุณค่าของนักเรียนแต่ละคนนั้น เป็นเรื่องราวที่ต้องระลึกรู้ถึงอยู่เสมอและต้องศึกษาเขาด้วยความเต็มใจในทุกวิถีทางที่สามารถกระทำได้ ดังนั้นวิธีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียนแต่ละคนและจำแนกข้อมูลนั้นอย่างเป็นระเบียบจึงเป็นเรื่องที่ต้องปฏิบัติและปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอเพื่อโรงเรียนจะได้จัดบริการแนะแนวให้ตรงกับความต้องการของนักเรียนได้ในโอกาสต่อไป (พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. 2527 : 6)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษารายกรณี ของนักเรียนเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนทิวไผ่งาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

เพื่อศึกษาสาเหตุเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียน และดำเนินการช่วยเหลือให้นักเรียนมีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมลดลง ตลอดจนพัฒนาให้นักเรียนมีมารยาทในชั้นเรียนเหมาะสมเพิ่มมากขึ้น

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จะเป็นแนวทางให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้แก่ ครูแนะแนว ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา ครูฝ่ายปกครอง และผู้ปกครอง ได้นำการศึกษารายกรณี ไปช่วยเหลือนักเรียนที่มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ต่อไป

ขอบเขตการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน

ทิวไผ่งาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2548 ที่มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม จำนวน 59 คน เป็นนักเรียนชายจำนวน 41 คน และนักเรียนหญิงจำนวน 18 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน ทิวไผ่งาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2548 ที่มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม จำนวน 6 คน เป็นนักเรียนชายจำนวน 3 คน และนักเรียนหญิงจำนวน 3 คน โดยมีเกณฑ์การ คัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

- 2.1 มีอายุใกล้เคียงกัน คืออายุระหว่าง 12-14 ปี
- 2.2 เรียนอยู่ในห้องเรียนเดียวกัน คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1
- 2.3 สถานภาพทางครอบครัว ใกล้เคียงกันคือบิดามารดาอยู่ด้วยกัน
- 2.4 มีบุคลิกภาพแบบเดียวกัน คือ บุคลิกภาพแบบ เอ

3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ มารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมซึ่งดำเนินการช่วยเหลือโดยใช้การศึกษารายกรณี

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. มารยาทในชั้นเรียนหมายถึง การแสดงกิริยาวาจา ของนักเรียนในชั้นเรียน ต่อครู และเพื่อน ซึ่งแบ่งเป็น มารยาททางวาจาและมารยาททางกาย ในขณะที่ครูสอน และขณะที่ครูมอบหมายงานให้ทำ โดยแสดงพฤติกรรมดังนี้

- 1.1 มารยาทในชั้นเรียนขณะครูสอน ได้แก่
  - 1.1.1 มารยาททางวาจา ได้แก่
    - 1.1.1.1 พูดคุยขณะครูสอน
    - 1.1.1.2 พูดสอดแทรก พูดขัดจังหวะ
    - 1.1.1.3 พูดคำหยาบหรือพูดคำไม่สุภาพ
    - 1.1.1.4 พูดล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน
    - 1.1.1.5 พูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้
  - 1.1.2 มารยาททางกาย
    - 1.1.2.1 เคาะโต๊ะ
    - 1.1.2.2 นั่งโยกเก้าอี้
    - 1.1.2.3 นั่งไขว่ห้าง
    - 1.1.2.4 ลุกเดินไปมา โดยไม่ได้รับอนุญาตจากครู
    - 1.1.2.5 แสดงสีหน้าไม่พอใจเมื่อครูตักเตือน

1.2 มารยาทในชั้นเรียนขณะครูมอบหมายงานให้ทำ ได้แก่

1.2.1 มารยาททางวาจา

1.2.1.1 ตะโกนเสียงดังขณะทำงาน

1.2.1.2 พูดคำหยาบ

1.2.1.3 พูดแซงขณะเพื่อนพูด

1.2.1.4 พูดล้อเลียนเพื่อน

1.2.1.5 พูดขัดจังหวะเพื่อน

1.2.2 มารยาททางกาย

1.2.2.1 เดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาต

1.2.2.2 ยืนค้ำศีรษะครู

1.2.2.3 ยืนท้าวสะเอว

1.2.2.4 โยนหรือขว้างปาสิ่งของหรืออุปกรณ์การเรียนให้เพื่อน

1.2.2.5 นั่งงานวิชาอื่นขึ้นมาทำ

2. การศึกษารายกรณี หมายถึง การศึกษารายละเอียดต่าง ๆ ของนักเรียนอย่างต่อเนื่องในระยะเวลาหนึ่ง โดยมีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตีความเพื่อหาสาเหตุของนักเรียนที่มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมลดลง และพัฒนาให้มีมารยาทในชั้นเรียนที่เหมาะสมเพิ่มขึ้นทั้งในขณะครูสอน และขณะครูมอบหมายงานให้ทำ โดยมีกระบวนการในการศึกษา 7 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 การกำหนดปัญหาและการตั้งสมมติฐาน เป็นขั้นตอนแรกของการศึกษารายกรณี โดยการที่ผู้วิจัยกำหนดว่านักเรียนที่มีมารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสม และผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานว่าเกิดจากสาเหตุ 2 ประการ คือ สาเหตุจากตัวนักเรียนเองและสาเหตุจากสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สิ่งแวดล้อมในครอบครัว สิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและสิ่งแวดล้อมในสังคม

2.2 การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นขั้นตอนที่สองของการศึกษารายกรณี โดยการหาข้อเท็จจริงหลังจากตั้งสมมติฐานแล้วซึ่งใช้เทคนิคเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียน 8 เทคนิค ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน อัดชีวประวัติ บันทึกประจำวัน สังคมมิติ การใช้แบบสอบถาม การใช้แบบทดสอบ และระเบียบสนทนา แล้วนำข้อมูลที่ได้มาตีความหรือแปลความหมาย เพื่ออธิบายสาเหตุของมารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน

2.3 การวินิจฉัย เป็นขั้นตอนที่สามของการศึกษารายกรณี โดยการนำเอาผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากหลาย ๆ วิธีมาพิจารณาเพื่อวินิจฉัยว่ามีสาเหตุจากตัวนักเรียนเองและสาเหตุจากสิ่งแวดล้อมใดบ้างที่เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมของนักเรียน โดยนำความรู้จากทฤษฎีต่าง ๆ ทางจิตวิทยามาพิจารณาตัดสิน

2.4 การช่วยเหลือ เป็นขั้นตอนที่สี่ของการศึกษารายกรณี โดยการหาทางช่วยเหลือนักเรียนที่มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมด้วยวิธีการต่าง ๆ ได้แก่ การปรับพฤติกรรมโดยลด

พฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม และเพิ่มพฤติกรรมที่เหมาะสม การให้คำปรึกษา ตลอดจนส่งต่อไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะ ในกรณีที่นักเรียนมีปัญหาซับซ้อนรุนแรงเกี่ยวกับการมีมารยาทในชั้นเรียน ไม่เหมาะสม

2.5 การทำนายผล เป็นขั้นตอนที่ห้าของการศึกษารายกรณี โดยผู้วิจัยใช้ความรู้ทางด้านสุขวิทยาจิตศาสตร์ล่วงหน้าว่านักเรียนสามารถลดมารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสม และสามารถพัฒนามารยาทในชั้นเรียนที่เหมาะสม ได้มากน้อยเพียงใด

2.6 การติดตามผล เป็นขั้นตอนที่หกของการศึกษารายกรณี โดยการที่ผู้วิจัยได้ทำการติดตามผลกับนักเรียนที่ศึกษาเพื่อประเมินผลว่านักเรียนที่มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม ที่ได้รับการช่วยเหลือไปแล้ว ได้ผลเป็นอย่างไร และการช่วยเหลือประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายเพียงใด หากมีข้อบกพร่องจะได้มีการปรับปรุงแก้ไข กระบวนการช่วยเหลือให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเพื่อให้มารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมลดลง

2.7 การสรุปผลและข้อเสนอแนะ เป็นขั้นตอนที่เจ็ดซึ่งเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการศึกษารายกรณี ในขั้นตอนนี้ แบ่งเป็น 2 ขั้นตอนย่อย คือ การสรุปผลและข้อเสนอแนะ ดังนี้

2.7.1 การสรุปผล เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยสรุปสิ่งที่ได้จากการศึกษานักเรียนที่มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมทั้งหมดตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดการศึกษารายกรณีให้เห็นว่านักเรียนมีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมใดบ้างที่ลดลง และมีมารยาทในชั้นเรียน ที่เหมาะสมใดบ้างเพิ่มขึ้น ทั้งในขณะที่ครูสอน และขณะที่ครูมอบหมายงานให้ทำ และมีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมใดบ้างที่ไม่ลดลง

2.7.2 ข้อเสนอแนะ เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะ ซึ่งการให้ข้อเสนอแนะนี้ ต้องเสนอแนะไว้ 3 ด้านเพื่อให้การช่วยเหลือโดยการศึกษากรณียามีประสิทธิภาพ เพราะปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียนเกิดจากทั้งตัวนักเรียนเองและสิ่งแวดล้อม และอาจจะมีส่วนที่สนใจจะช่วยเหลือหรือศึกษารายกรณีกับกลุ่มตัวอย่างนี้ ดังนั้นข้อเสนอแนะจึงครอบคลุมถึงทุกคน ดังนี้

2.7.2.1 ข้อเสนอแนะแก่ตัวนักเรียนเอง โดยชี้แนะแนวทางที่ควรปฏิบัติตนให้เหมาะสมต่อไป

2.7.2.2 ข้อเสนอแนะแก่สิ่งแวดล้อมทั้งในครอบครัวและในโรงเรียน โดยการชี้แนะแนวทางที่ควรปฏิบัติต่อนักเรียนของผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ได้แก่ บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง และครูในโรงเรียนทุกคนที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน

2.7.2.3 ข้อเสนอแนะแก่บุคคลที่สนใจจะศึกษากลุ่มตัวอย่างนี้ คือ มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม โดยการชี้แนะแนวทางที่ควรปฏิบัติต่อนักเรียนต่อไป

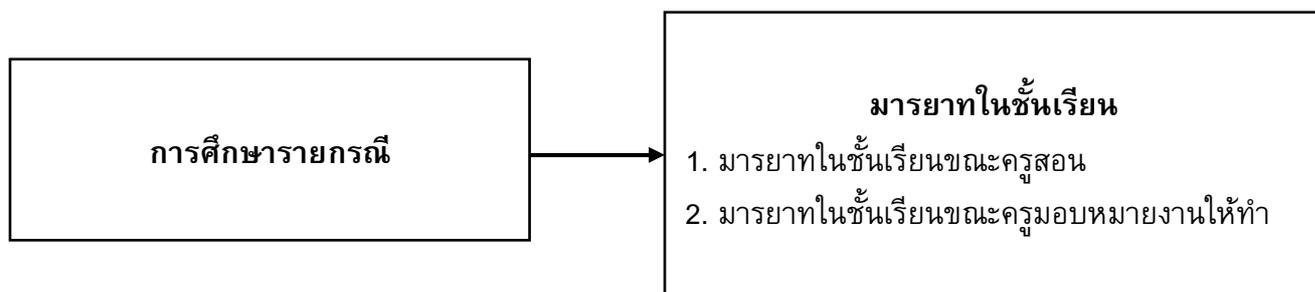
ข้อตกลงเบื้องต้น

นักเรียนที่มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 6 คน รวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ผู้วิจัยใช้นามสมมติเพื่อเป็นการรักษาความลับส่วนบุคคล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนทั้งในขณะครูสอนและขณะครูมอบหมายงานให้ทำ โดยการศึกษาสาเหตุที่ทำให้เกิดมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม และหาทางช่วยเหลือให้มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมลดลง ตลอดจนช่วยให้มีมารยาทในชั้นเรียนเหมาะสมเพิ่มขึ้นโดยใช้วิธีการศึกษารายกรณี

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี
  - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี
  - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมารยาทในชั้นเรียน
  - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับมารยาทในชั้นเรียน
  - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมารยาทในชั้นเรียน
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง
  - 3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง
  - 3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนทิวไผ่งาม

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี

1.1.1 ความหมายของการศึกษารายกรณี

กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ (2527 : 3) กล่าวว่า การศึกษาบุคคลเป็นรายกรณี คือการศึกษารายละเอียดต่างๆ ที่สำคัญหน่วยหนึ่งในสังคม เช่น บุคคล กลุ่ม ชุมชน สถาบัน ฯลฯ โดยเฉพาะในปัจจุบันเน้นการศึกษารายละเอียดของแต่ละบุคคล การศึกษารายละเอียดนี้จะต้องศึกษาต่อเนื่องกันไปในระยะเวลาหนึ่ง แล้วนำเอารายละเอียดที่ได้มาวิเคราะห์ตีความ เพื่อให้เข้าใจถึงสาเหตุของพฤติกรรมที่เป็นปัญหา หรือไม่เป็นปัญหาก็ได้ เช่น พัฒนาการด้านต่างๆ ความสามารถพิเศษด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายๆด้าน ถ้าในรายที่เป็นปัญหาจะได้ใช้เป็นแนวทางในการช่วยเหลือหรือแก้ไข แต่ถ้าในรายที่ไม่เป็นปัญหาจะได้ใช้เป็นแนวทางในการป้องกัน ส่งเสริมหรือนำไปเป็นแบบฉบับแก่บุคคลอื่นต่อไปในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับพงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2527 : 132) ที่กล่าวว่า การศึกษารายกรณี เป็นการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับตัวนักเรียนโดยครูหรือครูแนะแนวเป็นผู้ทำการศึกษา โดยใช้ช่วงระยะเวลาหนึ่ง การศึกษาถึงพฤติกรรมและอิทธิพลต่างๆที่ห้อมล้อมอันมีผลให้บุคคลนั้นแสดงพฤติกรรมต่างๆออกมา ข้อมูลที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเหล่านี้ผู้ที่ทำการศึกษารายกรณีจะได้เก็บรวบรวมเพื่อนำไปเป็นพื้นฐานสำหรับการวินิจฉัย ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจถึงสาเหตุแห่งพฤติกรรม นอกจากนี้ยังจะช่วยให้เข้าใจถึงอิทธิพลต่างๆ ที่มีส่วนส่งเสริมหรือขัดขวางต่อพัฒนาการของนักเรียนได้อย่างลึกซึ้ง ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ต่อการให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียนต่อไป และ

สอดคล้องกับพรหมธิดา แสนคำเครือ (2528 : 70) ที่กล่าวว่า การศึกษาเป็นรายการณี เป็นกระบวนการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลเป็นรายการณีต่อเนื่องไประยะหนึ่ง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อจะหาทางเพื่อให้บุคคลปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นทุกด้าน เช่น อารมณ์ สังคม เจตคติ ความสนใจ และการเรียน เป็นต้น สุภาพรรณ โคตรจรัส (2528 : 1) กล่าวว่า การศึกษารายการณีเป็นวิธีการศึกษาและวิเคราะห์สิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยละเอียด อาจเป็นการศึกษาบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ชุมชนใด ชุมชนหนึ่ง หรือสถาบันใดสถาบันหนึ่ง การศึกษารายการณีมิได้หมายความว่าเฉพาะการรวบรวมข้อมูลประวัติของบุคคลที่ถูกศึกษาเท่านั้น แต่ยังต้องรวมถึงการนำข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์ จัดหมวดหมู่ และหาความสัมพันธ์ เพื่อนำไปสู่การวินิจฉัย การให้ข้อเสนอแนะเพื่อดำเนินการและติดตามผลตามลำดับ

สุรางค์ จันทน์เอม (2528 : 72) กล่าวว่า การศึกษาเป็นรายการณี หรือการศึกษาเด็กเป็นรายบุคคลนั้น คือการศึกษารายละเอียดต่างๆเกี่ยวกับตัวเด็กโดยมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยเหลือเด็กในด้านต่างๆ เช่น ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา ด้านทัศนคติ ด้านความสนใจ ตลอดจนปัญหาด้านการเรียนและปัญหาส่วนตัว เพื่อช่วยแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักเรียน การศึกษาเป็นรายการณี ควรบันทึกไว้เป็นหลักฐานและติดตามผลด้วย

จำเนียร ช่างโซติ (2529 : 105) ให้ความหมายว่า การศึกษารายการณี คือ กระบวนการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับบุคคล ติดต่อกันไปเป็นรายการณี ในรูปของการวิเคราะห์และตีความข้อเท็จจริงต่างๆ จากข้อมูลทั้งหมดของบุคคล จุดมุ่งหมายเพื่อหาทางช่วยให้บุคคลสามารถปรับตัว และพัฒนาการได้ดีขึ้นทุกด้าน เช่น ด้านอารมณ์ สังคม และการเรียน เป็นต้น

นันทิกา แยมสรวล (2529 : 7) ได้สรุปความคิดรวบยอดของการศึกษารายการณีว่าเป็น วิธีการศึกษาบุคคลอย่างละเอียดทุกด้านต่อเนื่องกันไปเป็นระยะเวลานาน เป็นการรวบรวมข้อมูลทุกด้าน ของบุคคลมาจัดไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และวินิจฉัยปัญหา เพื่อให้มองเห็นบุคลิกภาพรวมของบุคคล จนสามารถเข้าใจถึงธรรมชาติของบุคคล และสาเหตุของปัญหาอย่างชัดเจน แล้วจึงนำข้อมูลมาพิจารณา วางแผนให้การช่วยเหลือ แนะนำให้บุคคลพยายามแก้ไขและพัฒนาสภาพชีวิต

พนม ลิ้มอารีย์ (2530 : 17) กล่าวว่า การศึกษารายการณี หมายถึง การศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลอย่างลึกซึ้งและวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมเช่นนั้น หรือมีพฤติกรรมแปลกไป ว่ามีสาเหตุมาจากอะไร รวมทั้งแปลความหมายของพฤติกรรมนั้นๆว่า มีความสัมพันธ์กับปัญหาและการปรับตัวของบุคคลนั้นอย่างไร

วัชรภรณ์ อภิวัชรางกูร (2535 : 10) กล่าวว่า การศึกษาบุคคลเป็นรายการณี หมายถึง การศึกษาเรื่องราวของบุคคลอย่างละเอียด โดยผ่านกระบวนการศึกษารายการณี เพื่อให้ผู้ศึกษาได้ทราบถึงขบวนการของพฤติกรรม ประสบการณ์และการเปลี่ยนแปลงอย่างสมบูรณ์ที่สุด พร้อมทั้งแนวทางการช่วยเหลือการป้องกันและผลการส่งเสริม เพื่อให้บุคคลที่ถูกศึกษานั้นสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

พรจันทร์ เจียรอดิศักดิ์ (2536 : 2) กล่าวว่า การศึกษารายกรณี เป็นการศึกษารายละเอียดของข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องกับบุคคลหรือปัญหานั้น ๆ เพื่อนักแนะแนวจะได้รู้จักเข้าใจ และช่วยเหลือได้ถูกต้อง ซึ่งการศึกษาหาข้อมูลนี้ทำได้ด้วยการใช้เทคนิคและกลวิธีต่างๆ เช่นการสังเกต การสัมภาษณ์ จนกระทั่งได้ข้อมูลมากเพียงพอที่จะนำมาวิเคราะห์หาสาเหตุ เพื่อวางแนวทางการช่วยเหลือ แก้ไขแล้วแต่กรณี

ทศพร มณีศรีขำ (2539 : 170) กล่าวว่า การศึกษารายกรณี เป็นวิธีการศึกษาบุคคลอย่างกว้างขวางและอย่างละเอียด ทั้งภูมิหลังและชีวิตความเป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งข้อมูลต่างๆเหล่านี้จะช่วยทำให้ผู้ศึกษารู้จักและเข้าใจบุคคลนั้นได้อย่างแท้จริง อันจะเป็นประโยชน์ต่อการแนะแนวช่วยเหลือบุคคลนั้น และช่วยให้เขาตระหนักรู้ รวมทั้งสามารถปรับตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสุข

ฮอลลิส (ทศพร มณีศรีขำ. 2539 : 170 ; อ้างอิงจาก Hollis : 1965) กล่าวว่า การศึกษารายกรณี หมายถึง การที่บุคคลหนึ่งหรือหลายคน พยายามใช้วิธีการต่างๆ เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก คนใดคนหนึ่ง และนำข้อมูลนั้นมาศึกษา เพื่อทำความรู้จักและเข้าใจเด็กคนนั้นให้มากยิ่งขึ้น

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่าการศึกษารายกรณี หมายถึงการศึกษารายละเอียดต่างๆของบุคคลโดยผ่านกระบวนการศึกษารายกรณี ซึ่งจะต้องศึกษาต่อเนื่องกันไปในระยะเวลาหนึ่ง เพื่อหาสาเหตุของพฤติกรรมนั้นๆ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อหาทางช่วยเหลือบุคคลให้สามารถปรับปรุงตนเองได้ และยังหาแนวทางป้องกัน ส่งเสริมให้บุคคลนั้นๆได้ดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข

1.1.2 จุดมุ่งหมายของการศึกษารายกรณี

การศึกษารายกรณี มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญหลายประการดังนี้

อารี ดันท์เจริญรัตน์ (2516 : 219) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการศึกษารายกรณีมี 4 ประการ ดังนี้

1. เพื่อการรู้จักและเข้าใจเด็กได้ดีขึ้น ทั้งพฤติกรรมที่แสดงออก เหตุผลของการแสดงพฤติกรรมของเด็กในส่วนตัวที่เด็กรู้จัก สามารถบอกได้และส่วนที่เด็กเองก็ไม่รู้ตัว
2. เพื่อการวินิจฉัยอันจะเป็นประโยชน์ต่อการให้ความช่วยเหลือเด็ก ทั้งในรูปการส่งเสริมพัฒนาทักษะความสามารถต่างๆ หรือหาทางแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น หรือหาทางป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นแก่คนอื่น ๆ ด้วย
3. เพื่อการค้นคว้าวิจัย ซึ่งจะนำไปใช้ประโยชน์ทางจิตวิทยา หรือทางการแนะแนวในรูปของการปรับปรุงเทคนิคหรือเครื่องมือต่างๆ
4. เพื่อติดตามผลของการใช้เทคนิคต่างๆ

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2527 : 8-9) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการศึกษารายกรณี มีจุดมุ่งหมายหลัก 2 ประการ คือ

1. เพื่อใช้ในการแนะแนวและให้คำปรึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็นจุดมุ่งหมายย่อยๆดังนี้

1.1 เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการวินิจฉัยและการรักษา ในรายที่มีปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาการปรับตัว ปัญหาการเรียน ปัญหาด้านเศรษฐกิจ การลักขโมย การพูดประชด โครจิต โรคจิต โรคประสาท ฯลฯ

1.2 เพื่อให้ผู้ศึกษาเข้าใจบุคคลได้อย่างละเอียด ลึกซึ่งทุกแง่มุม อันเป็นประโยชน์ในการให้คำปรึกษา

1.3 เพื่อให้บุคคลที่รับการศึกษารู้จักวิเคราะห์ตนเอง จนเกิดความเข้าใจตนเองได้อย่างถูกต้องตรงตามความเป็นจริง

1.4 เพื่อให้อบรมครูประจำการให้เข้าใจวิธีการศึกษาบุคคลเป็นรายกรณียิ่งขึ้น อันเป็นผลให้งานแนะแนวสามารถให้คำปรึกษา และมีบุคลากรที่จะช่วยเหลือได้อย่างถูกต้องเพิ่มขึ้น

2. เพื่อใช้ในกรณีอื่นๆ ได้แก่

2.1 เพื่อใช้ในการวิจัย โดยศึกษาสาเหตุในอดีตและปัจจุบัน เพื่อทำนายพฤติกรรมที่เกิดขึ้นในอนาคต อาจเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหาหรือไม่เป็นปัญหาก็ได้

2.2 เพื่อการติดตามผลของการใช้เทคนิคหรือวิธีการต่างๆ อันเป็นแนวทางที่จะปรับปรุงแก้ไขในโอกาสต่อไป

2.3 เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษาคู่บุคคลทั่วไป ผู้ที่ศึกษาสนใจอาจเป็นความสามารถพิเศษ การมีบุคลิกภาพดี เพื่อไปใช้เป็นแบบฉบับที่ดีต่อไป

พนม ลีมาเรีย (2530 : 18) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการศึกษารายกรณี ไว้ดังต่อไปนี้

1. เพื่อสืบค้นหาสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมผิดปกติ ซึ่งทางโรงเรียนจะได้ให้ความช่วยเหลือและแก้ไขได้อย่างถูกต้อง

2. เพื่อสืบค้นกระสวน (Pattern) ของพัฒนาการของนักเรียนทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และจิตใจ ซึ่งทางโรงเรียนจะได้ให้การส่งเสริมพัฒนาได้อย่างเหมาะสม

3. เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตนเอง ยอมรับความจริงเกี่ยวกับตนเอง สามารถพัฒนาตนเอง สามารถวางแผนชีวิต สามารถตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อและเลือกอาชีพ และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และมีประสิทธิภาพ

4. เพื่อช่วยให้ผู้ปกครองเข้าใจเด็กของตนได้ดีขึ้น และให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนในการแก้ไขปัญหาของบุตรหลานของตน

5. เพื่อช่วยให้คณะครูได้เข้าใจนักเรียนอย่างละเอียดลึกซึ้งถูกต้อง และนำผลของการศึกษารายกรณีไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การศึกษารายกรณีมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้ศึกษาได้เข้าใจถึงสาเหตุของพฤติกรรมที่เป็นปัญหา และไม่เป็นปัญหาของผู้รับการศึกษาลงละเอียดซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวินิจฉัยเพื่อหาแนวทางช่วยเหลือ ป้องกัน และส่งเสริมให้ผู้รับการศึกษามีพฤติกรรมที่เหมาะสม นอกจากนี้การศึกษารายกรณียังช่วยให้ผู้รับการศึกษามีความเข้าใจตนเองมาก

ยิ่งขึ้น และเกิดความเข้าใจที่ถูกต้องระหว่างผู้รับการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้รับการศึกษา เช่น บิดา มารดา ครู เป็นต้น

1.1.3 ประโยชน์ของการศึกษารายกรณี

การศึกษารายกรณี เป็นเทคนิควิธีการศึกษาที่มีประโยชน์ต่องานของบุคคลหลายอาชีพหลายหน่วยงานซึ่งมีประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมดังที่กมลรัตน์ หล้าสูงรัง (2527 : 9-10) ได้แบ่งประโยชน์ของการศึกษารายกรณีออกเป็น 2 แนวทาง คือ

1. ประโยชน์ทางตรง คือประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่ผู้ศึกษาเอง ซึ่งแบ่งออกได้หลายประการ ได้แก่

1.1 ทำให้เข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลมากขึ้น ผู้ศึกษาอาจพบว่า ปัญหาอย่างเดียวกันอาจเกิดจากสาเหตุต่างกัน เช่น เด็กลักขโมย คนแรกมีสาเหตุมาจากความยากจน แต่คนที่สองมีสาเหตุมาจากการเรียกร้องความสนใจ หรือปัญหาที่แตกต่างกันอาจเกิดจากสาเหตุเดียวกันได้ เช่น คนแรกมีปัญหากการคบเพื่อนต่างเพศ คนที่สองมีปัญหาโรคจิต เกิดจาก สาเหตุเดียวกัน คือ การอกหัก เป็นต้น

1.2 ทำให้เป็นคนใจกว้าง มีจิตใจหนักแน่น รู้จักใช้เหตุผลในการเชื่อถือข้อมูลต่างๆ ที่ได้มาจากการรวบรวมข้อมูลอย่างละเอียดรอบคอบ เป็นระบบระเบียบ มิใช่หูเบาหรือเชื่อถือคำบอกเล่าที่ปราศจากเหตุผล หรือเชื่อถือโศคลาง

2. ประโยชน์ทางอ้อม คือ ประโยชน์ที่เกิดขึ้นแก่ผู้รับการศึกษา ได้แก่

2.1 ทำให้ผู้ศึกษาเข้าใจถึงพฤติกรรมของผู้รับการศึกษา จึงสามารถให้การช่วยเหลือได้ถูกต้องทันต่อเหตุการณ์

2.2 ทำให้ผู้รับการศึกษาเข้าใจตนเองดีขึ้น และรู้จักวิธีปฏิบัติตนเพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหา หรือส่งเสริมให้มีการพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น

นันทิกา แยมสรวล (2529 : 10) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการศึกษารายกรณี ดังนี้

1. ทำให้ผู้ทำการศึกษาทราบรายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลหลายด้าน ทำให้รู้จักเข้าใจธรรมชาติของบุคคลอย่างแท้จริง

2. ทำให้ผู้ทำการศึกษาเข้าใจถึงสาเหตุและเงื่อนไขต่างๆ ที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหา จนทำให้ผู้ทำการศึกษามองเห็นแนวทางที่จะช่วยเหลือบุคคลได้

3. ทำให้ผู้ทำการศึกษามีความรู้และทักษะในการแนะนำเพิ่มขึ้น รู้จักแก้ปัญหาโดยใช้ข้อเท็จจริงมาประกอบพิจารณาตัดสินใจ

4. ทำให้ผู้รับการศึกษาเข้าใจตนเองมากขึ้น

5. ทำให้ผู้รับการศึกษามีโอกาสปรับปรุงตนเอง หรือแก้ไขปัญหามีสุขภาพชีวิตที่ดี

ขึ้น

6. ทำให้สถานศึกษาได้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหา และความต้องการของบุคคล

จึงสามารถนำข้อเท็จจริงมาใช้เป็นแนวในการปรับปรุงการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม และการให้บริการด้านต่างๆแก่บุคคลให้มีประสิทธิภาพขึ้น

7. ผลของการศึกษารายกรณี สามารถนำมาใช้เป็นตัวอย่างของการเกิดสถานการณ์ต่างๆ อันเป็นประโยชน์โดยตรงต่อการศึกษาวิจัย และการสอนเกี่ยวกับบุคคลที่มีรูปแบบการพัฒนาการพิเศษ

ทศพร มณีศรีขำ (2539 : 182) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการศึกษารายกรณี ไว้ดังนี้

1. ทำให้ได้ข้อมูลจำนวนมากและกว้างขวาง ช่วยให้รู้จักและเข้าใจนักเรียนละเอียดทุกแง่มุม
2. ช่วยให้สามารถนำข้อมูลที่ได้รวบรวมนั้นมาวิเคราะห์ และวินิจฉัยหาสาเหตุของพฤติกรรมได้มากกว่าวิธีอื่นๆ
3. ทำให้ผู้ศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง มองเห็นแนวทางที่จะ ให้ความช่วยเหลือที่เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคน
4. ทำให้นักเรียนได้รู้จักเข้าใจตนเอง สามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เท่ากับเป็นการช่วยลดปัญหา และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชาติอีกทางหนึ่งด้วย

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การศึกษารายกรณีมีประโยชน์มากกับบุคคลหลายฝ่าย คือ ผู้ศึกษา ผู้ถูกศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง กับผู้ถูกศึกษา อันได้แก่ บุคคลภายในครอบครัว สถาบันการศึกษา ครูและเพื่อน ในการนำผลของการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาช่วยเหลือ ผู้ถูกศึกษา อีกทั้งนำไปใช้เป็นแนวทางในการป้องกัน การเกิดปัญหากับบุคคลอื่นต่อไปได้

1.1.4 กระบวนการในการศึกษารายกรณี

การศึกษารายกรณี เป็นวิธีการศึกษาบุคคลอย่างละเอียดทุกด้านอย่างต่อเนื่อง กันเป็นเวลานาน โดยการใช้เทคนิคและแนวหลายๆอย่างในการรวบรวมข้อมูลทุกด้าน ของบุคคลโดยมีขั้นตอนในการศึกษาอย่างเป็นระบบ เพื่อพยายามทำให้เป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ควรแก่การเชื่อถือได้ (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. 2527 : 23)

ดังนั้นจึงมีผู้เสนอกระบวนการศึกษารายกรณีไว้หลายท่านดังนี้

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 22-23) แบ่งกระบวนการในการศึกษารายกรณีออกเป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นที่ 1 การกำหนดปัญหาและการตั้งสมมติฐาน
- ขั้นที่ 2 การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
- ขั้นที่ 3 การวินิจฉัย
- ขั้นที่ 4 การช่วยเหลือ
- ขั้นที่ 5 การทำนายผล
- ขั้นที่ 6 การติดตามผล
- ขั้นที่ 7 การสรุปผลและข้อเสนอแนะ

นันทิกา แย้มสรวล (2529 : 15-16) ได้เสนอรูปแบบของกระบวนการศึกษารายกรณีที่ใช้ในวงการจิตวิทยาคลินิก ซึ่งประกอบด้วย 6 ขั้นตอนดังนี้

1. การวิเคราะห์บุคคล (Analysis of Student) โดยนำข้อมูลที่รวบรวมมาจากแหล่งข้อมูลหลายๆแหล่ง จำแนกออกเป็นด้านๆเพื่อความสะดวกในการตีความข้อมูลที่เกี่ยวกับบุคคลนั้น

2. การสังเคราะห์ข้อมูล (Synthesis of Data) โดยรวบรวมข้อมูลแต่ละด้านเข้าด้วยกัน เพื่อช่วยให้มองเห็นภาพรวมของโครงสร้างทางบุคลิกภาพและสภาพชีวิตทั่วไป ของบุคคลว่ามีลักษณะเด่นหรือมีลักษณะด้อยอะไรบ้าง และบุคคลมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมต่อไปในอนาคตอย่างไร

3. การวินิจฉัยปัญหา (Diagnosis) คือ การสรุปลักษณะของบุคคลโดยนำเอาหลักเกณฑ์ในทฤษฎีทางจิตวิทยามาพิจารณาตัดสิน กำหนดปัญหาและสรุปเกี่ยวกับลักษณะพฤติกรรมของบุคคล พร้อมกับระบุสาเหตุของปัญหาไว้ด้วย แต่บางครั้งในการวินิจฉัยปัญหาอาจเป็นเพียงการเสนอแนวคิดเบื้องต้น ที่เป็นประโยชน์ต่อการให้ความช่วยเหลือเท่านั้น จึงอาจไม่จำเป็นต้องระบุไว้ชัดเจนว่าปัญหาคืออะไร

4. การพยากรณ์ปัญหา (Prognosis) โดยนำผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล การสังเคราะห์ข้อมูล และการวินิจฉัยปัญหามาพิจารณาเพื่อคาดการณ์ล่วงหน้า เกี่ยวกับแนวโน้มพัฒนาการด้านต่างๆของบุคคล ว่ามีองค์ประกอบใดมีอิทธิพลต่อบุคคลนี้อีกในอนาคต สภาพชีวิตของบุคคลนี้จะเป็นอย่างไรหรือบุคคลน่าจะประสบปัญหาเกี่ยวกับเรื่องใดอีก หลังจากได้รับการช่วยเหลือครั้งนี้สิ้นสุดลงไปแล้ว

5. การให้คำปรึกษาแนะแนว (Counseling) โดยนำความรู้และเทคนิคการแนะแนวมาช่วย แล้วให้คำปรึกษากับบุคคลที่มีความทุกข์ โดยทั้งผู้ให้คำปรึกษา และผู้มารับคำปรึกษาจะวางแผนร่วมกันในการแก้ปัญหา เพื่อให้ผู้ทุกข์มีการปรับตัวที่เหมาะสมขึ้น

6. การติดตามผล (Follow-up) เป็นการติดตามผลการให้คำปรึกษา เพื่อนำมาประเมินประสิทธิภาพของการให้คำปรึกษา และสำรวจปัญหาใหม่ที่เกิดขึ้น

ทศพร มณีศรีขำ (2539 : 171-174) ได้กล่าวถึงการศึกษารายกรณีว่า ประกอบด้วยกระบวนการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. การเลือกนักเรียนสำหรับการศึกษารายกรณี นักเรียนที่ครูหรือผู้แนะแนวจะเลือกเพื่อทำการศึกษารายกรณี สามารถจำแนกได้ดังนี้

- 1.1 นักเรียนที่ประสบความสำเร็จในด้านการเรียนดีเยี่ยม
- 1.2 นักเรียนที่มีความสามารถพิเศษบางอย่าง เช่น ศิลปะ ดนตรี ฯลฯ
- 1.3 นักเรียนที่มีความทะเยอทะยาน มีกำลังเข้มแข็งที่จะเอาชนะอุปสรรค
- 1.4 นักเรียนที่มีปัญหาหนัก
- 1.5 นักเรียนที่เรียนอ่อน ไม่สามารถทำงานในระดับที่เรียนอยู่ได้
- 1.6 นักเรียนที่มีพฤติกรรมดีเด่นสมควรเอาเป็นตัวอย่าง
- 1.7 นักเรียนที่มีพฤติกรรมปกติธรรมดาทั่วไป

2. ผู้ที่รับผิดชอบในการศึกษารายกรณีในทางปฏิบัติ การศึกษารายกรณีควรเป็นหน้าที่ของครูหรือผู้แนะแนว เพราะเป็นผู้ใกล้ชิดและเกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง โดยมีการทำงานเป็นทีมเพื่อรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริงต่างๆให้สมบูรณ์และครอบคลุมในทุกๆด้านแต่ภาระส่วนใหญ่จะอยู่ที่ผู้แนะแนว ทั้งนี้เพื่อทำหน้าที่ประสานและเก็บรักษาข้อมูลต่างๆ นั้นไว้ให้เป็นระบบระเบียบสะดวกต่อการนำมาใช้อ้างอิง

3. การรวบรวมข้อมูลเพื่อศึกษารายกรณี (Collection of The Necessary Data) ในการรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการศึกษารายกรณี มีแหล่งข้อมูลที่สำคัญซึ่งผู้ทำการศึกษารายกรณีควรจะให้ความสนใจ ได้แก่

3.1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับตัวนักเรียน รายละเอียดเกี่ยวกับครอบครัว ประวัติทางการศึกษา ตลอดจนสุขภาพอนามัย ซึ่งข้อมูลต่างๆเหล่านี้สามารถศึกษาได้จากระเบียบสะสม

3.2 การสังเกตนักเรียนในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งนี้เพื่อจะได้ทราบสัมพันธภาพทางสังคมและการปรับตัวของนักเรียนกับผู้อื่น อีกทั้งการสังเกตแต่ละครั้งควรมีการบันทึกการสังเกตเพื่อจะได้เปรียบเทียบผลของการเปลี่ยนแปลงที่ได้พบเห็นในแต่ละช่วงเวลาที่ผ่านมา

3.3 การสัมภาษณ์นักเรียน ซึ่งอาจเป็นการนัดหมายมาพูดคุยหรือเวลาที่พบกับนักเรียนในบางครั้งบางคราวโดยเฉพาะการพบปะพูดคุยอย่างไม่เป็นทางการ จะช่วยให้เด็กกล้าแสดงออกและทำให้ข้อมูลที่ได้เป็นความจริงและน่าเชื่อถือมากกว่า

3.4 การสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้องและรู้จักกับนักเรียนคนนั้น เช่น บิดา มารดา ครู เพื่อน และบุคคลอื่นๆ ทั้งนี้เพื่อให้ข้อมูลที่ชัดเจนและสมบูรณ์

3.5 การเยี่ยมบ้านนักเรียน จะช่วยให้ครูหรือผู้แนะแนวได้เห็นสภาพบ้าน และทราบสัมพันธภาพภายในครอบครัวของนักเรียน รวมทั้งได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบิดามารดาของนักเรียนซึ่งเป็นการสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้ปกครอง ครู และนักเรียน

3.6 การศึกษาข้อมูลจากอดีตชีวิตประวัติ การบันทึกประจำวันและผลงานอื่นๆ เช่น ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในการทำงาน ความรับผิดชอบที่ได้รับมอบหมาย เป็นต้น

3.7 ข้อมูลจากแบบสอบถามลักษณะต่างๆ ที่ได้นำไปให้นักเรียนตอบ ซึ่งข้อมูลที่ได้ทำให้ทราบความนึกคิด เจตคติความสนใจ และค่านิยมของนักเรียนที่มีต่อตนเองและผู้อื่น

3.8 การศึกษานักเรียนจากผลการทดสอบด้วยแบบทดสอบ หรือแบบสำรวจต่างๆ เช่น แบบทดสอบความสนใจ แบบทดสอบความถนัด แบบทดสอบสติปัญญา และแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.9 การศึกษาข้อมูลจากเครื่องมือและเทคนิคการแนะแนวอื่นๆ ที่ผู้ศึกษานำมาใช้ตามสถานการณ์และความเหมาะสม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis) เป็นการนำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ เพื่อหาข้อเท็จจริงและจัดแยกออกเป็นด้านๆ เพื่อง่ายและสะดวกต่อการทำความเข้าใจต่อผู้ที่ถูกศึกษานั้น

5. การวินิจฉัยปัญหา (Diagnosis) เป็นขั้นตอนที่สำคัญ ซึ่งถ้าผู้ศึกษาสามารถวินิจฉัยสาเหตุหรือที่มาของปัญหาได้อย่างถูกต้อง ก็จะสามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมต่อไป

6. การสังเคราะห์ข้อมูลหรือการรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม (Synthesis) เป็นการช่วยให้ผู้ทำการศึกษามองเห็นความสัมพันธ์ของข้อมูลแต่ละด้าน อันเป็นภาพรวมทางบุคลิกภาพของบุคคลนั้นสามารถเข้าใจลักษณะของปัญหาและสาเหตุของปัญหาชัดเจนยิ่งขึ้น

7. การให้ความช่วยเหลือ (Treatment) ผู้ศึกษาจะต้องพิจารณาหาแนวทางต่างๆที่จะนำมาแนะแนว แก้ไขและช่วยเหลือนักเรียนตามความเหมาะสม ทั้งนี้อาจกำหนดแนวทางหลักและแนวทางรองไว้ แล้วดำเนินการตามขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งจะช่วยให้ประหยัดทั้งแรงงานและเวลา

8. การติดตามผล (Follow-up) เป็นเครื่องมือยืนยันว่าหลังจากการให้ความช่วยเหลือนักเรียนไปแล้ว ปัญหาของนักเรียน ลดน้อยหรือหมดไปหรือไม่ สามารถปรับตัวและใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขเพียงใด นอกจากนี้ยังเป็นการติดตามผลเพื่อช่วยเหลือปรับปรุง ในกรณีที่ดำเนินการช่วยเหลือไม่สมบูรณ์ หรือยังไม่ถูกต้อง

ธีรวุฒิ ประทุมพนรัตน์ (2530 : 16-17) ได้กล่าวว่า ในการศึกษารายกรณีจะต้องมีการชี้แจงสาเหตุที่เลือกศึกษาเด็กคนใดคนหนึ่งก่อน แล้วจึงเริ่มทำการศึกษารายกรณี ตามกระบวนการดังต่อไปนี้

1. รวบรวมข้อมูลหลายๆด้านเกี่ยวกับตัวเด็กในสถานการณ์ต่างๆกัน
2. นำข้อมูลที่รวบรวมมาได้ มาวิเคราะห์ โดยการเชิญบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็กมาประชุมปรึกษาหารือกัน
3. วินิจฉัยปัญหาโดยนำผลการวิเคราะห์มาทำการพิจารณา เพื่อวินิจฉัยว่า น่าจะมีอะไรเป็นเหตุของปัญหา
4. สังเคราะห์ข้อมูลโดยศึกษาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม แล้วนำมาประกอบกับข้อเท็จจริงที่มีอยู่แล้วเพื่อให้เข้าใจปัญหาและสาเหตุได้ดียิ่งขึ้น
5. แก้ไขปัญหาโดยใช้วิธีการต่างๆในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้หมดไป
6. ติดตามผล เพื่อที่จะทราบผลของการศึกษารายกรณีว่ามีผลดี หรือมีข้อบกพร่องอย่างไร เพื่อจะได้นำมาแก้ไขปรับปรุงในครั้งต่อไป

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่ากระบวนการศึกษารายกรณีของแต่ละท่านที่ได้เสนอแนวคิดนั้นมีเพียงบางขั้นตอนที่แตกต่างกัน ซึ่งส่วนใหญ่เห็นว่าการทำการศึกษารายกรณี นั้นจำเป็นต้องทราบว่าเพราะเหตุใดจึงเลือกผู้รับการศึกษารายกรณีนั้นๆ ดังนั้นจะต้องมีการกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาให้ชัดเจน ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้รูปแบบกระบวนการศึกษารายกรณีของกมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2527 : 22-23) ซึ่งแบ่งกระบวนการในการศึกษารายกรณีออกเป็น 7 ขั้นตอนดังกล่าวข้างต้น

กระบวนการศึกษารายกรณีทั้ง 7 ขั้นตอนดังกล่าว มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดปัญหาและการตั้งสมมติฐาน

การกำหนดปัญหา หมายถึง การที่ผู้ศึกษารายกรณีตั้งจุดมุ่งหมายหรือกำหนดว่าจะศึกษาสิ่งใดในบุคคลหนึ่งซึ่งอาจเป็นปัญหาหรือไม่ใช่ปัญหาก็ได้แต่อาจเป็นความสนใจ ความสามารถพิเศษ หรืออื่นๆ (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. 2527 : 23)

การตั้งสมมติฐาน หมายถึง การที่บุคคลที่ทำการศึกษาศึกษาบุคคลเป็นรายกรณีได้คาดคะเนว่าพฤติกรรมของผู้รับการศึกษาคือเป็นผลที่เกิดขึ้นแล้วนั้น มีสาเหตุมาจากสิ่งใดบ้าง โดยอาศัยความรู้และประสบการณ์ที่ผ่านมาในการคาดคะเน เพื่อจะพิสูจน์ต่อไปด้วยการทดสอบ หรือ ค้นหาข้อเท็จจริงด้วยวิธีการต่างๆ ว่าเป็นไปตามที่คาดไว้หรือไม่ ในการตั้งสมมติฐานนั้นควรตั้งไว้หลาย ๆ สมมติฐานทั้งนี้เนื่องจากการป้องกันข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นได้ในกรณีที่พบว่าข้อเท็จจริงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้จะได้ทดสอบสมมติฐานอื่นต่อไป นอกจากนั้นการที่คนเราแสดงพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งออกมานั้นอาจไม่ได้เกิดจากสาเหตุเดียว และในทำนองเดียวกัน พฤติกรรมที่แตกต่างกันก็อาจเกิดจากสาเหตุเดียวกันก็ได้ ฉะนั้น จึงควรตั้งสมมติฐานไว้หลาย ๆ สมมติฐาน (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. 2527 : 24)

ขั้นที่ 2 การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การรวบรวมข้อมูล คือ การสืบค้นหรือค้นหาข้อมูลหรือข้อเท็จจริงตามสมมติฐานที่ตั้งขึ้น โดยใช้เครื่องมือการแนะแนวเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้ที่เราศึกษาโดยใช้เทคนิคการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่างๆ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ ระเบียบสะสม การใช้แบบทดสอบ เป็นต้น

การวิเคราะห์ข้อมูล คือ การตีความหรือการแปลความหมายข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลในแต่ละวิธี หรือเทคนิคเพื่ออธิบายเหตุและผลของพฤติกรรมที่เกิดขึ้น ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลนี้ อาจจะทำได้โดยวิธีประชุมปรึกษารายกรณี ด้วยการเชิญบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้ที่เราศึกษาร่วมกันพิจารณาศึกษาข้อเท็จจริงที่ได้จากการรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลที่ดีนั้น ควรจะต้องใช้หลาย ๆ เทคนิคและแต่ละเทคนิคควรใช้หลาย ๆ ครั้ง เพื่อให้เข้าใจถึงพฤติกรรมของบุคคลที่ได้รับการศึกษาอย่างละเอียด และตรงกับข้อเท็จจริงมากที่สุด โดยทุกครั้งที่รวบรวมข้อมูลต้องวิเคราะห์ข้อมูลทันที เทคนิคต่างๆที่นิยมใช้มี 8 เทคนิค ดังนี้ (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. 2527 : 29-30)

1. การสังเกต (Observation)
2. การสัมภาษณ์ (Interview)
3. การเยี่ยมบ้าน (Home - Visit)
4. อัตชีวประวัติและบันทึกประจำวัน (Autobiography and Diary)
5. สังคมมิติ (Sociometry)
6. แบบสอบถาม (Questionnaire)

7. แบบทดสอบ (Testing)

8. ระเบียบสะสม (Cumulative Record)

เทคนิคต่างๆ ทั้ง 8 เทคนิค มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การสังเกต (Observation)

การสังเกต เป็นวิธีการหรือเทคนิคอย่างหนึ่งที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้ถูกสังเกต ในการศึกษารายกรณีเป็นวิธีการหนึ่งที่ใช้มาก บางครั้งอาจใช้ร่วมกับการสัมภาษณ์ วิธีการนี้ไม่ต้องลงทุนมากด้วยเงินก็สามารถปฏิบัติได้ทุกวัน ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตจะช่วยให้ผู้สังเกตสามารถเข้าใจเกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรมในแต่ละสถานการณ์ได้ดีขึ้น

1.1 ความหมายของการสังเกต

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 30) กล่าวว่า การสังเกต คือ การพิจารณาสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลาย ๆ สิ่งอย่างมี “จุดมุ่งหมาย” โดยการใช้อวัยวะสัมผัสส่วนใดส่วนหนึ่ง หรือทั้งห้าส่วน (หู, ตา, จมูก, ลิ้น, ผิวหนัง) โดยเฉพาะตาและหู ในการพิจารณาสิ่งนั้นๆ

พรหมธิดา แสนคำเครือ (2529 : 321) ให้ความหมายของการสังเกตว่า คือ การมองอย่างมีจุดมุ่งหมายและเป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนที่เก่าแก่มากที่สุด การสังเกตเป็นการมองลักษณะต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในตัวผู้ศึกษา หรือเป็นการเฝ้าดูพฤติกรรมของผู้ถูกศึกษาอย่างเอาใจใส่โดยการใช้หูและตาเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อประโยชน์ในการศึกษา

วัชรภรณ์ อภิวัชรวงกุล (2535 : 20) กล่าวว่า การสังเกต หมายถึง การพิจารณาสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือหลาย ๆ สิ่งอย่างมีจุดมุ่งหมาย ทั้งในลักษณะการเผชิญหน้าซึ่งกันและกัน หรือพิจารณาตามลำพังโดยการใช้วัยวะสัมผัสที่สำคัญ คือ ตาและหู

ทศพร มณีศรีขำ (2539 : 35) กล่าวว่า การสังเกต เป็นวิธีการศึกษา นักเรียนเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับตัวนักเรียน โดยการเฝ้าดูพฤติกรรม ที่นักเรียนแสดงออกมา ในลักษณะที่เป็นจริงตามธรรมชาติ ทั้งที่เป็นไปตามสถานการณ์ปกติ หรือสถานการณ์ที่กำหนดขึ้น โดยผู้สังเกตจะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรมนั้นๆ เพียงแต่ผู้สังเกตต้องเฝ้าดู หรือแอบดูพฤติกรรมที่เกิดขึ้นและพยายามจดจำไว้หลังจากนั้นแล้วค่อยมาบันทึก เพื่อเก็บไว้ศึกษาอ้างอิงในโอกาสต่อไป

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การสังเกต หมายถึง การเฝ้ามองหรือดูพฤติกรรมของผู้รับการศึกษาที่แสดงออกในลักษณะที่เป็นธรรมชาติอย่างมีจุดมุ่งหมาย โดยใช้ อวัยวะสัมผัสที่สำคัญอย่างน้อย สองอวัยวะ คือ ตา และหู ในการรวบรวมข้อมูลโดยผู้สังเกตไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับพฤติกรรมนั้น

1.2 จุดมุ่งหมายของการสังเกต

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 32) ได้เสนอจุดมุ่งหมายของการสังเกตที่ใช้ในการแนะแนวไว้ดังนี้

1. เพื่อให้ได้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงด้วยตนเอง ข้อเท็จจริงนี้อาจเป็นครั้งแรกหรืออาจได้เพื่อเพิ่มเติมข้อมูลรายละเอียด ซึ่งเคยได้รับคำบอกเล่าจากผู้อื่น เป็นการหาความถูกต้องและความเชื่อถือได้ของข้อมูลนั้นๆ

2. เพื่อเข้าใจพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้ถูกสังเกตว่ามีลักษณะปกติ หรือไม่ มีพัฒนาการเหมาะสมกับเพศและวัยเพียงใด เพื่อใช้ประกอบการแนะนำบุคคลให้เป็นบุคคลที่ดีมีประสิทธิภาพในสังคมต่อไป เท่าที่จะทำได้เป็นอย่างดีที่สุด

3. เพื่อค้นหาสาเหตุบางประการ ซึ่งอาจเป็นปัญหา แต่ไม่มีผู้ใดทราบหรือสงสัยมาก่อน เพื่อนำมาใช้ในการให้คำปรึกษา และแนะนำต่อไป

4. เพื่อให้ผู้สังเกตเป็นผู้มีความรอบคอบ และไวต่อการมีปฏิกิริยาตอบโต้จากสิ่งแวดล้อมจนเป็นผู้ที่ปรับตัวได้ดีและรวดเร็วในแต่ละสถานการณ์

1.3 หลักการสังเกต

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 37-41) ได้กล่าวว่า ในการสังเกตที่ดี เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับข้อเท็จจริง จำเป็นต้องมีหลักการในการสังเกต ดังนี้

1. ควรมีการวางแผนเป็นขั้นตอนในการดำเนินการสังเกต โดยยึดจุดมุ่งหมายเป็นเกณฑ์ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายนั้นๆ ได้แก่ กำหนดตัวผู้สังเกต วัน เวลา สถานที่ที่สังเกต ตลอดจนวิธีการในการสังเกต

2. ในการสังเกตครั้งหนึ่ง ๆ ควรสังเกตเพียงบุคคลเดียวในแต่ละสถานการณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียด และเป็นประโยชน์ในการแปลความหมายของพฤติกรรมตามข้อเท็จจริง

3. ควรสังเกตสถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นกับบุคคลที่ถูกสังเกต เพื่อประกอบการพิจารณาว่าพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเหมาะสมหรือสอดคล้องกับสถานการณ์นั้นๆ หรือไม่ก่อนที่จะตีความหรือแปลความหมายของพฤติกรรมต่อไป

4. การสังเกตบุคคลหนึ่งไม่ควรสังเกตเพียงสถานการณ์เดียว ควรสังเกตหลายๆสถานการณ์ จึงจะเข้าใจพฤติกรรมของบุคคลได้ละเอียด

5. การสังเกตบุคคลในสถานการณ์เดียว ควรสังเกตหลายๆครั้งเท่าที่จะทำได้

6. การสังเกตที่ดีต้องมีการบันทึกการสังเกตไว้เป็นหลักฐานทุกครั้ง เพื่อช่วยบันทึกความจำ และดูพัฒนาการหรือความถี่ของพฤติกรรมต่างๆ

7. ในขณะที่สังเกตควรทำใจให้เป็นกลาง ไม่อคติ หรือใส่ความคิดเห็นส่วนตัวเข้าไป เพราะอาจทำให้ข้อมูลที่ตีพิมพ์ขาดไปจากข้อเท็จจริง

1.4 ลักษณะของพฤติกรรมที่ควรสังเกต

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 41-42) ได้เสนอแนะลักษณะของพฤติกรรมที่ควรสังเกตไว้ดังนี้

1. พฤติกรรมที่ทุกคนส่วนใหญ่สนใจหรือดึงดูดความสนใจ ซึ่งเป็นพฤติกรรมทั้งทางด้านบวกและด้านลบ เช่น เรียนเก่ง พฤติกรรมก้าวร้าว เป็นต้น

2. พฤติกรรมที่แสดงถึงความบกพร่องทางด้านร่างกายหรือจิตใจ เช่น เฉยเมยไม่ตอบสนองเมื่อมีคนทัก เป็นคนขี้ระแวง เป็นต้น

3. พฤติกรรมที่เกิดขึ้นซ้ำซาก หรือบ่อยครั้งเกินความจำเป็น ซึ่งอาจเกิดจากปัญหาทางจิต เช่น การล้างมือบ่อยครั้ง การกระพริบตาบ่อยครั้ง เป็นต้น

ทศพร มณีศรีขำ (2539 : 37-38) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมที่ครูหรือผู้แนะแนวควรสังเกต นักเรียน คือ

1. พฤติกรรมที่นักเรียนกระทำซ้ำซากอยู่เสมอ ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง เพราะพฤติกรรมเช่นนั้นย่อมเป็นภาพที่แสดงถึงอุปนิสัย หรือคุณลักษณะของนักเรียนผู้นั้นได้เป็นอย่างดี

2. พฤติกรรมที่ผิดแปลกไปจากธรรมชาติ หรือกระทำไปโดยมิได้คาดหมาย ตัวอย่างเช่น นักเรียนที่ปกติมีความร่าเริง แจ่มใส เรียนเก่ง แต่กลับแสดงอาการเศร้าซึมและเบื่อหน่ายอย่างเห็นได้ชัด เป็นต้น

3. พฤติกรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงความไม่เต็มใจ หรือไม่สามรถที่จะเผชิญกับสภาพความเป็นจริง เช่น นักเรียนบางคนไม่ยอมรับสภาพว่าบิดาของตนได้เสียชีวิตไปแล้ว ยังคงพูดคุยกับเพื่อนเหมือนว่า ตัวเขานั้นทำกิจกรรมบางอย่างกับบิดาของเขาอยู่ เป็นต้น

4. พฤติกรรมที่เป็นแบบฉบับที่แท้จริง ผู้สังเกตจะทราบได้จากการสังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกในสถานการณ์ปกติธรรมดา

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ลักษณะของพฤติกรรมที่ควรสังเกตมีหลายลักษณะ และมักจะเป็นลักษณะที่แตกต่างจากบุคคลทั่วไปหรือเกณฑ์มาตรฐานของสังคม

1.5 ข้อได้เปรียบและเสียเปรียบในการสังเกต

สุภางค์ จันทวานิช (2531 : 60-62) ได้เสนอข้อได้เปรียบและเสียเปรียบในการสังเกตไว้ดังนี้

1. ข้อได้เปรียบ

1.1 ถ้าผู้สังเกตต้องการศึกษาพฤติกรรมที่ค่อนข้างลึกซึ้ง และไม่สามารถแสดงออกมาได้ด้วยคำพูด การสังเกตเป็นวิธีการที่เหมาะสม

1.2 การสังเกตช่วยเก็บข้อมูลที่ผู้ถูกสังเกตไม่สนใจ หรือเห็นเป็นเรื่องธรรมดาที่เคยชิน

1.3 การสังเกตช่วยเก็บข้อมูลที่ผู้ถูกสังเกตไม่เต็มใจบอก เพราะไม่มีเวลาหรือไม่แน่ใจ

1.4 การสังเกตช่วยเก็บข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อสนับสนุน หรือขัดแย้งกับข้อมูลที่ได้อาจจากการบอกเล่า หรือเป็นข้อมูลที่เสริมความเข้าใจให้ชัดเจนถูกต้องยิ่งขึ้น

1.5 การสังเกตเป็นการศึกษาเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง ๆ ได้ทันที แทนที่จะต้องให้คนอื่นบอกเล่าอาจจะทำให้ข้อมูลคลาดเคลื่อนได้

1.6 การสังเกตเป็นการเก็บข้อมูลได้กับบุคคลทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นทหารหรือบุคคลที่อ่านหนังสือไม่ได้ รวมทั้งคนพิการ

1.7 การสังเกตเป็นการเก็บข้อมูลได้ละเอียดสมารถที่จะนำเหตุการณ์ที่ต่อเนื่องอื่น ๆ มาอธิบายเหตุการณ์ที่คนต้องการอธิบายได้ หรืออธิบายเหตุการณ์นั้น ๆ ได้ลึกซึ้งกว่าโดยเฉพาะการทดลองต้องใช้วิธีการสังเกตตลอดเวลา

1.8 การสังเกตเป็นวิธีการที่มีลักษณะต่อเนื่อง เพราะผู้สังเกตต้องใช้เวลานาน เช่น เป็นปี เป็นเดือนในการสังเกต จึงพอจะกล่าวได้ว่าอะไรมาก่อน-หลัง สามารถศึกษาแนวโน้มกันได้

2. ข้อเสียเปรียบ

2.1 ความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือได้ (Reliability & Validity) ของการสังเกต ทั้งนี้เนื่องมาจากการมีอคติของผู้สังเกตเลือกสถานการณ์ ดังจะเห็นบางครั้งผู้สังเกตหลายคน แปลความหมายของเหตุการณ์เดียวกันไม่ได้

2.2 การสังเกตไม่สามารถเก็บข้อมูลที่ต้องการ หากเหตุการณ์นั้นไม่เกิดขึ้นในเวลาที่ต้องการเก็บข้อมูล เช่น การปฏิบัติ การเลือกตั้ง และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นไม่บ่อยนัก เช่น พิธีบางพิธีที่มีปีละครั้ง หรือพิธีแต่งงานก็ต้องรอให้คนแต่งงาน นอกจากนี้ยังถูกจำกัดเนื่องจากระยะเวลาของ เหตุการณ์ เช่น ประวัติชีวิตไม่สามารถสังเกตเห็นได้

2.3 การสังเกตไม่สามารถเก็บข้อมูลบางอย่างที่ผู้ถูกศึกษาไม่อนุญาตให้เข้าไปสังเกตได้ เช่น เรื่องส่วนตัวในครอบครัว พฤติกรรมเกี่ยวกับเพศ พิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ที่ไม่ให้บุคคลภายนอกเข้ามาร่วม บางครั้งการวิจัยออกมาแล้วมีคนคัดค้านว่าไม่ตรงกับความเป็นจริง

2.4 ความคลาดเคลื่อนของเหตุการณ์บางอย่าง ที่ผู้สังเกตคาดว่าจะเกิดก็ไม่เกิด เช่น ผู้ถูกสังเกตไม่มาหรือเปลี่ยนกิจกรรม ทำให้เสียเวลาหรือบางครั้งก็มีเหตุการณ์อื่นเข้ามาแทรก เช่น ฝนตกต้องย้ายสถานที่ทำให้การสังเกตไม่ราบรื่น

2.5 การสังเกตไม่สามารถเก็บข้อมูลได้ครบถ้วนทุกแง่ทุกมุมของเหตุการณ์หลายๆเหตุการณ์ หรือบุคคลหลายๆคน ได้พร้อมกันภายในเวลาเดียวกันได้

2.6 ในกรณีที่ผู้ถูกสังเกตรู้ตัวว่าถูกสังเกต อาจทำให้ผู้ถูกสังเกตเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมไม่เป็นไปตามธรรมชาติได้ ข้อมูลอาจบิดเบือนจากความเป็นจริง

1.6 การบันทึกการสังเกต (Observational Record)

ข้อมูลที่สังเกตจะเชื่อถือได้เพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับผู้สังเกตเอง ผู้ที่สังเกตจะต้องได้รับการฝึกให้รู้จักการสังเกต ต้องสังเกตอย่างละเอียด และต้องรู้เทคนิคการสังเกตเป็นอย่างดี เพื่อที่จะหลีกเลี่ยงข้อผิดพลาด หรือกำจัดความลำเอียงต่างๆ ให้มีน้อยที่สุดเท่าที่จะทำได้ (สุชา จันทน์เอม. 2529 : 17)

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 43-44) ได้กล่าวถึงหลักการบันทึกการสังเกตไว้ ดังนี้

1. บันทึกพฤติกรรมที่แสดงออกอย่างชัดเจนหรือเห็นได้ชัด เช่น การเดิน การพูด ฯลฯ
2. ควรใช้ภาษาที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจ และสื่อความหมายเพราะเมื่อมีผู้อื่นมาอ่านบันทึก ควรจะรู้และเข้าใจพฤติกรรมนั้นๆของผู้ถูกสังเกตตรงกันกับผู้สังเกตได้
3. โดยทั่วไปควรรีบบันทึกการสังเกตทันทีที่การสังเกตเสร็จสิ้นลง หรืออาจบันทึกในขณะที่สังเกต หากมีการสังเกตในระยะเวลาอันยาวนาน และมีผู้สังเกตหลายคน โดยการแบ่งเวลาในการสังเกตและบันทึก
4. การบันทึกการสังเกตที่ดีไม่ควรใส่ความคิดเห็นของผู้สังเกตลงไปปะปนพฤติกรรมที่แสดงออก ควรแยกไว้คนละหัวข้อ นอกจากการบันทึกบางอย่างที่ต้องการความคิดเห็นของผู้สังเกตจึงสามารถบันทึกพฤติกรรมและความคิดเห็นปนกันได้

นอกจากนั้น ดวงกมล วงศ์ศรีหัทส (2541 : 21) ยังได้กล่าวถึงหลักการบันทึกการสังเกต ดังนี้

1. บันทึกพฤติกรรมที่เห็นได้ชัดเจน โดยเรียงลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อน-หลัง
2. ใช้ภาษาที่ง่ายต่อการเข้าใจและสื่อความหมาย เพื่อผู้อื่นจะได้อ่านเข้าใจง่ายและเข้าใจตรงกัน
3. ควรบันทึกพฤติกรรมของผู้ถูกสังเกตแยกออกจากการแสดงความคิดเห็นของผู้สังเกตและในการบันทึกพฤติกรรมของผู้ถูกสังเกตในแต่ละครั้ง ไม่ควรใช้วิธีการสรุปพฤติกรรมที่ได้จากการสังเกตหลายๆครั้งเข้าด้วยกัน

1.6.1 วิธีการบันทึกการสังเกต

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 44-92) ได้กล่าวถึงการบันทึกการสังเกตว่าโดยทั่วไปมี 2 วิธี คือ

1. การบันทึกแบบอัตนัย (Subjective Record) เป็นวิธีการบันทึกที่ใส่ความคิดเห็นของผู้สังเกตไปพร้อมๆกันกับพฤติกรรมที่สังเกตเห็นได้ วิธีการบันทึกแบบนี้นิยมกันมาก คือ การบันทึกพฤติกรรมแบบพรรณนา (Descriptive Record) ซึ่งสามารถทำได้ง่ายโดยเขียนข้อความเรียงไปเรื่อยๆ แต่ถ้าผู้สังเกตมีอคติต่อผู้สังเกต ข้อมูลที่บันทึกอาจไม่ตรงกับความเป็นจริงก็ได้
2. การบันทึกแบบปรนัย (Objective Record) เป็นวิธีการบันทึกเฉพาะพฤติกรรมที่เกิดขึ้น และแยกความคิดเห็นของผู้สังเกตออกต่างหาก ซึ่งการบันทึกแบบนี้อาจกระทำได้ 2 วิธี ดังนี้

2.1 การบันทึกแบบไม่เป็นระบบ คือ การบันทึกพฤติกรรมตามจุดมุ่งหมายและตามลำดับเหตุการณ์ การบันทึกแบบนี้ที่นิยมใช้เรียกว่าระเบียบพฤติกรรม

(Anecdotal Record) เป็นวิธีที่นิยมมากกว่าการบันทึกพฤติกรรมแบบพรรณนา เนื่องจากผู้อ่านสามารถเข้าใจพฤติกรรมที่แท้จริงของผู้สังเกตได้มากกว่า

2.2 การบันทึกแบบเป็นระบบ คือ การบันทึกหลังจากที่มีการตีความหรือเข้าใจลักษณะของพฤติกรรมที่สังเกตได้อย่างถูกต้อง เป็นการบันทึกที่เป็นปรนัยมากที่สุด มีความเที่ยงตรงเชื่อถือได้ ซึ่งการบันทึกพฤติกรรมแบบนี้ แบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้

2.2.1 การบันทึกพฤติกรรมโดยใช้ มาตรฐานส่วนประเมิณค่า (Graphic Rating Scale) คือ การบันทึกการสังเกตโดยทำเป็นมาตรฐานส่วนประเมิณลักษณะต่างๆ ตามที่กำหนดขึ้นให้ตรงกับจุดมุ่งหมายที่ต้องการให้สังเกต

2.2.2 การบันทึกพฤติกรรมแบบกำหนดลักษณะแบบพฤติกรรม (Behavior Descriptive Scale) คือ การบันทึกการสังเกตโดยกำหนดลักษณะพฤติกรรมแล้วบรรยายลักษณะพฤติกรรมนั้นๆ ไว้หลายๆข้อความ ให้ผู้บันทึกทำเครื่องหมายหน้าข้อความที่คิดว่าตรงกับลักษณะพฤติกรรมที่สังเกตได้

2.2.3 การบันทึกการสังเกตแบบให้คะแนน (Scoring Scale) คือ การบันทึกพฤติกรรมที่ได้จากการสังเกต โดยการที่ผู้บันทึกประเมินลักษณะพฤติกรรมที่สังเกตได้เป็นตัวเลข และตัวเลขนี้จะเป็นรหัสที่แปลความหมายออกเป็นพฤติกรรมต่างๆ

1.7 ประโยชน์ของการสังเกต

ทศพร มณีศรีขำ (2539 : 45-46) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการสังเกตไว้ดังนี้

1. การสังเกตทำให้ครูหรือผู้แนะแนวเข้าใจนักเรียนของตนมากขึ้นและสามารถพิจารณาให้การแนะแนวได้ โดยมีต้องสิ้นเปลืองงบประมาณและใช้เวลามากนัก
2. การสังเกตเป็นการเลือกเฟ้นพฤติกรรมหรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เห็นว่ามีผลสำคัญและมีประโยชน์ต่อการเข้าใจและให้คำปรึกษาแก่นักเรียน
3. การสังเกตช่วยให้ผู้สังเกตมีความเจริญงอกงามและพัฒนา ทั้งทางด้านทักษะและประสบการณ์ในการสังเกต ซึ่งมีผลต่อการเข้าใจนักเรียน การบันทึกการสังเกตที่ชัดเจนตรงตามพฤติกรรมโดยปราศจากอคติ
4. การสังเกตช่วยให้เห็นตัวอย่างพฤติกรรมที่แท้จริงของนักเรียน
5. การสังเกตจะช่วยให้ได้รายละเอียดเพิ่มเติม ซึ่งจะสนับสนุนข้อเท็จจริงที่ได้จากเทคนิคอื่นๆ
6. การสังเกตช่วยให้ได้ข้อมูลหรือรายละเอียดที่ไม่สามารถหาได้ จากการใช้เครื่องมือและวิธีการอื่นๆ ในการศึกษาข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล

นอกจากนั้น สุนีย์ ธีรวิรุฬห์ (2542 : 14) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการสังเกตไว้ดังนี้

1. ให้รายละเอียดเพิ่มเติมจากข้อมูลที่ได้รับจากวิธีการอื่นๆ

2. ให้ข้อเท็จจริงบางประการซึ่งไม่สามารถได้มาด้วยวิธีการอื่นๆ
3. ช่วยให้เห็นพฤติกรรมที่แท้จริงของบุคคล โดยเฉพาะการสังเกต ในขณะที่ผู้ถูกสังเกตไม่รู้ตัว
4. ช่วยให้เข้าใจบุคคลได้ดีขึ้น และช่วยเหลือได้ทันทีโดยไม่ต้องเสียเวลาและงบประมาณ

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่าการสังเกตมีประโยชน์มากมายแก่ผู้สังเกตเพราะจะทำให้รู้จักและเข้าใจผู้ได้รับการสังเกตมากขึ้น

2. การสัมภาษณ์ (Interview)

การสัมภาษณ์เป็นการสนทนาหรือพูดคุยกันระหว่างบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปอย่างมีจุดมุ่งหมาย (กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. 2527 : 93) ในขณะเดียวกันก็ใช้เทคนิคการสังเกตเพื่อดูท่าทาง พฤติกรรม ปฏิกริยาการแสดงอารมณ์ตอบสนองต่อบุคคล หรือเหตุการณ์ที่เล่า (นันทิกา แย้มสรวล. 2529 : 78) รายละเอียดในการสนทนามักจะเป็นเรื่องส่วนตัวของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งต้องเก็บไว้เป็นความลับ ดังนั้นการสนทนาจึงจำเป็นต้องอาศัยทักษะและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลเป็นอย่างมาก (อารีย์ ตันต์เจริญรัตน์. 2526 : 96)

2.1 ความหมายของการสัมภาษณ์

ได้มีผู้ให้ความหมายของการสัมภาษณ์ไว้หลายท่าน ดังนี้

เมตตา กฤตวิทย์ (2534 : 2) ได้ให้ความหมายของการสัมภาษณ์ว่าเป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลประเภทหนึ่ง แต่เป็นการสื่อสารที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากการสนทนาทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสัมภาษณ์ต้องมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน และบทบาทของผู้สื่อสารก็เด่นชัดกว่าการสนทนาทั่วไป

2.2 ชนิดของการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ที่นิยมใช้ในวงการแนะแนวและจิตวิทยามี 2 ชนิด (กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. 2527 : 94-96)

1. การสัมภาษณ์เพื่อค้นหาหรือทราบข้อเท็จจริง (Fact Finding Interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่ผู้สัมภาษณ์ สนทนาหรือซักถามข้อเท็จจริงต่างๆ เกี่ยวกับผู้สัมภาษณ์ในด้านความคิดเห็น ความรู้สึก เจตคติ และค่านิยมของผู้ถูกสัมภาษณ์เกี่ยวกับตนเองและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้เพื่อเป็นการหาข้อเท็จจริงของข้อมูลเพิ่มเติมจากที่มีอยู่ รวมทั้งยังเป็นการตรวจสอบว่า ข้อมูลที่มีอยู่ตรงกับข้อเท็จจริงที่มีอยู่หรือไม่
2. การสัมภาษณ์เพื่อให้คำปรึกษา (Counseling Interview) เป็นการสัมภาษณ์ผู้ที่ถูกสัมภาษณ์ สนทนา หรือ ซักถามผู้สัมภาษณ์ เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เข้าใจและมองเห็นสภาพปัญหาของตนเองได้ชัดเจนขึ้นจนสามารถพิจารณา แก้ไขหรือตัดสินใจปัญหาของเราได้ หลังจากการให้สัมภาษณ์และยังเป็นการสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์

2.3 กระบวนการสัมภาษณ์

กระบวนการสัมภาษณ์มี 3 กระบวนการ (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. 2527 : 96-109) ก่อนการสัมภาษณ์ ขณะสัมภาษณ์ และการยุติการสัมภาษณ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ก่อนการสัมภาษณ์

กระบวนการขั้นตอน มีองค์ประกอบ 4 ประการ ดังนี้

1.1 การเตรียมบุคคล เป็นการเตรียมทั้งผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์ ในเรื่องของความพร้อมของทั้งสองฝ่าย ซึ่งจะต้องมีกำหนดวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์ และอาจจะต้องมีการบอกจุดมุ่งหมายให้กับผู้ถูกสัมภาษณ์ทราบ ในขณะที่เดียวกันผู้สัมภาษณ์ก็ต้องมีความสามารถในการสัมภาษณ์ เพื่อให้การสัมภาษณ์บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

1.2 การเตรียมจุดมุ่งหมายและหัวข้อในการสัมภาษณ์ โดยเฉพาะถ้าเป็นการสัมภาษณ์แบบบอกจุดมุ่งหมาย ก็อาจมีการบันทึกหัวข้อก่อนการสัมภาษณ์ และมีการจดบันทึกในขณะที่สัมภาษณ์ด้วย แต่ถ้าหากเป็นการสัมภาษณ์ในลักษณะที่ไม่บอกจุดมุ่งหมายที่แท้จริง ก็ไม่ควรบันทึกหัวข้อที่สัมภาษณ์

1.3 การเตรียมสถานที่ ซึ่งจะต้องมีลักษณะสะดวก สบาย ควรเป็นที่มิดชิด เพื่อผลของการสัมภาษณ์

1.4 การเตรียมวัน เวลา ในการสัมภาษณ์ ส่วนใหญ่มักให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เป็นผู้เลือก วัน เวลา ที่สะดวก พร้อมทั้งจะให้ได้อธิบายความจริงมากขึ้น

2. ขณะสัมภาษณ์

ในขณะที่สัมภาษณ์ ผู้สัมภาษณ์จะต้องใช้เทคนิคต่างๆในการสัมภาษณ์ ซึ่งประกอบด้วยเทคนิคทั่วไป และเทคนิคเฉพาะ

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 99-108) กล่าวว่า ไม่ว่าจะเป็นการสัมภาษณ์ชนิดใด จะต้องใช้ เทคนิคทั่วไป 4 ประการ ดังต่อไปนี้

1. การสังเกต (Observation) โดยใช้วิธีรวบรวมสัมผัสทั้ง 5
 2. การฟัง (Listening) เป็นเทคนิคที่ดีที่สุดในการแนะแนวและให้คำปรึกษา
 3. การใช้คำถาม (Questioning) ผู้สัมภาษณ์อาจจะต้องถามผู้ถูกสัมภาษณ์ ในสิ่งที่ยังไม่กระจ่าง โดยการใช้คำถามที่มีลักษณะเป็นมิตร ผู้ถูกสัมภาษณ์ฟังแล้วเข้าใจว่าผู้สัมภาษณ์มีความตั้งใจที่จะช่วยเหลืออย่างแท้จริง

4. การพูด (Talking) การพูดที่ดีนั้นจะต้องแสดงการยอมรับเจตคติ และความรู้สึกของผู้ถูกสัมภาษณ์ ใช้ภาษาและถ้อยคำที่เหมาะสม ในขณะที่เดียวกันก็ต้องพยายามพูดเพื่อควบคุมให้การสัมภาษณ์เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้

นอกจากนี้ยังมีเทคนิคเฉพาะ ที่ผู้สัมภาษณ์จะต้องได้รับการฝึกฝนเป็นอย่างดี ซึ่งเทคนิคนี้จะช่วยให้การสัมภาษณ์มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เทคนิคเฉพาะดังกล่าว มีดังต่อไปนี้

การสร้างสายสัมพันธ์ (Rapport) การแสดงความเห็นใจ (Sympathy) การแสดงอารมณ์ร่วม (Empathy) การทำให้เกิดความมั่นใจ (Reassurance) การแสดงความเห็นด้วย (Approval) การทำให้เกิดความกระจ่าง (Clarification) และการสะท้อนความรู้สึก (Reflection of Feeling) การใช้ความเงียบ (Silence technique) และการสร้างอารมณ์ขัน (Sense of Humor)

3. การยุติการสัมภาษณ์

การยุติการสัมภาษณ์เป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้น จึงต้องพยายามให้เป็นธรรมชาติมากที่สุด เพื่อที่จะเป็นผลดีต่อการสัมภาษณ์ครั้งต่อไป จึงควรปฏิบัติดังนี้

1. ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เกิดความมั่นใจว่า สิ่งที่เขาพูดไปนั้น จะเป็นความลับ และเป็นผลดีแก่เขา
2. ผู้สัมภาษณ์อาจตั้งคำถามให้ผู้ถูกสัมภาษณ์นำไปคิดก่อนยุติการสัมภาษณ์เพื่อจะได้มีเรื่องราวต่อเนื่องในการสัมภาษณ์ครั้งต่อไป
3. ผู้สัมภาษณ์ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์สรุปสิ่งที่เขาคิด หรือรู้สึกในขณะที่สัมภาษณ์ เพื่อจะช่วยให้เขาเข้าใจสภาพปัญหายิ่งขึ้น และอาจจะต้องมีการเพิ่มเติมหรือแก้ไขในบางตอนโดยผู้สัมภาษณ์
4. ผู้สัมภาษณ์จะต้องใช้คำพูดและท่าทีที่นุ่มนวล มีความจริงใจต่อผู้ถูกสัมภาษณ์ แสดงให้เห็นว่าต้องการสัมภาษณ์ในคราวต่อไปอีก

3. การเยี่ยมบ้าน (Home Visit)

การเยี่ยมบ้าน เป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล และร่วมมือกับบิดามารดา หรือผู้ปกครองในการช่วยเหลือผู้ถูกศึกษา ข้อมูลที่ได้จากการเยี่ยมบ้าน เช่น สภาพทั่วไปของบ้าน สภาพแวดล้อมของบ้าน ลักษณะท่าทีของผู้ปกครอง ลักษณะความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว เป็นต้น โดยทั่วไปผู้เยี่ยมบ้านคือ ครูแนะแนวหรือครูประจำชั้น ซึ่งเป็นตัวแทนของสถาบันการศึกษา ส่วนในสถาบันการแพทย์ ผู้มีหน้าที่เยี่ยมบ้านคือนักสังคมสงเคราะห์

3.1 ความหมายของการเยี่ยมบ้าน

กมลรัตน์ หล้าสงวษ์ (2527 : 121) ได้ให้ความหมายของการเยี่ยมบ้านไว้ว่าเป็นการหาข้อเท็จจริงของบุคคลเกี่ยวกับประวัติทางบ้าน และครอบครัวของผู้รับการศึกษา โดยการไปดูสภาพที่แท้จริงของผู้รับการศึกษาที่บ้าน ว่ามีสภาพแวดล้อมของบ้านและครอบครัวเป็นอย่างไร สอดคล้องหรือขัดแย้งกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์หรือจากการรวบรวมข้อมูลจากวิธีอื่นๆหรือไม่

ทศพร มณีศรีขำ (2539 : 79) ได้ให้ความหมายของการเยี่ยมบ้านว่าหมายถึง การที่ครูหรือผู้แนะแนวพบปะ สนทนา เยี่ยมเยียนผู้ปกครองของนักเรียนที่บ้าน เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และรู้จักกันดียิ่งขึ้น อีกทั้งยังทำให้เกิดการยอมรับสภาพที่สัมผัสได้ด้วยตนเอง ตลอดจนทราบเจตคติของผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียน ตัวนักเรียนและตัวครูอีกด้วย

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การเยี่ยมบ้าน หมายถึง วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้รับการศึกษา โดยครูผู้แนะแนวหรือผู้ศึกษาไปดูสภาพทั่วไปของบ้าน ลักษณะท่าทีของผู้ปกครอง และลักษณะความสัมพันธ์ ของบุคคลในครอบครัวของผู้รับการศึกษา เพื่อทราบข้อเท็จจริงและนำข้อมูลที่ได้จากการเยี่ยมบ้านของผู้รับการศึกษา มาพิจารณาหาความสอดคล้องหรือความขัดแย้งกับข้อมูลที่รวบรวมมาได้ด้วยวิธีอื่นๆ

3.2 วัตถุประสงค์ของการเยี่ยมบ้าน

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 121-122)กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการเยี่ยมบ้าน ดังนี้

1. เพื่อต้องการทราบข้อเท็จจริงและสภาพที่แท้จริงของเด็กเมื่ออยู่ที่บ้าน
2. เพื่อเพิ่มเติมข้อเท็จจริงบางประการเกี่ยวกับเด็กที่ไม่สามารถได้มาด้วยวิธีการอื่นๆ
3. เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน ระหว่างทางโรงเรียนกับทางบ้าน หรือระหว่างครูกับผู้ปกครอง

การเยี่ยมบ้านมีขั้นตอนในการปฏิบัติดังนี้ (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. 2527 : 122-124) ขั้นตอนเตรียมการก่อนการเยี่ยมบ้าน ขณะเยี่ยมบ้าน และ หลังการเยี่ยมบ้าน ดังนี้

1. ขั้นตอนเตรียมการก่อนการเยี่ยมบ้าน มีการเตรียมการ ดังนี้
  - 1.1 กำหนดจุดมุ่งหมายในการเยี่ยมบ้าน
  - 1.2 นัดหมาย วัน เวลา ที่จะไปเยี่ยมบ้านกับผู้ปกครอง
2. ขณะเยี่ยมบ้าน ขณะเยี่ยมบ้านควรปฏิบัติ ดังนี้
  - 2.1 แสดงสัมมาคารวะต่อเจ้าบ้านและแสดงความเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี
  - 2.2 ใช้การสังเกต และจดจำสิ่งที่ได้พบเห็น
  - 2.3 ในระยะแรกของการสัมภาษณ์หรือการสนทนา ควรหาทางสนับสนุนให้ผู้รับการศึกษาร่วมสนทนาด้วย เพื่อสังเกต สัมพันธภาพระหว่างผู้รับการศึกษากับผู้ปกครอง
  - 2.4 พยายามกระตุ้นให้ผู้ปกครองแสดงทัศนคติต่อสิ่งต่างๆ โดยเฉพาะผู้รับการศึกษาและสถาบันการศึกษาให้มากที่สุด
  - 2.5 กล่าวถึงผู้รับการศึกษาในด้านที่เป็นจริง
  - 2.6 ไม่ควรทำตัวเป็นพิธีรีตรอง
  - 2.7 ใช้เวลาในการเยี่ยมบ้านประมาณ 30-60 นาที หรือสังเกตจากกิริยาอาการของเจ้าของบ้านที่แสดงว่าอึดอัด หรือมีธุรกิจที่ต้องทำ
3. หลังการเยี่ยมบ้าน หลังการเยี่ยมบ้านควรมีการจดบันทึกข้อมูลต่างๆ ทันทีเมื่อกลับจากการเยี่ยมบ้าน โดยใช้แบบฟอร์มในการเยี่ยมบ้าน

4. อัตชีวประวัติและบันทึกประจำวัน (Autobiography and Diary)

4.1 อัตชีวประวัติ (Autobiography)

4.1.1 ความหมายของอัตชีวประวัติ

อัตชีวประวัติ เป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล วิธีจัดทำ คือ การให้บุคคลเขียนประวัติความเป็นมาและเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง อัตชีวประวัติไม่เพียงแต่ช่วยให้ครูและผู้แนะแนวทราบพฤติกรรมของนักเรียนเท่านั้น แต่ยังช่วยให้ทราบถึงความรู้สึกนึกคิด เจตคติ ความรู้ ประสบการณ์ ความปรารถนา อุดมคติ ฯลฯ ของนักเรียนอีกด้วย (พนม ลิมาจารย์. 2538 : 108)

อาร์ ตัณฑ์เจริญรัตน์ (2526 : 79) ได้ให้ความหมายของอัตชีวประวัติ ไว้ว่า เป็นการให้บุคคลเขียนเล่าประวัติตนเอง ตามที่ตนเองมองโดยมุ่งเข้าใจถึงความรู้สึกนึกคิดของเด็กที่มีต่อสิ่งต่างๆ เป็นสำคัญ

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 138) ยังกล่าวอีกว่าอัตชีวประวัติคือ การที่บุคคลได้เขียนบรรยายประวัติความเป็นมาของตนเอง ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ตลอดจนความหวังในอนาคต

นันทิกา แยมสรวล (2529 : 82) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการเขียนอัตชีวประวัติว่า เป็นการให้บุคคลเขียนประวัติและเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง ซึ่งเป็นการช่วยให้ผู้ประสบปัญหาหามีเวลาคิดถึงตัวเองและเข้าใจตนเองมากยิ่งขึ้น และยังเป็นเทคนิคที่ช่วยให้อาจารย์แนะแนวเข้าใจถึงพื้นฐานทางครอบครัวนิสัย ความใฝ่ฝันและทัศนคติที่มีต่อตนเอง และสภาพแวดล้อมของผู้ประสบปัญหามากยิ่งขึ้น

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า อัตชีวประวัติ เป็นเครื่องมือที่ดีชนิดหนึ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล โดยให้ผู้เขียนได้เขียนบรรยายถึงเรื่องราวเกี่ยวกับชีวิตตนเอง อย่างอิสระ ซึ่งเริ่มตั้งแต่อดีต ปัจจุบัน และอนาคต เป็นการช่วยให้ผู้ศึกษาได้ทราบถึงภาพลักษณ์ของบุคคล

4.1.2 วัตถุประสงค์ในการเขียนอัตชีวประวัติ

การเขียนอัตชีวประวัติมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อให้บุคคลได้ระบายความรู้สึกที่มีต่อตนเอง เป็นการสำรวจตนเองอย่างมีหลักเกณฑ์ ซึ่งจะช่วยให้บุคคลเกิดความเข้าใจตนเองได้ดียิ่งขึ้น
2. เพื่อให้ผู้อื่นได้เข้าใจบุคคลที่เขียนอัตชีวประวัติได้ดีขึ้น
3. เพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวบุคคลและสิ่งแวดล้อมต่างๆ ได้มากขึ้น จากการรวบรวมข้อมูลโดยวิธีอื่นๆ

4.1.3 หลักการเขียนอัตชีวประวัติ

การเขียนอัตชีวประวัติที่ได้ข้อมูลที่เป็นจริงที่สุด ควรคำนึงถึงหลักการเขียนดังต่อไปนี้

1. ผู้ศึกษาคควรสร้างความสัมพันธ์และความคุ้นเคยกับผู้เขียนก่อน ทำให้ผู้เขียนไว้วางใจ เพื่อผู้เขียนจะได้เปิดเผยเรื่องราวต่างๆของตนเองได้อย่างอิสระ
2. ผู้ศึกษาคควรอธิบายให้ผู้เขียนอัตชีวประวัติทราบถึงจุดมุ่งหมายที่แท้จริงเพื่อทำให้เกิดความสบายใจ และเข้าใจที่จะเขียนให้ตรงจุดมุ่งหมายได้
3. ผู้ศึกษาคควรให้ความเชื่อมั่นแก่ผู้เขียนอัตชีวประวัติ โดยอธิบายให้ทราบว่าเรื่องที่เขียนทั้งหมดจะถูกเก็บเป็นความลับ
4. ผู้ศึกษาคควรอธิบายให้ทราบว่า การเขียนอัตชีวประวัติไม่ต้องวิตกกังวลในเรื่องภาษาให้เขียนเท่าที่เขียนได้ เนื้อหาเป็นเรื่องสำคัญ การสะกดผิดไม่ใช่เรื่องสำคัญ ผู้เขียนจะได้สบายใจและสามารถบรรยายเรื่องราวต่างๆเกี่ยวกับชีวิตตนเองได้อย่างเต็มที่
5. ผู้ศึกษาคควรกำหนดระยะเวลาในการเขียน ตลอดจนสถานที่ในการเขียนแต่ความยาวสั้นของอัตชีวประวัติ ขึ้นอยู่กับความเต็มใจและความพอใจของผู้เขียน
6. ผู้ศึกษาคควรรีบอ่านอัตชีวประวัติโดยเร็วหลังจากได้รับจากผู้เขียน เพื่อจะได้ทราบว่า มีปัญหาใดที่ต้องช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน และควรให้คำปรึกษาควบคู่ไปกับการเขียนด้วย
7. ผู้ศึกษาไม่ควรให้เขียนอัตชีวประวัติหลายครั้ง ในระยะเวลาใกล้เคียงกัน เพราะจะทำให้ผู้เขียนเบื่อ และไม่เต็มใจที่จะเขียนในครั้งหลังๆ ข้อมูลที่ได้จะไม่ตรงกับความเป็นจริง

4.1.4 รูปแบบของอัตชีวประวัติ

การเขียนอัตชีวประวัติโดยทั่วไปมี 2 รูปแบบ คือ

1. การเขียนแบบกำหนดหัวข้อ (Structured or Controlled Autobiography) เป็นการเขียนอัตชีวประวัติ โดยการให้ผู้เขียนบรรยายเรื่องราวของตนเอง ตามหัวข้อที่ผู้ศึกษาคกำหนดไว้ซึ่งเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการทราบ ดังนั้นการเขียนแบบนี้ผู้เขียนจะต้องเขียนให้ครบทุกข้อที่กำหนดให้ได้มีผู้พยายามคิดหัวข้อขึ้นมาเสนอแนะมากมาย โดยแบ่งระดับของผู้เขียน แบบฟอร์มมีหลายแบบฟอร์มแต่ไม่ว่าเป็นแบบฟอร์ใดต้องมีเรื่องราวเกี่ยวกับความเป็นมาในอดีต ตั้งแต่จำความได้จนถึงปัจจุบัน และกล่าวถึงความมุ่งหวังในอนาคตด้วย

ตัวอย่างหัวข้อของอัตชีวประวัติ เป็นแบบฟอร์มที่ยังนิยมใช้กันแพร่หลาย คือ แบบฟอร์มของ ครอมเวลล์ (Cromwell) ซึ่งใช้ได้ในทุกระดับชั้น เขาได้เสนอหัวข้อไว้ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1942 มีหัวข้อดังต่อไปนี้ ครอบครัวของฉัน ความเป็นไปของฉันก่อนมาเข้าโรงเรียน ชีวิตของฉันในโรงเรียนประถมศึกษา สถานที่ที่ฉันเคยอยู่ การใช้เวลาว่างระหว่างปิดภาคเรียน การท่องเที่ยวที่ฉันเคยไป ฉันใช้เวลาตอนค่ำภายหลังอาหารมื้อเย็น ฉันใช้เวลาภายหลังโรงเรียนเลิกในตอนบ่าย ฉันใช้เวลาในวันเสาร์และวันอาทิตย์ วิชาที่ฉันชอบเรียนมากที่สุด วิชาและกิจกรรมบางอย่างที่ฉันต้องการให้โรงเรียนของฉันได้จัดขึ้น สิ่งที่ฉันทำได้ดี สิ่งที่ฉันสามารถทำได้ดี สิ่งที่ฉันอยากทำให้ได้ดี งานที่ฉันต้องการจะทำ (ให้เลือก 3 อย่าง และเหตุผลสำหรับการเลือก)

นิตยสารและหนังสือที่ฉันชอบอ่าน ถ้าฉันสามารถมีสิ่งๆที่ฉันต้องการด้วยการขอสิ่งเหล่านั้นได้ฉันควรจะขอสิ่งใดบ้าง

2. การเขียนแบบไม่กำหนดหัวข้อ (Unstructured or Uncontrolled Autobiography) เป็นการเขียนอัตชีวประวัติโดยการให้ผู้เขียนบรรยายเรื่องราวของตนเอง โดยเขียนเป็นความเรียงโดยอิสระเสรี ไม่มีการกำหนดหัวข้อ วิธีนี้นักจิตวิทยาเชื่อกันว่า เป็นวิธีที่บุคคลจะเปิดเผยเรื่องราวที่เป็นความในใจซึ่งซ่อนเร้นอยู่ภายในส่วนลึกของจิตใจ คล้ายๆกับการระบายความในใจ (Free Association) ของฟรอยด์ (Frued) วิธีนี้ยากต่อการตีความหมาย เพราะบุคคลมิได้เขียนตามรูปแบบใดๆ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยให้ผู้รับการศึกษายเขียนอัตชีวประวัติแบบกำหนดหัวข้อ โดยประกอบด้วยหัวข้อ นี่คือนชีวิตของฉัน ประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้ นี่คือนเพื่อนของฉัน สิ่งๆที่ฉันเป็นเจ้าของ งานอดิเรกของฉัน สิ่งๆที่ฉันอ่าน สถานที่ที่ฉันเคยไป สิ่งต่างๆที่ฉันชอบทำนอกโรงเรียน สิ่งอื่นๆที่เกี่ยวกับฉัน (กมลรัตน์ หล้าสงวณ. 2527 : 150-153)

4.1.5 การวิเคราะห์อัตชีวประวัติ

การวิเคราะห์อัตชีวประวัติ ของ โฟรชลิคซ์ (Froehlich) ซึ่งเสนอไว้ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1959 ซึ่งมีแนวทางในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. การพิจารณาเกี่ยวกับสิ่งที่ขาดหายไปหรือการเว้นข้อความบางอย่าง (Omission)
2. ความยาวของอัตชีวประวัติ (Length)
3. คำศัพท์ที่ใช้ (Vocabulary)
4. ระดับความลึกของความรู้สึก (Level of Depth of Expression)
5. การจัดลำดับความคิด (Organization)
6. การกลบเกลื่อน (Gloss)
7. ลักษณะของการเขียน (Appearance)
8. การแต่งเรื่องขึ้นเอง (Fabrication)
9. ความผันแปรของปฏิกริยา (Tonal Variations)

4.2 บันทึกประจำวัน (Diary)

4.2.1 ความหมายของบันทึกประจำวัน

บันทึกประจำวันหรืออนุทินส่วนตัว เป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคลควบคู่กับอัตชีวประวัติ หรือบางครั้งอาจใช้แทนอัตชีวประวัติได้บ้างในกรณีที่บุคคลนั้นจำอดีตของตนไม่ได้หรือไม่ทราบอดีตของตนเอง โดยการที่บุคคลเขียนบรรยายหรือเล่าเรื่องเกี่ยวกับตนเองโดยเน้นถึงประสบการณ์ในด้านกิจกรรมและความรู้สึกที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน ซึ่งเป็นเหตุการณ์ปัจจุบันอย่างน้อย 7 วันเพราะจะได้ทราบนิสัยของบุคคลนั้นซึ่ง แตกต่างไปจาก

อัตชีวประวัติที่ให้เล่าเรื่องเกี่ยวกับตนเองตั้งแต่อดีต ปัจจุบัน และความคาดหวังในอนาคต ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า บันทึกประจำวันเป็นส่วนหนึ่งของอัตชีวประวัติ

4.2.2 หลักการเขียนบันทึกประจำวัน

การเขียนบันทึกประจำวัน ควรมีหลัก ดังนี้

1. ผู้ศึกษาและผู้เขียนควรมีความสัมพันธ์และคุ้นเคยกันก่อน
2. ผู้ศึกษาควรชี้แจงวัตถุประสงค์ที่แท้จริง
3. ควรให้เขียนบันทึกประจำวันอย่างต่อเนื่องเป็นเวลาไม่น้อยกว่า

1 สัปดาห์

4.2.3 ประโยชน์ของบันทึกประจำวัน

1. ช่วยให้ครูและผู้แนะแนวทราบว่าในแต่ละวันนักเรียนมีกิจกรรมอะไรบ้าง
2. ช่วยให้ครูและผู้แนะแนวได้ทราบถึงความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมต่างๆที่ตนทำ
3. ช่วยให้ครูและผู้แนะแนวได้ทราบเกี่ยวกับการแบ่งเวลาของนักเรียนในแต่ละวันว่าเป็นไปอย่างเหมาะสมมากน้อยเพียงไร
4. ช่วยให้ครูและผู้แนะแนวรู้จักและเข้าใจนิสัยของนักเรียนของตนดีขึ้น
5. ช่วยให้นักเรียนได้สำรวจตนเองเกี่ยวกับการปฏิบัติในแต่ละวันซึ่งจะทำให้เกิดความเข้าใจตนเอง ยอมรับตนเอง และรู้จักปรับปรุงแก้ไขตนเอง

5. สังคมมิติ (Sociometry)

สังคมมิติ เป็นเทคนิคหนึ่งที่ใช้ศึกษาความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในกลุ่ม โดยวิธีพิจารณาในด้านลักษณะของกลุ่ม และบทบาทของสมาชิกว่า มีธรรมชาติที่แท้จริงในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นเป็นอย่างไร โดยความเชื่อพื้นฐานของนักจิตวิทยาที่มีต่อการทำสังคมมิติ มีดังนี้

1. มนุษย์ทุกคนย่อมต้องการที่จะเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม
2. การที่มีโอกาสอยู่ในสังคม ได้มีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น จะช่วยพัฒนาการด้านสังคมได้เป็นอย่างดี
3. ห้องเรียนเปรียบเสมือนห้องทดลองที่เด็กมีโอกาสจะเรียนรู้มนุษยสัมพันธ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อเด็กเป็นอันมาก

5.1 ความหมายของสังคมมิติ

สังคมมิติ เป็นวิธีการหนึ่งที่ครูหรือผู้แนะแนวใช้ศึกษานักเรียนของตนเอง เพื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนที่เรียนอยู่ห้องเดียวกันว่ามีความสัมพันธ์กันเป็นอย่างไร เป็นการศึกษาบรรยากาศทางสังคม และอารมณ์ภายในห้องเรียน โดยเกี่ยวข้องกับความรู้สึกของ

นักเรียนในด้านพึงพอใจ รังเกียจ และเฉยๆ ซึ่งนักเรียนแต่ละคนแสดงต่อนักเรียนคนอื่นๆ (พนม ลี้ม อารีย์. 2538 : 122)

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2527 : 184) ได้ให้ความหมายสังคมนิติไว้ว่า คือ เครื่องมือที่ใช้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในสังคม หรือในกลุ่มว่ามีปฏิริยาโต้ตอบกันในลักษณะใด เช่น สามัคคีกลมเกลียวเป็นกลุ่มใหญ่ หรือแตกแยกเป็นกลุ่มย่อย สมาชิกแต่ละคนได้รับการยอมรับ ในกลุ่มมากน้อยเพียงใด ฯลฯ

5.2 จุดมุ่งหมายของการทำสังคมนิติ

การทำสังคมนิติมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญอยู่ 5 ประการ คือ

1. เพื่อทราบว่ามีนักเรียนภายในห้องเดียวกันมีความสัมพันธ์กันอย่างไร แยกกันเป็นกลุ่มย่อย ใดกลุ่ม
2. เพื่อทราบว่ามีนักเรียนแต่ละกลุ่มมีใครบ้าง และลักษณะของกลุ่มเป็นอย่างไร
3. เพื่อทราบว่ามีนักเรียนคนใดที่เพื่อนชอบ และนิยมยกย่องมากที่สุด และเพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น
4. เพื่อทราบว่ามีนักเรียนคนใดที่ไม่เข้าสังคมหรือถูกทอดทิ้ง
5. เพื่อทราบว่ามีนักเรียนคนใดที่เพื่อนไม่ชอบ

5.3 หลักการทำสังคมนิติ

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2527 : 186) ได้กล่าวถึง การทำสังคมนิติเพื่อให้ได้ผลดีมีประสิทธิภาพ ควรมีหลักในการทำ ดังนี้

1. สมาชิกในกลุ่มควรรู้จักและคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี
2. ก่อนทำสังคมนิติ ผู้ทำควรมีความสัมพันธ์อันดีและคุ้นเคยกับสมาชิกในกลุ่มพอควร
3. แจงจำนวนและรายชื่อสมาชิกให้ทุกคนในกลุ่มทราบ
4. การทำสังคมนิติแต่ละครั้ง ควรสมมติสถานการณ์เพียงสถานการณ์เดียว
5. ไม่ควรบอกล่วงหน้า เพราะจะทำให้ข้อมูลไม่เป็นธรรมชาติ
6. การทำสังคมนิติในแต่ละสถานการณ์ ควรให้สมาชิกเลือกมากกว่า 1 อันดับ แต่ไม่ควรเกิน 3 อันดับ
7. การแปลความหมายของสังคมนิติในแต่ละสถานการณ์จะแตกต่างกัน
8. ควรใช้วิธีอื่นควบคู่ไปด้วย เช่น กลวิธีใครเอ่ย

5.4 คำศัพท์ที่ใช้ในการทำสังคมนิติ

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2527 : 188-189) ได้อธิบายคำศัพท์ต่างๆ ที่นิยมใช้ในการทำสังคมนิติ ดังนี้

1. Sociometric Question หรือ Sociometric Criterion คือคำถามหรือสถานการณ์ที่ผู้ทำสังคมนิติกำหนดขึ้นมา เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มเลือกบุคคลบางคนในกลุ่ม
2. Sociogram คือแผนผังสังคมนิตี ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างบุคคลในกลุ่ม
3. Sociometric Clique หรือ Subgroup คือกลุ่มย่อยๆ ในกลุ่มใหญ่ ซึ่งอาจมีหลายกลุ่ม กลุ่มย่อยที่เล็กที่สุด อาจมีสมาชิกเพียง 2 คนก็ได้
4. Mutual Choice คือการที่บุคคล 2 คน ต่างเลือกซึ่งกันและกัน อาจเป็นอันดับเดียวกันหรือต่างอันดับกันก็ได้ซึ่งแสดงความสัมพันธ์อันแน่นแฟ้นซึ่งกันและกัน
5. Star หรือ Leader คือบุคคลที่ได้รับเลือกจากสมาชิกในกลุ่มมากที่สุด
6. Rejectee คือ บุคคลที่ไม่ได้รับเลือกจากกลุ่มเลย เพราะเป็นที่รังเกียจของสมาชิกในกลุ่ม แต่บุคคลนั้นยังเลือกสมาชิกอื่นๆ ในกลุ่ม
7. Isolater คือบุคคลที่แยกตัวออกจากกลุ่มอยู่โดดเดี่ยว โดยไม่ได้รับเลือกจากสมาชิก
8. Neglectee คือ บุคคลที่ได้รับเลือกจากกลุ่มเพียงเล็กน้อย และบุคคลนั้นมักอยู่ห่างไกลจากสมาชิกคนอื่นๆ ในกลุ่ม
9. Sociometric Cleavage คือการขาดการเลือกซึ่งกันและกันระหว่างบุคคล 2 คน หรือมากกว่าสองคนขึ้นไปของกลุ่มย่อย
10. Sociometric Structure คือโครงสร้างทางสังคมนิตี ที่แสดงแบบแผนของการเลือก ระหว่างสมาชิกของกลุ่ม โดยเน้นถึงความสัมพันธ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกันของแต่ละบุคคล
11. Sociometric Test คือ วิธีการทดสอบเพื่อวัดโครงสร้างทางสังคมนิตี
12. Sociometric Score คือ จำนวนครั้งหรือ คะแนนที่แต่ละบุคคลได้รับเลือกจากสมาชิก ในกลุ่ม
13. Sociometric Status คือ สถานภาพของบุคคลในกลุ่ม เช่น Star, Rejectee, Isolate, Neglectee เป็นต้น

5.5 ลำดับขั้นตอนการทำสังคมนิตี แบ่งเป็น 4 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดสถานการณ์

การกำหนดสถานการณ์ คือการที่ผู้ทดสอบทางสังคมนิตี สร้างคำถาม ซึ่งอาจเป็นคำถามทางบวกหรือลบก็ได้ แล้วแต่จุดมุ่งหมายที่ต้องการทราบ เพื่อให้สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มเลือกสมาชิกคนอื่นๆ โดยทั่วไปนิยมให้เลือก 2-3 อันดับ เพื่อความสะดวกและเข้าใจง่ายมักใช้ 2 อันดับ

ขั้นที่ 2 การทำตารางแสดงผลการเลือก

การทำตารางแสดงผลการเลือก จะทำเป็นแนวนอนและแนวตั้ง โดยเขียนทางแนวนอนว่าผู้ถูกเลือก ทางแนวตั้งเขียนว่าผู้เลือก แล้วผู้ทดสอบจะนำบัตรทั้งหมดของสมาชิกในกลุ่มที่มีชื่อสมาชิกเรียงตามลำดับ ในแนวนอนและแนวตั้ง ส่วนด้านล่างของตารางจะเป็นการรวมความถี่ที่ถูกเลือก

ขั้นที่ 3 การสร้างแผนผังสังคมมิติ

ผู้ทดสอบจะนำผลที่ได้จากตารางในขั้นที่ 2 มาแสดงเป็นแผนผังแสดงความสัมพันธ์ทางสังคม

ขั้นที่ 4 การตีความหมายจากแผนผังสังคมมิติ

ผู้ทดสอบจะตีความหมายจากแผนผังสังคมมิติ ออกเป็น 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ

4.1 ลักษณะของกลุ่ม

4.2 บทบาทของสมาชิก

นอกจากนี้ กลวิธีที่ใช้ควบคู่ไปกับการทำสังคมมิติที่นิยมใช้ในปัจจุบัน คือ โครเอ่ย์

กลวิธี “โครเอ่ย์” เป็นขบวนการที่จะช่วยให้ครูแนะแนว และผู้ให้คำปรึกษาได้ทราบถึงเจตคติ (Attitude) ส่วนตัวระหว่างสมาชิกในห้องเรียน เป็นการหาข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน โดยการถามจากเพื่อนของนักเรียนเอง เป็นวิธีที่ให้ประโยชน์มากวิธีหนึ่ง เพราะในบางครั้งความคิดเห็นของนักเรียน ต่อนักเรียน และครูต่อนักเรียนอาจไม่เหมือนกัน เช่น นักเรียนที่ครูเห็นว่าเป็นคนดี อาจเป็นบุคคลที่เพื่อนๆไม่ชอบเท่าใดนัก เป็นต้น

การใช้กลวิธี “โครเอ่ย์” ครูจะเป็นผู้ดำเนินการ โดยการเขียนลำดับของคำถามที่บรรยายเกี่ยวกับ คุณลักษณะต่างๆของนักเรียน และนักเรียนแต่ละคนได้รับการขอร้องให้เขียนชื่อบุคคลในห้องเรียนที่เขาคิดว่า มีลักษณะที่ตรงกัน หรือใกล้เคียงกับคำถามเหล่านั้น โดยวิธีการนี้เท่ากับเป็นการเปรียบเทียบในการที่บุคคลหนึ่งจะมองเห็นตัวเขาเอง และจากการที่บุคคลอื่นได้มองดูและรับรู้เกี่ยวกับเขา การดำเนินการนี้ ครูจะต้องแน่ใจว่า นักเรียนทุกคนรู้จักและคุ้นเคยกันเป็นอย่างดีแล้ว นักเรียนจึงจะสามารถตอบคำถามได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ครูต้องทำให้นักเรียนไว้วางใจว่า การตอบคำถามของเขาจะเก็บเป็นความลับ

การวิเคราะห์ผลของกลวิธี “โครเอ่ย์” จะควบคู่ขนานไปกับ สังคมมิติ ตัวอย่างคำถามกลวิธี “โครเอ่ย์”

1. คนที่ชอบช่วยเหลือเพื่อนมากที่สุดคือ.....
2. คนที่ชอบแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆมากที่สุดที่สุดในชั้นคือ.....
3. บุคคลที่ชอบพูดมากที่สุดที่สุดในชั้นเรียนคือ.....
4. บุคคลที่ชอบทำตามคำแนะนำ หรือคำสั่งของคนอื่นคือ.....

ฯลฯ

6. แบบสอบถาม (Questionnaire)

แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นมาแทนการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง เป็นชุดคำถามหรือข้อความที่เป็นคำถามเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ที่ผู้ถามต้องการทราบข้อเท็จจริงในเรื่องนั้น คำถามส่วนมากจะเกี่ยวข้องกับความคิดเห็น ทศนคติ ความรู้สึก ความต้องการ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ความสนใจ เป็นต้น ดังนั้นจะเห็นว่าแบบสอบถามสามารถหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวนักเรียนได้หลายๆด้านอย่างมีประสิทธิภาพ

6.1 ชนิดของแบบสอบถาม

แบบสอบถามแบ่งตามเกณฑ์ โดยใช้เกณฑ์ 2 เกณฑ์ ดังนี้
เกณฑ์ที่ 1 ใช้เกณฑ์ของวัตถุประสงค์ ซึ่งใช้มากในการแนะแนว วาร์เตอร์ส (Warters) แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ชนิด คือ

1. แบบสอบถามแบบกรอกข้อมูลส่วนบุคคล (Personal Data Blank)
แบบสอบถามชนิดนี้จัดทำขึ้นเพื่อให้ให้นักเรียนที่ถูกถามได้กรอกข้อความลงไป เรื่องที่ถามเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับข้อเท็จจริงส่วนตัว ภูมิหลังและโครงการในอนาคต แบบสอบถามนี้นำมาใช้เพื่อยืนยันหรือตรวจสอบข้อมูลต่างๆของนักเรียนที่ได้รวบรวมมาก่อน

2. แบบสอบถามแบบการประเมินผล (Evaluation Questionnaire) เป็นแบบสอบถามที่ใช้ประเมินผลของบริการ หรือโครงการต่างๆ ของสถาบันการศึกษาที่จัดให้นักเรียน หรือนิสิต นักศึกษา เพื่อจะได้ทราบว่าบริการและโครงการต่างๆที่จัดให้ นั้น เป็นที่พึงพอใจแก่ผู้รับบริการหรือไม่ เพียงใด

3. แบบสอบถามแบบการติดตามผล (Follow – up Questionnaire) เป็นแบบสอบถามที่รวมแบบสอบถามแบบกรอกข้อมูลและแบบสอบถามการประเมินผลเข้าด้วยกัน เพื่อใช้สอบถามนักเรียน นิสิตและนักศึกษาที่ออกจากสถาบันการศึกษาไปแล้ว ไม่ว่าจะสำเร็จหรือไม่สำเร็จตามหลักสูตรเพื่อสถาบันการศึกษาจะได้นำข้อมูลที่ได้มานั้น เป็นแนวทางสำหรับปรับปรุงสมรรถภาพและประสิทธิภาพของสถาบัน

เกณฑ์ที่ 2 ใช้เกณฑ์ลักษณะแบบสอบถาม แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 4 ชนิด คือ

1. แบบสอบถามปลายปิด (Closed Form) คือ แบบสอบถามที่มีข้อความที่เป็นคำถาม แล้วมีคำตอบไว้ให้พร้อม เพียงแต่เลือกตอบข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายๆข้อที่กำหนดให้
ได้แก่

- 1.1 แบบสำรวจ
- 1.2 แบบมาตราส่วนประมาณค่า
- 1.3 แบบเติมคำที่เป็นคำตอบเดียวที่แน่นอน

2. แบบสอบถามปลายเปิด (Opened Form) คือ แบบสอบถามที่ไม่ได้กำหนดคำตอบที่แน่นอน เปิดโอกาสให้ผู้ตอบตอบแบบสอบถามอย่างอิสระเสรี ไม่มีการตัดสินใจถูกหรือผิด แบบสอบถามชนิดนี้นิยมใช้เพื่อสอบถามแรงจูงใจ ความคิดเห็น เจตคติต่างๆ โดยอาจมีการ

ให้เหตุผลประกอบความรู้สึกดังกล่าว เป็นแบบสอบถามที่ผู้ตอบแบบสอบถามสบายใจที่จะตอบมากกว่าแบบสอบถามแบบปลายปิด

3. แบบสอบถามแบบผสม (Mixed Form) คือ แบบสอบถามที่มีทั้งแบบปลายปิดและแบบปลายเปิดอยู่ในชุดเดียวกัน

4. แบบสอบถามแบบรูปภาพ (Pictorial Form) คือ แบบสอบถามที่ใช้รูปภาพซึ่งเป็นภาพวาดหรือภาพถ่าย ซึ่งอาจให้ผู้ตอบตอบสนองเป็นคำพูด หรือข้อความที่รู้สึกกับภาพนั้นก็ได้ แบบสอบถามชนิดนี้เหมาะสำหรับเก็บข้อมูลกับเด็กๆ หรือผู้ใหญ่ที่มีการศึกษาจำกัด

6.2 ประโยชน์ของแบบสอบถาม

แบบสอบถามนั้น ถ้าสร้างและใช้อย่างเหมาะสมแล้ว จะช่วยให้ครูหรือผู้แนะแนวได้รับประโยชน์ดังต่อไปนี้

1.แบบสอบถามช่วยให้ได้ทราบเรื่องราวต่างๆ ของนักเรียนเป็นจำนวนมาก ในระยะเวลาอันสั้น

2.แบบสอบถามช่วยให้ทราบเรื่องราวของนักเรียนหลายๆด้านพร้อมๆกัน และเป็นข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน

3.แบบสอบถามช่วยให้ได้ข้อมูลต่างๆเพิ่มเติมจากข้อมูลเดิม ที่ได้รวบรวมเอาไว้ก่อนแล้ว

4.แบบสอบถามช่วยให้ทราบถึงปัญหาและความต้องการของนักเรียน ทำให้ครูและผู้แนะแนวสามารถให้ความช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

6.3 การใช้แบบสอบถาม

การใช้แบบสอบถามอย่างมีประสิทธิภาพนั้น ควรปฏิบัติดังนี้

1.จะต้องพยายามกระตุ้นและจูงใจให้นักเรียนกรอกแบบสอบถามด้วยความจริงใจไม่ปิดบัง ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการแนะแนวอย่างแท้จริง

2.ควรให้ความมั่นใจแก่นักเรียนว่า ข้อเท็จจริงต่างๆ ที่นักเรียนกรอกลงในแบบสอบถาม จะได้รับการรักษาไว้เป็นความลับ ไม่เปิดเผยให้ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องทราบ เว้นแต่จะได้รับความอนุญาติจากนักเรียนเสียก่อน

3.ควรอธิบายให้นักเรียนได้ทราบถึงวัตถุประสงค์ ของการให้นักเรียนกรอกแบบสอบถาม ตลอดจนวิธีการตอบแบบสอบถามอย่างละเอียด เพื่อช่วยให้นักเรียนมองเห็นความสำคัญของการตอบแบบสอบถามและให้ความร่วมมืออย่างดี

7. แบบทดสอบ (Testing)

การใช้แบบทดสอบ เป็นการรวบรวมข้อมูลที่มีระบบ เป็นวิธีการที่ควบคุมสถานการณ์ต่างๆได้อย่างรัดกุม มีกฎเกณฑ์แน่นอนและผลที่ได้จากแบบทดสอบมีความหมายชัดเจน ในการแนะแนวจึงมักจะนำแบบทดสอบมาใช้ในกรณีที่ต้องการจะได้ข้อมูลที่เด่นชัด และ

เฉพาะเจาะจงอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น การใช้แบบทดสอบเมื่อต้องการจะทราบถึงความถนัดความสามารถ หรือบุคลิกภาพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และปัญหาที่เด็กกำลังมีอยู่ เป็นต้น

7.1 ความหมายของแบบทดสอบ

กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ (2527 : 276) ได้ให้ความหมายของแบบทดสอบว่าเป็นเครื่องมือที่มีเกณฑ์ในการวัดลักษณะใดลักษณะหนึ่ง หรือหลาย ๆ ลักษณะของพฤติกรรม โดยการให้ผู้ถูกทดสอบตอบสนองเป็นภาษาถ้อยคำ (Verbal) หรือภาษาท่าทาง (Non – Verbal)

7.2 จุดมุ่งหมายของการใช้แบบทดสอบ

จุดมุ่งหมายสำคัญของการนำวิธีทดสอบมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคลมี 5 ประการ คือ

1. เพื่อพยายามรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับนักเรียนซึ่งจะช่วยให้ครูและผู้แนะแนวได้รู้จักและเข้าใจนักเรียนของตนได้ดียิ่งขึ้น
2. เพื่อครูและผู้แนะแนวจะได้นำผลจากการทดสอบไปใช้ในการวินิจฉัยนักเรียน
3. เพื่อช่วยให้นักเรียนได้เกิดความเข้าใจอย่างถูกต้อง
4. เพื่อช่วยให้ผู้ปกครองของนักเรียนได้มีความเข้าใจที่ถูกต้อง เกี่ยวกับขีดจำกัดความสามารถและความเข้าใจของบุตรหลานของตน
5. เพื่อทางโรงเรียนจะได้นำผลจากการทดสอบ ที่ได้มาใช้ในการจำแนกตัวนักเรียนโดยเฉพาะในด้านบริการจัดวางตัวบุคคล

7.3 ประโยชน์ของการใช้แบบทดสอบ ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล

1. การทดสอบช่วยให้ครูและผู้แนะแนววินิจฉัยนักเรียน ได้ถูกต้องแม่นยำ และเป็นที่ยอมรับได้ มากกว่าการไม่ได้ใช้แบบทดสอบ
2. การทดสอบที่ดีจะช่วยให้ครูและผู้แนะแนวสามารถจัดแบ่งกลุ่มนักเรียนหรือจัดวางตัวนักเรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
3. ข้อมูลที่ได้จากการทดสอบมีความหมายชัดเจนกว่าข้อมูลที่ได้จากการใช้เครื่องมือที่ไม่ใช่แบบทดสอบ
4. การเก็บข้อมูลโดยวิธีการทดสอบ ช่วยให้ครูและผู้แนะแนวได้ข้อมูลในเวลาอันรวดเร็วและสะดวก

7.4 ประเภทของแบบทดสอบ ที่นำมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล

- 7.4.1 แบบทดสอบเชาวน์ปัญญา (Intelligence Test)
- 7.4.2 แบบทดสอบความถนัด (Aptitude Test)
- 7.4.3 แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ (Achievement Test)
- 7.4.4 แบบทดสอบบุคลิกภาพ (Personality Test)

7.4.5 แบบทดสอบความสนใจ (Interest Test)

7.4.1 แบบทดสอบเชาว์ปัญญา (Intelligence Test)

เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความสามารถของสมองในด้านต่างๆ ได้แก่ ความจำ ความคิดอย่างมีเหตุผล ความคิดที่เป็นนามธรรม ความสามารถในการตัดสินใจ ความสามารถในการแก้ปัญหา และความสามารถในการปรับตัว โดยให้ผู้ถูกทดสอบตอบโดยการพูด หรือเขียนหรือกระทำกิจกรรมบางอย่างตามที่ผู้ทดสอบกำหนดไว้

แบบทดสอบเชาว์ปัญญา แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1. แบบทดสอบแบบรายบุคคล (Individual Test)
2. แบบทดสอบแบบกลุ่ม (Group Test)

1. แบบทดสอบแบบรายบุคคล (Individual Test)

คือ แบบทดสอบที่ผู้ทดสอบหนึ่งคนทำการทดสอบกับผู้ถูกทดสอบเพียงคนเดียว ใน การศึกษาบุคคลเป็นรายกรณีมักนิยมทดสอบแบบรายบุคคล ที่นิยมใช้ในปัจจุบัน ได้แก่ แบบทดสอบของสแตนฟอร์ด – บินท์ (Stanford – Binet Scale) แบบทดสอบของเวคสเลอร์ (Wechsler Scale) โดยเฉพาะของเวคสเลอร์นิยมใช้ 2 ชนิด คือ WAIS (Wechsler Adult Intelligence Scale) ซึ่งใช้ทดสอบเชาว์ปัญญาของบุคคลที่มีอายุมากกว่า 15 ปีขึ้นไป และ WISC (Wechsler Intelligence Scale For Children) ซึ่งใช้ทดสอบเชาว์ปัญญาของบุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปีลงมา หรือตั้งแต่อายุ 5-15 ปี 11 เดือน

แบบทดสอบของเวคสเลอร์ ไม่ว่าจะเป็นชนิดใดจะแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 วัดความสามารถทางด้านภาษา ซึ่งได้แก่ วัดความรู้ทั่วไป วัดความสามารถในการแก้ปัญหาหรือการปรับตัว วัดความสามารถทางคณิตศาสตร์ วัดความสามารถในการคิด แบบนามธรรม วัดความสามารถในการจำ และวัดความสามารถในการเข้าใจความหมาย ของคำต่างๆ เป็นต้น

ส่วนที่ 2 วัดความสามารถในการแสดงออก ซึ่งได้แก่ วัดความสามารถในการคิดแบบต่อเนื่อง การรับรู้โดยส่วนรวม การรับรู้โดยส่วนย่อย การวางแผนในการคิดหรือการทำงานและการแก้ปัญหา เป็นต้น

2. แบบทดสอบแบบกลุ่ม (Group Test) คือแบบทดสอบที่ผู้ทดสอบ 1 คนทำการทดสอบผู้ถูกทดสอบมากกว่า 1 คนขึ้นไป ที่นิยมใช้กัน ได้แก่ แบบทดสอบข้ามวัฒนธรรม ซึ่งไม่ใช้ภาษาเข้ามาเกี่ยวข้อง เป็นรูปภาพอย่างเดียว ตัวอย่างเช่น แบบทดสอบแมทริซิก้าวหน้า (Progressive Matrices) ของเรเวน (Raven) นักจิตวิทยาชาวอังกฤษ แบบทดสอบนี้ประกอบด้วยรูปภาพ 60 รูป แบ่งออกเป็น 5 ชุดๆละ 12 รูป แต่ละรูปมีส่วนที่หายไป ผู้ถูกทดสอบต้องเลือกชิ้นที่ จะต้องนำมาเติมให้สมบูรณ์ โดยเลือกจากชิ้นต่างๆ ที่มีไว้ให้เลือกเป็นจำนวน 6 หรือ 8 ชิ้น

7.4.2 แบบทดสอบความถนัด (Aptitude Test)

เป็นแบบทดสอบที่วัดความสามารถของบุคคลในการทำงานหรือกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายๆอย่าง ได้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

แบบทดสอบความถนัดเป็นแบบทดสอบที่ใช้ทำนายหรือพยากรณ์ความสำเร็จในด้านการเรียนหรือการทำงาน ปัจจุบันที่นิยมใช้กันมี 2 ชนิด คือ

1. แบบทดสอบความถนัดทางการเรียนหรือเชิงวิชาการ (Scholastic Aptitude Test) หมายถึง แบบทดสอบความถนัดทางด้านวิชาการต่างๆ เช่น ความถนัดทางด้านภาษา คณิตศาสตร์ เป็นต้น แบบทดสอบนี้ใช้วัดเพื่อทำนายว่า เด็กแต่ละคนจะสามารถเรียนต่อไปในแขนงใดได้ และจะเรียนไปได้มากเพียงใด

2.แบบทดสอบความถนัดเฉพาะหรือความถนัดพิเศษ (Specific Aptitude Test) หมายถึง แบบทดสอบความถนัดที่เกี่ยวกับงานอาชีพต่างๆ หรือความสามารถพิเศษ เช่น ความถนัดเชิงจักรกล ความถนัดทางดนตรี ศิลปะ แกะสลัก กีฬา ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งความถนัดประเภทนี้มีความสัมพันธ์กับความถนัดทางการเรียน

7.4.3 แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ (Achievement Test)

เป็นแบบทดสอบที่วัดความสำเร็จทางการเรียนหรือการทำงาน โดยวัดภายหลังจากการเรียน หรือทำงานแล้ว เพื่อต้องการทราบว่าหลังจากเรียนหรือทำงานแล้ว ได้นำความรู้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์หรือแก้ปัญหาได้มากน้อยเพียงใด

แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ที่นิยมใช้มี 2 ชนิด คือ

1. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Educational Achievement Test) คือ แบบทดสอบที่ใช้วัดความสำเร็จในการเรียนกระบวนวิชาต่างๆ ในโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาทุกระดับ เช่น แบบทดสอบวิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ จิตวิทยา การแนะแนว ฯลฯ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

1. 1 แบบทดสอบที่ครูสร้าง (Teacher - Made Test)

1.2 แบบทดสอบมาตรฐาน (Standardized Test)

2. แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางอาชีพ (Vocational Achievement Test) เป็นแบบทดสอบที่ใช้ในการคัดเลือกคนเข้าทำงานของเอกชน รัฐบาล องค์กรต่างๆ แบบทดสอบนี้เป็นแบบใช้ภาษาทั้งหมด หรือรูปภาพ รูปโต้ตอบ เกม ข้อปัญหา อาจใช้ตอบปากเปล่าหรือเขียนตอบ

7.4.4 แบบทดสอบบุคลิกภาพ (Personality Test)

เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดลักษณะต่างๆของบุคคลเป็นรายบุคคล เช่น อารมณ์ เจตคติ ค่านิยม แรงจูงใจ อุปนิสัย กิริยาท่าทาง ฯลฯ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งพฤติกรรมภายนอก ที่สามารถสังเกตเห็นได้ และพฤติกรรมภายในอันเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดที่ไม่สามารถสังเกตเห็นได้

แบบทดสอบบุคลิกภาพที่นิยมใช้ในปัจจุบันแบ่งเป็น 2 ชนิด คือ

1. แบบทดสอบชนิดโปรเจคทีฟ (Projective Technique : Personality Test)

คือแบบทดสอบที่ผู้ถูกทดสอบมีโอกาสแสดงปฏิกิริยาต่อสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่งได้อย่างเสรี โดยเชื่อว่าบุคคลนั้นย่อมจะแสดงบุคลิกภาพของเขาออกมาในปฏิกิริยานั้นๆ สิ่งเร้าดังกล่าวได้แก่ ภาพหยดหมึก ภาพที่มีบุคคลในภาพ ข้อความที่ไม่จบประโยค ฯลฯ

2. แบบทดสอบชนิดแบบสอบถาม (Questionnaire : Personality

Test) คือแบบทดสอบที่สร้างในลักษณะแบบสอบถาม โดยให้ผู้ถูกทดสอบแสดงให้ทราบว่า ข้อความแต่ละข้อในแบบสอบถามนั้นตรงกับความคิด หรือความรู้สึกของตนหรือไม่

7.4.5 แบบทดสอบความสนใจ (Interest Test)

เป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเพื่อต้องการทราบความสนใจของบุคคลอย่างมีหลักเกณฑ์

แบบทดสอบความสนใจที่ครูแนะแนวควรรู้จัก ปัจจุบันที่นิยมใช้ 5 ชนิด ได้แก่

1. Kuder Preference Record เป็นแบบสำรวจที่มีข้อให้ตอบแต่ละข้อจะมีตัวเลือก 3 ข้อ โดยให้เลือกตอบข้อที่ชอบมากที่สุด และบอกตัวที่น้อยที่สุด แบบสำรวจนี้มี 3 ชุด คือ

1.1 ความสนใจสาขาอาชีพต่างๆ เช่น อาชีพเกี่ยวกับ

เครื่องกลไก คำนวณ วิทยาศาสตร์ ศิลปะ ดนตรี เป็นต้น

1.2 ความสนใจอาชีพเฉพาะ เช่น อาชีพครู แพทย์ สถาปนิก

วิศวกร นักจิตวิทยา เป็นต้น

1.3 ความสนใจลักษณะงาน เช่น ชอบทำงานกับกลุ่มชน ชอบ

ทำงานที่ใช้ความคิด ชอบทำงานประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

2.แบบสำรวจความสนใจอาชีพของสำนักงานทดสอบทางการศึกษา กรมวิชาการ และคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แบ่งกลุ่มความสนใจออกเป็น 10 ประเภท ได้แก่ ด้านจักรกล ด้านคำนวณ ด้านวิทยาศาสตร์ งานโฆษณา งานเสมียน งานศิลปะ งานวรรณกรรม งานดนตรี งานบริการสังคม และการทำงานนอกบ้าน

3. แบบทดสอบความสนใจอาชีพกองการจัดหางาน กรมแรงงาน แบ่งความสนใจออกเป็น 9 กลุ่ม ได้แก่ อาชีพเสมียน การค้า อาชีพบริการ ช่างไฟฟ้า ช่างเครื่องยนต์กลไก หัตถกรรม ขับรถ ช่างก่อสร้าง และช่างโลหะ

ข้อควรคำนึงในการใช้แบบทดสอบ

การใช้แบบทดสอบให้เกิดคุณประโยชน์ และมีประสิทธิภาพนั้น ผู้ใช้ควรมีความรู้ความเข้าใจ วิธีการต่างๆ อย่างดี จึงมีการใช้แบบทดสอบ ดังนี้

1. ผู้ใช้แบบทดสอบควรเป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ ในแบบทดสอบนั้นๆ และได้รับการเรียนรู้หรืออบรมมาอย่างดี

2. ไม่ควรใช้แบบทดสอบมาเป็นเครื่องยืนยันความสามารถ แต่เพื่อต้องการข้อมูลจากผลของแบบทดสอบ ทั้งนี้เพื่อช่วยเหลือบุคคลไม่ใช่เป็นการพิสูจน์
3. ใช้แบบทดสอบเมื่อมีกรณีจำเป็น เนื่องจากไม่สามารถหาข้อมูลได้จากวิธีอื่นๆ และไม่ใช่พร่ำเพรื่อ
4. ก่อนใช้แบบทดสอบควรแน่ใจเสียก่อนว่า บุคคลที่ถูกทดสอบนั้นเหมาะกับแบบทดสอบนั้นๆ
5. ไม่จำเป็นต้องนำผลที่แปลได้จากการทดสอบ มารายงานให้ผู้ถูกทดสอบทราบโดยละเอียด เพราะบางอย่างควรทราบ แต่ส่วนรวมเท่านั้น หรือไม่จำเป็นต้องแจ้ง

8. ระเบียบสะสม (Cumulative Record)

8.1 ความหมายของระเบียบสะสม

กมลรัตน์ หล้าสูงรังษ์ (2527 : 327-328) ได้ให้ความหมายของระเบียบสะสม ดังนี้ ระเบียบสะสม คือเอกสารที่รวบรวมรายละเอียดของบุคคล (ประวัติ) ตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบัน ในทุกๆด้าน ได้แก่ ด้านประวัติส่วนตัว ประวัติครอบครัว ประวัติการศึกษา ประวัติสุขภาพ ประวัติการปรับตัวในสังคม ระเบียบสะสมที่ดีจะแสดงให้เห็นภาพของการพัฒนาการและความเจริญเติบโตของบุคคลได้อย่างชัดเจน เพราะถ้อยคำสำนวนที่ใช้จะเป็นภาษาที่อ่านง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อน กะทัดรัดและได้ความชัดเจน

พนม ลิ้มอารีย์ (2538 : 175) ได้กล่าวถึงความหมายของระเบียบสะสมว่า คือเอกสารที่จัดบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนในด้านต่างๆ อย่างมีระเบียบ และเป็นระบบตลอดเวลา ที่นักเรียนศึกษาเล่าเรียนอยู่ในโรงเรียน เป็นเอกสารที่จะช่วยครูหรือผู้แนะแนวได้รู้จักและเข้าใจนักเรียนของตนได้ดีขึ้นและรวดเร็วขึ้น

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ระเบียบสะสม เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการแนะแนวอีกชนิดหนึ่ง ที่มีประโยชน์และมีความสำคัญต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก เป็นรายบุคคล หากครูหรือผู้แนะแนวได้มีการจัดทำระเบียบสะสม อย่างมีประสิทธิภาพ จะช่วยให้สามารถรู้จักเด็กแต่ละคนในเวลารวดเร็วเนื่องจากข้อมูลเหล่านี้จะบอกให้ทราบถึงภูมิหลังและพัฒนาการด้านต่างๆ

8.2 ชนิดของระเบียบสะสม

ระเบียบสะสมที่ใช้ในปัจจุบัน จำแนกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. จำแนกตามลักษณะการเก็บข้อมูล
2. จำแนกตามลักษณะของแบบฟอร์มของระเบียบ

ระเบียบสะสมจำแนกตามลักษณะการเก็บข้อมูลมี 2 แบบ คือ

1. แบบที่โรงเรียนเป็นผู้เก็บข้อมูลเอง ระเบียบสะสมประเภทนี้โรงเรียนหรือครูเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน โดยทางโรงเรียนอาจได้ข้อมูลจากตัวเด็กบอกเอง

หรือจากบุคคลอื่น เช่น บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือครูผู้สังเกต วิธีนี้อาจได้ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม การสังเกต การเขียนชีวประวัติ การทำสังคมมิติ และอื่น ๆ

2. แบบที่นักเรียนเป็นผู้เก็บข้อมูลเอง ระเบียบสะสมประเภทนี้จัดทำขึ้นเพื่อช่วยให้ นักเรียนรู้จักตนเองดีขึ้น ข้อมูลต่างๆ นักเรียนจะเป็นผู้กรอกเอง แต่เก็บรักษาไว้ในโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นแบบมีคำถาม แล้วเว้นช่องว่างให้นักเรียนตอบ

ระเบียบสะสมจำแนกตามลักษณะของแบบฟอร์มของระเบียบมี 3 แบบคือ

1. แบบเป็นซองหรือเป็นแฟ้ม (The Packet or Folder Type) ระเบียบสะสมแบบนี้จะแยกข้อมูลแต่ละด้านไว้ในระเบียบแต่ละแผ่น แล้วจึงนำมารวมใส่ไว้ในซองหรือแฟ้ม เช่นเดียวกับประวัติส่วนตัว ระเบียบเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยเป็นต้น

2. แบบแผ่นเดียวหรือแบบพับได้ (Single Card or Folder) จะมีข้อมูลต่างๆบันทึกลงในระเบียบแผ่นเดียวกันหมด และพับให้กระตัดรัด เพื่อสะดวกในการเก็บ

3. แบบรวมหรือแบบเย็บเล่ม (Combination Record) ระเบียบแบบนี้เป็นการนำแบบที่ 1 กับแบบที่ 2 มารวมกันและจัดทำเป็นเล่ม ซึ่งช่วยให้ระเบียบสะสมไม่มีขนาดใหญ่จนเกินไป และสามารถจัดเก็บข้อมูลต่างๆได้อย่างละเอียดและกว้างขวางเนื่องจากมีจำนวนหน้าที่จะจดบันทึกมาก

8.3 รายละเอียดในระเบียบสะสม

พนม ลิ้มอารีย์ (2538 : 177-178) ได้ให้รายละเอียดที่จะจดบันทึกในระเบียบสะสมไว้ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนตัว เช่น ชื่อ สกุล เพศ วันเดือนปีเกิด เชื้อชาติ สัญชาติ สถานที่เกิด สถานที่อยู่ปัจจุบัน ศาสนา เป็นต้น

2. ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัวและชุมชนที่เด็กอยู่ ประกอบด้วย ชื่อบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง อาชีพบิดามารดาหรือผู้ปกครอง บิดามารดายังมีชีวิตอยู่หรือถึงแก่กรรม สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และสภาพแวดล้อมทางบ้าน จำนวนพี่น้อง ชื่อ อายุ การศึกษา

3. ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย เช่น ประวัติการเจ็บป่วย การประสบอุบัติเหตุร้ายแรง การเจริญเติบโตของร่างกาย ทางด้านความสูง น้ำหนัก เปรียบเทียบกับอายุ บันทึกการตรวจสุขภาพ เกี่ยวกับตา หู คอ จมูก ปาก ตับ ปอด หัวใจ และอื่นๆ ความบกพร่องของร่างกาย และการสร้างภูมิคุ้มกัน

4. ข้อมูลที่เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา เช่น คะแนนผลการเรียน ตลอดปี และชื่อวิชาที่เรียน รายงานพิเศษเกี่ยวกับความล้มเหลวในการเรียน เกียรติคุณที่ได้รับในการเรียน

5. ข้อมูลที่ได้จากการทดสอบกับแบบทดสอบมาตรฐาน ได้แก่ คะแนนทดสอบเกี่ยวกับเชาวน์ปัญญาโดยทั่วไป คะแนนทดสอบเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ในการเรียน คะแนนทดสอบความถนัด ฯลฯ

6. ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนเวลาเรียน เช่นจำนวนวันมาเรียนและวันลาป่วยขาดในแต่ละปี

7. ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาการทางบุคลิกภาพ ซึ่งได้จากการทำมาตราส่วนประมาณค่าซึ่งบอกให้ทราบถึงคุณลักษณะของนักเรียนในด้านต่างๆ เช่น ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความมีระเบียบ ฯลฯ

8. ข้อมูลเบ็ดเตล็ดอื่นๆ เช่น การทำงานในระหว่างศึกษาโครงการเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ บันทึกของผู้ให้คำปรึกษา การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร ฯลฯ

8.4 การรวบรวมและบันทึกข้อมูลลงในระเบียบนสะสม

จะต้องมีการรวบรวมจากหลายแหล่งดังนี้

1. จากตัวเด็กเอง เช่น จากการสัมภาษณ์หรือเด็กเขียนอัตชีวประวัติ เขียนบันทึกประจำวัน เขียนรายงานเกี่ยวกับตนเอง การให้ตอบแบบสอบถามและจากการสังเกตของครู เป็นต้น

2. จากบิดามารดา หรือผู้ปกครอง เช่น จากการไปเยี่ยมบ้าน การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม หรือจากการมาประชุมร่วมกัน เป็นต้น

3. จากเพื่อน เช่น จากการให้ตอบแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การใช้สังคมมิติ ฯลฯ

4. จากครูซึ่งอาจเป็นครูประจำชั้น ครูพิเศษทั่วไป ที่รู้จักหรือเกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน โดยขอความร่วมมือในการสังเกต การทำระเบียบพฤติกรรม พฤติกรรมพรรณนา และการทำการศึกษารายกรณี

5. จากครูแนะแนว ซึ่งจะได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น โดยใช้เทคนิคต่างๆ เช่น การให้คำปรึกษา การใช้แบบทดสอบหรือการสัมภาษณ์

6. จากคนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง หรือกับพฤติกรรมของเด็กที่ต้องการจะเก็บรวบรวมข้อมูล เช่น จากแพทย์ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือแม่แต่ทันตแพทย์และพยาบาล

8.5 ประโยชน์ของระเบียบนสะสม

1. ช่วยให้เด็กรู้จักและเข้าใจตนเองอย่างถูกต้อง ทั้งในด้านการเรียน ความสามารถ ความสนใจ บุคลิกภาพ ซึ่งจะทำให้เด็กยอมรับและคิดปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น

2. เป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนแต่ละคน ซึ่งจะช่วยให้ครูแนะแนว และผู้บริหารโรงเรียนรู้จักนักเรียนแต่ละคนได้รวดเร็วขึ้น ทำให้ครูยอมรับสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวเด็กและร่วมมือกันในการแก้ปัญหาให้กับนักเรียน

3. ช่วยให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองรู้จักและเข้าใจเด็กของตนดียิ่งขึ้น สามารถให้การสนับสนุนหรือส่งเสริมให้เด็กเลือกเรียน หรือเลือกแนวทางประกอบอาชีพ ได้อย่างเหมาะสม และช่วยให้บิดามารดาหรือผู้ปกครอง ยอมรับขีดจำกัดความสามารถของเด็กตน

4. เป็นการประเมินผลนักเรียนในด้านต่างๆ ทำให้โรงเรียนทราบว่า นักเรียนคนใดมีความสามารถพิเศษด้านใดซึ่งควรได้รับการส่งเสริม นักเรียนคนใดมีปัญหาซึ่งต้องการความช่วยเหลือ จากทางโรงเรียน นอกจากนี้ยังช่วยให้โรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และบริการต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน

5. เป็นการทำความเข้าใจพัฒนาการของนักเรียนโดยตลอด ตั้งแต่นักเรียนเข้ามาอยู่ในโรงเรียน จนกระทั่งออกจากโรงเรียนและช่วยให้ผู้บริหารโรงเรียนสามารถเขียนคำรับรองให้กับนักเรียนผู้นั้นได้ง่ายขึ้น

ขั้นที่ 3 การวินิจฉัย

การวินิจฉัย เป็นการนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ หรือตีความหมายของข้อมูลที่รวบรวมได้จากหลายๆวิธีการ มาพิจารณาว่าผลการวิเคราะห์ที่สอดคล้องกันส่วนใหญ่มีแนวโน้มไปทางใดมากที่สุด จะวินิจฉัยว่ามีปัญหาหรือมีพฤติกรรมไปในแนวนั้น โดยนำเอาหลักเกณฑ์ในทฤษฎีทางจิตวิทยา มาพิจารณาดัดสิน และสรุปเกี่ยวกับลักษณะพฤติกรรมของบุคคล พร้อมกับระบุสาเหตุของปัญหาไว้ด้วย แต่บางครั้งการวินิจฉัยปัญหาอาจเป็นเพียงการเสนอแนวความคิดเบื้องต้น ที่เป็นประโยชน์ต่อการช่วยเหลือเท่านั้น

นันทิกา แยมสรวล (2529 : 34-36) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับ กระบวนการวินิจฉัยปัญหานั้น สามารถดำเนินการเป็น 2 ระยะดังนี้

1. ขั้นกำหนดปัญหา จะต้องทราบแน่ชัดว่าปัญหาคืออะไร เพื่อให้การพิจารณาวินิจฉัยปัญหาเป็นไปอย่างมีระบบ และน่าเชื่อถือ ผู้ศึกษาควรตั้งเกณฑ์กำหนดปัญหาขึ้นตามความรู้ และประสบการณ์ของตน เช่น อาจกำหนดแยกประเภทตามลักษณะของผู้มีปัญหา ประเภทต่างๆ เช่นประเภทต้องพึ่งพิงผู้อื่นจนเอาตัวไม่รอด ประเภทขาดข้อสนเทศ เป็นต้น หรือกำหนดปัญหา ตามระดับความทุกข์ที่เกิดขึ้น ซึ่งมี 3 ระดับ คือ

1.1 ความทุกข์ที่เกิดขึ้นในระดับความคิด ไม่สามารถคิดอย่างมีเหตุผล

1.2 ความทุกข์ที่เกิดขึ้นในระดับความรู้สึก เป็นผลจากการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น แล้วได้รับความกดดันทางอารมณ์สูง

1.3 ความทุกข์ที่เกิดขึ้นในระดับของพฤติกรรม เนื่องจากคนเรามีความต้องการอย่างหนึ่งแต่แสดงออกทางพฤติกรรมอีกอย่างหนึ่ง หรือแสดงพฤติกรรมเบี่ยงเบนไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม

นอกจากนี้อาจยึดหลักการตอบคำถามต่อไปนี้

1. ปัญหาคืออะไร

2. ปัญหานั้นเกิดขึ้นเมื่อใด ระยะการเกิดปัญหานั้นเพียงใด มีเหตุการณ์สำคัญอะไรเกิดขึ้นในขณะนั้นบ้าง

3. ปัญหาเกิดขึ้นที่ใด มีใครเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น นอกจากสถานที่นั้นแล้วเกิดปัญหาในสถานที่อื่นอีกหรือไม่

4. ปัญหานั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร อะไรเป็นสาเหตุของปัญหา เป็นต้น

2. การค้นหาสาเหตุของปัญหา เมื่อกำหนดปัญหาแล้วให้นำข้อมูลที่อ้างอิงถึงอดีต และปัจจุบันมาพิจารณาหาความสัมพันธ์ของข้อมูลในด้านต่างๆ เพื่อพิจารณาว่าสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นมีลักษณะอย่างไร หรือปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม

การวินิจฉัยนี้ วินิจฉัยโดยพิจารณาสมมติฐานเป็นหลัก เพราะการรวบรวมข้อมูล เป็นการรวบรวมตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อกระทำการวินิจฉัยปัญหาแล้วขั้นต่อไปคือ สรุปพฤติกรรมที่เป็นปัญหา สาเหตุของปัญหาคืออะไร และควรเสนอแนะความคิดเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือไว้ด้วย

ขั้นที่ 4 การช่วยเหลือ การป้องกัน และการส่งเสริม

4.1 การช่วยเหลือ คือ การแก้ปัญหาด้วยวิธีต่างๆตามความเหมาะสม วิธีเหล่านั้น ได้แก่

4.1.1 การให้คำปรึกษา (Counseling) โดยใช้เทคนิคหรือทฤษฎีการให้คำปรึกษา ซึ่งจะต้องประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับผู้รับการศึกษาในรายที่มีปัญหาไม่ซับซ้อน สามารถเข้าใจตนเองได้หลังจากได้รับคำปรึกษาแล้ว

4.1.2 การปรับพฤติกรรม (Behavior Modification) โดยใช้เทคนิคและทฤษฎีการปรับพฤติกรรม ซึ่งจะต้องประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับผู้รับการศึกษา ในรายที่มีปัญหาไม่ซับซ้อน เพื่อลดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมอีกทั้งเพิ่มและสร้างพฤติกรรมใหม่ให้เกิดขึ้น หลังจากได้รับการปรับพฤติกรรมแล้ว

4.1.3 การส่งต่อให้ผู้มีประสบการณ์ หรือผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะ เช่น นักจิตวิทยา จิตแพทย์ เป็นต้น ในรายที่มีปัญหาซับซ้อนและรุนแรง

4.2 การป้องกัน เป็นการให้ความรู้ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหา เช่น สาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหา เป็นต้น ซึ่งการป้องกันนี้อาจทำได้ในรายที่ยังไม่เกิดปัญหา หรือเกิดปัญหาแล้ว แต่ป้องกันไม่ให้เกิดขึ้นมาอีก

4.3 การส่งเสริม คือวิธีการที่จะทำให้บุคคลมีพัฒนาการ สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้โดยไม่มีข้อขัดแย้ง ซึ่งอาจทำได้โดยการทำกิจกรรมนันทนาการต่างๆ การร้องเพลง การพูดคุย สนุกสนาน และการเล่นกีฬา เป็นต้น

ขั้นที่ 5 การทำนายผล

การทำนายผล เป็นการคาดการณ์ล่วงหน้าว่าผู้รับการศึกษาจะมีสภาพการณ์เป็นอย่างไรในอนาคต ดังที่ นันทิกา แยมสรวล (2529 : 36) ได้กล่าวว่า การทำนายผลจะต้องกระทำโดยยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคล 3 ประการ ต่อไปนี้

1. บุคคลแต่ละคนย่อมมีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเอง ซึ่งไม่เหมือนกับผู้อื่น
2. บุคคลแต่ละคนย่อมพัฒนาการไปตามลักษณะเฉพาะของตนเองอย่างต่อเนื่องกันไป
3. บุคคลแต่ละคนย่อมมีกระบวนการเปลี่ยนแปลงเป็นของตนเอง ซึ่งดำเนินไปตามลักษณะประสบการณ์ที่เคยประสบมา และตามแผนการณ์ที่วางไว้สำหรับอนาคตของตน

นอกจากนั้นจะต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมที่สร้างเงื่อนไข และข้อเท็จจริงในชีวิตผู้ประสบปัญหาด้วยฉะนั้นผู้ที่ทำนายผลได้ถูกต้องแม่นยำ มักจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถ ตลอดจนประสบการณ์อย่างเพียงพอ ดังที่ กมลรัตน์ หล้าสวงษ์ (2527 : 370) ได้เสนอแนวคิดว่า หากผู้กระทำการศึกษารายกรณีไม่มีความเชี่ยวชาญพอ กระบวนการในขั้นนี้อาจไม่ต้องมีก็ได้ เนื่องจากถ้าผลการทำนายผิดพลาด ก็อาจเกิดผลเสียทั้งผู้ทำนายและผู้ถูกทำนาย

ขั้นที่ 6 การติดตามผล

การติดตามผล เป็นเรื่องที่จะต้องกระทำในการศึกษารายกรณี หลังจากที่ให้ความช่วยเหลือไปแล้วควรมีการติดตามผลเพื่อจะประเมินว่า การช่วยเหลือนั้นได้ผลอย่างไร และเพื่อสำรวจดูว่า มีปัญหาใหม่เกิดขึ้นอีกหรือไม่ ถ้าพบว่ามีปัญหาใหม่เกิดขึ้น ก็จะได้ช่วยเหลือได้ทัน นอกจากนี้ยังเป็นการติดตามผลเพื่อประเมินประสิทธิภาพของการให้ความช่วยเหลือว่า ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายเพียงใด เพื่อจะได้นำผลการประเมินมาปรับปรุงกระบวนการให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วิธีการติดตามผล การติดตามผลสามารถทำได้หลายวิธี ดังนี้

1. การนัดสัมภาษณ์ผู้รับการศึกษา
2. การสังเกตความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวผู้รับการศึกษา
3. การสัมภาษณ์ติดตามผลจากผู้ปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง
4. ติดต่อซักถามข่าวคราวด้วยการส่งจดหมายหรือแบบสอบถาม
5. ให้ผู้อื่นไปเยี่ยมเยียนแทน โดยบอกจุดมุ่งหมายให้ผู้ไปเยี่ยมทราบ

การติดตามผลมีระยะเวลาไม่แน่นอน ทั้งนี้แล้วแต่สถานการณ์และโอกาสของผู้ทำการศึกษา กมลรัตน์ หล้าสวงษ์ (2527 : 371) ได้เสนอหลักในการพิจารณาระยะเวลาในการติดตามผล ดังนี้

1. รายที่มีปัญหาซับซ้อนให้ติดตามผลในช่วงระยะเวลาที่สั้น เช่น ทุกสัปดาห์ เป็นต้น

2. การติดตามผลระยะแรกควรติดตามในระยะเวลาที่สั้น เช่น ติดตามทุก 2 สัปดาห์ เมื่อดีขึ้นในระยะที่ 2 จึงติดตามทุกเดือน เมื่อดีขึ้นเรื่อยๆในระยะที่ 3 ก็ติดตามทุกสองเดือน จนแน่ใจว่าอาการดีขึ้น จนหายเป็นปกติ จึงปล่อยช่วงเวลาให้ห่างออกไปโดยไม่ต้องกำหนด

การติดตามผลมักติดตามในรายที่มีปัญหา และการติดตามผลไม่จำเป็นจะต้องทำในรายที่ทำในรายที่ทำการศึกษารายกรณีสิ้นสุดลงแล้ว แต่การติดตามผล จะทำได้ในขณะที่ทำการศึกษารายกรณีทุกระยะ โดยเฉพาะในแต่ละครั้งที่ไปพบผู้รับการศึกษาหรือแต่ละครั้งที่ให้ความช่วยเหลือป้องกันและส่งเสริม เพื่อประเมินผลว่า สิ่งที่ทำลงไปนั้นถูกต้องให้ผลดีหรือไม่ ถ้าไม่ได้ผลดีแสดงว่า ไม่ถูกต้องจะได้มีการแก้ไขต่อไป และในการติดตามผลทุกครั้ง ควรเขียนสรุปผลการติดตาม ข้อมูลที่ได้จากการติดตามผลจะเป็นประโยชน์ต่อการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบปัญหาในโอกาสต่อไป และเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจศึกษาผู้ประสบปัญหาคนต่อไปด้วย

ขั้นที่ 7 การสรุปผลและข้อเสนอแนะ

การสรุปผล เป็น กระบวนการขั้นที่ผู้วิจัยสรุปสิ่งที่ได้มาจากการศึกษา อาจทำได้ทั้งในขณะที่ทำการศึกษารายกรณีหรือหลังจากทำการศึกษารายกรณีแล้ว และก่อนปิดการทำการศึกษาบุคคลเป็นรายกรณีครั้งสุดท้าย ควรสรุปผลของการทำการศึกษาไว้ทั้งหมด

ข้อเสนอแนะ คือ การให้ข้อเสนอแนะสำหรับนักเรียน ผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนและบุคคลที่สนใจจะศึกษาในลักษณะของพฤติกรรมเช่นเดียวกันต่อไป

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2527 : 371) ได้กล่าวว่า การให้ข้อเสนอแนะที่ดีควรให้ไว้หลายทาง อย่างน้อยควรเสนอไว้ 3 ทางดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้รับการศึกษาเป็นรายกรณี
2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้รับการศึกษาเป็นรายกรณี
3. ข้อเสนอแนะสำหรับบุคคลที่สนใจหรือจะศึกษาบุคคลนี้ต่อไป หรือจะ

ศึกษาบุคคลในลักษณะเช่นเดียวกันต่อไป

1.1.5 วิธีการที่ใช้ในการศึกษารายกรณี

การศึกษารายกรณีให้บรรลุจุดมุ่งหมาย และเกิดประโยชน์ทั้งแก่ผู้ศึกษาและผู้รับการศึกษา จะต้องใช้วิธีควบคู่กันไป 2 วิธี ดังนี้

1. การศึกษาประวัติรายกรณี (Case History)
2. การประชุมปรึกษารายกรณี (Case Conference)

1. การศึกษาประวัติรายกรณี (Case History)

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2527 : 597) ได้ให้ความหมายของการศึกษาประวัติรายกรณีไว้ว่า เป็นการจดบันทึกหรือรายงานผลจากการใช้วิธีการศึกษา โดยหัวข้อของการจดบันทึกการศึกษาประวัติรายกรณี มีลักษณะเช่นเดียวกันกับการศึกษารายกรณี เช่น กล่าวถึงลักษณะของผู้รับการศึกษา สาเหตุที่ศึกษา วิธีการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ การวินิจฉัย การสรุปผลและ

ข้อเสนอแนะตลอดจนการติดตามผล ซึ่งรายละเอียดดังกล่าวได้กล่าวไว้ในกระบวนการการศึกษา
รายกรณี

2. การประชุมปรึกษารายกรณี (Case Conference)

2.1 ความหมายของการประชุมปรึกษารายกรณี

จำเนียร ช่วงโชติ (2522 : 196) กล่าวว่าการประชุมปรึกษารายกรณี คือการนำบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่ทำการปรึกษารายกรณีนั้น มาประชุมร่วมกันเพื่อปรึกษาหารือ เกี่ยวข้องกับการพิจารณาตีความหมาย และสังเคราะห์ข้อมูลต่างๆเข้าด้วยกันตลอดจนพิจารณาช่วยเหลือแนะแนวเด็กเป็นระยะไป

กมลรัตน์ หล้าสงวษ์ (2527 : 599) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับการประชุมปรึกษารายกรณีว่า คือการประชุมกันของบุคคลหลายฝ่าย เพื่อระดมความคิดและร่วมกันแสดงความคิดเห็นโดยยอมรับความคิดเห็นของสมาชิกส่วนใหญ่ในที่ประชุม ที่ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาหรือป้องกัน ส่งเสริมบุคคลที่รับการศึกษาอื่นๆ

พรหมธิดา แสนคำเครือ (2528 : 73) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการประชุมปรึกษารายกรณีว่า เป็นการประชุมของผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกศึกษา โดยมีจุดประสงค์เพื่อพิจารณา และให้ข้อสรุปในเรื่องการวิเคราะห์ตีความ การป้องกัน และการช่วยเหลือผู้ถูกศึกษา

ธีรวุฒิ ประทุมนพรัตน์ (2530 : 216) กล่าวว่า การประชุมปรึกษารายกรณี คือ การประชุมพิจารณาสาเหตุของพฤติกรรม โดยอาศัยประวัติที่สืบได้เป็นเกณฑ์ ผู้เข้าประชุมประกอบด้วย ครู พยาบาล ครูแนะแนว และบุคคลอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียน

พนม ลิมอารีย์ (2538 : 31) กล่าวว่า การประชุมปรึกษา
รายกรณีคือการประชุมเพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับปัญหาของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งของการศึกษาเด็กที่จะต้องทำร่วมกันเป็นคณะ โดยบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะมาประชุมร่วมกัน เพื่อพิจารณาศึกษาข้อเท็จจริงที่รวบรวมมาได้ โดยร่วมกันวิเคราะห์ แปลความหมายและสังเคราะห์ข้อมูลต่างๆเข้าด้วยกัน และร่วมกันพิจารณาหาทางช่วยเหลือเด็กเป็นรายๆไป

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การประชุมปรึกษารายกรณี
หมายถึงการประชุมร่วมกันระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้ถูกศึกษา เพื่อระดมความคิดเห็นและปรึกษาร่วมกันในการพิจารณาข้อเท็จจริงจากข้อมูลต่างๆที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์ สังเคราะห์และวินิจฉัยหาสาเหตุของพฤติกรรมเพื่อหาทางช่วยเหลือ ส่งเสริม ป้องกัน หรือพฤติกรรมต่างๆให้แก่บุคคล

2.2 จุดประสงค์ของการประชุมปรึกษารายกรณี

การประชุมปรึกษารายกรณีมีจุดประสงค์ดังนี้ นันทิกา แยม
สรवल (2529 : 83) ได้เสนอไว้มี ดังนี้

1. เพื่อรวบรวมข้อมูลอย่างกว้างขวางและลึกซึ้ง

2. เพื่ออภิปรายเกี่ยวกับข้อมูลต่างๆที่รวบรวมมา และสำรวจปัญหาที่เกิดขึ้น

3. เพื่อร่วมมือกันวางแผนให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบปัญหา

2.3 ประโยชน์ของการประชุมปรึกษารายกรณี

การประชุมปรึกษารายกรณีมีประโยชน์ดังนี้

1. เป็นประโยชน์โดยตรงกับบุคคลที่ถูกศึกษารายกรณี ซึ่งจะได้รับช่วยเหลือให้มีการปรับตนเอง และแก้ไขปัญหาของตนให้ดียิ่งขึ้น

2. เป็นประโยชน์สำหรับผู้มีส่วนร่วมในการประชุม โดยเฉพาะครูจะเห็นคุณประโยชน์ของการศึกษารายกรณี

3. ช่วยให้คุณครูได้รับการพิจารณาปัญหาตามข้อเท็จจริง และเป็น การลดความโน้มเอียงหรือการมองบุคคลในแง่ร้ายต่างๆ โดยไม่ได้พิจารณาอย่างแท้จริง เช่น ครูกล่าวหาว่า เด็กคนหนึ่งชอบขโมย ชอบโกหก เป็นต้น

2.4 รูปแบบของการประชุมปรึกษารายกรณี

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2527 : 600-603) ได้เสนอรูปแบบการประชุมปรึกษารายกรณีมี 3 รูปแบบ ดังนี้

2.4.1 การประชุมเฉพาะผู้เชี่ยวชาญในปัญหาหรือกรณีนั้นๆ และผู้ใกล้ชิดตลอดจนผู้เกี่ยวข้อง เช่น จิตแพทย์ นักจิตวิทยา ครูแนะแนว ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา บิดามารดา หรือผู้ปกครอง เป็นต้น

2.4.2 การประชุมกลุ่มใหญ่จะประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่ายดังนี้

1. ผู้เชี่ยวชาญ เช่น จิตแพทย์ นักจิตวิทยา ครูแนะแนว
2. ผู้ใกล้ชิด เช่น บิดา มารดา ผู้ปกครอง
3. ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา
4. ผู้สนใจซึ่งอาจเป็นผู้เชี่ยวชาญหรือไม่เชี่ยวชาญก็ได้

เช่น นิสิต นักศึกษา นักเรียน ประชาชน ฯลฯ

2.4.3 การประชุมกลุ่มเล็กจะประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ครูแนะแนว และผู้ใกล้ชิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหาหรือกรณีนั้นๆโดยตรง เช่น บิดา มารดา ผู้ปกครอง และผู้รับการศึกษา

จากรูปแบบการประชุมปรึกษารายกรณีดังกล่าว รูปแบบที่นิยมใช้กันมากที่สุด คือ รูปแบบที่ 2 แต่จะต้องเน้นการรักษาความลับมากที่สุด นอกจากนี้ในการประชุมปรึกษารายกรณีทุกรูปแบบจะต้องมีประธานในการประชุม ซึ่งอาจเป็นผู้เชี่ยวชาญหรือผู้อาวุโส และจะต้องมีผู้ศึกษารายกรณีเป็นผู้รายงานผลจากการศึกษา ส่วนเวลาที่ใช้ในการประชุมมักใช้ประมาณ 1 ชั่วโมง โดยใช้ช่วงเวลาที่สมาชิกทุกคนพร้อมหรือส่วนใหญ่พร้อม ทั้งนี้เพื่อความสำเร็จและประสิทธิภาพในการประชุม (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. 2527 : 603-605)

2.5 กระบวนการในการจัดประชุมปรึกษาหารือ

กระบวนการในการจัดประชุมปรึกษาหารือมี 3 ขั้นตอน คือ
ขั้นเตรียมการ ขั้นดำเนินการประชุม และขั้นยุติการประชุม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ขั้นเตรียมการ ในขั้นเตรียมการ ปฏิบัติดังนี้

1.1 เตรียมบุคคล โดยการออกจดหมายเชิญประชุมไปยังประธานและสมาชิก โดยระบุวัน เวลา สถานที่ และจุดมุ่งหมายในการประชุม

1.2 เตรียมสถานที่ เป็นการจองสถานที่ล่วงหน้าให้มีขนาดพอเหมาะกับสมาชิก รวมทั้งระบบ แสง เสียง ที่จำเป็นต้องใช้ในการประชุม

1.3 เตรียมข้อมูล อาจเตรียมเฉพาะผู้ศึกษารายกรณี สำหรับรายงานในที่ประชุมหรืออาจมีบันทึกย่อแจกแก่สมาชิกที่เข้าร่วมประชุม ซึ่งแล้วแต่กรณี

2. ขั้นดำเนินการประชุม ในขั้นดำเนินการประชุม ปฏิบัติดังนี้

2.1 ประธานกล่าวเปิดการประชุมและแนะนำผู้ทำการศึกษา
รายกรณีพร้อมทั้งอนุญาตให้ผู้ศึกษารายกรณีรายงานผลการศึกษาแก่สมาชิกในที่ประชุม

2.2 ผู้ศึกษารายกรณีรายงานข้อมูลต่างๆที่ศึกษาไปแล้วแก่ที่ประชุม

2.3 ประธานเปิดโอกาสให้สมาชิกซักถามข้อมูลหรือข้อสงสัยจากผู้ศึกษา

2.4 สมาชิกทุกคนร่วมแสดงความคิดเห็น

2.5 ประธานสรุปข้อพึงปฏิบัติ ตามความคิดเห็นของสมาชิกส่วนใหญ่ในที่ประชุม โดยมีเลขานุการเป็นผู้จดบันทึกการประชุม และให้ผู้ศึกษานำไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติต่อผู้รับการศึกษา

3. ขั้นยุติการประชุม

การยุติการประชุม กระทำเมื่อประธานสรุปข้อพึงปฏิบัติตามความคิดเห็นของสมาชิกส่วนใหญ่ในที่ประชุม แล้วประธานจะกล่าวขอบคุณสมาชิกและปิดการประชุม

2.6 ข้อควรระวังในการประชุมปรึกษาหารือ

การประชุมปรึกษาหารือ ผู้เข้าร่วมประชุมมีข้อควรระวังดังนี้

1. จะต้องให้ข้อมูลตามข้อเท็จจริงโดยปราศจากอคติ

2. ไม่นำคำกล่าวที่ไม่มีพยานหลักฐานมาแสดงได้จริงมากกล่าวในที่ประชุม

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี

ประจิม เมืองแก้ว (2536 : 132-141) ได้ศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ผลการศึกษาพบว่า สาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ คือ สาเหตุจากตัวนักเรียน สาเหตุจากภูมิหลังทางครอบครัว และสาเหตุจากปัญหา

การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน สาเหตุจากตัวนักเรียนที่พบ ได้แก่ บุคลิกภาพไม่เหมาะสม ขาดแรงจูงใจในการเรียน การมีนิสัยการเรียนที่ไม่ถูกต้อง การมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการศึกษา ปัญหาสุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง และปัญหาพื้นฐานทางการศึกษาดำ สาเหตุจากภูมิหลังทางครอบครัว ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูไม่ถูกต้อง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ในระดับต่ำ ระดับการศึกษาของบิดามารดาต่ำ ปัญหาความสัมพันธ์ทางบ้านไม่ดีและมีปัญหาสิ่งแวดล้อมทางบ้านไม่ดี ส่วนสาเหตุปัญหาการจัดการเรียนการสอนไม่เหมาะสม การมีจำนวนอาจารย์ผู้สอนไม่สอดคล้องกับจำนวนนักเรียน ทำให้การเรียนการสอนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร

ชัชววรรณ พิมพิ้งาม (2538 : 137-143) ได้ศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีปัญหาการปรับตัว ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการปรับตัวของนักเรียนมีสาเหตุมาจาก ลักษณะส่วนตัวของเด็ก คือเด็กเกิดความไม่สบายใจ และมีความเครียดเนื่องมาจากการไม่สามารถตอบสนองความต้องการพื้นฐานของตนเองได้ อีกสาเหตุหนึ่งคือสิ่งแวดล้อมทางบ้านได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูไม่เหมาะสม

ดวงกมล วงษ์ศรีหัทส (2541 : 2541 206) ได้ศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีปัญหาการปรับตัวในครอบครัว ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการปรับตัวในครอบครัวของนักเรียนมีสาเหตุมาจากตัวนักเรียนเอง ที่มีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม การอบรมเลี้ยงดูไม่ถูกต้อง ความสัมพันธ์ในครอบครัวไม่ดี ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ในระดับต่ำ ระดับการศึกษาของบิดามารดาอยู่ในระดับต่ำ และปัญหาสิ่งแวดล้อมที่อยู่อาศัยไม่ดี

ธัญชนก ศิริสุขชัยวุฒิ (2542 : 117) ได้ศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีปัญหาการปรับตัวกับเพื่อน ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการปรับตัวกับเพื่อนของนักเรียนมีสาเหตุ จากการขาดการดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด เมื่อมีปัญหาต่างๆเกิดขึ้นเกิดความไม่กล้าปรึกษา ทำให้มีความรู้สึกโดดเดี่ยว และขาดความมั่นใจในตนเอง รู้สึกผิดและตำหนิตนเองว่า เป็นคนไร้ความสามารถในเรื่องการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนๆ

สุนีย์ ชีรวีรุฬห์ (2542 : 81-92) ได้ศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนมีสาเหตุมาจาก นักเรียนมีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม สัมพันธภาพในครอบครัวไม่ดี ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ในระดับต่ำ ระดับการศึกษาของบิดามารดาอยู่ในระดับต่ำ และการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวไม่ถูกต้อง ส่วนบรรยากาศในโรงเรียนทั้งในและนอกโรงเรียน นักเรียนไม่สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนได้ และเห็นว่ามีกำบังมากเกินไป ด้านสัมพันธภาพทางสังคมกับกลุ่มเพื่อนทั้งในและนอกโรงเรียน ไม่สามารถปรับตัวได้ และเรียกร้องความสนใจกับกลุ่มเพื่อน จึงมักเกิดปัญหากับเพื่อนอยู่เสมอ และปัญหาสิ่งแวดล้อมที่อยู่อาศัยไม่ดี

จากการศึกษารายกรณีในเรื่องดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่า การศึกษารายกรณีสามารถชี้แก้ปัญหาได้ผลดีโดยเฉพาะนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นเด็กวัยรุ่นที่มีปัญหาทางครอบครัวหรือมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม อันจะเกิดความเดือนร้อนต่อตนเองและสังคม โดยในการศึกษารายกรณีนั้นได้มีการช่วยเหลือ ป้องกัน และส่งเสริมให้กับผู้รับการศึกษ ทำให้ผู้รับ

การศึกษาที่มีพฤติกรรมที่ดีขึ้น มีการพัฒนาตนเองในทางที่ดีขึ้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่า การศึกษารายกรณี เป็นวิธีที่สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กได้ โดยเฉพาะปัญหาของนักเรียนเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนทิวไผ่งาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมารยาทในชั้นเรียน

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับมารยาทในชั้นเรียน

2.1.1 ความหมายของมารยาทในชั้นเรียน

ชานาญ นิศารัตน์ (2521 : 86-87) กล่าวว่ามารยาทไทยหมายถึงการ แสดงออกสองลักษณะคือมารยาททางกายและมารยาททางวาจา ซึ่งมารยาททางกายแบ่งออกเป็น 7 ประการ ได้แก่ การยืน การนั่ง การแสดงความเคารพ การเข้าพบผู้ใหญ่ การส่งและรับสิ่งของจากผู้ใหญ่ และการเข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ส่วนมารยาททางวาจา ได้แก่ การระวัง การไม่กล่าว วาจาเท็จ การสำรวมวาจา การไม่กล่าววาจาขูข่ม การไม่กล่าวคำหยาบคายหรือไม่สุภาพ การแสดง ความคิดเห็น การเป็นผู้พูดและผู้ฟังที่ดี การกล่าวคำขอบคุณ ขอโทษ และลงท้ายคำพูดว่าครับ/คะ

กรมวิชาการ (2524 : 68) กล่าวว่า มารยาท คือ กิริยาท่าทางที่ถือว่า เรียบร้อย เป็นที่ยอมรับในสังคม คนเราเมื่ออยู่รวมกันเป็นสังคมจำเป็นต้องมีมารยาทที่จะปฏิบัติต่อกันอันจะทำให้การอยู่รวมกันเป็นไปโดยราบรื่น เรียบร้อย ยิ่งกว่านั้นการมีมารยาทต่อกันยัง แสดงออกถึงนิสัยของกันและกันด้วย ซึ่งลักษณะที่เด่นชัดคือ ความสุภาพอ่อนน้อมและเคารพในระบบอาวุโส

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2525 : 2) ได้ให้ความ

หมายของมารยาทว่า หมายถึง กิริยาอาการที่ควรประพฤติปฏิบัติอย่างมีขอบเขต หรือมีระเบียบแบบแผนอันเหมาะสมแก่กาลเทศะและสังคม ได้แก่ การยืน การเดิน การนั่ง การนอน การแสดงความเคารพ และการรับของส่งของ

พั้ว อนุรักษ์ราชมณเฑียร (2526 : 1) กล่าวว่า ความมีมารยาท หมายถึง การมีกิริยา วาจา ใจ สุภาพเรียบร้อย ชาติไทยได้กำหนดแบบอย่างของมารยาทไว้หลายอย่างหลายชนิดล้วนแต่เหมาะสมและอาจดัดแปลงแก้ไขให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมและกาลสมัยได้ กิริยามารยาทของไทยแต่ละท่าแต่ละแบบนั้น ล้วนไม่ขัดกับการใช้วิถีวะระประกอบท่า จึงเป็นท่างดงามและถูกต้องตามลักษณะของกายวิภาคทั้งสิ้น กุลบุตรกุลธิดาไม่ว่าชาติใดถ้าได้รับการศึกษาและอบรมมาดีแล้ว ทั้งทางกาย วาจา ใจ ย่อมได้ชื่อว่าเป็นสุภาพชน สุภาพชนจะรู้จักเห็นยวระวังใจตนเอง มีความละอายต่อบาป ละอายใจตนเอง ไม่ยอมประพฤติการที่ไม่เหมาะสมและสำนึกในเรื่อง กิริยามารยาทของตนเองอยู่เสมอ

สุทธิ ภีบาลแทน (2527 : 104-105) กล่าวว่า มารยาทเป็นองค์ประกอบย่อยของวัฒนธรรม ชาติไทยมีเอกลักษณ์ประจำชาติและเมืองค้ประกอบหลายอย่างที่สามารถจำแนกได้ว่า

เป็นคนไทย เป็นชาติไทย เช่น ภาษา พิธีกรรมบางอย่างและการแต่งกายเป็นต้น คนไทยมีมารยาทซึ่งสั่งสมมาหลายสมัย สมควรถ่ายทอดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของสังคมต่อไป

ผอบ โปษะกฤษณะ (2530 : 2) ได้กล่าวถึงมารยาทไว้ว่า มารยาทหมายถึง ความประพฤติเรียบร้อยซึ่งมุ่งไปถึงการทำทาง แต่ความจริงมีความหมายกว้างออกไปถึงการแสดงออกทุกอย่างของมนุษย์เรา เช่น กิริยาท่าทาง สีหน้า คำพูด การแต่งกาย เป็นต้น

พจนานุกรมเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530 ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2531 : 413) ได้ระบุว่า เป็นตำนานซึ่งหมายถึง “กิริยาวาจาที่ถือว่าเรียบร้อย” มารยาทเป็นระเบียบของสังคมอย่างหนึ่งซึ่งทุกชาติจะกำหนดระเบียบตามสภาพของสังคมตน

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า มารยาท หมายถึง การแสดงกิริยาทางกาย และวาจาที่มีความสุภาพ อ่อนน้อม มีสัมมาคารวะ เหมาะสมกับกาลเทศะ และบุคคลภายใต้ขนบธรรมเนียมประเพณีไทยที่ควรประพฤติปฏิบัติ เพื่อเข้ากับผู้อื่นได้ และสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างราบรื่น อันเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติสมควรที่จะสืบทอดต่อกันไป

2.1.2 ประเภทของมารยาท

ชำนาญ นิศารัตน์ (2521 : 86-87) กล่าวว่ามารยาทไทยแบ่งได้ 2 ประเภท คือ มารยาททางกายและทางวาจา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

มารยาททางกาย หมายถึง ความประพฤติที่เรียบร้อย ทางการแสดงออกทางกายแบบไทย ได้แก่การมีกิริยาสุภาพเรียบร้อย สงบเสงี่ยม อ่อนโยน อ่อนน้อม มีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่ แบ่งเป็น 7 ประการ คือ

1. การยืน

1.1 การยืนตามลำพัง ควรให้เป็นไปในลักษณะสุภาพอยู่ในท่าที่สบาย ขาชิดกันไม่หันหน้าหรือแกว่งแขนไปมา จะยืนเอียงเล็กน้อยพองามก็ได้

1.2 การยืนเฉพาะหน้าผู้ใหญ่ ถ้าไม่จำเป็นไม่ควรยืนตรงหน้าผู้ใหญ่ควรยืนเฉียงไปทางใดทางหนึ่ง ทำได้ 2 วิธี คือ ยืนตรง ขาชิด ปลายเท้าห่างเล็กน้อย มือทั้งสองแนบขาและยืนค้อมส่วนบนตั้งแต่เอวขึ้นไปเล็กน้อย เอามือประสานกัน

2. การเดิน

2.1 เดินตามลำพัง ให้เดินอย่างสุภาพ หลังตรง ช่วงก้าวไม่ยาวหรือสั้นไป แกว่งแขนพองาม

2.2 เดินกับผู้ใหญ่ ให้เดินเอียงไปทางซ้าย ข้างหลังผู้ใหญ่ห่างจากผู้ใหญ่ประมาณ 1-2 ฟุต ไม่เดินเหมือนเดินตามลำพัง ให้อยู่ในลักษณะนอบน้อม ถ้าเป็นการเดินในระยะใกล้มือควรประสานกัน

2.3 เดินเข้าสู่ที่ชุมชน ควรเดินอย่างสุภาพ และระวังอย่าให้ร่างกายหรือเสื้อผ้าไปกรายผู้อื่น

3. การนั่ง

3.1 การนั่งเก้าอี้ ให้นั่งตัวตรงหลังพิงพนักเก้าอี้ เข่าชิด เท้าชิด มือวางบนหน้าขา ไม่ควรนั่งขาไขว้กัน

3.2 การนั่งกับพื้น ให้นั่งพับเพียบในลักษณะสุภาพยืดตัว ไม่ต้องเก็บปลายเท้า แต่ถ้านั่งต่อหน้าผู้ใหญ่ให้เก็บปลายเท้าแล้วเอามือประสานกัน

3.3 การนั่งลงศอก ให้ใช้เมื่อนั่งใกล้กับผู้อาวุโสมาก ในลักษณะการหมอบ คือ นั่งพับเพียบเก็บปลายเท้า หมอบลงให้เข่าข้างหนึ่งอยู่ระหว่างแขนทั้งสองข้าง

3.4 การนั่งคุกเข่า ให้นั่งตัวตรงวางกันลงบนส้น ปลายเท้าตั้งมือประสานกัน

4. การแสดงความเคารพ

4.1 วิธีแสดงความเคารพเมื่อยืน แสดงความเคารพโดยก้มศีรษะหรือไหว้

4.2 วิธีแสดงความเคารพเมื่อนั่ง แสดงความเคารพโดยการไหว้หรือกราบ

4.3 วิธีแสดงความเคารพพระภิกษุ พระพุทธรูป หรือพระรัตนตรัย คือ การไหว้ การกราบ การกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์

5. การเข้าพบผู้ใหญ่

5.1 การเข้าพบผู้ใหญ่ที่นั่งบนเก้าอี้ ควรเดินอย่างสุภาพเมื่อใกล้ผู้ใหญ่จึงไหว้โดยทั้งสองข้างประนมนิ้วชิดกันปลายนิ้วจรดกันไม่แยกปลายนิ้วออกจากกัน น้อมตัวและก้มศีรษะให้ปลายนิ้วจรดจมูก การก้มศีรษะแล้วแต่อาวุโสของผู้ที่จะไหว้ และจึงค่อยนั่งเก้าอี้

5.2 การเข้าพบผู้ใหญ่ที่กำลังยืน ให้เดินอย่างสุภาพ เข้าไปใกล้พอสมควร แล้วยกมือไหว้ แล้วยืนสำรวมมือประสานกัน

5.3 การเข้าพบผู้ใหญ่ ต้องถือตามธรรมเนียมของไทย เมื่อพบผู้ใหญ่ต้องไหว้ และไหว้อีกครั้งเมื่อลากลับ

6. การส่งของและรับของจากผู้ใหญ่

6.1 เมื่อผู้รับยื่น ให้เดินเข้าไปใกล้ในระยะพอสมควรย่อตัวลงส่งของให้หรือรับของแล้วไหว้

6.2 การส่งของให้ผู้อาวุโส ถ้าผู้ส่งและผู้รับนั่งด้วยกัน ควรหันไปส่งต่ออย่างสุภาพ อย่าข้ามผู้อื่น โดยเฉพาะศีรษะเป็นของสูงไม่ควรล่วงเกินโดยการข้ามหรือจับเล่น ถ้าผู้อาวุโสนั่งเก้าอี้ ผู้ส่งของถือของในระดับเอว เดินเข้าไปให้ได้ระยะพอสมควร แล้วเดินเข้าเข้าไปนั่งพับเพียบยกมือไหว้เมื่อผู้ใหญ่รับของไปแล้วยกมือไหว้ระดับ 3 คือ ยกมือไหว้ปลายนิ้วชี้จรดหว่างคิ้ว แล้วเดินเข้าถอยหลังกลับ ถ้าเป็นผู้อาวุโสมาก ให้ทำดังนี้คือ ถือของด้านมือขวา เดินเข้าไปให้ได้ระยะพอสมควร แล้วเดินทางเข้าไปเมื่อได้ระยะก็นั่งพับเพียบ วางของไว้ทางขวามือกราบตั้งมือ 1 ครั้ง ถ้าผู้ส่งและผู้รับนั่งเก้าอี้ด้วยกันควรหันไปส่งอย่างสุภาพ อย่าส่งของข้ามผู้อื่น

7. การเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท

7.1 เฝ้า ฯ เมื่อเสด็จพระราชดำเนิน ขณะเสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์ ให้ยืนตรง ถวายคำนับ หรือถอนสายบัว เสด็จพระราชดำเนินโดยลาดพระบาท ถ้ายืนเฝ้าฯ เมื่อเสด็จพระราชดำเนินผ่านก็ถวายความเคารพ ถ้านั่งเฝ้าฯ เมื่อเสด็จมาใกล้ผู้เฝ้าฯ หมอบขณะเสด็จพระราชดำเนินผ่านก็ทำความเคารพโดยการกราบหมอบอยู่จนเสด็จผ่านไปแล้วจึงลุกขึ้นนั่ง หรือจะเพียงแต่กราบเมื่อเสด็จพระราชดำเนินผ่านเท่านั้น

7.2 เฝ้า ฯ ในงานที่นั่งเก้าอี้หรือยืนเฝ้าฯในงานเฝ้าฯที่จัดเก้าอี้ให้ นั่งเมื่อเสด็จพระราชดำเนินมาถึงผู้เฝ้าฯลุกขึ้นยืนหันไปทางพระองค์แล้วถวายคำนับเมื่อเสด็จพระราชดำเนินผ่าน ถวายคำนับในกรณีที่มบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี ต้องยืนจนจบเพลง แล้วถวายคำนับจึงนั่งลง

7.3 การเข้าเฝ้า ฯ รับพระราชทานของ ผู้เข้าเฝ้ากราบ คลานลงมือเข้าไปใกล้พระองค์ท่านระยะพอรับของได้ กราบถวายความเคารพแล้วรับพระราชทานของ จึงคลานถอยหลัง

มารยาททางวาจา หมายถึง การแสดงออกทางวาจาตามแบบไทย ได้แก่ การมีวาจาสุภาพ เรียบร้อยไม่พูดคำหยาบ ไม่พูดส่อเสียดยุยงให้เขาแตกความสามัคคี พูดตรงกับความจริง พูดคำที่เป็นเครื่องสมานไมตรี พูดคำไพเราะ และมีประโยชน์การแสดงมารยาททางวาจามีลักษณะ ดังนี้

1. การไม่กล่าวคำหยาบคายหรือไม่สุภาพ ทั้งในที่สาธารณะหรือในที่รโหฐาน
2. การไม่กล่าววาจาเท็จ หรือพูดสองแง่สองมุม อันเป็นเหตุให้คนทั้งหลายคลายความเชื่อถือและนับถือ
3. การแสดงความคิดเห็น ควรใช้ความสุภาพ อ่อนโยนไม่ก้าวร้าวรุนแรง
4. การเป็นคู่สนทนาที่ดี คู่สนทนาที่ดีมีใช้จะเป็นผู้พูดอย่างเตีียวหรือฟังอย่างเตีียวจะต้องปฏิบัติให้พอดี คือรู้จักพูดให้ผู้ฟังพอใจ และเป็นนักฟังที่ดี
5. การกล่าวคำขอขอบคุณ เมื่อได้รับความเห็นใจช่วยเหลือจากผู้อื่น และกล่าวคำขอโทษ เมื่อทำผิดพลาดหรือต้องรบกวนผู้อื่น การลงท้ายประโยคคำพูดเมื่อกล่าวจบว่าครับ/คะ ของชายและหญิง เป็นมารยาทอันดีงาม เพื่อให้สำเนียงที่พูดมีความไพเราะมากขึ้น
6. การสำรวจวาจา ไม่พูดและหัวเราะเสียงดังเกินไป หรือพูดพลางหัวเราะพลาง
7. การไม่ใช้วาจายุยง สบประมาทรุนแรง หรือพูดในเรื่องอันไม่ควรให้ผู้อื่นแตกร้าหรือระหองระแหงกัน

กรมวิชาการ (2522 : 4) ได้กล่าวถึง มารยาทในการพูดไว้ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ว่า

1. ใช้น้ำเสียงนุ่มนวล ไม่กระโชกโฮกฮาก หรือขู่ตะคอก
2. ใช้ถ้อยคำไพเราะ และสุภาพเหมาะสม กับกาลเทศะ
3. พูดความจริง
4. พูดยกย่องผู้อื่นด้วยใจจริง
5. รอจังหวะในการพูด เช่น ไม่พูดสอดเมื่อผู้อื่นกำลังพูด
6. ใช้คำขอโทษ ขออภัยเมื่อพูดผิด และกล่าวขอบคุณเมื่อได้รับคำยกย่อง

ชมเชย

7. ไม่พูดส่อเสียด ทับถม กล่าวร้ายทำให้ผู้อื่นอับอาย
8. ไม่นินทาว่าร้ายผู้อื่น
9. ไม่แสดงกิริยาที่ไม่สุภาพต่อผู้อื่น เช่น หาว เรอ ฯลฯ
10. ไม่แสดงอาการประหม่า หรือโกรธเคืองผู้ฟัง

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2521 : 93) ได้ระบุลักษณะของผู้มีมารยาท

ทางวาจาว่า

1. เจรจาไพเราะ มีหางเสียง ครับ หรือ คะ ฟังรื่นหูชื่นใจ
2. หักถ้อยคำว่า “ขอบคุณ” และ “ขอโทษ” ให้เป็นนิสัย เป็นการสร้างเสน่ห์ให้แก่ตนเอง การกล่าวคำขอบคุณแก่ผู้มีไมตรีเอื้อเฟื้อ แม้ในเรื่องเล็กน้อยก็ควรกระทำ หรือการกล่าวคำ ขอโทษ ให้เคยชินย่อมเป็นผลดีต่อตนเองทั้งสิ้น
3. ไม่พูดเสียงดังเกินควรหรือตะโกน เป็นกิริยาที่ไม่น่าชมอย่างยิ่ง ถ้ามีผู้อาวุโสอยู่ในที่นั้นด้วย ยิ่งแสดงความไม่เคารพ การพูดโหวกเหวก ขาดการสำรวมจะบั่นทอนบุคลิกที่ดีอย่างน่าเสียดาย
4. หลีกเลี่ยงการแย่งกันพูด นอกจากไม่น่าดูแล้วยังทำให้หมดโอกาสที่จะฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ควรหัดรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และรอจังหวะของตน
5. ฝึกทำทางประกอบการพูดให้เหมาะสม อย่ายกมือให้ขวักไขว่ หรือแสดงท่าประกอบอยู่ตลอดเวลาเพราะไม่ได้เป็นการแสดงละคร บางคนแก้ไขด้วยการแลบลิ้นยกคิ้ว โดยไม่ตั้งใจ บางคนพูดไปหัวเราะไป ทั้ง ๆ ที่ไม่ใช่เรื่องขบขัน เมื่อทำบ่อย ๆ ก็จะติดเป็นนิสัยทำให้เสียบุคลิกภาพ ควรแก้ไขเสีย ฝึกพูดให้มีจังหวะจะโคน ชัดเจน สั้นได้ใจความ พูดแต่พอควร อย่าเพ้อเจ้อ เพื่อสร้างบุคลิกของตน
6. งดกล่าวคำหยาบโดยสิ้นเชิง เพราะไม่เป็นมงคลแก่ทั้งผู้พูดและผู้ฟัง ซึ่งจะทำให้เกิดเป็นนิสัย
7. แสดงไมตรีจิตด้วยการทักทายปราศรัย สนใจทุกข์สุขและแสดงความจริงใจ เป็นการสร้างมิตรภาพ

ทัศนีย์ ทานตวณิช (2529 : 23) กล่าวว่า ผู้พูดที่ดีควรพูดด้วยคำพูดที่สุภาพ เพราะการใช้คำพูดที่สุภาพถือเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ผู้พูดไม่ควรใช้ถ้อยคำทำนองโอ้อวด ก้าวร้าวยกตนข่มท่านเสียสติ ดูถูกผู้อื่นหรือแสดงความหยิ่งยโส แต่ควรใช้ข้อความที่ไพเราะอ่อนหวานเหมาะแก่

กาลเทศะและฐานะของผู้ฟัง นอกจากนั้นยังควรมีความจริงใจ และความปรารถนาดี ซึ่งความจริงใจ และความปรารถนาดีนี้จะแสดงออกได้ทางสีหน้า แววตา น้ำเสียง อากัปกริยาท่าทาง และคำพูดของผู้พูด ผู้พูดควรมีความจริงใจในการแสดงออกและใช้คำพูดดังกล่าว แสดงความปรารถนาดี ซื่อตรง หรือแสดงความคิดเห็นอย่างพอเหมาะพอควรและตรงกับความรู้สึกที่แท้จริง ไม่ใช่วิธีเสแสร้ง ปากอย่างหนึ่งใจอย่างหนึ่ง หรือต่อหน้าพูดอย่างหนึ่งลับหลังพูดอีกอย่างหนึ่ง เพียงเพื่อหวังประโยชน์ส่วนตน ผู้ที่มีความจริงใจจึงต้องรู้จักพิจารณาว่าสิ่งใดควรพูด พูดเมื่อใด และสิ่งใดไม่ควรพูด

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า มารยาทแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ มารยาททางกาย และมารยาททางวาจา

1. มารยาททางกาย ได้แก่ การแสดงอิริยาบถต่างๆ ที่มีความสุภาพเรียบร้อย เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคลไม่ว่าจะเป็น การยืน การเดิน การนั่ง การแสดงความเคารพ การเข้าพบ การส่ง-รับของ และการแต่งกายที่เหมาะสม

2. มารยาททางวาจา ได้แก่ การพูดจาไพเราะสุภาพ นุ่มนวล รู้จักกล่าวคำขอบคุณ ขอโทษ และ ลงท้ายคำพูดว่าครับ/คะ การไม่พูดคำหยาบ ไม่พูดสอดแทรก ส่อเสียด ยุยง สองแง่สองง่าม การพูดความจริงที่มีสาระประโยชน์ รู้จักสำรวจวาจา และเป็นผู้ฟังที่ดี

2.1.3 ลักษณะของผู้ที่มีมารยาทเหมาะสม

กรมวิชาการ (2529 : 51-53) ได้กล่าวถึงสิ่งที่ควรอบรมเด็กไทยให้เป็นผู้ที่มีมารยาทที่เหมาะสม อันจะช่วยเสริมสร้างคุณลักษณะที่ดี หรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ จนเป็นที่ยอมรับของสังคม ซึ่งควรพิจารณาถึงความสำคัญของการอบรมไว้ 3 ประการ ดังนี้

1. การอบรมให้เด็กไทยเป็นคนเรียบร้อยสุภาพอ่อนน้อม ทั้งทางกาย ทางวาจา และทางใจ

1.1 ทางกาย ได้แก่ การมีกิริยามารยาทที่เรียบร้อยในการพูด นั่ง เดิน ยืน ต้องไม่ให้พรวดพราดถูกผู้อื่น หรือถูกสิ่งของล้มหรือดงโครมคราม เมื่อผู้ใดกำลังดูอะไรอยู่ต้องไม่ยืนบังหน้าขวางสายตาเขา ไม่เดินตัดหน้าผู้อื่นในระยะใกล้ชิด ถ้าจำเป็นต้องทำ ดั่งนั้นก็ควรกล่าวคำขอโทษเขาก่อน ถ้าเขานั่งหรือนอนอยู่ต้องไม่เดินข้ามกรายเข้าไป แม้การยืนก็ควรให้ห่าง อย่ายืนค้ำศีรษะคน อย่าเดินเสียดสีกระทบกระทั่งผู้อื่น อย่าหยิบสิ่งของข้ามกรายผู้อื่น ไม่โยนหรือเสือกใส่สิ่งของให้ผู้อื่น

1.2 ทางวาจา ได้แก่ การระวังคำพูด ต้องรู้จักใช้เสียงให้นุ่มนวลอ่อนหวาน อย่าใช้เสียงตวาด กระโชกกระชาก หรือพูดห้วนๆ ต้องไม่กล่าวคำหยาบ หรือพูดกับผู้ใดก็อย่าพูดให้ดังจนเกินไป ควรพูดให้ดังพอสมควร ในขณะที่ผู้อื่นพูดอยู่เราต้องไม่พูดสอด พูดรวน หรือแย่งพูดให้เขาพูดจนจบ เสียก่อนแล้วจึงพูด และคนที่พูดก่อนนั้นก็ควรรู้จักหยุดพูดให้คนอื่นเขาพูดบ้าง อย่าพูดเสียคนเดียวในเวลาที่มีคนอื่นเขาต้องการความเงียบเพื่อทำงานหรือคิดไตร่ตรอง

1.3 ทางใจ ได้แก่ การไม่ปล่อยให้ฟังชาน แสดงความกำเริบหยิ่งโส ถ้าพบสิ่งที่ไม่ถูกต้อง แม้โกรธก็ต้องไม่แสดงความโกรธออกมาให้เห็น ต้องไม่บันดาลโทสะจนเสียกิริยา ไม่ปล่อยให้ตกอยู่ในความโลภ โกรธ หลง มีสติสัมปชัญญะมั่นคง

2. เด็กไทยได้รับการอบรมสั่งสอนให้เป็นคนมีสัมมาคารวะ รู้จักเด็กรู้จักผู้ใหญ่ รู้จักเคารพผู้อื่นและเคารพสิ่งที่ผู้อื่นเขาเคารพ ดังนี้

2.1 ทางกาย เด็กต้องมีกิริยาสุภาพเรียบร้อย เมื่ออยู่เฉพาะหน้าผู้ใหญ่ เช่น ต้องไม่ยืนพิง ยืนส่ายหัวไปมา ต้องไม่นั่งไขว่ห้าง ไม่นั่งกระดิกเท้าหรือเขย่าเข่า ไม่นั่งเหยียดเท้า หรือนั่งขัดสมาธิ ควรนั่งให้เรียบร้อย ถ้ายืนรวมกันหรือนั่งรวมกันกับผู้ใหญ่ต้องไม่ขึ้นไปนั่งหรือยืนข้างหน้าผู้ใหญ่ถ้าเดินก็ต้องไม่เดินขึ้นหน้า หรือเดินผ่านผู้ใหญ่ เมื่อผู้ใหญ่นั่งเด็กไม่ควรนอน เมื่อผู้ใหญ่นอนอยู่ไม่ควรยืนหรือเดินผ่าน ควรนั่งหรือคลานผ่านไป ไม่ยืนหรือนั่งหันหลังให้ผู้ใหญ่ เมื่อพบผู้ใหญ่ผู้น้อยต้องเป็นฝ่ายแสดงความเคารพผู้ใหญ่ก่อน และผู้ใหญ่ต้องแสดงความเคารพตอบ การแสดงความเคารพของไทยมีการไหว้ การกราบ การคำนับ การยืนตรง ก็ต้องใช้ให้เหมาะสมกับเวลา บุคคล สถานที่และโอกาส

2.2 ทางวาจา คนไทยต้องรู้จักกล่าววาจาสุภาพและแสดงถึงความเคารพผู้อื่น เช่น ไม่พูดจาล้อเลียนหลอกหลวงผู้ใหญ่ ไม่ล้อเลียนผู้ใดให้เขาได้อาย ไม่กล่าวถึงสิ่งที่ไม่ดีของผู้ที่เขารักใคร่นับถือให้เขาฟัง ไม่กล่าวเสียดสีเยาะเย้ย แดกดัน ถากถางผู้อื่น ไม่นินทาว่าร้ายให้เขาเสียหาย ต้องไม่กล่าววาจาติเตียนสิ่งที่ผู้อื่นเคารพ เมื่อตนทำพลาดพลั้งล่วงเกินผู้อื่นโดยไม่ตั้งใจ ควรกล่าวขอโทษเขาเสมอเมื่อผู้อื่นทำประโยชน์ให้แก่ตน แม้เขาจะทำตามหน้าที่ก็ควรกล่าวคำขอบคุณเขาด้วย

2.3 ทางใจ ต้องมีใจเคารพผู้ใหญ่ เช่น พ่อแม่ ครูบาอาจารย์ ต้องมีความนอบน้อมนับถือผู้ใหญ่ และต้องมีใจอ่อนโยน เมตตากรุณาต่อผู้น้อย

3. เด็กไทยได้รับการอบรมสั่งสอนให้มีกิริยามารยาทเป็นที่น่ารัก การทำตนให้เป็นที่น่ารักของผู้อื่น หมายความว่า การไม่ทำสิ่งใดให้ขัดใจผู้อื่น ไม่สร้างความไม่พอใจให้ผู้อื่น ต้องแสดงกิริยามารยาทให้เข้ากับผู้อื่นได้ ดังนี้

3.1 ทางกาย ต้องไม่แสดงกิริยาที่ขัดขวางสิ่งที่นิยมกัน เช่น ขณะที่เขา นั่งอยู่กับพื้นตนเองต้องไม่ไปยืนอยู่และในเวลาที่เขาเดินกันอยู่ก็ต้องไม่ไปนั่งกับพื้น ในเวลาที่เขา มีทุกข์โศกต้องไม่แสดงกิริยาที่รื่นเริง ในสถานที่ที่เขารื่นเริงกันก็ไม่ควรทำกิริยาเศร้า ควรแสดงกิริยา สนุกสนาน เบิกบานให้เหมาะสมกับเหตุการณ์และโอกาส เมื่อไปเกี่ยวข้องกับผู้อื่นต้องกลมเกลียวร่วม สนุก ร่วมลำบากกับเขาด้วย ไม่แยกไปหาความสบายส่วนตัว ถ้าไปเป็นแขกในบ้านใดก็ต้องรู้จัก เกรงใจ เจ้าของบ้านว่าเขาจะมีธุระหรือทำอะไรบ้าง จึงไม่ควรไปนั่งในบ้านของผู้อื่นให้นานเกินควร ถ้าเป็นเจ้าของบ้านเมื่อมีแขกมาหาต้องไม่ปล่อยให้แขกคอยนาน ต้องเชื้อเชิญทำการต้อนรับให้ เหมาะสม ไม่แสดงอาการเฉยเมย รำคาญ หรือเบื่อหน่ายแขก ต้องไม่แสดงกิริยาโกรธเคือง หยาบ คาย ดุผู้คนในบ้านต่อหน้าแขก ต้องแนะนำให้แขกรู้จักผู้ใหญ่ที่ตนนับถือที่อยู่ในบ้านด้วย เมื่อแขกลา กลับต้องไปส่งแขกในระยะพอควรอย่างน้อยก็ต้องถึงประตูบ้าน ในเวลาที่อยู่รวมกลุ่มกันต้องไม่

กระซิบกระซาบกับผู้อื่นหนึ่งเป็นพิเศษ หรือพูดด้วยวาจาที่ผู้อื่นไม่เข้าใจ เมื่อพบใครต้องไม่จ้องดูเขาอย่างเพ่งพิศ หรือดูตลอดตั้งแต่ศีรษะจรดเท้า หรือแสดงความสนใจในเครื่องแต่งกาย หรือรูปร่างอันผิดปกติของเขา

3.2 ทางวาจา ต้องไม่กล่าวถึงสิ่งอัปมงคลในเวลาที่เขามิงานมงคล ต้องไม่พูดตลกโปกฮาในเวลาที่เขาพูดกันเป็นงานเป็นการ และไม่ควรรนำเรื่องการทำงานมาพูดขัดจังหวะที่เขาจะพูดคุยสนุกสนาน ต้องไม่พูดอะไรให้ผู้อื่นแก้กระดากอาย ไม่ก่อนแคะติงูปรกายหรือเครื่องแต่งตัวของผู้อื่น เมื่อเข้าไปในบ้านของผู้อื่นต้องไม่ติเตียนเครื่องแต่งบ้านหรือสิ่งของที่เขาดั้งไว้ ไม่ติเตียนเด็กลูกหลานหรือคนในบ้านของเขาต่อตัวเจ้าของบ้าน ไม่ควรโอ้อวดความเก่งหรือความดีของตนเอง ซึ่งจะทำให้เขารำคาญ ถ้าเขาเล่าปรับทุกข์เรื่องใดก็ควรแสดงความเห็นใจ หากเขาต้องการความเห็นใจจึงค่อยแนะนำ แต่ไม่ควรกล่าวตำหนิโทษเขาตรงๆ

3.3 ทางใจ ต้องรู้จักเกรงใจคนอื่น ไม่เอาแต่ใจตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534 : 62) กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีมารยาทที่ดี โดยทั่วไปที่ควรปฏิบัติ ได้แก่ มารยาทในการฟัง ได้แก่ ส่งเสริมการพูดของผู้พูด โดยให้ความสนใจผู้พูด มองผู้พูด แสดงท่าทางยอมรับผู้พูด เช่น พยักหน้าแสดงการเห็นด้วย ประบมือให้กำลังใจ เป็นต้น แสดงการยอมรับผู้พูดทางคำพูด เช่น พูดชมเชยผู้พูดให้กำลังใจ พูดสนับสนุน เป็นต้นและ ให้เกียรติผู้พูด เช่น แสดงความเคารพ ขออนุญาต ขอโทษผู้พูดสนับสนุน เป็นต้น

มารยาทในการพูด ได้แก่ ไม่พูดยืดยาวเกินไป หรือนานเกินไป ให้โอกาสผู้อื่นพูดบ้าง ไม่พูดวิพากษ์วิจารณ์ผู้อื่นโดยไม่มีเหตุผล ไม่พูดก้าวร้าวผู้อื่น และไม่พูดดูถูกเหยียดหยามผู้อื่น

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า บุคคลที่มีมารยาทที่เหมาะสม จะต้องเป็นผู้มีความสุภาพอ่อนน้อม ทั้งทางกาย วาจา ใจ มีสัมมาคารวะ รู้จักเคารพผู้อื่น ตลอดจนแสดงกิจกรรมารยาทให้เข้ากับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมกับบุคคลและโอกาส

2.1.4 ประโยชน์ของการมีมารยาทที่เหมาะสม

ผอบ โปษะกฤษณะ (2530 : 2) กล่าวถึงคุณค่าของมารยาทว่า คนไทยได้รับการยกย่องจาก ต่างชาติมาช้านานว่า เป็นผู้ที่มีมารยาทอ่อนโยน นุ่มนวล น่ารัก บางคนในสมัยนี้คิดว่ามารยาทไทยนั้นล้าสมัย แต่ถ้าคิดให้ดีแล้วจะเห็นว่าผู้ที่มีมารยาทที่ดีนั้น ก็คือ ผู้ที่ปรับปรุงตนให้เหมาะกับเวลาและสถานที่ หรือกาลเทศะเป็นสำคัญ ฉะนั้น ผู้ที่มีมารยาทก็คือผู้ที่ทันสมัยอยู่เสมอ เป็นประโยชน์ของผู้ที่มีมารยาทมีอยู่ 2 ประการ ดังนี้

1. เพื่อประโยชน์ของผู้ปฏิบัติ คือ

1.1 เป็นการเสริมบุคลิกลักษณะของตนเองให้เป็นผู้มีเสน่ห์ เป็นที่ชื่นชม นิยมหรือนับถือแก่ผู้ที่ได้พบเห็น ได้ติดต่อด้วย

1.2 ส่งเสริมให้ผู้ปฏิบัติมีสุขภาพดี เพราะท่วงท่าที่เป็นมารยาทอันดีงามนั้นทำให้ร่างกายมีความสมดุล ไม่เป็นสาเหตุของโรคภัยในภายหลัง

2. เพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวม สังคมมีความสุข ทำให้ผู้ที่อยู่ในสังคมเดียวกันไม่ได้รับความเดือดร้อน

2.1.5 มารยาทในชั้นเรียน

2.1.5.1 ความหมายของมารยาทในชั้นเรียน

วิชิต คณิงสุขเกษม และคนอื่นๆ (2532 :247) กล่าวว่ามารยาทในชั้นเรียน หมายถึง การแสดงออกทางกิริยาท่าทาง การกระทำและคำพูดที่สุภาพเรียบร้อย มีสัมมาคารวะเหมาะสมกับกาลเทศะ ตัวบุคคลและสถานที่

2.1.5.2 ความสำคัญของการมีมารยาทในชั้นเรียน

มารยาทในชั้นเรียนเป็นสิ่งที่ต้องฝึกฝนให้เกิดเป็นนิสัย คือ กระทำเป็นประจำด้วยความเคยชิน ผู้มีมารยาทที่ดีงามนอกจากช่วยสร้างเสริมบุคลิกลักษณะที่ดี เป็นที่ยกย่องนับถือ แก่บุคคลทั่วไปแล้ว ยังแสดงถึงการเป็นผู้มีความเจริญทางจิตใจ และวัฒนธรรมอันดีงาม (สมศักดิ์ สินธุระเวชชัย. 2529 : 24) การอบรมสั่งสอนเรื่องมารยาท ควรได้รับการปลูกฝังมาตั้งแต่เยาว์วัย นอกจากบ้านจะเป็นแหล่งถ่ายทอดกิริยามารยาทให้กับเด็กแล้ว โรงเรียนก็เป็นสถานที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งที่ฝึกฝนให้เด็กมีความประพฤติ และกิริยามารยาทที่ดี มีกฎข้อบังคับและระเบียบวินัยให้นักเรียนถือปฏิบัติ เพื่อความเป็นระเบียบ เรียบร้อยและความสงบสุขในการอยู่ร่วมกัน หากนักเรียนปฏิบัติตามกฎข้อบังคับของโรงเรียน หรือกฎเกณฑ์ของชั้นเรียนด้วยการแสดงกิริยา วาจาที่สุภาพเรียบร้อย ยิ้มแย้ม แจ่มใส รู้จักควบคุมอารมณ์ แสดงว่า นักเรียนมีกิริยามารยาทที่ดี (แถมชอบฝึก. 2526 : 69)

นอกจากนี้ กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ (2527 : 17) ยังได้กล่าวถึงพฤติกรรมของนักเรียนในชั้นเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. พฤติกรรมที่พึงประสงค์ หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกได้อย่างเหมาะสมกับสภาพการณ์ เช่น ไม่รบกวนเพื่อนขณะเพื่อนทำงาน พังครุขณะที่ครูสอน ทำงานที่ครูมอบหมายจนสำเร็จ เป็นต้น

2. พฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ หมายถึง พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ และไม่เป็นที่ยอมรับของครู เช่น ลุกจากโต๊ะเดินไปเดินมา ส่งเสียงรบกวนเพื่อนร่วมชั้นเรียน เป็นต้น

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า มารยาทในชั้นเรียน เป็นสิ่งที่ควรอบรมสั่งสอนและฝึกปฏิบัติให้แก่นักเรียน ซึ่งจะส่งผลต่อการเรียนการสอนของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมารยาทในชั้นเรียน

2.2.1 งานวิจัยในประเทศ

เยาวรัช บุญชัย (2529 : 59-63) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบความคิดเห็นกับจรรยาบรรณไทยบางประการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มาจากครอบครัวที่มีวิถีชีวิตแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 800 คน ผลการศึกษาพบนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีวิถีชีวิตแบบอนุรักษ์และสมัยใหม่ มีความคิดเห็นในเรื่องจรรยาบรรณทางกาย และทางวาจาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วัลย์ลดา ศิริพงษ์วิไล (2530 : 35-39) ได้ศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ผู้ปกครอง เกี่ยวกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากกลุ่มตัวอย่าง 200 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนไม่ตั้งใจเรียน ขอบปุดคุยกัน ไม่รู้จักกาลเทศะ ไม่มีสัมมาคารวะ ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบต่างๆ ของส่วนรวม ไม่รักษาระเบียบประเพณีวัฒนธรรม และขาดความมีศีลธรรมจรรยา นอกจากนี้ อาจารย์และผู้ปกครองยังมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าวิธีการที่จะปลูกฝังพฤติกรรมที่พึงประสงค์ให้เป็นผู้ที่มีมารยาทที่ดีงามนั้น ผู้ใหญ่จะต้องเป็นตัวอย่างที่ดีแก่เด็ก ให้ความเป็นกันเองและความเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด

วีระ อุสาหะ (2534 : 66) ได้ศึกษาผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสรรพวิทยวิทยา จังหวัดชัยนาท จำนวน 160 คน สุ่มเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิคแม่แบบ มีการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนดีขึ้นกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการให้ ข้อสนเทศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กาญจนา ทองหยัด (2540 : 55) ได้ศึกษาผลการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่มีต่อมารยาทของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมวานรนิวาส อำเภอวานรนิวาส จังหวัดสกลนคร จำนวน 16 คน แล้วสุ่มอย่างง่ายเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีมารยาทดีขึ้น หลังจากได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมารยาทในชั้นเรียน สรุปได้ว่า มารยาทในชั้นเรียน ช่วยให้การเรียนการสอนสามารถดำเนินไปได้ดีและมีประสิทธิภาพ ถ้านักเรียนปฏิบัติจนเป็นนิสัย ทั้งนี้ผู้ใหญ่ควรเป็นแบบอย่างแก่เด็ก และครูจะต้องส่งเสริม และปลูกฝังให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีมารยาทที่ดีด้วยการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี รู้จักการเสริมแรงนักเรียนด้วยการให้กำลังใจ ให้คำปรึกษา เอาใจใส่ตลอดจนศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล และใช้เทคนิควิธีการต่างๆ เพื่อปลูกฝังและพัฒนา มารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนควบคู่ไปกับการเรียนการสอนด้วย

2.2.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

ฮักกินส์ (Huggins. 1975 : 713) ศึกษาผลการให้กำลังใจของครูที่มีต่อพฤติกรรมก่อนของนักเรียนเพื่อต้องการดูว่าครูใช้เทคนิคการเสริมแรงด้วยการให้กำลังใจนักเรียน

จะลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในห้องเรียนได้หรือไม่ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนประถมศึกษาจำนวน 216 คน โรงเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 196 คน และครูจำนวน 20 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มเอ เป็นกลุ่มครูที่ได้รับการฝึกเกี่ยวกับการแก้ไขพฤติกรรมที่ก่อตัวของเด็ก กลุ่มบี เป็นครูที่ได้รับการฝึกเกี่ยวกับการแก้ไขพฤติกรรมที่เพิกเฉยของเด็ก ก่อนเริ่มวิจัยครูแต่ละคนประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็ก 16 พฤติกรรม โดยประเมินวันละ 2 ครั้ง ทำติดต่อกัน 10 วัน จากนั้นครูให้แรงเสริมด้วยการให้กำลังใจและเอาใจใส่ต่อนักเรียน ผลปรากฏว่า ครูกลุ่มเอรายงานว่าพฤติกรรมก่อของลดลงร้อยละ 52.7 และ พฤติกรรมเพิกเฉยลดลงร้อยละ 46.9 ครูกลุ่มบี รายงานว่าพฤติกรรมก่อของลดลงร้อยละ 25.4 ส่วนพฤติกรรมเพิกเฉยลดลงร้อยละ 30.3 ซึ่งสรุปได้ว่าครูที่ฝึกเทคนิคการให้กำลังใจโดยการให้แรงเสริมทางบวกมีประสิทธิภาพในการลดลงของพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในห้องเรียนได้

จากงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ สรุปได้ว่ากิจกรรมการเรียนการสอนไม่สามารถดำเนินไปด้วยดีและขาดประสิทธิภาพ ขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อยในชั้นเรียน และไม่สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขได้ ทั้งนี้ เนื่องมาจากนักเรียนมีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม หรือมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม นั่นคือนักเรียนไม่สนใจเรียน ไม่ตั้งใจเรียน ขาดสมาธิในการเรียน ไม่รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ขาดเรียนบ่อย พุดคุยกันขณะที่ครูกำลังสอน ไม่รู้จักกาลเทศะ ไม่มีสัมมาคารวะ ไม่มีน้ำใจ ไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบวินัย อีกทั้งแสดงกิริยามารยาทที่ไม่เหมาะสมทั้งทางกาย วาจา ใจ ฉะนั้นกิจกรรมการเรียนการสอนจะดำเนินไปได้ด้วยดีมีประสิทธิภาพ และครูจะต้องส่งเสริม และปลูกฝังให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีมารยาทที่ดีด้วยการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี รู้จักการเสริมแรงนักเรียนด้วยการให้กำลังใจ ให้คำปรึกษา เอาใจใส่ตลอดจนศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล และใช้เทคนิควิธีการต่างๆ เพื่อปลูกฝังและพัฒนา มารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนควบคู่ไปกับการเรียนการสอนด้วย

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง

3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง

3.1.1 ความหมายของการให้คำปรึกษา

รอเจอร์ส (ธีระ มุลธิยะ. 2530 : 20 ; อ้างอิงจาก Roger. 1942) กล่าวว่า การให้คำปรึกษา คือ กระบวนการที่ผู้รับคำปรึกษา ได้รับการช่วยเหลือให้รู้จักช่วยตนเอง ซึ่งเน้นถึงด้านสัมพันธภาพระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษาไว้ว่า การให้คำปรึกษาที่มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องอาศัยโครงสร้างของสัมพันธภาพที่เปิดโอกาสให้ผู้รับคำปรึกษาได้เข้าใจตนเอง ในระดับที่สามารถพัฒนาตนเองไปสู่วิถีทางที่จะดำเนินชีวิตได้ดีขึ้น

กูต (Carter V. Good. 1945 : 110) ได้ให้ความหมายของการให้คำปรึกษา คือ การช่วยเหลือบุคคลเป็นรายบุคคล ในปัญหาส่วนตัว ปัญหาการเรียน หรือปัญหาเกี่ยวกับอาชีพ ซึ่งเกี่ยวข้องกับอาชีพ ซึ่งข้อเท็จจริงทั้งหมดที่ต้องนำมาวิเคราะห์ เพื่อหาทางช่วยแก้ปัญหาด้วยความ

ช่วยเหลือของผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ชำนาญเป็นพิเศษ และการช่วยเหลือนี้มักใช้วิธีสัมภาษณ์เป็นการส่วนตัว จะทำให้ผู้รับการแนะแนวได้รับการสอนให้รู้จักตัดสินใจด้วยตนเอง

เร็นน์ (C.G. Wrenn. 1951 : 98) ได้ให้ความหมายของการให้คำปรึกษา คือ การให้คำปรึกษาเป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสองคนที่มีการเคลื่อนไหว เปลี่ยนแปลงและมีจุดมุ่งหมาย ธรรมชาติของการให้คำปรึกษา จะเปลี่ยนแปลงอยู่เรื่อยๆ ตามธรรมชาติ หรือลักษณะความต้องการของนักเรียนกระบวนการนี้จะมีความร่วมมือของผู้ให้และผู้รับอยู่เสมอ และมีจุดสนใจตนเองอย่างแจ่มแจ้งและการตัดสินใจอย่างแน่วแน่ หรือการกำหนดแนวทางของตนโดยนักเรียนเอง

ทองเรียน อมรัชกุล (2528 : 185) กล่าวว่า การให้คำปรึกษา ก็คือความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลสองฝ่าย เพื่อสร้างการเรียนรู้ให้กับผู้มาขอรับคำปรึกษา เพื่อให้เข้าใจความหมายของการให้คำปรึกษาดียิ่งขึ้น

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2529 : 124) กล่าวว่า การให้คำปรึกษา เป็นกระบวนการช่วยเหลือและในกระบวนการนี้จะก่อให้เกิดสัมพันธภาพของการช่วยเหลือระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจตนเอง และสิ่งแวดล้อมได้ดีขึ้น สามารถตัดสินใจ และแก้ปัญหาต่างๆ ของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความสบายใจขึ้น เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเจตคติ ความรู้สึก ตลอดจนพฤติกรรมต่างๆ ในวิถีทางที่ดีขึ้น และสามารถวางโครงการของตนได้อย่างเหมาะสม

เจียรนัย ทรงชัยกุล (รวีวรรณ ชินะตระกูล. 2529 : 182 ; อ้างอิงจาก เจียรนัย ทรงชัยกุล. 2529) กล่าวว่า การให้คำปรึกษา คือ บริการที่สำคัญประการหนึ่งของการแนะแนว ซึ่งมีลักษณะเฉพาะเจาะจงมากกว่าการแนะแนว และมีกระบวนการช่วยเหลือคนปกติที่ประสบปัญหาโดยทั่วไป ที่ไม่ใช่ปัญหาทางอารมณ์ที่ลึกซึ้ง หรือปัญหาทางด้านพฤติกรรมที่สลับซับซ้อน หรือมีปัญหาคามผิดปกติทางจิต แต่เป็นการช่วยให้เขาสามารถตัดสินใจ วางโครงการในอนาคต ตลอดจนพัฒนาตนเองให้เหมาะสมยิ่งขึ้น การให้บริการให้คำปรึกษามักจัดขึ้นในโรงเรียน หรือสถานศึกษา และผู้ให้บริการปรึกษา คือ ครูแนะแนว

เกษนีย์ สีมหาศาล (2533 : 11) กล่าวว่า การให้คำปรึกษา ก็คือ กระบวนการช่วยเหลือบุคคลเป็นการส่วนตัวระหว่างผู้ให้คำปรึกษา และผู้รับคำปรึกษา เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษามีความเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อมดีขึ้น พร้อมทั้งได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ตามที่เขาสามารถจะพัฒนาได้ ทั้งนี้เพื่อให้เขารู้จักช่วยตนเองได้ดีในที่สุด

จากความหมายของการให้คำปรึกษาดังกล่าวข้างต้น พอจะสรุปความหมายของการให้คำปรึกษาได้ว่า การให้คำปรึกษา เป็นกระบวนการของสัมพันธภาพในการให้ความช่วยเหลือบุคคล ระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา เพื่อช่วยให้ผู้รับคำปรึกษามีความเข้าใจตนเองและสิ่งแวดล้อมดีขึ้น ตลอดจนสามารถนำศักยภาพในตนเองมาใช้ได้อย่างเหมาะสม และมีการเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นไปตามแนวทางที่ตนปรารถนา

3.1.2 จุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษา

ยอร์ช และคริสเตียนี (วัชรวิทย์ ทรัพย์มี. 2533 : 6 ; อ้างอิงจาก Gough and Cristiani. 1981) ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการให้คำปรึกษาไว้ดังนี้

1. ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม คือ การส่งเสริมให้ผู้รับคำปรึกษาเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปสู่แนวทางที่พึงปรารถนา
2. ส่งเสริมความสามารถของผู้รับคำปรึกษาในการตัดสินใจ และวางโครงการในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้เหตุผลพิจารณาสภาพความเป็นจริงอย่างรอบคอบ
3. ส่งเสริมการปรับปรุงสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ๆ จะช่วยให้เขาสามารถปรับตัวในสังคมได้อย่างมีความสุข
4. ส่งเสริมทักษะของผู้รับคำปรึกษาในการแก้ปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ ในชีวิตได้

3.1.3 หลักของการให้คำปรึกษา

รวิวรรณ ชินะตระกูล (2538 : 184) ได้กล่าวถึงหลักการให้คำปรึกษาไว้ว่า การให้คำปรึกษามีหลายระดับ ระดับที่ไม่ยุ่งยากและไม่ซับซ้อน ได้แก่ การให้คำปรึกษาทั่ว ๆ ไปของครูประจำชั้น หรือครูประจำวิชาที่ให้คำปรึกษาแก่นักเรียน ซึ่งโดยทั่ว ๆ ไป มักจะเกี่ยวข้องและให้ความช่วยเหลืออยู่เสมอ ส่วนการให้คำปรึกษาที่ยุ่งยากและซับซ้อนมักจะเป็นปัญหาที่เกี่ยวกับทางอารมณ์ การเลือกหรือการตัดสินใจ และปัญหาทางจิตซึ่งจำเป็นต้องใช้เทคนิคและวิธีการหลายอย่าง ตลอดจนต้องอาศัยเวลาและประสบการณ์จากผู้เชี่ยวชาญทางด้านจิตวิทยาโดยเฉพาะ

นอกจากนี้ กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2540 : 2) ได้กล่าวถึงหลักการให้คำปรึกษาไว้ดังนี้

1. ผู้รับคำปรึกษาต้องซื่อสัตย์ สนใจ จริงใจ และยอมรับคำปรึกษา
2. ผู้รับคำปรึกษาต้องทำให้ผู้รับคำปรึกษาศรัทธาและไว้วางใจ โดยการเก็บข้อมูลของผู้รับคำปรึกษาเป็นความลับ
3. ต้องมีการนัดหมายมิใช่นัดพบกันโดยบังเอิญ
4. ควรใช้เวลาที่เหมาะสมในการให้คำปรึกษา ได้แก่
  - 4.1 การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคลควรใช้เวลาประมาณ 30-45 นาที และไม่ควรงเกิน 50 นาที
  - 4.2 การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่มควรใช้เวลาประมาณ 1-1/2 ชั่วโมง
  - 4.3 สัมพันธภาพระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา ต้องมีขอบเขตจำกัด ไม่ควรมีความสัมพันธ์ฉันท์ชู้สาว

3.1.4 คุณสมบัติของผู้ให้คำปรึกษาที่ดี

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2540 : 2) ได้กล่าวถึง คุณสมบัติของผู้ให้คำปรึกษาที่ดีไว้ดังนี้

1. มีมนุษยสัมพันธ์ดี
2. มีความจริงใจและสนใจบุคคลอื่นอย่างจริงใจ
3. มีอารมณ์มั่นคง สุขุมรอบคอบ

4. มีวามอดทน เสียสละและรู้จักให้อภัย
5. มีความเชื่อมั่นในตนเอง
6. สามารถเก็บความลับได้ดี
7. มองโลกในแง่ดี

3.1.5 วิธีการให้คำปรึกษา

คมเพชร ฉัตรศุภกุล (2530 : 5) ได้แบ่งลักษณะของวิธีการให้คำปรึกษาเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การให้คำปรึกษารายบุคคล (Individual Counseling)

การให้คำปรึกษารายบุคคล เป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลโดยการพบเป็นส่วนตัวระหว่างผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษาดังนั้นผู้ที่ให้คำปรึกษาจะต้องใช้กลวิธีหลายอย่างเพื่อที่จะช่วยให้ผู้ขอรับคำปรึกษาได้เข้าใจในตนเองและสภาพแวดล้อมได้ดีขึ้น สามารถแก้ปัญหาที่กำลังเผชิญอยู่ และสามารถวางโครงการในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การให้คำปรึกษาแบบกลุ่ม (Group Counseling)

การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มเป็นการให้ความช่วยเหลือแก่บุคคล ที่มีความต้องการตรงกันเพื่อที่จะปรับปรุงตนเองในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง หรือต้องการจะแก้ปัญหาเรื่องใดเรื่องหนึ่งร่วมกัน โดยมาร่วมปรึกษาหารือกันเป็นกลุ่ม และมีผู้ให้คำปรึกษาเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกในกลุ่มได้แสดงความรู้สึกและความคิดเห็นของแต่ละคน ได้ระบายความรู้สึกขัดแย้งสำรวจตนเองและยอมรับตนเองและผู้อื่น กล้าที่จะเผชิญปัญหา และเพื่อที่จะให้ทุกคนตระหนักว่ายังมีบุคคลอื่นที่มีปัญหาหรือขัดข้องเช่นเดียวกับตน

3.1.6 ทฤษฎีการให้คำปรึกษา

รวิวรรณ ชินะตระกูล (2538 : 188-194) ได้กล่าวถึงทฤษฎีของการให้คำปรึกษาไว้ 4 ทฤษฎีใหญ่ ๆ ดังนี้คือ

1. ทฤษฎีแบบนำทาง (Directive Counseling)

การให้คำปรึกษาแบบนำทาง มีวิธีการเช่นเดียวกับนักจิตวิทยา วิธีการของแพทย์รักษาคนไข้ซึ่งจำเป็นต้องทราบสาเหตุหรืออาการของโรคเสียก่อน จึงจะทำการรักษา และมีการติดตามผลด้วย

การให้คำปรึกษาโดยวิธีการนี้เกิดจากแนวคิดของ อี. จี. วิลเลียมสัน (E.G. Williamson) แห่งมหาวิทยาลัยมินเนโซตา สหรัฐอเมริกา มีหลักการของการให้คำปรึกษา คือ ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องเป็นผู้มีความรู้และมีประสบการณ์มาก เพราะต้องรับผิดชอบในการตัดสินใจ และแก้ปัญหาของผู้รับคำปรึกษา และการให้คำปรึกษาวิธีนี้จะเน้นการใช้ความคิด ซึ่งเนความสามารถทางเชาวน์ปัญญาของบุคคลโดยมีขั้นตอนการให้คำปรึกษาดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้ให้คำปรึกษา จะต้องสร้างความสนิทสนมกับผู้ขอรับคำปรึกษาให้เกิดขึ้นเสียก่อน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความคุ้นเคย เป็นกันเองและเกิดความสบายใจ ทำให้ผู้ขอรับ

คำปรึกษาเกิดความมั่นใจที่จะระบายความคับข้องใจ หรืออธิบายปัญหาของตน ขั้นตอนนี้ถือว่าการสร้างความสนิทสนม เป็นหัวใจสำคัญของการให้คำปรึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การทำให้ผู้ขอรับคำปรึกษาเกิดความเข้าใจในตนเอง ยอมรับและพิจารณาปัญหาของตนอย่างถ่องแท้ ผู้ให้คำปรึกษาอาจจะเสนอข้อเท็จจริง เสนอข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับปัญหานั้น ๆ และใช้เทคนิควิธีการเพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาเกิดความเข้าใจปัญหา เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ และการทดสอบทางจิตวิทยา

ขั้นตอนที่ 3 วางแผนปฏิบัติหรือวางแผนการแก้ปัญหา เมื่อผู้รับคำปรึกษาเข้าใจปัญหาแล้ว ขั้นตอนต่อไปก็คือการวางแผนการแก้ปัญหา เด็กหรือผู้ขอรับคำปรึกษาจะมีบทบาทอย่างสำคัญในขั้นนี้ หากผู้ขอรับคำปรึกษาไม่สามารถวางแผนแก้ปัญหของตนได้ ผู้ขอรับคำปรึกษาจะมีบทบาทอย่างสำคัญในขั้นนี้ หากผู้รับคำปรึกษาไม่สามารถวางแผนแก้ปัญหของตนได้ ผู้ให้คำปรึกษาจะต้องเป็นฝ่ายริเริ่มวางแผนให้ หรือช่วยวางแผนเพื่อเป็นการกระตุ้นให้เด็กเกิดความมั่นใจ และรู้จักการเลือกการตัดสินใจแก้ปัญหของตน

ขั้นตอนที่ 4 ปฏิบัติการตามแผน เมื่อได้วางแผนการแก้ปัญหาแล้วผู้รับคำปรึกษาจะปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ ผู้ให้คำปรึกษาจะกระตุ้นและช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ และคอยให้ความช่วยเหลือ ให้ข้อเสนอแนะอยู่เสมอ พร้อมทั้งติดตามผลอย่างใกล้ชิด

ขั้นตอนที่ 5 การส่งผู้ขอรับคำปรึกษาไปขอความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น ในกรณีที่ปัญหาของผู้รับคำปรึกษาเกินความสามารถของผู้ให้คำปรึกษาได้ หรือผู้ให้คำปรึกษาพิจารณาเห็นว่าบุคคลอื่นช่วยแก้ปัญหาหรือให้ความช่วยเหลือได้ดีกว่า เช่น ปัญหาเกี่ยวกับทางจิต ทางประสาท ปัญหาเกี่ยวกับอารมณ์อย่างรุนแรง ปัญหาสุขภาพ เนื่องจากโรคภัยไข้เจ็บ เหล่านี้ควรจะได้รับการบำบัดรักษาจากผู้เชี่ยวชาญ เป็นต้น

2. ทฤษฎีแบบไม่นำทาง (Non-Directive Counseling)

การให้คำปรึกษาแบบไม่นำทางนี้ บางครั้งเรียกว่าการปรึกษาแบบผู้รับคำปรึกษาเป็นศูนย์กลาง (Client Centered Counseling Approach) หรือการให้คำปรึกษาแบบ Rogers (Rogerian Counseling Approach) ทฤษฎีนี้เกิดจากความคิดของ คาร์ล อา โรเจอร์ (Carl R. Rogers) ซึ่งเป็นศาสตราจารย์ทางจิตวิทยา จากมหาวิทยาลัยวิสคอนซิน สหรัฐอเมริกา โดยมีหลักการว่าผู้รับคำปรึกษาสามารถที่จะหาแนวทางแก้ปัญหตนเองได้ โดยมีผู้ให้คำปรึกษาคอยกระตุ้นให้แสดงออกและให้กำลังใจ และการรับรู้ความรู้สึกของผู้รับคำปรึกษาเป็นสิ่งสำคัญยิ่งกว่าความคิด ซึ่งมีขั้นตอนการให้คำปรึกษาดังนี้

1. การให้ผู้ขอรับคำปรึกษาระบายความในใจ ระบายอารมณ์และผ่อนคลายความตึงเครียดเพื่อให้จิตใจอยู่ในสภาพปกติ ผู้ขอรับคำปรึกษาจะได้รับการสนับสนุนให้พูด หรือเล่าออกมาอย่างเสรี โดยผู้ให้คำปรึกษาจะไม่ออกความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาใด ๆ และจะไม่แสดงอาการตกใจหรือเศร้าเสียใจไปตามอารมณ์ของผู้รับคำปรึกษา แต่จะเป็นผู้ฟังอย่างตั้งใจ พร้อมกับใช้เทคนิควิธีการของการให้คำปรึกษา

2. การใช้เทคนิคและวิธีการของการให้คำปรึกษา ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษาเข้าใจปัญหา เกิดความเข้าใจตนเอง และมองเป็นทางแก้ปัญหาอย่างแท้จริง

3. การช่วยให้ผู้รับคำปรึกษา ตั้งจุดมุ่งหมาย และให้ปฏิบัติทุกขั้นตอน ผู้รับคำปรึกษาเป็นผู้มีบทบาทต่อการตัดสินใจและต่อผลที่เกิดขึ้น

3. ทฤษฎีแบบพฤติกรรมนิยม (Behavioral Counseling)

ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม เกิดจากแนวคิดของ จอน ดี ครัมโบลท์ (John D. Kromboltz) และ คาร์ล อี ทอรีเซน (Carl E. Thoresen) เป็นผู้นำความคิดนี้ การให้คำปรึกษาตามทฤษฎีนี้ยึดหลักที่ว่า พฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากการเรียนรู้และสามารถเปลี่ยนแปลงได้ โดยการจัดสภาพการณ์และการวางเงื่อนไข ซึ่งการทำให้เกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้นั้นทำได้หลายวิธี คือ การจูงใจ (Motivation) การเสริมแรง (Reinforcement) การผ่อนคลายความเครียด (Relaxation) และการเปลี่ยนแปลงที่ละน้อย (Desensitization) ผู้ให้คำปรึกษาควรแสดงความเห็นมิตรและให้ความอบอุ่นแก่ผู้รับคำปรึกษา รวมทั้งกระตุ้นให้เกิดความงอกงามหรือพัฒนาการทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยมีขั้นตอนของการให้คำปรึกษา ดังนี้ (กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. 2540 : 4-5)

1. ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการให้คำปรึกษา ซึ่งได้แก่ การฟัง การใช้คำถามปลายเปิดและปลายปิด แรสะท้อนความรู้สึก การตีความ และการให้กำลังใจ เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาระบุถึงปัญหา

2. ให้ผู้รับคำปรึกษาเรียงลำดับพฤติกรรมที่ต้องการแก้ไขมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด

3. ผู้ให้คำปรึกษา และผู้รับคำปรึกษาร่วมกันสรุปว่าพฤติกรรมที่ผู้รับคำปรึกษาต้องการแก้ไขนั้น แก้ไขได้มากน้อยเพียงใด และต้องไม่ยากเกินกว่าที่ผู้รับคำปรึกษาจะปฏิบัติได้

4. ผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษา ร่วมกันสำรวจพฤติกรรมที่ผู้รับคำปรึกษาต้องการแก้ไขว่ามีสิ่งใดหรือเหตุการณ์ใดบ้างที่เกิดมาก่อนพฤติกรรมนั้น ๆ หรือเรียกว่า “เงื่อนไขนำ” และผลที่เกิดตามมาภายหลังการแสดงพฤติกรรมนั้น เรียกว่า “เงื่อนไขตาม”

5. เมื่อผู้รับคำปรึกษาเข้าใจถึงข้อเสียของพฤติกรรมที่แก้ปัญหา และต้องการจะแก้ไขพฤติกรรมนั้นแล้ว ให้ผู้รับคำปรึกษาทำสัญญาหรือข้อตกลงเพื่อที่จะดำเนินการแก้ไขพฤติกรรมนั้น ๆ ต่อไป

6. ผู้ให้คำปรึกษาใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม ซึ่งได้แก่ การใช้แม่แบบเป็นวีดิทัศน์ การเสริมแรงทางสังคม การชี้แนะและการให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อให้ผู้รับคำปรึกษาได้เรียนรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ พร้อมทั้งแนวทางในการปรับปรุงพฤติกรรมที่เป็นปัญหานั้น ๆ

4. ทฤษฎีแบบผสม (Eclectic Counseling)

ทฤษฎีการให้คำปรึกษาแบบผสมนี้เกิดจากแนวคิดของ เฟเดอริค ซี. โทรน (Federick C. Throne) โดยมีหลักการว่า การให้คำปรึกษาควรใช้หลายทฤษฎี แต่มิใช่การลองผิด

ลองถูก ต้องมีการวางแผนมาเป็นอย่างดีแล้ว ผู้ให้คำปรึกษาต้องมีความรู้หลายทฤษฎีและมีทักษะในการประยุกต์ สามารถใช้ผสมผสานกันได้อย่างดี ซึ่งมีขั้นตอนในการให้คำปรึกษาดังนี้ คือ

1. ให้ผู้รับคำปรึกษาได้ระบายความในใจออกมา
2. ผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษาต้องร่วมกันพิจารณาความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมว่ามีสิ่งใดไม่เหมาะสมแล้วหาแนวทางแก้ไข
3. ผู้ให้คำปรึกษากำหนดงานบางอย่างให้ผู้รับคำปรึกษา
4. ผู้ให้คำปรึกษาและผู้รับคำปรึกษาร่วมกันอภิปรายถึงแนวทางเผชิญปัญหา ตัดสินใจและแก้ปัญหา จนผู้รับคำปรึกษาเกิดความมั่นใจที่จะนำไปทดลองปฏิบัติ
5. ผู้ให้คำปรึกษานัดหมายกับผู้รับคำปรึกษา ในการให้คำปรึกษาครั้งต่อไปเพื่อติดตามผล

นอกจาก 4 ทฤษฎีดังกล่าวแล้ว ยังมีการให้คำปรึกษาที่มีประสิทธิภาพในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลที่น่าสนใจ ดังนี้คือ

1. การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง

1.1 หลักการของการให้บริการคำปรึกษาแบบเผชิญความจริง

พรทิพย์ อินทรโชติ (2536 : 15) ได้กล่าวถึงหลักการของการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงไว้ว่า เน้นให้มนุษย์สามารถรับผิดชอบและควบคุมตนเองได้ และบุคคลที่สามารถปรับตัวได้ดีคือบุคคลที่มีความรับผิดชอบ ยอมรับสภาพความเป็นจริง และรู้จักวางแนวทางในการแก้ไขปัญหาของตนเองได้

1.2 จุดประสงค์ของการให้บริการคำปรึกษาแบบเผชิญความจริง

พรทิพย์ อินทรโชติ (2536 : 15) ได้กล่าวถึงจุดประสงค์ของการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงไว้ดังนี้

1. ช่วยให้บุคคลรับผิดชอบที่จะแก้ปัญหาและมีทักษะในการคิดแก้ปัญหา โดยพิจารณาความเป็นจริง
2. ป้องกันไม่ไห้บุคคลปล่อยชีวิตให้ล่องลอย โดยสนับสนุนให้วางโครงการในอนาคตและมีความมุ่งมั่นที่จะดำเนินการไปตามโครงการที่วางไว้
3. ส่งเสริมไห้บุคคลมีวุฒิภาวะ คือ เป็นตัวของตัวเอง และสามารถช่วยตัวเองได้
4. ช่วยไห้บุคคลรู้จักตนเองว่าเขาเป็นใคร เขาต้องการอะไรในชีวิต
5. ช่วยไห้บุคคลค้นพบวิธีสนองความต้องการของตนเองอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยไม่กระทบกระเทือนสิทธิของผู้อื่น
6. ไ้บุคคลตระหนักในคุณค่าของตน โดยแนะแนวทางให้รู้จักวิธีสร้างสัมพันธภาพอันดีกับบุคคลอื่น ให้ได้ประสบการณ์เกี่ยวกับความผูกพันทางสังคม การให้และได้รับความรักจากผู้อื่น ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้ว่าตนมีค่า

7. ช่วยให้ผู้คลุจกัประเมินค่านิยม รู้จักพิจารณาว่าอะไรถูกอะไรผิดสิ่งใดควรกระทำควรละเว้น

สรุปได้ว่าจุดประสงค์ของการให้บริการปรึกษาแบบเผชิญความจริง คือ การสนับสนุนให้ผู้คลุจกัตนเอง (Identity) มีความรับผิดชอบ (Responsibility) พิจารณาสิ่งต่าง ๆ ตามสภาพความเป็นจริง (Reality) และรู้จักประเมินสิ่งถูกสิ่งผิด (Right and Wrong) ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้จะนำไปสู่การเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้รับบริการ

1.3 กระบวนการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง

กลาสเซอร์ (คมเพชร จัตรศุกุล. 2530 : 159-161 ; อ้างอิงจาก Glasser.1996) มีความเห็นว่าการบำบัดรักษานั้นเป็นการแก้ไขปัญหาพฤติกรรมของเด็ก ซึ่งควรจะเป็นภาระหน้าที่ของพ่อแม่ ดังนั้นสิ่งที่ให้ผู้ให้คำปรึกษารับผิดชอบในระหว่างการให้คำปรึกษา จึงเป็นสิ่งที่พ่อแม่ละเลย ไม่ได้ทำในอดีตนั่นเองกลาสเซอร์ได้เสนอหลักการเพื่อเป็นแนวทางให้คำปรึกษาดังต่อไปนี้

1. ความเกี่ยวข้องกับผู้มีปัญหา (Involvement) โดยหน้าที่ผู้ให้คำปรึกษาต้องเข้าไปเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้ที่มีปัญหา ทำการสื่อสารให้รู้ว่าผู้ให้คำปรึกษามีความเห็นอกเห็นใจ มีความสนใจและเอาใจใส่ต่อผู้ที่มีปัญหา ในโรงเรียน นั่นก็ควรจะสร้างบรรยากาศทำให้นักเรียนจะใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียน อันจะเป็นผลทำให้เกิดความรู้สึกอยากเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น ดังนั้นทักษะที่จะเกี่ยวข้องกับผู้มีปัญหา จึงมีความสำคัญมากต่อผู้ให้คำปรึกษา

2. พฤติกรรมในปัจจุบัน (Current Behavior) ไม่มีใครเลยที่จะได้รับความสำเร็จ ในเรื่องเอกลักษณ์แห่งตน ถ้าหากบุคคลเหล่านี้ไม่ได้ตระหนักรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเองในปัจจุบัน ดังนั้นนอกจากผู้ให้คำปรึกษาจะต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับผู้ที่มีปัญหาแล้ว ยังจะต้องช่วยให้บุคคลได้รับรู้พฤติกรรมปัจจุบันของตนเองอย่างสม่ำเสมอด้วย เช่น ผู้ให้คำปรึกษาอาจจะใช้คำถามต่าง ๆ “ท่านกำลังทำอะไร” และจะมีถามว่า “ท่านทำอะไรไปแล้ว” หรือ “ท่านเคยทำอะไรบ้าง”

3. การตัดสินคุณค่า (Value Judgment) ในขั้นนี้ผู้ให้คำปรึกษาจะให้ผู้มีปัญหาได้มีโอกาสพิจารณาพฤติกรรมของตนเอง ตัดสินพฤติกรรมโดยมองในแง่ของจุดมุ่งหมายของพฤติกรรมและความต้องการในโลกที่เป็นจริง ผู้มีปัญหาคัดสินว่าพฤติกรรมดังกล่าวเป็นที่ยอมรับทางสังคมหรือไม่

4. การวางแผนพฤติกรรม (Planning Responsible Behavior) เมื่อผู้มีปัญหาได้ตัดสินคุณค่าของพฤติกรรมแล้วว่าพฤติกรรมอะไรดีหรือไม่ดี ผู้ให้คำปรึกษาก็จะช่วยต่อไปอีก โดยให้เขาได้มีการวางแผนที่เป็นจริงเพื่อจะดำเนินการสิ่งที่เขาตัดสินใจไปแล้ว ภาระอีกประการหนึ่งของผู้ให้คำปรึกษา คือ จะต้องพิจารณาว่าแผนการนั้นไม่เกินความสามารถของผู้มีปัญหาที่จะกระทำได้อย่างสำเร็จ และมีความแน่ใจว่าผู้มีปัญหามีแรงจูงใจที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ตามแผนที่วางเอาไว้ ถ้าหากแผนการนี้ไม่สำเร็จควรที่จะทิ้งไปแล้วสร้างแผนการใหม่ขึ้นมาแทน

5. ข้อผูกพัน (Commitment) ในบางครั้งถึงแม้จะมีแผนการดีอย่างไรก็ตามก็ไม่อาจกล่าวได้ว่าบุคคลจะประสบความสำเร็จ ดังนั้นหน้าที่ของผู้ให้คำปรึกษาที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ การสร้างข้อผูกพันในตัวผู้มีปัญหา ในครั้งแรกข้อผูกพันจะเป็นการกระทำขึ้นมาเพื่อให้ผู้มีปัญหานั้นผูกพันกับผู้ให้คำปรึกษาแต่ในระยะต่อไปเมื่อผู้มีปัญหาได้รับความรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า ข้อผูกพันทั้งหลายก็จะเป็นข้อผูกพันกับตนเอง

6. การไม่มีข้อแก้ตัว (No Excuses) เมื่อมีปัญหาไม่สามารถจะกระทำตามข้อผูกพันได้อย่างสำเร็จ ผู้มีปัญหาควรจะดำเนินการพิจารณาคุณค่าของพฤติกรรมใหม่อีกครั้ง ถ้าหากยังถือว่าพฤติกรรมนั้นใช้ได้ก็ต้องตรวจสอบดูแผนการที่วางเอาไว้ และถ้าหากถือว่าแผนการนั้นยังเป็นแผนการที่ดีมีเหตุผลสิ่งที่ตามมาคือการสร้างข้อผูกพันใหม่ ก็จะทำให้การให้คำปรึกษาลิ้นสุดลง ถ้าผู้มีปัญหายินดีจะสร้างข้อมูลใหม่ ผู้ให้คำปรึกษาก็จะต้องช่วยเขา และให้เขายอมรับว่าจะไม่มีข้อแก้ตัวใด ๆ อีกถ้าหากแผนการนั้นล้มเหลวไป

7. ไม่มีการทำโทษ (No Punishment) การทำโทษจะสร้างความเจ็บปวดทั้งด้านร่างกายและจิตใจ โดยทั่วไปมนุษย์จะใช้การลงโทษเพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของการถูกลงโทษ แต่จริง ๆ แล้วการลงโทษนั้นจะมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญซ่อนเร้นอยู่ด้วย คือ การทำให้ผู้มีปัญหารับรู้ว่าเขามีความผิดจริง ๆ ไม่ว่าจะการทำโทษนั้น จะทำลายโอกาสที่บุคคลจะมีความเกี่ยวข้องกับบุคคลอื่น ๆ

ดังนั้น เทคนิคการให้คำปรึกษาที่สามารถนำมาใช้ในการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงนี้ได้แก่ การฟัง การใช้คำถามปลายเปิด การสะท้อนความรู้สึก การเผชิญหน้า การใช้ความเงียบ การให้กำลังใจ และการสรุป

1.4 ลักษณะการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง

อาภา จันทรสกุล (2528 : 253-255) ได้กล่าวถึงลักษณะของการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงไว้ดังนี้

1. การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงปฏิเสธเรื่องการเจ็บป่วยเกี่ยวกับโรคประสาท โรคจิต วิธีให้คำปรึกษาแบบนี้ไม่เกี่ยวข้องกับกระบวนการวินิจฉัยทางจิต เพราะเชื่อว่าความเจ็บป่วยทางจิต หรือโรคประสาทก็คือความไม่รับผิดชอบ การมีสุขภาพจิตที่ดีคือการมีความรับผิดชอบต่อชีวิต

2. การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง ให้ความสำคัญต่อพฤติกรรมในปัจจุบัน มากกว่าความรู้สึกหรือทัศนคติ และความเชื่อ เมื่อพฤติกรรมเปลี่ยน ทัศนคติและความรู้สึกจะเปลี่ยนตาม

3. การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงให้ความสำคัญต่อสภาวะในปัจจุบัน ไม่ในอดีตเพราะอดีตของบุคคล เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไม่ได้ สิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ คือปัจจุบัน และอนาคต อดีตจะนำมากล่าวถึงในการให้คำปรึกษาเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมในปัจจุบัน โดยผู้ให้คำปรึกษาต้องพยายามค้นหาความมุ่งหมายในชีวิตของผู้รับคำปรึกษาในสภาวะปัจจุบัน ตลอดจน

ความกลัว ความวิตกกังวล และค่านิยมต่าง ๆ ที่ผู้รับคำปรึกษามีอยู่ การให้คำปรึกษาเป็นกระบวนการที่มุ่งให้ผู้รับคำปรึกษาพัฒนาไปได้อย่างเต็มศักยภาพ จึงเน้นที่ตัวบุคคลไม่ใช่ที่ปัญหาเท่านั้น

4. การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง ให้ความสำคัญต่อการประเมินค่านิยม โดยผู้รับคำปรึกษาประเมินพฤติกรรมของตนเองว่า การมีพฤติกรรมดังกล่าวนำไปสู่ความสำเร็จหรือความล้มเหลวในชีวิต เพราะการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมย่อมมีขึ้นได้ยาก ถ้ามีผู้มารับคำปรึกษาไม่สำรวจพฤติกรรมของตนเองและยอมรับเสียก่อนว่าพฤติกรรมต่าง ๆ นั้นเป็นผลไปสู่ความล้มเหลว ฉะนั้นถ้าต้องการประสบความสำเร็จ เขาต้องเปลี่ยนพฤติกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับความเป็นจริง และเป็นไปในทิศทางที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ

5. การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงไม่เน้นการถ่ายโยง (Transference)

6. การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงไม่ให้ความสำคัญต่อจิตไร้สำนึก

7. การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงไม่ใช่วิธีการลงโทษ เพราะการลงโทษไม่ใช่วิธีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

8. การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงเน้นถึงความสำคัญของความรับผิดชอบ การเรียนรู้ที่จะรับผิดชอบเป็นกระบวนการที่สืบเนื่องไปตลอดชีวิต ส่วนสำคัญก็คือ บุคคลต้องเรียนรู้ที่จะรู้สึกถึงความสามารถ ความมีคุณค่าของตัวเอง เมื่อเขาทำสิ่งที่ถูกต้องและเรียนรู้ที่จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง เมื่อเขาทำสิ่งที่ผิด ทศนคติ วิธีการดำเนินชีวิต บทบาทของ ผู้ให้คำปรึกษาจึงเปรียบเสมือนครูที่สอนผู้มารับคำปรึกษาให้สำรวจการใช้ชีวิตของเขาในแต่ละวัน สอนให้เขาวางแผนที่จะนำชีวิตไปสู่ความสำเร็จ ลงมือปฏิบัติตามความเป็นจริง และรับผิดชอบต่อ การกระทำของตนเอง

3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง

3.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

สเปน และ แวนเดท (Spann and Vandet. 1982) ได้ศึกษาพบว่า การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง สามารถช่วยให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ และประสบความสำเร็จในการเรียนสูง โดยการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงนี้ จะเน้น 6 ขั้นตอน คือ พิจารณาพฤติกรรมในปัจจุบัน ประเมินพฤติกรรมตนเอง วางแผนพฤติกรรมในอนาคต การสร้างข้อผูกพัน การยอมรับข้อแก้ตัว และการไม่ลงโทษ

3.2.2 งานวิจัยภายในประเทศ

สุดฤทัย มุขยวงศา (2533 : 46) ได้ศึกษาผลการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม โดยแนวความคิดแบบพิจารณาความจริงที่มีต่อนิสัยและทัศนคติในการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่านักเรียนที่ได้รับการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่ม โดยแนวความคิดแบบพิจารณาความจริง สามารถเปลี่ยนแปลงนิสัยและทัศนคติในการเรียนสูงขึ้นกว่าเดิม

พรทิพย์ อินทรโชติ (2536 : 46-53) ได้ทำการทดลองให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีพฤติกรรมรังแกเพื่อนจำนวน 14 คน ผลการทดลองพบว่า นักเรียนมีพฤติกรรมรังแกเพื่อนลดลง หลังจากได้รับการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงทั้งต่างประเทศและในประเทศพบว่า การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง สามารถช่วยให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ เปลี่ยนแปลงนิสัยและทัศนคติทางการเรียน ตลอดจนสามารถลดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนได้อีกด้วย

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนทิวไผ่งาม

4.1 ประวัติโรงเรียนทิวไผ่งาม

โรงเรียนทิวไผ่งามก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 20 กันยายน พ.ศ. 2518 โดยคุณครูณรงค์ และคุณครูอุษา ทิวไผ่งาม แต่เดิมมีชื่อว่า “โรงเรียนอนุบาลทิวไผ่งาม” เปิดสอนในระดับอนุบาล และต่อมาในช่วงปี พ.ศ. 2522 ได้ขยายพื้นที่ก่อสร้างอาคารเรียนขนาดใหญ่สูง 12 ชั้น ประกอบด้วยโรงยิมเนเซียม ห้องประชุมขนาดใหญ่ จุคนได้ถึง 1500 คน ห้องอาหารจุคนได้ถึง 1200 คน และห้องเรียนอีกกว่า 60 ห้อง พร้อมขยายการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาโรงเรียนทิวไผ่งามได้พัฒนาและสร้างความพร้อมทั้งด้านอุปกรณ์ เครื่องมือ เทคโนโลยีที่ทันสมัย และบุคลากรที่มีคุณภาพ ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ พร้อมทั้งพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้นักเรียนได้พัฒนาตนตามศักยภาพ โดยในปี พ.ศ. 2542 โรงเรียนทิวไผ่งามได้จัดโครงการ ENGLISH FOR FUTURE (EFF) เพื่อให้นักเรียนหลักสูตรปกติได้เรียนภาษาอังกฤษจากเจ้าของภาษาโดยตรง ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – มัธยมศึกษาปีที่ 6 นอกจากนี้ได้จัดโครงการ THEWPHANGARM SCHOOL ENGLISH PROGRAM (TSEP) โดยจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษตั้งแต่เกรด 2 – เกรด 8 (ระดับอนุบาล 2 – มัธยมศึกษาปีที่ 2) และจะดำเนินต่อไปจนถึงเกรด 12 (มัธยมศึกษาปีที่ 6)

4.2 ข้อมูลทั่วไปของโรงเรียนทิวไผ่งาม

ปัจจุบันโรงเรียนทิวไผ่งามมีเนื้อที่ 23 ไร่ ใกล้เคียงแม่น้ำเจ้าพระยา ตั้งอยู่ที่เลขที่ 1001 ซอยจรัญสนิทวงศ์ 46 แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพฯ 10700 เปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาล – มัธยมศึกษาปีที่ 6

4.3 การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนทิวไผ่งาม

โรงเรียนเปิดการเรียนการสอนให้ผู้ปกครองหรือนักเรียนเลือกเรียนได้ 3 หลักสูตร ได้แก่

1. หลักสูตรปกติ เปิดสอนตั้งแต่ระดับ อนุบาล – มัธยมศึกษาปีที่ 6
2. หลักสูตร EFF (ENGLISH FOR FUTURE) คือการจัดกิจกรรมการ

เรียนภาษาอังกฤษด้านทักษะ การฟัง พูด อ่านและเขียน เพื่อให้นักเรียนหลักสูตรปกติมีโอกาสเรียนภาษาอังกฤษเพิ่มเติมตามศักยภาพ ตั้งแต่ระดับประถมปีที่ 1-มัธยมศึกษาปีที่ 6

3. หลักสูตร TSEP (Thewphaingarm School English Program) คือ จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะวิชา คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา สุขศึกษา และพลานามัย ส่วนวิชาภาษาไทย ศิลปะ และ กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จัดสอนโดยครูไทย และร่วมกิจกรรมกับนักเรียนหลักสูตรปกติ ปัจจุบันเปิดสอนตั้งแต่ ระดับอนุบาล 2 – มัธยมศึกษาปีที่ 2 และจะเพิ่มขึ้นไปจนถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6

4.4 สีประจำโรงเรียน คือ สีเขียวและสีขาว มีความหมาย ดังนี้

สีเขียว หมายถึง สีของพืช-สีของต้นไม้ ซึ่งใบสีเขียวของพืชจะช่วยให้ผู้ที่อยู่ใกล้ได้รับอากาศที่ดี ให้ความสดชื่นแก่ผู้พบเห็น เปรียบเสมือนศิษย์ทิวใฝ่งามที่จะต้องเติบโต เป็นพลเมืองที่ทำคุณประโยชน์ให้กับประเทศชาติดังเช่น สีเขียวของใบไม้ให้ประโยชน์กับ มนุษยชาติ

สีขาว หมายถึง ความบริสุทธิ์ ความสดใสของเด็กซึ่งเป็นนักเรียน

4.5 ปรัชญาและวิสัยทัศน์

4.5.1 ปรัชญาของโรงเรียน คือ ความรู้ทำให้มนุษย์เท่าเทียมกัน

(KNOWLEDGE MAKES MEN EQUAL)

4.5.2 วิสัยทัศน์ของโรงเรียน คือ วิชาการเป็นเอก เทคโนโลยีก้าวล้ำ นำเรื่อง ภาษา กีฬาเด่น คิดเป็นระบบ มีครบคุณธรรม

4.6 การจัดการเรียนการสอน

นักเรียนมีการพัฒนาการที่ดี ด้านการเรียน และประสบความสำเร็จในการศึกษา ต่อ ระดับอุดมศึกษา ปฏิรูปการเรียนรู้นักเรียน โดยใช้ Child Centered Education โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เช่น การจัดกิจกรรมกลุ่มจัดทัศนศึกษาโครงการและการสอนแบบบูรณาการ โครงการส่งเสริมวิชาการเป็นเอกได้แก่

4.6.1 โครงการสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ คือ การที่โรงเรียนทิวใฝ่งามจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากรที่มีความสามารถหรือเชี่ยวชาญเฉพาะวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ คอมพิวเตอร์ ภาษาอังกฤษ ศิลปะ ให้ความรู้และทักษะการแข่งขันแก่นักเรียนที่มีความสนใจและความถนัด เพื่อนำนักเรียนเข้าร่วมการแข่งขันโอลิมปิกวิชาการหรือการแข่งขันระดับประเทศ

4.6.2 โครงการรักการอ่าน คือการจัดนำหนังสือจากห้องสมุดของโรงเรียนสู่การเรียนการสอนในห้องเรียน โดยมีใบงานให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าต่อเนื่องจากห้องสมุดเป็นขั้นสุดท้าย ทั้งนี้ทางโรงเรียนได้จัดคาบเรียนสำหรับเข้าค้นคว้าในห้องสมุดตั้งแต่ประถมศึกษาปีที่ 1 - มัธยมศึกษาตอนปลาย

4.6.3 โครงการห้องเรียนสีเขียว

4.6.4 โครงการ One Teen One Talent คือ การส่งเสริมความเป็นเลิศของตัวบุคคลให้การสนับสนุนนักเรียนทุกวัยที่มีความสามารถพิเศษเฉพาะตัว (Talent) โดยโรงเรียนทิวไผ่งามเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงความสามารถพิเศษในวันศุกร์ของทุกเดือน ให้ชื่อวันศุกร์ที่มึ้นักเรียนแสดงความสามารถพิเศษนี้ว่า Fly – High Friday

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนทิวไผ่งาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2548 ที่มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม จำนวน 59 คน เป็นนักเรียนชายจำนวน 41 คน และนักเรียนหญิงจำนวน 18 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนทิวไผ่งาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2548 ที่มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม จำนวน 6 คน เป็นนักเรียนชายจำนวน 3 คน และนักเรียนหญิงจำนวน 3 คน ซึ่งมีขั้นตอนการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอความร่วมมือกับครูประจำชั้นและครูประจำวิชาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 5 ท่าน ประเมินมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนจำนวน 5 ห้องเรียน ได้นักเรียนที่มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม จำนวน 59 คน เป็นนักเรียนชายจำนวน 41 คน และนักเรียนหญิงจำนวน 18 คน

2. ผู้วิจัยได้ไปสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปรากฏว่าได้ผลสอดคล้องกับการประเมินของครูประจำชั้นและครูประจำวิชาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 9 ท่านนั้น กล่าวคือ ได้นักเรียนที่มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม จำนวน 59 คน เป็นนักเรียนชายจำนวน 41 คน และนักเรียนหญิงจำนวน 18 คน โดยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมจำนวนมากที่สุด คือ 16 คน คิดเป็นร้อยละ 27.11 ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยเป็นนักเรียนชายจำนวน 11 คน และนักเรียนหญิงจำนวน 5 คน

3. ผู้วิจัยขอความร่วมมือกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ที่มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมมากที่สุด คือ เป็นนักเรียนชายจำนวน 11 คน และเป็นนักเรียนหญิงจำนวน 5 คน เข้ารับการศึกษารายกรณี ถ้านักเรียนให้ความร่วมมือทุกคนผู้วิจัยจะให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ที่มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมทำแบบทดสอบบุคลิกภาพ แล้วจึงคัดเลือกนักเรียนดังกล่าวมาเป็นกลุ่มตัวอย่างโดยคาดว่าจะได้นักเรียนชายจำนวน 3 คน และนักเรียนหญิงจำนวน 3 คน โดยมีข้อกำหนดดังนี้

3.1 มีอายุใกล้เคียงกัน คือ 12-14 ปี

3.2 เรียนอยู่ในห้องเรียนเดียวกัน คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1

3.3 สถานภาพทางครอบครัว ใกล้เคียงกันคือบิดามารดาอยู่ด้วยกัน

3.4 มีบุคลิกภาพแบบเดียวกัน คือ บุคลิกภาพแบบ เอ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินมารยาทในชั้นเรียนก่อนและหลังได้รับการศึกษารายกรณี คือแบบประเมินมารยาทในชั้นเรียนและแบบบันทึกการสังเกตมารยาทในชั้นเรียน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษารายกรณีเพื่อรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลในชั้นตอนที่สองของกระบวนการศึกษารายกรณีเป็นเทคนิค 8 เทคนิค ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน อัดชีวประวัติและบันทึกประจำวัน สังคมมิติ การใช้แบบสอบถาม การใช้แบบทดสอบและระเบียบวิธีผสม

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

1. แบบประเมินมารยาทในชั้นเรียนมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

- 1.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนโรงเรียนทิวไผ่งาม
- 1.2 ผู้วิจัยศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินมารยาทในชั้นเรียนของอุษา อินทปัญญา. (2536).
- 1.3 ผู้วิจัยสร้างแบบประเมินมารยาทในชั้นเรียนโดยใช้แนวคิดที่ได้จากข้อ 1.1 และ 1.2 โดยสร้างให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะแล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ได้แก่ รองศาสตราจารย์เวชนี กรีทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ และอาจารย์ดร.พาสนา จุลรัตน์ตรวจสอบความเที่ยงตรง แล้วนำมาแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ
- 1.4 ผู้วิจัยนำแบบประเมินมารยาทในชั้นเรียนไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนทิวไผ่งาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2548 ที่มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม จำนวน 6 คนที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง เพื่อศึกษาความเหมาะสมในด้านเนื้อหา และข้อความที่ใช้ในการประเมินมารยาทในชั้นเรียนแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้ในการวิจัย

ลักษณะของแบบประเมินมารยาทในชั้นเรียน

แบบประเมินมารยาทในชั้นเรียนมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของความถี่ของพฤติกรรมที่เป็นปัญหาเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียน แบ่งเป็นมารยาททางวาจา และมารยาททางกาย ขณะครูสอน และขณะที่ครูมอบหมายงานให้ทำ ดังนี้

แบบประเมินมารยาทในชั้นเรียน

ผู้ประเมิน ชื่อ..... ครูประจำชั้น
 ครูประจำรายวิชา
 ผู้วิจัย

คำชี้แจง มารยาทในชั้นเรียนหมายถึง การแสดงกิริยา วาจา ของนักเรียนในชั้นเรียน ต่อครู และเพื่อน มารยาทในชั้นเรียนแบ่งเป็น มารยาททางวาจา มารยาททางกาย ขณะครูสอน และขณะที่ครูมอบหมายงานให้ทำ โดยสังเกตพฤติกรรมดังกล่าวข้างต้นในแต่ละช่วง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. มารยาทในชั้นเรียนขณะครูสอน ได้แก่
  - 1.1 มารยาททางวาจา ได้แก่
    - 1.1.1 พูดคุยขณะครูสอน
    - 1.1.2 พูดสอดแทรก พูดขัดจังหวะ
    - 1.1.3 พูดคำหยาบหรือพูดคำไม่สุภาพ
    - 1.1.4 พูดล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน
    - 1.1.5 พูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้
  - 1.2 มารยาททางกาย ได้แก่
    - 1.2.1 เคาะโต๊ะ
    - 1.2.2 นั่งโยกเก้าอี้
    - 1.2.3 นั่งไขว่ห้าง
    - 1.2.4 ลุกเดินไปมา โดยไม่ได้รับอนุญาตจากครู
    - 1.2.5 แสดงสีหน้าไม่พอใจเมื่อครูตักเตือน
2. มารยาทในชั้นเรียนขณะครูมอบหมายงานให้ทำ ได้แก่
  - 2.1 มารยาททางวาจา ได้แก่
    - 2.1.1 ตะโกนเสียงดังขณะทำงาน
    - 2.1.2 พูดคำหยาบ
    - 2.1.3 พูดแข่งขณะเพื่อนพูด
    - 2.1.4 พูดล้อเลียนเพื่อน
    - 2.1.5 พูดขัดจังหวะ
  - 2.2 มารยาททางกาย ได้แก่
    - 2.2.1 เดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาต
    - 2.2.2 ยื่นคำสี่รหะครู
    - 2.2.3 ยื่นเท้าสะเอว
    - 2.2.4 โยนหรือขว้างปาสิ่งของหรืออุปกรณ์การเรียนให้เพื่อน

2.2.5 ำงานวิชาอื่นขึ้นมำทำ

โปรตระบุน้ำหนักพฤติกรรมในชั้นเรียนของนักเรียนแต่ละคน ลงในท้ายช่องที่ระบุพฤติกรรมแต่ละด้านต่อไปนี้ สำหรับความหมายการแสดงออกของพฤติกรรมแต่ละด้านมีดังนี้

5	หมายถึง	แสดงมารยาทในชั้นเรียนเป็นประจำ
4	หมายถึง	แสดงมารยาทในชั้นเรียนบ่อย
3	หมายถึง	แสดงมารยาทในชั้นเรียนบางครั้ง
2	หมายถึง	แสดงมารยาทในชั้นเรียนน้อยครั้ง
1	หมายถึง	แสดงมารยาทในชั้นเรียนนานๆครั้ง

แบบประเมินมารยาทในชั้นเรียน

นักเรียนคนที่.....ชื่อ – สกุล.....

พฤติกรรม	ความถี่ของพฤติกรรม					รวม
	5	4	3	2	1	
1. มารยาทในชั้นเรียนขณะครูสอน ได้แก่						
1.1 มารยาททางวาจา						
1.1.1 พูดคุยขณะครูสอน						
1.1.2 พูดสอดแทรก พูดขัดจังหวะ						
1.1.3 พูดคำหยาบหรือพูดคำไม่สุภาพ						
1.1.4 พูดล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน						
1.1.5 พูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้						
1.2 มารยาททางกาย						
1.2.1 เคาะโต๊ะ						
1.2.2 นั่งโยกเก้าอี้						
1.2.3 นั่งไขว่ห้าง						
1.2.4 ลุกเดินไปมา โดยไม่ได้รับอนุญาตจากครู						
1.2.5 แสดงสีหน้าไม่พอใจเมื่อครูตักเตือน						
2. มารยาทในชั้นเรียนขณะครูมอบหมายงานให้ทำ ได้แก่						
2.1 มารยาททางวาจา						
2.1.1 ตะโกนเสียงดังขณะทำงาน						
2.1.2 พูดคำหยาบ						
2.1.3 พูดแซงขณะเพื่อนพูด						
2.1.4 พูดล้อเลียนเพื่อน						
2.1.5 พูดขัดจังหวะ						
2.2 มารยาททางกาย						
2.2.1 เดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาต						
2.2.2 ยื่นคำสี่รชะครู						
2.2.3 ยื่นเท้าสะเอว						
2.2.4 โยนหรือขว้างปาสิ่งของหรืออุปกรณ์การเรียนให้เพื่อน						
2.2.5 นำงานวิชาอื่นขึ้นมาทำ						
รวม						

2. แบบบันทึกการสังเกตมารยาทในชั้นเรียน

แบบบันทึกการสังเกตมารยาทในชั้นเรียนมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

2.1 ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมารยาทในชั้นเรียน
ของนักเรียนโรงเรียนทิวไผ่งาม

2.2 ผู้วิจัยศึกษาวิธีการสร้าง แบบบันทึกการสังเกตมารยาทในชั้นเรียน
ของอุษา อินทปัญญา. (2536).

2.3 ผู้วิจัยสร้างแบบประเมินมารยาทในชั้นเรียนโดยใช้ แนวคิดที่ได้จาก
ข้อ 1.1 และ 1.2 โดยสร้างให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะแล้วนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3
คนตรวจสอบความเที่ยงตรง แล้วนำมาแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

2.4 ผู้วิจัยนำแบบบันทึกการสังเกตมารยาทในชั้นเรียนไปทดลองใช้กับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนทิวไผ่งาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2548
ที่มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมจำนวน 6 คนที่มีชื่อกลุ่มตัวอย่าง เพื่อศึกษาความเหมาะสมใน
ด้าน เนื้อหา และข้อความที่ใช้ในการบันทึกการสังเกตมารยาทในชั้นเรียน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข
ก่อนนำไปใช้ในการวิจัย

ลักษณะของแบบบันทึกการสังเกตมารยาทในชั้นเรียน

แบบบันทึกการสังเกตมารยาทในชั้นเรียน มีลักษณะเป็นการบันทึก
คะแนนของ มารยาทในชั้นเรียน แบ่งเป็น มารยาททางวาจา และมารยาททางกาย ขณะครูสอน
และขณะที่ครูมอบหมายงานให้ทำ ดังนี้

แบบบันทึกการสังเกตมารยาทในชั้นเรียน

ครั้งที่.....	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
วิชา.....	วันที่.....
ผู้สังเกต.....	เวลาที่สังเกต.....

คำชี้แจง มารยาทในชั้นเรียน หมายถึง การแสดงกิริยาวาจา ของนักเรียนในชั้นเรียน ต่อครู
และเพื่อน มารยาทในชั้นเรียน แบ่งเป็น มารยาททางวาจา มารยาททางกาย ขณะครูสอน และ
ขณะที่ครูมอบหมายงานให้ทำ โดยสังเกตพฤติกรรมดังกล่าวข้างต้นในแต่ละช่วง ดังรายละเอียด
ต่อไปนี้

1. มารยาทในชั้นเรียนขณะครูสอน ได้แก่

1.1 มารยาททางวาจา ได้แก่

1.1.1 พูดคุยขณะครูสอน

1.1.2 พูดสอดแทรก พูดขัดจังหวะ

- 1.1.3 พูดคำหยาบหรือพูดคำไม่สุภาพ
- 1.1.4 พูดล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน
- 1.1.5 พูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้
- 1.2 มารยาททางกาย ได้แก่
  - 1.2.1 เคาะโต๊ะ
  - 1.2.2 นั่งโยกเก้าอี้
  - 1.2.3 นั่งไขว่ห้าง
  - 1.2.4 ลุกเดินไปมา โดยไม่ได้รับอนุญาตจากครู
  - 1.2.5 แสดงสีหน้าไม่พอใจเมื่อครูตักเตือน
- 2. มารยาทในชั้นเรียนขณะครูมอบหมายงานให้ทำ ได้แก่
  - 2.1 มารยาททางวาจา ได้แก่
    - 2.1.1 ตะโกนเสียงดังขณะทำงาน
    - 2.1.2 พูดคำหยาบ
    - 2.1.3 พูดแซงขณะเพื่อนพูด
    - 2.1.4 พูดล้อเลียนเพื่อน
    - 2.1.5 พูดขัดจังหวะ
  - 2.2 มารยาททางกาย ได้แก่
    - 2.2.1 เดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาต
    - 2.2.2 ยืนคำสี่รชะครู
    - 2.2.3 ยืนท้าวสะเอว
    - 2.2.4 โยนหรือขว้างปาสิ่งของหรืออุปกรณ์การเรียนให้เพื่อน
    - 2.2.5 นำงานวิชาอื่นขึ้นมาทำ

หมายเหตุ การสังเกตจะแบ่งเป็น 10 ช่วง บันทึกพฤติกรรมช่วงละ 4 นาที สังเกตนักเรียนคนละ 30 วินาที และพัก 1 นาที ในแต่ละช่วงใช้เวลาสังเกตพฤติกรรม 3 คาบๆ ละ 20 นาที รวม 1 ชั่วโมง มีเกณฑ์ดังนี้

1	หมายถึง	พฤติกรรมที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่สังเกต
0	หมายถึง	พฤติกรรมที่ไม่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่สังเกต

แบบบันทึกการสังเกตมารยาทในชั้นเรียน

ครั้งที่.....วัน/เดือนปี.....สถานที่สังเกต.....

พฤติกรรม	นักเรียนคนที่					
	1	2	3	4	5	6
1. มารยาทในชั้นเรียนขณะครูสอน ได้แก่						
1.1 มารยาททางวาจา						
1.1.1. พูดคุยขณะครูสอน						
1.1.2. พูดสอดแทรก พูดขัดจังหวะ						
1.1.3. พูดคำหยาบหรือพูดคำไม่สุภาพ						
1.1.4. พูดล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน						
1.1.5. พูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้						
1.2 มารยาททางกาย						
1.2.1. เคาะโต๊ะ						
1.2.2. นั่งโยกเก้าอี้						
1.2.3. นั่งไขว่ห้าง						
1.2.4. ลุกเดินไปมา โดยไม่ได้รับอนุญาตจากครู						
1.2.5. แสดงสีหน้าไม่พอใจเมื่อครูตักเตือน						
2. มารยาทในชั้นเรียนขณะครูมอบหมายงานให้ทำ ได้แก่						
2.1 มารยาททางวาจา						
2.1.1. ตะโกนเสียงดังขณะทำงาน						
2.1.2. พูดคำหยาบ						
2.1.3. พูดแซงขณะเพื่อนพูด						
2.1.4. พูดล้อเลียนเพื่อน						
2.1.5. พูดขัดจังหวะ						
2.2 มารยาททางกาย						
2.2.1. เดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาต						
2.2.2. ยืนคำศีรษะครู						
2.2.3. ยืนท้าวสะเอว						
2.2.4. โยนหรือขว้างปาสิ่งของหรืออุปกรณ์การเรียนให้เพื่อน						
2.2.5. นำงานวิชาอื่นขึ้นมาทำ						
รวม						

2. กระบวนการศึกษารายกรณี

ผู้วิจัยจะใช้กระบวนการศึกษารายกรณี 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดปัญหาและการตั้งสมมติฐาน
2. การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
3. การวินิจฉัย
4. การช่วยเหลือ
5. การทำนายผล
6. การติดตามผล
7. การสรุปผลและข้อเสนอแนะ

1. การกำหนดปัญหาและการตั้งสมมติฐาน

การกำหนดปัญหาในการวิจัยครั้งนี้พฤติกรรมที่เป็นปัญหา คือ การที่นักเรียนมีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม แล้วตั้งสมมติฐานในการศึกษารายกรณีในครั้งนี้ว่า เกิดจากสาเหตุดังต่อไปนี้

1. 1 เกิดจากตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ บุคลิกภาพ
1. 2 เกิดจากตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่
  - 1.2.1 ด้านครอบครัว ได้แก่
    - 1.2.1.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว
    - 1.2.1.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
    - 1.2.1.3 อาชีพของบิดามารดา
    - 1.2.1.4 ระดับการศึกษาของบิดามารดา
  - 1.2.2 ด้านโรงเรียน ได้แก่
    - 1.2.2.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในชั้นเรียน
    - 1.2.2.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
    - 1.2.2.3 ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน
  - 1.2.3 ด้านสังคม ได้แก่
    - 1.2.3.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนบ้าน
    - 1.2.3.2 ลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย

2. การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้เทคนิค 8 เทคนิคในการรวบรวมข้อมูลของนักเรียน และเมื่อได้ข้อมูลแต่ละเทคนิค นำมาวิเคราะห์ทุกครั้ง เพื่อให้เข้าใจสาเหตุของพฤติกรรมเกี่ยวกับนักเรียนที่มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม ดังนี้

2.1 การสังเกตและการบันทึกการสังเกต ผู้วิจัยเก็บข้อมูลไว้ประกอบการพิจารณาวินิจฉัยพฤติกรรม โดยสังเกตนักเรียนขณะอยู่ในห้องเรียนทั้งขณะที่ครูกำลังสอน และขณะที่ครูมอบหมายงานให้ทำ และนอกห้องเรียน เพื่อดูพฤติกรรมที่แสดงออกของนักเรียนครั้งละ

30-60 นาที และหลังจากการสังเกตแล้วจะมีการบันทึกและตีความหมายพฤติกรรมทันทีและทุกครั้ง ที่สังเกต

2.2 การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มตัวอย่าง โดยทำการสัมภาษณ์แบบไม่มีพิธีรีตรอง (Informal Interview) ซึ่งจะสัมภาษณ์บุคคล ต่อไปนี้

1. นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ครูฝ่ายปกครอง
3. ครูประจำชั้น
4. ครูประจำวิชาที่สอนวิชาต่างๆให้กับกลุ่มตัวอย่าง
5. ครูที่ดูแลประจำหอพัก
6. เพื่อนที่เรียนในห้องเดียวกัน
7. บิดา-มารดา หรือผู้ปกครอง

ในการสัมภาษณ์นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างและผู้เกี่ยวข้องกับนักเรียน ใช้เวลาครั้งละ 30-60 นาที และบันทึกผลการสัมภาษณ์ทันทีหลังจากยุติการสัมภาษณ์

2.3 การเยี่ยมบ้าน เพื่อให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง และพี่น้องคนอื่นๆ โดยรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทางบ้านโดยไปเยี่ยมบ้าน ของนักเรียนด้วยตนเอง ตลอดจนร่วมมือกับบิดามารดา หรือผู้ปกครองเพื่อช่วยเหลือนักเรียนโดย ปฏิบัติดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการไปเยี่ยมบ้าน
2. ขออนุญาตผู้ปกครองไปเยี่ยมบ้านและนัดวันเวลา
3. ไปเยี่ยมบ้านพร้อมทั้งสังเกตและสัมภาษณ์ผู้ปกครอง รวมทั้ง

บุคคลภายในบ้าน

4. บันทึกการเยี่ยมบ้าน

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการเยี่ยมบ้านอย่างน้อยคนละ 1 ครั้ง

2.4 การเขียนอัตชีวประวัติ และบันทึกประจำวัน

2.4.1 การเขียนอัตชีวประวัติ ให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเขียน หลังจากที่ได้สร้างความคุ้นเคยกับนักเรียนแล้ว โดยให้เขียนอัตชีวประวัติโดยกำหนดหัวข้อ “นี่คือ...ชีวิตของฉัน” ประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้ นี่คือนักเรียนของฉัน สิ่งที่ฉันเป็นเจ้าของ งานอดิเรก ของฉัน สิ่งที่ฉันอ่าน สถานที่ที่ฉันเคยไป สิ่งต่างๆที่ฉันชอบทำนอกโรงเรียน และสิ่งอื่นๆเกี่ยวกับฉัน

เมื่อทราบอัตชีวประวัติของนักเรียนแล้ว จึงนำมาวิเคราะห์โดยใช้แนวทาง ของ โพรซ์ลิคซ์ (กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. 2527 : 148 ; อ้างอิงจาก Froehlich.1959) โดยพิจารณาถึง สิ่งต่อไปนี้ คือ

1. การพิจารณาเกี่ยวกับสิ่งที่ขาดหายไปหรือการเว้นข้อความบางอย่าง (Omission) เป็นการวิเคราะห์สิ่งที่ผู้เขียนละเว้นไม่กล่าวถึงว่าอาจจะมียุติคติ เช่น บุคคลที่เล่าประวัติโดยละเอียด แต่ไม่กล่าวถึงบิดาเลย ซึ่งเป็นไปไม่ได้ว่าเขาจะไม่มียุติ แสดงว่าเขามีความรู้สึกไม่ปกติกับบิดา เป็นต้น

2. ความยาวของอัตชีวประวัติ (Length) เป็นการวิเคราะห์ความยาวของประวัติที่ผู้เขียนได้เขียนไว้ ซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์ของผู้เขียนกับผู้ให้เขียน แรงจูงใจของผู้เขียนที่อยากจะเขียน และการเห็นประโยชน์ที่ได้จากการเขียน ความสบายใจและความพร้อมที่จะระบายความในใจ

3. คำศัพท์ที่ใช้ (Vocabulary) เป็นการวิเคราะห์คำศัพท์ที่ใช้ เขียน ซึ่งแสดงถึงลักษณะต่างๆของผู้เขียน เช่น ระดับการศึกษาและอารมณ์ของผู้เขียน

4. ระดับความลึกของความรู้สึก (Level of Depth of Expression) เป็นการวิเคราะห์ถึงเนื้อเรื่องที่เขียนว่ามีรายละเอียดมากน้อยเพียงใด ซึ่งแสดงถึงความรู้สึกที่ซ่อนเร้นอยู่ภายในจิตใจ ของผู้เขียน เช่น เรื่องบางเรื่องแบบผิวเผิน และบางเรื่องเขียนอย่างละเอียดทุกแง่มุม เป็นต้น

5. การจัดลำดับความคิด (Organization) เป็นการวิเคราะห์การเล่าเรื่องราวเป็นขั้นตอน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และความคาดหวังในอนาคต ซึ่งจะแสดงถึงการจัดลำดับความคิด ระดับการศึกษาและความสามารถในการจำของผู้เขียน

6. การกลบเกลื่อน (Gloss) เป็นการวิเคราะห์ถึงความพยายามปกปิดบางสิ่งบางอย่างในเรื่องราวของตน โดยเขามักจะใช้กลไกทางจิตวิทยาในการป้องกันตนเอง เช่น การขดเขย การทดแทน การหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง เป็นต้น

7. ลักษณะของการเขียนเรื่อง (Appearance) เป็นการวิเคราะห์ถึงลักษณะของกระดาษที่เขียน ลายมือ และรูปแบบของการเขียน ความสะอาด ความเป็นระเบียบ ซึ่งแสดงความตั้งใจในการเขียน และลักษณะนิสัยของผู้เขียน

8. การแต่งเรื่องขึ้นเอง (Fabrication) เป็นการวิเคราะห์ถึงการที่ผู้เขียนได้ผูกเรื่องราวขึ้นมาเองโดยปราศจากข้อมูลความจริง เพื่อล่อหลอกให้ผู้อ่านเข้าใจไขว้เขวหรือเข้าใจผิดไปจากข้อเท็จจริง

9. ความผันแปรของปฏิกริยา (Tonal Variations) เป็นการวิเคราะห์ถึงการเล่าเรื่องราวพร้อมกับแสดงอารมณ์เมื่อเล่าเรื่องนั้นๆ โดยแตกต่างกันไปตามเรื่องที่เล่า เช่น ดีใจ จะเล่าอย่างสนุกสนาน และเขียนไว้วาย แต่ถ้าผิดหวังเสียใจ อาจจะเล่าด้วยความโกรธแค้นและอาจเขียนไว้เพียงเล็กน้อย

ผู้วิจัยใช้เทคนิคในการเขียนอัตชีวประวัติเพื่อหาข้อมูลในเรื่องความรู้สึกที่มีต่อตนเอง และสิ่งแวดล้อมในเรื่อง ครอบครัว โรงเรียน เพื่อน และสังคมที่นักเรียนอาศัยอยู่ ตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งจะทำให้ทราบถึงกระบวนการของการเกิดพฤติกรรมของผู้รับการศึกษา

2.4.2 การเขียนบันทึกประจำวัน เป็นการให้ผู้รับการศึกษายกเขียนบันทึกเรื่องราว เกี่ยวกับตนเอง เป็นการเปิดเผยความรู้สึกส่วนตัวที่มีต่อเหตุการณ์ และสภาพแวดล้อมรอบตัว โดยการชี้แจงวัตถุประสงค์ให้ผู้รับการศึกษาทราบก่อน เขียนบันทึกประจำวัน และให้เขียนอย่างต่อเนื่อง เป็นเวลา 1 สัปดาห์ โดยมีหัวข้อต่อไปนี้ (กมลรัตน์ หล้าสงฆ์. 2527 : 176)

1. ชื่อ อายุ เพศ ของผู้บันทึก
2. วัน เดือน ปี ที่บันทึก
3. กิจกรรมที่ทำในวันนั้น

หลังจากนั้น จึงนำข้อมูลที่ได้จากการบันทึกประจำวัน มาวิเคราะห์ตีความหมายเพื่อหาข้อมูลในเรื่องของการดำเนินชีวิตประจำวัน ความคิดเห็นที่มีต่อเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น ความขัดแย้งและความสุขในการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้รับการศึกษ

2.5 สังคมมิติ เพื่อหาความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในกลุ่ม และศึกษาโครงสร้างทางสังคม ของกลุ่มว่ามีธรรมชาติที่แท้จริงอย่างไร โดยผู้วิจัยแจ้งวัตถุประสงค์ในการทำสังคมมิติให้ครูประจำชั้นทราบ และผู้วิจัยขอเวลาในการทำสังคมมิติเองในชั้นเรียน มีการกำหนดสถานการณ์ขึ้น ตามความมุ่งหมาย ในการสำรวจของผู้วิจัย คือ ต้องการสำรวจว่านักเรียนที่ถูกศึกษานั้นมีความสัมพันธ์ทางด้านสังคมในการคบเพื่อนอย่างไร

2.5.1 ขั้นตอนการทำสังคมมิติ มีดังนี้

1. แจกกระดาษที่มีขนาด 3 x 5 นิ้ว แล้วให้นักเรียนเขียนชื่อนามสกุล ของตนเองไว้ในหัวกระดาษหรือนามบัตร พร้อมทั้งเขียนวันที่ และห้องเรียนกำกับไว้ด้วย

2. กำหนดสถานการณ์ คือ ถ้ามีการประกวดนักเรียนที่มีมารยาทดีในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยให้ส่งตัวแทนห้องละ 2 คนผู้หญิง 1 คน ผู้ชาย 1 คน นักเรียนจะเลือกเพื่อนคนใดในห้องเพื่อเป็นตัวแทน ให้เลือกได้ 2 คนโดยเลือกผู้หญิง 1 คน ผู้ชาย 1 คน ตามลำดับความชอบมากที่สุด เป็นอันดับหนึ่งและชอบรองลงมาเป็นอันดับ 2

3. ให้นักเรียนเขียนชื่อเพื่อนลงในกระดาษที่แจกให้ โดยให้เรียงลำดับเลือกใครคนแรกเป็นอันดับ 1 และใครรองลงมาเป็นอันดับ 2

เมื่อได้ข้อมูลแล้วนำมาจัดกระทำข้อมูล โดยสร้างตารางสังคมมิติขึ้น เขียนชื่อนักเรียนในช่องผู้เลือกและผู้ถูกเลือก กรอกรหัสแนลงในตารางพร้อมกับสรุปผลของคะแนนที่กรอกลงในตารางนั้น นำผลสรุปของคะแนนที่กรอกลงในตารางนั้นมาสร้างแผนผังสังคมมิติ โดยดำเนินการดังนี้

1. กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ ได้แก่

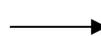
นักเรียนชาย

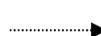
นักเรียนหญิง

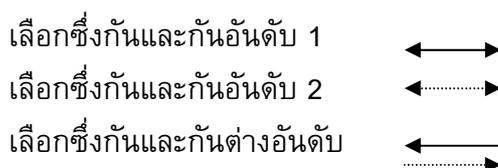

เลือกเป็นอันดับ 1

เลือกเป็นอันดับ 2

2. สร้างแผนผังสังคมมิติโดยใช้หลักทางสถิติดังนี้ คือ (กมลรัตน์ หล้าสูงรังษ์. 2527 : 194-195)

2.1 กำหนดวงกลม 4 วง ที่มีขนาดต่างกัน สามารถซ้อนกันทั้ง 4 วง โดยใช้หลักของ ควอไทล์ (Quartile) ซึ่งแบ่งข้อมูลออกเป็น 4 ส่วน

2.2 เรียงลำดับคะแนน ($\bar{x}$)

2.3 หาความถี่ของคะแนน (f)

2.4 หาค่าความถี่สะสมของคะแนน (cf)

2.5 หาค่าตำแหน่งของควอไทล์ที่ 1, 2 และ 3

2.6 เขียนแผนผังตามค่าควอไทล์ที่คำนวณ ดังนี้

2.6.1 วงกลมในสุด คือ คนที่ได้คะแนนมากกว่าควอไทล์

ที่ 3 ขึ้นไป

2.6.2 วงกลมถัดออกมาติดวงกลมใน คือ คนที่ได้คะแนนอยู่ระหว่างควอไทล์ที่ 2 และ 3

2.6.3 วงกลมถัดออกมา ติดวงกลมนอก คือ คนที่ได้คะแนนอยู่ระหว่างควอไทล์ที่ 1 และ 2

2.6.4 วงกลมนอกสุด คนที่ได้คะแนนต่ำกว่าคะแนนควอไทล์ที่ 1

3. แปลความหมายของแผนผังสังคมมิติที่ได้เกี่ยวกับลักษณะของกลุ่ม และบทบาทของสมาชิกของกลุ่ม ขณะเดียวกันก็พิจารณาฐานะทางสังคมของนักเรียนที่ถูกศึกษา เพื่อตีความหมายความสัมพันธ์ของนักเรียนที่ถูกศึกษา กับเพื่อนในกลุ่ม

2.6 แบบสอบถาม เพื่อทราบถึงรายละเอียดบางประการ ที่เป็นประโยชน์ในการวินิจฉัยปัญหา และช่วยเลือกรูปแบบตัวอย่างต่อไป แบบสอบถามที่ใช้มีดังนี้

2.6.1 แบบสอบถามแบบกรอกข้อมูลส่วนตัว

2.6.2 แบบสอบถามด้านสังคมและกิจกรรมของข้าพเจ้า

2.6.3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง

2.6.4 แบบสอบถามใครเอ่ย

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเพื่อหาข้อมูลในเรื่องต่างๆ เพื่อจุดมุ่งหมาย ดังต่อไปนี้

1. เพื่อทราบข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

2. เพื่อทราบความรู้สึกของบิดามารดา หรือผู้ปกครองที่มีต่อกลุ่มตัวอย่าง

3. เพื่อทราบความสามารถในการปรับตัวในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง

4. เพื่อทราบความสามารถในการปรับตัวกับเพื่อนของกลุ่มตัวอย่าง
5. เพื่อทราบความรู้สึกนึกคิดของเพื่อนร่วมชั้นเรียนที่มีต่อกลุ่มตัวอย่าง
6. เพื่อทราบความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองของกลุ่มตัวอย่าง

2.7 แบบทดสอบ เพื่อนำผลการทดสอบมาช่วยวินิจฉัยปัญหา เพื่อเป็นประโยชน์ในการให้ความช่วยเหลือด้านต่าง ๆ แก่กลุ่มตัวอย่าง แบบทดสอบที่ใช้ มีดังต่อไปนี้

2.7.1 Bender Gestalt Test

2.7.2 Draw A Person Test (DAP)

2.7.3 Sentence Completion Test (S.C.T)

2.7.4 Kinetic-House-Tree-Person (K-H-T-P)

2.7.5 Kinetic Family Test or My Family Test (K-F-D)

2.7.6 แบบทดสอบบุคลิกภาพ

2.8 ระเบียบสะสม (Cumulative Record) เพื่อหาข้อมูลของผู้รับการศึกษา ซึ่งโรงเรียนได้รวบรวมไว้แล้ว โดยเก็บข้อมูลของนักเรียนเกี่ยวกับประวัติส่วนตัว ประวัติครอบครัว ประวัติสุขภาพ ประวัติทางการศึกษาและรายงานพัฒนาการ ฯลฯ ซึ่งจะทำให้ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลมาวินิจฉัยหาสาเหตุของปัญหา และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการช่วยเหลือ ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากแหล่งอื่น ๆ

เมื่อรวบรวมข้อมูลที่ได้จากหลายแหล่งข้อมูล และเก็บรวบรวมเป็นรายบุคคล เพื่อปรับข้อมูลที่รวบรวมมาได้ ให้เหมาะกับกระบวนการแปลความหมาย โดยการแยกข้อมูลออกเป็นด้าน ๆ เพื่อความสะดวกในการวิเคราะห์และแปลความหมายข้อมูล

3. การวินิจฉัย เป็นการนำเอาผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รวบรวมจากหลาย ๆ วิธีมาเป็นพื้นฐานประกอบการพิจารณาเพื่อวินิจฉัยว่าอะไรเป็นสาเหตุของมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม โดยนำหลักเกณฑ์ในทฤษฎีทางจิตวิทยามาพิจารณาตัดสิน และช่วยในการวินิจฉัยสาเหตุให้ถูกต้อง

4. การช่วยเหลือ ผู้วิจัยทำการช่วยเหลือนักเรียนที่มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมแก่นักเรียนที่รับการศึกษาทั้ง 6 คน ด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม คือ การชี้แนะแนวทาง การให้คำปรึกษา และการปรับพฤติกรรม ตลอดจนส่งต่อไปยังผู้ที่เชี่ยวชาญโดยเฉพาะ ในกรณีที่นักเรียนมีปัญหาซับซ้อนรุนแรง

5. การทำนายผล เพื่อบอกให้ทราบว่าปัญหานี้สามารถแก้ไขได้หรือไม่ โดยอาศัยความสัมพันธ์ของข้อมูลที่เป็นผลมาจากการวิเคราะห์และวินิจฉัย เพื่อคาดการณ์ล่วงหน้าว่านักเรียนสามารถลดมารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมได้มากน้อยเพียงใด

6. การติดตามผล ผู้วิจัยทำการติดตามผลในขณะที่ทำการศึกษารายกรณีทุกขณะ คือผู้วิจัยได้ทำการประเมินผลจากการศึกษาเป็นรายกรณีของนักเรียนที่มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม เมื่อทำการช่วยเหลือไปแล้ว ได้ผลเป็นอย่างไร และสำรวจว่ามีปัญหาอื่นเกิดขึ้นหรือไม่ การช่วยเหลือประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายเพียงใด หากมีข้อบกพร่องจะได้มีการปรับปรุงแก้ไข กระบวนการช่วยเหลือให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

7. การสรุปผลและข้อเสนอแนะ เป็นกระบวนการขั้นที่ผู้วิจัยสรุปผลและให้ข้อเสนอแนะ สิ่งที่ได้มาจากการศึกษานักเรียนเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนทั้งหมด โดยผู้วิจัยปฏิบัติดังนี้

7.1 การสรุปผล ผู้วิจัยปฏิบัติดังนี้

7.1.1 สรุปผลทุกครั้งหลังทำการศึกษาแต่ละครั้ง ทำให้ทราบว่าทำอะไรไปแล้วบ้าง

7.1.2 สรุปก่อนปิดทำการศึกษา โดยสรุปผลของการทำการศึกษาไว้ทั้งหมด

7.2 ข้อเสนอแนะ การที่ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะสำหรับนักเรียน ผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนและบุคคลที่สนใจจะศึกษาในลักษณะของพฤติกรรมเช่นเดียวกันต่อไป โดยผู้วิจัยเสนอแนะไว้ 3 กลุ่ม ดังนี้

7.2.1 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้รับการศึกษาเป็นรายกรณี

7.2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้รับการศึกษาเป็นรายกรณี

7.2.3 ข้อเสนอแนะสำหรับบุคคลที่จะศึกษาต่อไป

การประชุมปรึกษารายกรณี (Case Conference)

เป็นการประชุมเพื่อปรึกษาร่วมกันหลังทำการศึกษารายกรณีแล้ว โดยมีจุดประสงค์ของการประชุมปรึกษารายกรณี ดังนี้

1. เพื่อรวบรวมข้อมูลอย่างกว้างขวางและลึกซึ้ง
2. เพื่ออภิปรายเกี่ยวกับข้อมูลต่างๆที่รวบรวมมา และสำรวจปัญหาที่เกิดขึ้น
3. เพื่อร่วมมือกันวางแผนให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบปัญหา

1. ประโยชน์ของการประชุมปรึกษารายกรณี การประชุมปรึกษารายกรณีมีประโยชน์ดังนี้

1.1 เป็นประโยชน์โดยตรงกับบุคคลที่ถูกศึกษารายกรณี ซึ่งจะได้รับการช่วยเหลือให้มีการปรับตนเอง และแก้ไขปัญหาของตนให้ดียิ่งขึ้น

1.2 เป็นประโยชน์สำหรับผู้มีส่วนร่วมในการประชุม โดยเฉพาะครูจะเห็นคุณประโยชน์ของการศึกษารายกรณี

1.3 ช่วยให้ผู้บุคคลได้รับการพิจารณาปัญหาตามข้อเท็จจริง และเป็นการลดความโน้มเอียงหรือการมองบุคคลในแง่ร้ายต่างๆ โดยไม่ได้พิจารณาอย่างแท้จริง เช่น ครูกล่าวหาว่าเด็กคนหนึ่งชอบขโมย ชอบโกหก เป็นต้น

2. กระบวนการในการจัดประชุมปรึกษารายกรณี กระบวนการในการจัดประชุมปรึกษารายกรณีมี 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนเตรียมการ ขั้นตอนดำเนินการประชุมและขั้นตอนยุติการประชุมดังนี้

2.1 ขั้นตอนเตรียมการ ในขั้นตอนเตรียมการ ปฏิบัติดังนี้

2.1.1 เตรียมบุคคล โดยการออกจดหมายเชิญประชุมไปยังประธาน และสมาชิก โดยระบุวัน เวลา สถานที่ และจุดมุ่งหมายในการประชุม

2.1.2 เตรียมสถานที่ เป็นการจองสถานที่ล่วงหน้าให้มีขนาดพอเหมาะกับสมาชิก รวมทั้งระบบ แสง เสียง ที่จำเป็นต้องใช้ในการประชุม

2.1.3 เตรียมข้อมูล อาจเตรียมเฉพาะผู้ศึกษารายกรณี สำหรับรายงานในที่ประชุมหรืออาจมีบันทึกย่อแจกแก่สมาชิกที่เข้าร่วมประชุม ซึ่งแล้วแต่กรณี

2.2 ขั้นตอนการประชุม ในขั้นตอนการประชุม ปฏิบัติดังนี้

2.2.1 ประธานกล่าวเปิดการประชุมและแนะนำผู้ทำการศึกษารายกรณีพร้อมทั้งอนุญาตให้ผู้ศึกษารายกรณีรายงานผลการศึกษแก่สมาชิกในที่ประชุม

2.2.2 ผู้ศึกษารายกรณีรายงานข้อมูลต่างๆที่ศึกษาไปแล้วแก่ที่ประชุม

2.2.3 ประธานเปิดโอกาสให้สมาชิกซักถามข้อมูลหรือข้อสงสัยจากผู้ศึกษา

2.2.4 สมาชิกทุกคนร่วมแสดงความคิดเห็น

2.2.5 ประธานสรุปข้อพึงปฏิบัติ ตามความคิดเห็นของสมาชิกส่วนใหญ่ในที่ประชุม โดยมีเลขานุการเป็นผู้จดบันทึกการประชุม และให้ผู้ศึกษานำไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติต่อผู้รับการศึกษ

2.3 ขั้นตอนยุติการประชุม การยุติการประชุม กระทำเมื่อประธานสรุปข้อพึงปฏิบัติตามความเห็นของสมาชิกส่วนใหญ่ในที่ประชุม แล้วประธานจะกล่าวขอบคุณสมาชิกและปิดการประชุม

3. ข้อควรระวังในการประชุมปรึกษาหารือ การประชุมปรึกษาหารือ ผู้เข้าร่วมประชุมมีข้อควรระวังดังนี้

3.1 จะต้องให้ข้อมูลตามข้อเท็จจริงโดยปราศจากอคติ

3.2 ไม่นำคำกล่าวที่ไม่มีพยานหลักฐานมาแสดงได้จริงมากว่าในที่ประชุม

3.3 ในการศึกษารายกรณีทุกครั้งจะต้องมีการประชุมปรึกษาหารือ รายละเอียดอย่างน้อย 1 ครั้ง

การวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) ดังนั้น การรายงานผลการวิจัยครั้งนี้ จึงเขียนสรุปเป็นรายบุคคล และโดยภาพรวมทั้ง 6 ราย ตั้งแต่การศึกษาเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนตลอดจนกระบวนการศึกษารายกรณี 7 ขั้นตอนตั้งแต่การกำหนดปัญหา และการตั้งสมมติฐาน การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล การวินิจฉัย การช่วยเหลือ การทำนายผล การติดตามผล การสรุปผล และการให้ข้อเสนอแนะ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการใช้เทคนิคทั้ง 8 เทคนิคในการรวบรวมข้อมูล สามารถสรุปและวิเคราะห์โดยภาพรวมได้ดังนี้

กรณีศึกษารายที่ 1 เด็กชาย ก. (ระยะเวลาที่ศึกษาตั้งแต่วันที่ 16 มิถุนายน 2548 ถึงวันที่ 16 สิงหาคม 2548)

ลักษณะทั่วไป เด็กชาย ก. เป็นนักเรียนชายไทยอายุ 14 ปี ผิวขาว ผมสั้นทรงนักเรียน นัยน์ตากลมสีน้ำตาลเข้มไม่โตนัก ไบหนารี ผิวหน้าเรียบ รูปร่างค่อนข้างอ้วนมากพอสมควร แต่งกายค่อนข้างสะอาด แต่มักจะทำชายนี้อ่อนนุ่มๆ พุดจาหายาบคาย สบถด้วยคำหายาบคาย น้ำเสียงกึ่งตะเบ็งตลอดเวลา เดินโคลงตัว แกว่งมือปิดไปมาตลอดเวลา

ลักษณะปัญหา เด็กชาย ก. พุดจาหายาบคาย และมักจะพุดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้บ่อยๆ มักตะโกนเสียงดังขณะครูมอบหมายงานให้ทำ ส่งเสียงดังรบกวนในขณะที่ครูสอน นั่งโยกเก้าอี้ และบางครั้งก็ชอบเคาะโต๊ะ เวลายืนก็มักยืนคำครีษะครูเสมอ

จากการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิคทั้ง 8 เทคนิค สามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. การสังเกตและการบันทึกการสังเกต

ผู้วิจัยสังเกตเด็กชาย ก. ในห้องเรียนทั้งในขณะที่ครูสอนและขณะครูมอบหมายงานให้ทำ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน รวมทั้งสิ้นจำนวน 8 ครั้ง ครั้งละ 15 นาที โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ในห้องเรียน ผู้วิจัยสังเกตเด็กชาย ก. ในรายวิชาที่เด็กชาย ก. ชอบและไม่ชอบเรียนดังนี้

1.1.1 วิชาที่ชอบเรียน ได้แก่

1.1.1.1 วิชาพลศึกษา ผู้วิจัยสังเกตจำนวน 2 ครั้ง พบว่า เด็กชาย ก. ตั้งใจฟังครู มีความสนใจเรียนและมีความกระตือรือร้นที่จะพยายามปฏิบัติตามคำสั่งของครูดีพอสมควรในเวลาที่ครูสอน เด็กชาย ก. จะยิ้ม คอย เล่นกับเพื่อนอย่างสนุกสนานในขณะที่เล่นพล แต่มักเล่นกับเพื่อนแรงเช่น วิ่งชน กระแทกแรง ๆ และตบศีรษะเพื่อน และหยอกล้อกันด้วยคำหายาบคาย ถ้าหากครูตักเตือนก็มักแสดงสีหน้าไม่พอใจเสมอ

1.1.2 วิชาที่ไม่ชอบเรียน ได้แก่

1.1.2.1 วิชาสังคม ผู้วิจัยสังเกตจำนวน 2 ครั้ง พบว่าเด็กชาย ก. ขาดความสนใจ ขาดสมาธิ เด็กชาย ก. นั่งเรียนก็มักจะเคาะโต๊ะ พุดคุยกับเพื่อนตลอดเวลา ไม่ค่อยตั้งใจเรียน ชอบพุดเยาะเย้ยเวลาเพื่อนตอบคำถามครูไม่ได้ ขณะที่ครูมอบหมายงานให้ทำ ก็มักจะไวยวายเสียงดัง บางครั้งก็แอบเอาการ์ตูนขึ้นมาอ่าน หรือเอางานวิชาอื่นขึ้นมาทำ

1.1.2.2 วิชาคณิตศาสตร์ ผู้วิจัยสังเกตจำนวน 2 ครั้ง พบว่า เด็กชาย ก. ไม่สนใจเรียน ไม่ตั้งใจฟังครูสอน ไม่ทำงานที่ครูสั่ง มักหยอกล้อเพื่อนด้วยการพูดคำหยาบและล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน เมื่อครูมอบหมายงานให้ทำงาน ก็จะเล่นโดยไม่สนใจงานที่ครูสั่งไว้ รบกววนเพื่อนด้วยการโยนสิ่งของต่างๆ ให้เพื่อน เมื่อครูเรียกมาตักเตือน เด็กชาย ก. มักจะแสดงสีหน้าไม่พอใจ หรือพูดกับครูห้วน ๆ และน้ำเสียงแข็งกระด้าง บางครั้งก็ลุกเดินไปมาโดยไม่สนใจครู

1.2 นอกห้องเรียน ได้แก่

1.2.1 ช่วงพักกลางวัน ผู้วิจัยสังเกตจำนวน 2 ครั้ง พบว่าเด็กชาย ก. รับประทานอาหารที่โรงอาหารชั้น 6 พอทานอาหารกลางวันเสร็จก็มักจะลงไปเตะฟุตบอลหรือวิ่งไปเล่นกับเพื่อนที่บริเวณสนามของโรงเรียน โดยเด็กชาย ก. ก็มักแกล้งเพื่อนด้วยการล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน ตะโกนใส่เพื่อนด้วยคำหยาบคาย

จากการสังเกตสรุปได้ว่า เด็กชาย ก. แสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม คือ ตะโกนเสียงดังขณะครูมอบหมายงานให้ทำ ชอบคุยกับเพื่อนขณะที่ครูสอน ชอบนั่งเคาะโต๊ะ ชอบยื่นคำศัพท์หยาบๆ ชอบนั่งโยกเก้าอี้ ชอบพูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้ ชอบนำงานอื่นขึ้นมาทำขณะที่ครูมอบหมายงานให้ทำ และเวลาที่ครูตักเตือนก็มักแสดงสีหน้าไม่พอใจ

2. การสัมภาษณ์และบันทึกการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยสัมภาษณ์ทั้งผู้รับการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 สัมภาษณ์ผู้รับการศึกษา ผู้วิจัยสัมภาษณ์เด็กชาย ก. เป็นระยะ ๆ จำนวน 4 ครั้ง ตลอดเวลาที่ทำการศึกษา ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า เด็กชาย ก. เป็นบุตรคนสุดท้าย มีพี่น้อง 2 คน ทั้งบ้านอยู่ด้วยกัน 4 คน บิดาค้าขายจึงไม่ค่อยจะมีเวลาดูแล มักจะปล่อยให้เล่นเกมอยู่กับคอมพิวเตอร์ตลอดเวลา

2.2 สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.2.1. คุณครูประจำชั้น จากการสัมภาษณ์คุณครูประจำชั้นจำนวน 5 ครั้ง ผู้วิจัยได้ข้อมูลดังนี้ เด็กชาย ก. มีความประพฤติและลักษณะนิสัยโดยทั่วไปเมื่ออยู่ที่โรงเรียน คือ ไม่สนใจเรียน ไม่มีสมาธิ ไม่ทำงานที่ครูแต่ละท่านมอบหมาย ชอบพูดคำหยาบ ตะโกนเสียงดังเวลาเรียน ชอบแกล้งเพื่อนด้วยการล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน รบกววนเพื่อนในเวลาเรียนเป็นประจำ และเวลาตักเตือนก็มักแสดงสีหน้าไม่พอใจ

2.2.2 คุณครูประจำรายวิชา จากการสัมภาษณ์คุณครูประจำรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม คณิตศาสตร์ พลศึกษา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และวิทยาศาสตร์ คนละ 1 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 6 ครั้ง มีความคิดเห็นตรงกันดังนี้ เด็กชาย ก. มีความประพฤติและลักษณะนิสัยโดยทั่วไป คือ ไม่สนใจเรียน เวลามอบหมายงานให้ทำก็จะลุกเดินไปมาโดยไม่ขออนุญาตครู ไม่ทำงานที่ครูมอบหมาย ชอบพูดคำหยาบ ตะโกนเสียงดัง ชอบแกล้งเพื่อนด้วยการล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน ชอบยื่นคำศัพท์หยาบๆ ชอบนั่งโยกเก้าอี้ ชอบพูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้ ชอบนำ

งานอื่นขึ้นมาทำขณะที่ครูมอบหมายงานให้ทำ ชอบชวนเพื่อนคุยในเวลาเรียนเป็นประจำ และเวลาที่ครูตักเตือนก็มักแสดงสีหน้าไม่พอใจเสมอ

2.2.3 เพื่อนร่วมชั้นเรียน จากการสัมภาษณ์นักเรียน 5 คน จำนวน 4 ครั้ง ผู้วิจัยได้ข้อมูลดังนี้ เด็กชาย ก. ชอบส่งเสียงดังในห้องเรียน ตวาดเพื่อน พุดหยาบคาย ไม่สนใจเรียน เวลาครูมอบหมายงานให้ทำก็จะลุกเดินไปมาโดยไม่ขออนุญาตครู ไม่ทำงานที่ครูมอบหมาย เวลาทำงานกลุ่มก็ไม่มีสมาธิรับผิดชอบ ตะโกนเสียงดัง เวลาครูตักเตือนก็มักแสดงสีหน้าไม่พอใจ ชอบแกล้งเพื่อนด้วยการล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อนโดยเฉพาะเพื่อนผู้หญิงมักจะถูกเด็กชาย ก. ล้อเป็นประจำ ชอบยื่นคำครีษะครู ชอบนั่งโยกเก้าอี้ ชอบพูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้

2.3 สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับบ้าน ได้แก่ ผู้ปกครอง ในที่นี้ได้แก่ บิดา จำนวน 1 ครั้ง ผู้วิจัยได้ข้อมูลสรุปดังนี้ คือ เด็กชาย ก. ไม่ชอบเรียนหนังสือ เป็นเด็กดี เมื่อกลับบ้านถ้าถามว่ามีบ้านหรือไม่มีก็จะตอบว่าไม่มีเสมอ จากนั้นก็มักจะเล่นเกมคอมพิวเตอร์จนดึก หากหิวก็มักจะตะโกนให้พี่เลี้ยงทำให้อาหารและยกไปให้กินไปเล่นเกมไป เมื่อถูกตำหนิ จะเถียง ไม่เคยช่วยงานเลย

3. การเยี่ยมบ้าน

ผู้วิจัยได้ไปเยี่ยมบ้าน 1 ครั้ง (วันอาทิตย์ที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2548) ผู้วิจัยสังเกตและสัมภาษณ์ผู้รับการศึกษาและผู้ปกครองดังนี้

3.1 จากการสังเกตพบว่า สถานที่พักเป็นบ้านเดี่ยวมีเนื้อที่พอสมควร มีเครื่องอำนวยความสะดวกครบครันมี ห้องต่าง ๆ เช่นห้องนั่งเล่น ห้องนอน ห้องทำงานเป็นต้น เด็กชาย ก. นอนกับพี่และน้องในห้องเดียวกันแต่แยกเตียง และมีอุปกรณ์และข้าวของเครื่องใช้แยกกัน และพี่ชายทั้ง 2 คน มีของวางตามชั้นซึ่งไม่เป็นระเบียบเรียบร้อย ขณะไปเยี่ยม เด็กชาย ก. กำลังเล่นเกมอยู่ในห้องทำการบ้าน และทุกคนในบ้านรับประทานอาหารเย็นเสร็จพี่ชายทั้ง 2 คน กำลังออกไปธุระนอกบ้าน เด็กชาย ก. ไปอาบน้ำ

3.2 จากการสัมภาษณ์พบว่า เด็กชาย ก. พร้อมทั้งบิดา มารดา พี่ชาย ทั้ง 2 คน มีความสัมพันธ์ที่ไม่ค่อยดี เด็กชาย ก. เป็นเด็กที่รับผิดชอบได้เพียงกิจวัตรประจำวันส่วนตัว เด็กชาย ก. ไม่สนใจเรียน ไม่ชอบทำการบ้าน ไม่อ่านหนังสือ ไม่เคยช่วยงานบ้านเลย ถ้าทำผิดจะถูกตำหนิก็มักจะแสดงสีหน้าไม่พอใจพร้อมกับตะโกนเสียงดัง

สรุปการเยี่ยมบ้าน จากการสังเกตและสัมภาษณ์ พบว่าเด็กชาย ก. อยู่ในบ้านที่ค่อนข้างกว้างขวางพอสมควร แต่ไม่ค่อยเรียบร้อย มีโอกาสได้พบบิดาน้อยกว่ามารดา ไม่มีใครสนใจเพราะเมื่อเดือนแล้ว เด็กชาย ก. ก็ไม่สนใจ ทุกคนในบ้านจึงปล่อยไม่สนใจ

4. การเขียนอัตชีวประวัติ และบันทึกประจำวัน

จากการเขียนอัตชีวประวัติ “นี่คือ...ชีวิตของฉัน” จะเห็นว่า เด็กชาย ก. เขียนหนังสือ ตกเกือบทุกข้อความ และส่วนมากเขียนผิดด้วย แสดงว่าขาดความรอบคอบ และความระมัดระวัง รวมทั้งขาดทักษะในการเขียน ซึ่งปกตินักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 น่าจะเขียนได้เรียบร้อย และถูกต้องมากกว่านี้ลักษณะการเขียนไม่สม่ำเสมอ และตัวอักษรไม่เท่ากัน แสดงถึงอารมณ์ของ

ผู้เขียนไม่มั่นคงและขาดความเชื่อมั่นในตนเอง การเดิมข้อความหรือตอบคำถามก็ตอบแบบไม่คิด ซึ่งบางข้อความก็ไม่สัมพันธ์กัน ภาษาที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นภาษาพูด

จากบันทึกประจำวันเป็นเวลา 1 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 16 กรกฎาคม 2548 ถึงวันที่ 23 กรกฎาคม 2548 ทำให้ทราบว่าเด็กชาย ก. มีกิจวัตรประจำวันที่คล้ายคลึงกัน ในวันจันทร์ถึงวันศุกร์ คือ เด็กชาย ก. จะตื่นนอนทำธุระส่วนตัว มาโรงเรียน เล่นเกม รับประทานอาหารกลางวัน ทำธุระส่วนตัวและเข้านอน

การวิเคราะห์บันทึกประจำวันของเด็กชาย ก. พบว่าเด็กชาย ก. เป็นคนที่ไม่ชอบความยุ่งยาก ไม่มีระเบียบในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะในเรื่องของการเรียน ขาดความรับผิดชอบ ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ ขาดความสัมพันธ์กับบิดามารดา มีความสัมพันธ์ที่ไม่ค่อยดีกับเพื่อนเท่าที่ควรและมีทัศนคติที่ไม่ดีกับครูที่สอนและครูประจำชั้น

5. สังคมมิติ

การสังคมนิติ ได้กำหนดสถานการณ์ คือ ถ้ามีการประกวดนักเรียนที่มีมารยาทดีในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยให้ส่งตัวแทนห้องละ 2 คนผู้หญิง 1 คน ผู้ชาย 1 คน นักเรียนจะเลือกเพื่อนคนใดในห้องเพื่อเป็นตัวแทน ให้เลือกได้ 2 คนโดยเลือกผู้หญิง 1 คน ผู้ชาย 1 คน ตามลำดับความชอบมากที่สุด เป็นอันดับหนึ่งและชอบรองลงมาเป็นอันดับ 2 พบว่า

1. Star คือผู้ที่ได้รับเลือกจากสมาชิกในกลุ่มมากที่สุด ได้แก่ ส. และ ณ.
2. เด็กชาย ก. มีบทบาทเป็น Neglectee หมายถึงผู้ที่ถูกทอดทิ้งและถูกปฏิเสธจากเพื่อนในห้องเรียน เพราะเด็กชาย ก. ไม่ได้ได้รับเลือกจากเพื่อนในห้องเลย แต่เด็กชาย ก. ได้เลือกเพื่อน 2 คน แสดงว่า เด็กชาย ก. มีเพื่อนสนิทเพียง 2 คน
3. กลุ่มของเด็กชาย ก. ประกอบด้วย เด็กชาย น. และเด็กหญิง ส.

จากผลการวิเคราะห์สังคมนิติ โดยสรุปว่าพบว่า เด็กชาย ก. มีบทบาทเป็น Neglectee คือ มีเพื่อนสนิทเพียง 2 คน

6. แบบสอบถาม

ผลจากการตอบแบบสอบถามปรากฏดังนี้

6.1 แบบสอบถามแบบกรอกข้อมูลส่วนตัว

แบบสอบถามแบบกรอกข้อมูลส่วนตัว พบว่าเด็กชาย ก. อาศัยอยู่กับบิดา ซึ่งเป็นบ้านของตนเอง บิดาและมารดามีอาชีพค้าขาย รายได้เฉลี่ยเดือนละ 20,000 บาท เด็กชาย ก. เป็นลูกคนที่ 3 ในจำนวนพี่น้องทั้งหมด 3 คน ได้รับเงินประจำวันจากบิดา

6.2 แบบสอบถามด้านสังคมและกิจกรรมของข้าพเจ้า

แบบสอบถามด้านสังคมและกิจกรรมของข้าพเจ้า พบว่าเด็กชาย ก. รู้สึกแข็งเมื่ออยู่กับเพื่อนๆ ได้รับอนุญาตให้ตัดสินใจด้วยตนเอง ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์บ้าง กีฬาที่ชอบมากที่สุด คือ ยิงปืน งานอดิเรก คือ เล่นเกมและอ่านหนังสือรถ ซ่อมคอม ดูหนังฟังเพลง และขับรถเล่น เด็กชาย ก. เคยเป็นหัวหน้ากลุ่มในการทำกิจกรรม แต่ไม่เคยเป็นหัวหน้าชั้น และมีเพื่อนในโรงเรียน

น้อย เพื่อนที่ดีที่สุด ไม่มี ตามปกติจะไม่ชอบเรียนหนังสือ เมื่อเทียบกับเพื่อนๆแล้วเด็กชาย ก. คิดว่าตนเองเรียนหนังสือใช้ไม่ได้ และเมื่อโตขึ้น บิดาต้องการให้มีอาชีพเป็นช่างแต่งรถ ความรู้สึกเกี่ยวกับความเป็นอยู่ในโรงเรียน เด็กชาย ก. รู้สึกเฉยๆ ปัญหา หรือความไม่สบายใจที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือ ไม่มี

6.3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง

ความคิดเห็นในด้านบวกที่เด็กชาย ก. มีต่อตนเองไม่มีเลย ความคิดเห็นในด้านลบที่เด็กชาย ก. มีต่อตนเอง ได้แก่ เป็นคนไม่ดี ขี้โม้ อยู่ไม่นิ่ง พูดจาหยาบคาย เวลาเรียนชอบคุยเล่นไม่ฟังครู บางครั้งกึ่งหลับ เซ็งและรู้สึกว่าตนเองขวย

6.4 แบบสอบถามใครเอ่ย

แบบสอบถาม “ใครเอ่ย” พบว่า เด็กชาย ก. ได้ประเมินตนเองด้านบวก เช่น ผู้ที่เพื่อนรักมากที่สุด คือ ข้าพเจ้า เพื่อนร่วมชั้นได้ประเมินเด็กชาย ก. โดยเรียงลำดับผลการประเมินจากมากไปน้อยดังนี้ ในด้านบวกเด็กชาย ก. ไม่ได้รับการประเมินจากเพื่อนเลย ส่วนในด้านลบเด็กชาย ก. ได้รับการประเมินว่าเป็นคนที่มักแสดงสีหน้าไม่พอใจเมื่อครูตักเตือนบ่อยที่สุดจากเพื่อน 18 คน ชอบตะโกนเสียงดังขณะครูมอบหมายงานให้ทำบ่อยที่สุดจากเพื่อน 9 คน ชอบยื่นคำศัพท์ครู มากที่สุดจากเพื่อน 7 คน ชอบเคาะโต๊ะเป็นประจำจากเพื่อน 6 คน ชอบพูดคำหยาบหรือคำไม่สุภาพบ่อยที่สุดจากเพื่อน 6 คน และชอบพูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้บ่อยที่สุดจากเพื่อน 4 คน สรุปได้ว่าเด็กชาย ก. และเพื่อนมีความเห็นไม่ตรงกันในด้านลบ ได้แก่ เด็กชาย ก. มักแสดงสีหน้าไม่พอใจเมื่อครูตักเตือน ชอบตะโกนเสียงดังขณะครูมอบหมายงานให้ทำบ่อยที่สุด ชอบยื่นคำศัพท์ครู ชอบเคาะโต๊ะเป็นประจำ ชอบพูดคำหยาบหรือคำไม่สุภาพบ่อยที่สุด และชอบพูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่บ่อยที่สุด

7. แบบทดสอบ

จากแบบทดสอบปรากฏผลดังนี้

7.1 แบบทดสอบเบนเดอร์ เกสทอลท์ (Bender Gestalt Test)

แบบทดสอบเบนเดอร์ เกสทอลท์ พบว่าเด็กชาย ก. ไม่มีการวางแผน ไม่รอบคอบ ลำดับความคิดไม่ดี ชอบชมผู้หญิง อารมณ์แปรปรวน ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่เชื่อฟังใคร ตื้อเจียบไม่แสดงออก เป็นคนไม่ยุติธรรม มีอคติ ชอบก็ชอบไม่ชอบก็เกลียด เชื่อคนง่ายโดยไม่มีเหตุผล มนุษย์สัมพันธ์ไม่ค่อยดี เห็นแก่ตัวและหยาบกระด้าง ทำงานเสร็จช้า ก้าวร้าว และชอบความรุนแรง

7.2 แบบทดสอบวาดภาพคน (Draw A Person Test)

แบบทดสอบวาดภาพคน พบว่าเด็กชาย ก. เป็นคนที่มีปมด้อย ดูถูกตนเองคิดว่าตนเองค่อนข้างไร้ค่า ไม่รู้จักตนเอง สุขภาพจิตไม่ดี เพิกเฉย ชอบชมผู้หญิง ย้ำคิดย้ำทำค่อนข้างหวาดระแวง มีอารมณ์เศร้ารุนแรง ต้องพึ่งพาผู้อื่น สร้างสัมพันธภาพกับคนอื่นได้ยาก คบกับคนอื่น

ได้ไม่นานต้องมีปัญหาไม่แคร์สังคม มีความกล้าเรื่องเพศ มองโลกในแง่ร้าย มีความเพ้อฝัน ก้าวร้าว และเป็นอันธพาล

7.3 แบบทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ (Sentence Completion Test)

แบบทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ทั้ง 15 ด้าน ซึ่งได้แก่ด้าน ความสัมพันธ์กับบิดา มารดา ครอบครัว เพื่อนต่างเพศ เรื่องเพศสัมพันธ์ ความสัมพันธ์กับเพื่อนทั่วไป ผู้ที่เหนือกว่า ผู้ที่ด้อยกว่า ผู้ที่ด้อยกว่า เพื่อนร่วมกลุ่ม เรื่องความกลัว ความรู้สึกผิด ความสามารถ อดีต อนาคต และเป้าหมาย พบว่า เด็กชาย ก. มีปัญหาในเรื่องความรู้สึกผิด และเพศสัมพันธ์ อีกทั้งยังมีแนวโน้มที่จะมีปัญหาในด้านสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนต่างเพศ นอกจากนี้ยังมีความรู้สึกที่ไม่ดีในด้านมารดา บิดา ครอบครัว ผู้ที่ด้อยกว่า ความกลัว ความสามารถ อดีต อนาคต และเป้าหมาย

7.4 แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน (Kinetic House Tree Person Test)

แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน พบว่า เด็กชาย ก. มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพ่อมากกว่าแม่ และพ่อมีอิทธิพลต่อเด็กชาย ก. มากกว่าแม่ เด็กชาย ก. แสวงหาความพอใจจากจินตนาการของตนเอง คือ อารมณ์ ฉุนเฉียว ช่างสงสัย แยกตัวไม่เข้ากับใคร โดยเฉพาะคนในบ้าน

7.5 แบบทดสอบวาดภาพครอบครัว (Kinetic Family Test or My Family Test)

แบบทดสอบวาดภาพครอบครัว พบว่า เด็กชาย ก. สนใจสนมกับพ่อมากกว่าคนอื่น และพ่อค่อนข้างมีอิทธิพลเหนือตน และเด็กชาย ก. มักจะแยกตัวออกมาอยู่ต่างหาก

7.6 แบบทดสอบบุคลิกภาพ

แบบทดสอบบุคลิกภาพ พบว่าเด็กชาย ก. มีบุคลิกภาพแบบ เอ คือ เป็นบุคคลที่มีลักษณะเร่ร่อน ชอบแข่งขันและก้าวร้าว ชอบทำงานให้ได้มากๆ ในเวลาน้อยๆ มีความรู้สึกที่เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว มีความมานะอดทน พยายามทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้ประสบความสำเร็จ ชอบฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆ เพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผล ชอบทำงานด้วยความรวดเร็ว ทนไม่ได้อับการงานที่ล่าช้า มีความต้องการพักผ่อนน้อยกว่าคนอื่น และถูกกระตุ้นให้โกรธและก้าวร้าวได้ง่าย

8. ระเบียบนสะสม

จากระเบียบนสะสมพบว่าเด็กชาย ก. เป็นบุตรคนสุดท้อง มีพี่ชาย 2 คน บิดา มารดา แยกกันอยู่ บิดามีอาชีพค้าขายมารดา (แม่เลี้ยง) เป็นแม่บ้าน กิจกรรมที่ทำนอกโรงเรียน คือ เล่นเกม ไปเที่ยวกับครอบครัวบ้าง จากการบันทึกตรวจสุขภาพพบว่า เด็กชาย ก. มีสุขภาพแข็งแรงดี ผลการเรียนอยู่ในระดับต่ำ ปัญหาด้านการเรียน คือ ไม่ทำงานส่ง ไม่รับผิดชอบ และขาดความสนใจในการเรียน เด็กชาย ก. มีคุณลักษณะที่ดี คือ มีการช่วยเหลือตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง คุณลักษณะระดับพอใช้ได้แก่ การประหยัดอดออม ความเสียสละ การร่วมมือกับหมู่คณะ ซื่อสัตย์ สุจริต ความคิดสร้างสรรค์คุณลักษณะที่ควรปรับปรุง ได้แก่ ความสะอาด ความมีระเบียบ การควบคุมอารมณ์ ความขยันหมั่นเพียร และความมีระเบียบวินัย

การวินิจฉัย

ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทั้ง 8 เทคนิคดังกล่าว วินิจฉัยได้ว่าเด็กชาย ก. มีพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม ซึ่งเกิดจากสาเหตุ ดังนี้

1. เกิดจากตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ มีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบทดสอบต่าง ๆ มีผลสอดคล้องกันว่า เด็กชาย ก. เป็นคนมีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม คือ ไม่ชอบและไม่สนใจเรียน หนังสือ แต่งกายไม่สะอาด และมักจะผิดระเบียบของโรงเรียนเสมอ ไม่สนใจอะไรเลย มีเพื่อนสนิท เป็นเพื่อนที่มีบุคลิกภาพแบบเดียวกัน พูดจาหยาบค้าย ตวาด ตะโกน ก้าวร้าว

2. เกิดจากตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.1 ด้านครอบครัว

จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบทดสอบ บันทึกประจำวันและอัตชีวประวัติ ทำให้สรุปได้ว่า ครอบครัวเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่มีผลต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมของเด็กชาย ก. ดังต่อไปนี้

2.1.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว เด็กชาย ก.

มีสัมพันธภาพในครอบครัวไม่ดี ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กชาย ก. มีพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม เนื่องจากบิดา มารดาที่เด็กชาย ก. อยู่ด้วยไม่มีเวลาดูแล เด็กชาย ก. ถูกปล่อยปละละเลยมาตั้งแต่เด็ก ผู้ปกครองในบ้านมักใช้ถ้อยคำที่ไม่สุภาพ เป็นแบบอย่างให้เด็กชาย ก. พูดตามรวมถึงเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีในการแก้ปัญหาเนื่องมีการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาเสมอ บิดา มารดาแยกกันอยู่ ขาดการดูแลเอาใจใส่ เด็กชาย ก. ไม่ค่อยมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัวในแต่ละวัน เด็กชาย ก. ไปโรงเรียนและกลับบ้าน เมื่อมาถึงบ้านก็เล่นเกมคอมพิวเตอร์ตลอดเวลา ทุกคนในบ้านกล่าวว่าเด็กชาย ก. เป็นเด็กดี และก้าวร้าว

2.1.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ครอบครัวเด็กชาย ก.

มีฐานะค่อนข้างดีซึ่งบิดามีกิจการของตนเองที่ต้องดูแล จึงทำให้ไม่มีเวลาอบรมกิริยามารยาท และดูแลเอาใจใส่เด็กชาย ก. เท่าที่ควรจึงเป็นสาเหตุให้เด็กชาย ก. มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมโดยไม่รู้ตัว ซึ่งก่อให้เกิดเป็นนิสัยแล้วนำมาแสดงออกที่โรงเรียน

2.1.3 อาชีพของบิดามารดา บิดามารดาของเด็กชาย ก. มี

อาชีพค้าขาย ซึ่งต้องมีการแข่งขันสูงก่อให้เกิดภาวะความเครียดในการดำเนินกิจการค่อนข้างมาก จึงทำให้ไม่ค่อยมีเวลาในการอบรมดูแลเอาใจใส่เด็กชาย ก. เท่าที่ควร ในบางครั้งยังมาระบายออกที่บ้านทำให้เป็นแบบอย่างโดยเฉพาะในการแสดงสีหน้าหรือคำพูดที่บิดามารดาพูดกับคนงานหรือแม่บ้าน

2.1.4 ระดับการศึกษาของบิดามารดาบิดามารดาของ

เด็กชาย ก. จบการศึกษาระดับ ปวช. ทั้ง 2 คน และยังมีอาชีพค้าขายจึงทำให้คิดอย่างรวดเร็ว ทำงานแข่งขันกับเวลาจึงส่งผลให้เป็นคนที่มีลักษณะรีบร้อน ซึ่งส่งผลให้เด็กชาย ก. เกิดการเลียนแบบ

2.2 ด้านโรงเรียน

จากการสังเกต สัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ทำให้สรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในชั้นเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน เป็นสาเหตุที่มีผลต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม ของเด็กชาย ก.

2.2.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในชั้นเรียน จากแบบสอบถาม “ใครเอ่ย” และทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ และจากแบบประเมินเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนที่ครูผู้ปกครอง ครูประจำชั้น และครูประจำวิชาได้ประเมินว่า เด็กชาย ก. ไม่สนใจเรียน เวลามอบหมายงานให้ทำก็จะลุกเดินไปมาโดยไม่ขออนุญาตครู ไม่ทำงานที่ครูมอบหมาย ชอบพูดคำหยาบ ตะโกนเสียงดังเวลาตักเตือนก็มักแสดงสีหน้าไม่พอใจ ชอบแกล้งเพื่อนด้วยการล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน ชอบยื่นคำครีษาคู ชอบนั่งโยกเก้าอี้ ชอบพูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้ ชอบนำงานอื่นขึ้นมาทำขณะที่ครูมอบหมายงานให้ทำ และเวลาที่ครูตักเตือนก็มักแสดงสีหน้าไม่พอใจ และชอบชวนเพื่อนคุยในเวลาเรียนเป็นประจำ

2.2.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสอบถามตลอดจนแบบประเมินเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียน พบว่าเด็กชาย ก. ไม่ชอบเรียนหนังสือ เพราะเรียนไม่ทันและเรียนไม่รู้เรื่อง เนื่องจากไม่มีความสนใจในการเรียน แต่ไม่มีการแก้ไขและติดตามอย่างใกล้ชิด ครูประจำชั้นมีการเปลี่ยนทุกปีจึงขาดการติดตามอย่างต่อเนื่อง ครูประจำชั้นจะมองเด็กชาย ก. เป็นเด็กดี เกเร ก้าวร้าว ไม่สนใจเรียน บางครั้งใช้วิธีการตี แต่เด็กชาย ก. ก็ยังคงมีพฤติกรรมแบบเดิม ไม่เปลี่ยนแปลง

2.2.3 ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน จากการสังเกต การสัมภาษณ์ครู และแบบประเมินเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนพบว่า จำนวนนักเรียนมากเกินไป ห้องเรียนค่อนข้างคับแคบ การจัดกิจกรรมในห้องเรียนไม่สะดวก อีกทั้งครูไม่สามารถดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง มีการว่ากล่าวตักเตือนบ้าง มีการลงโทษเด็กที่รบกวนเพื่อนร่วมชั้นเรียนบ้าง แต่ไม่สามารถเอาใจใส่ได้ตลอดเวลา จึงทำให้เกิดการปล่อยปละละเลย เด็กจึงไม่สนใจเรียนและไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของครู

2.3 ด้านสังคม

จากการสังเกต สัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ทำให้สรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนบ้าน และลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมของเด็กชาย ก. ดังนี้

2.3.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนบ้าน จากการ สัมภาษณ์ สังเกต และการเยี่ยมบ้าน

2.3.2 ลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย จากการ สัมภาษณ์ สังเกต และการเยี่ยมบ้าน

การช่วยเหลือ

ผู้วิจัยได้ให้การช่วยเหลือดังนี้

1. การช่วยเหลือโดยตรง ปฏิบัติดังนี้

1.1 ผู้วิจัยให้คำปรึกษาโดยใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง ซึ่งมีหลักการว่า ช่วยเหลือให้บุคคลสามารถแก้ปัญหาของตนเองได้ โดยพิจารณาสิ่งต่างๆ ตามความเป็นจริง และตระหนักถึงความจริงว่าตนเองมีหน้าที่หาวิธีการสนองความต้องการของตนเอง โดยไม่กระทบกระเทือนสิทธิของผู้อื่น นอกจากนี้การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงยังช่วยให้นักเรียนรู้จักสิ่งที่ถูก สิ่งที่ไม่ดี ประเมินเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนของตนเองได้ และสามารถลดมารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมของตนเองได้

1.2 ผู้วิจัยให้ความรักความสนใจกับเด็กชาย ก. อย่างสม่ำเสมอ เพื่อช่วยให้เด็กชาย ก. รู้สึกคุ้นเคย เกิดความรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัย ไม่โดดเดี่ยว อันเป็นแรงผลักดันให้เด็กชาย ก. สามารถพัฒนาและปรับปรุงตนเองให้ลดหรือยุติเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสม พร้อมทั้งหันมาพัฒนาเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนให้มีความเหมาะสม เพื่อจะได้อยู่ร่วมกับครูและเพื่อนร่วมชั้นเรียนอย่างมีความสุขต่อไป

2. การช่วยเหลือโดยทางอ้อม

2.1 ผู้วิจัยทำการประชุมปรึกษารายกรณี (Case Conference) เด็กชาย ก. 1 ครั้ง ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จิตแพทย์ประจำโรงเรียน ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำชั้น ครูฝ่ายปกครอง ครูผู้สอนรายวิชาต่างๆ รวมทั้งผู้ปกครองนักเรียน เพื่อปรึกษาถึงปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหของเด็กชาย ก. ในเรื่องเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมของเด็กชาย ก. โดยเอาใจใส่ ให้กำลังใจและทำความเข้าใจในพฤติกรรมที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งช่วยกันแก้ไขและส่งเสริมให้เด็กชาย ก. ลดหรือยุติเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสม ให้หันมาพัฒนาเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนให้มีความเหมาะสม เพื่อจะได้อยู่ร่วมกับครูและเพื่อนร่วมชั้นเรียนอย่างมีความสุขต่อไป

2.2 ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะกับผู้ปกครองที่บ้านของเด็กชาย ก. เพื่อให้ผู้ปกครองเกิดความเข้าใจในตัวของเด็กชาย ก. มากขึ้น ตลอดจนขอความร่วมมือในการแก้ไขปัญหของเด็กชาย ก. อีกด้วย

การทำนายผล

เนื่องจากปัญหาของเด็กชาย ก. มีสาเหตุมาจากหลายองค์ประกอบ กล่าวคือ เกิดจากตัวผู้รับ การศึกษาเอง จากครอบครัว จากโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า หากเด็กชาย ก. ผู้ปกครอง ครูและเพื่อน ๆ ให้ความร่วมมือและตั้งใจจริงจะแก้ปัญหานี้ ปัญหานี้ก็จะสามารถแก้ไขได้อย่างแน่นอน ผู้วิจัยทำนายผลว่า ถ้าเด็กชาย ก. ได้รับการเอาใจใส่ดูแล ให้ความรัก ความอบอุ่น และการชี้แนะในทางที่ถูกต้องเหมาะสม ย่อมจะช่วยเหลือได้

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับเด็กชาย ก. มีดังนี้

เด็กชาย ก. ควรเข้าใจและยอมรับพฤติกรรมที่ตนกระทำ มองเห็นคุณค่าในชีวิตของตน ตระหนักถึงอนาคต และเป้าหมายในชีวิต รู้จักปฏิบัติหน้าที่ของนักเรียน รักเรียนมีความเพียร อดทนในชีวิต โดยเฉพาะด้านการเรียนการยอมรับบุคคลในครอบครัว เพื่อการอยู่ร่วมกันจะได้มีความสุข

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

2.1 บิดา มารดา ควรให้ความรัก ความเอาใจใส่ ให้ความสนใจและโอกาสที่เด็กชาย ก. จะแสดงความคิดเห็นบ้าง ให้กำลังใจ ให้เวลาที่จะอยู่ด้วยกันและพูดคุยกัน มีทัศนคติที่ดีต่อเด็กชาย ก. พยายามสนับสนุนส่งเสริมด้วยการให้ความรักความอบอุ่นต่อเด็กชาย ก.

2.2 อาจารย์ประจำชั้น อาจารย์ฝ่ายปกครอง อาจารย์แนะแนว และอาจารย์ประจำวิชาควรเข้าใจในพฤติกรรมของเด็กชาย ก. ว่ามีสาเหตุมาจากอะไร ยอมรับเด็กชาย ก. อย่างที่เป็นจริง ให้ความสนใจเอาใจใส่ดูแลเรื่องเรียนด้วยความพากเพียร และควรรีบแก้ปัญหาตั้งแต่แรกเริ่มเพื่อจะได้มีเวลาช่วยเหลือได้

2.3 เพื่อนร่วมชั้นเรียน ควรเข้าใจ ยอมรับและให้โอกาสเด็กชาย ก. ที่จะแก้ไขตนเอง ควรช่วยเหลือสนับสนุนในการแนะนำเด็กชาย ก. และมีความเป็นเพื่อนที่จะช่วยตักเตือน

3. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะทำการศึกษาต่อไป มีดังนี้

ผู้ที่จะศึกษาต่อไปควรฝึกฝนการใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการเก็บข้อมูล เพื่อจะได้ข้อมูลที่ถูกต้องซึ่งเป็นประโยชน์ในการช่วยเหลือผู้รับการศึกษานอกจากนี้ควรฝึกเทคนิคการให้คำปรึกษาจนชำนาญ สร้างความสัมพันธ์ที่ดี ความคุ้นเคย ความเอาใจใส่ สนใจและความรักต่อเด็กชาย ก. อย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง เพื่อเป็นที่ไว้วางใจของเด็กชาย ก. อันจะเป็นประโยชน์สูงสุดในการให้คำแนะนำและช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม

กรณีศึกษารายที่ 2 เด็กชาย ข. (ระยะเวลาที่ศึกษาตั้งแต่วันที่ 16 มิถุนายน 2548 ถึงวันที่ 16 สิงหาคม 2548)

ลักษณะทั่วไป เด็กชาย ข. เป็นนักเรียนชายไทยอายุ 13 ปี ผิวดำ ผมสั้นทรงนักเรียน นัยน์ตากกลมสีดำเข้ม ตาโต ใบหน้ารี ผิวหน้าเรียบ รูปร่างค่อนข้างดี แต่งกายค่อนข้างสะอาด จะคอยระมัดระวังเรื่องเสื้อผ้าตนเองเสมอ แต่พูดจาหยาบคาย ชอบล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อนเป็นประจำ เวลาเดินมักจะยกขาขึ้นสูงๆและเดินค่อนข้างเร็ว แต่ตัวจะตรงตลอดเวลา

ลักษณะปัญหา เด็กชาย ข. พูดจาหยาบคาย และมักจะพูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้บ่อยๆ ชอบแสดงความคิดเห็นในขณะที่ครูสอนแต่จะไม่ค่อยรู้จักกาลเทศะ และชอบถามนอก

เรื่องเสมอๆ มักตะโกนเสียงดังขณะครูมอบหมายงานให้ทำ ส่งเสียงดังรบกวนในขณะที่ครูสอน นั่งโยกเก้าอี้ และบางครั้งก็ชอบเคาะโต๊ะ และชอบล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อนเป็นประจำ จนก่อให้เกิดความไม่พอใจกับเพื่อนในห้องเป็นอย่างมาก

จากการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิคทั้ง 8 เทคนิค สามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. การสังเกตและการบันทึกการสังเกต

ผู้วิจัยสังเกตเด็กชาย ข. ในห้องเรียนทั้งในขณะที่ครูสอนและขณะครูมอบหมายงานให้ทำ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน รวมทั้งสิ้นจำนวน 8 ครั้ง ครั้งละ 15 นาที โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ในห้องเรียน ผู้วิจัยสังเกตเด็กชาย ข. ในรายวิชาที่เด็กชาย ข. ชอบและไม่ชอบเรียนดังนี้

1.1.1 วิชาที่ชอบเรียน ได้แก่

1.1.1.1 วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ผู้วิจัยสังเกตจำนวน 2 ครั้ง พบว่า เด็กชาย ข. ตั้งใจฟังครู มีความสนใจเรียนและมีความกระตือรือร้นที่จะพยายามปฏิบัติตามคำสั่งของครูดีพอสมควรในเวลาที่ครูสอน เด็กชาย ข. จะมีคำถามครูป้อยๆ และเป็นคำถามที่ไม่นอกเรื่อง และถ้าหากครูถามก็มักจะรีบชิงเพื่อนๆในห้องตอบเสมอและส่วนใหญ่ก็จะตอบได้ถูกต้อง โดยเฉพาะเกี่ยวกับเรื่องความรู้รอบตัวจะตอบได้ถูกต้องทุกครั้ง เวลาครูให้ทำงานก็มักจะเป็นผู้นำกลุ่มในการทำงานเสมอ แต่จะพูดล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อนอยู่ตลอดเวลาจนทำให้เพื่อนๆไม่ค่อยพอใจและรำคาญจนไม่ยอมทำงานร่วมด้วย

1.1.2 วิชาที่ไม่ชอบเรียน ได้แก่

1.1.2.1 วิชาภาษาไทย ผู้วิจัยสังเกตจำนวน 2 ครั้ง พบว่าเด็กชาย ข. ขาดความสนใจ ขาดสมาธิ เด็กชาย ข. นั่งเรียนก็มักจะเคาะโต๊ะ พูดคุยกับเพื่อนตลอดเวลา ไม่ค่อยตั้งใจเรียน ชอบพูดเยาะเย้ยเวลาเพื่อนตอบคำถามครูไม่ได้ ขณะที่ครูมอบหมายงานให้ทำ ก็มักจะโวยวายเสียงดัง บางครั้งก็แอบเอากา์ตูนขึ้นมาอ่าน หรือเอางานวิชาอื่นขึ้นมาทำ

1.1.2.2 วิชาคณิตศาสตร์ ผู้วิจัยสังเกตจำนวน 2 ครั้ง พบว่าเด็กชาย ข. ไม่สนใจเรียน ไม่ตั้งใจฟังครูสอน ไม่ทำงานที่ครูสั่ง มักหยอกล้อเพื่อนด้วยการพูดคำหยาบและล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน เมื่อครูมอบหมายงานให้ทำงาน ก็จะเล่นโดยไม่สนใจงานที่ครูสั่งไว้ รบกวนเพื่อนด้วยการโยนสิ่งของต่างๆให้เพื่อน เมื่อครูเรียกมาตักเตือน เด็กชาย ข. มักจะแสดงสีหน้าไม่พอใจ หรือพูดกับครูห้วน ๆ และน้ำเสียงแข็งกระด้าง บางครั้งก็ลุกเดินไปมาโดยไม่สนใจครู

1.2 นอกห้องเรียน ได้แก่

1.2.1 ช่วงพักกลางวัน ผู้วิจัยสังเกตจำนวน 2 ครั้ง พบว่าเด็กชาย ข. รีบขึ้นไปทานอาหารที่โรงอาหารชั้น 6 กับเพื่อนๆกลุ่มใหญ่ ขณะเดินไปก็จะพูดล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อนเป็นที่สนุกสนาน พอทานอาหารกลางวันเสร็จก็มักจะลงไปในจับกลุ่มคุยกันที่สวนอาหารบ้าง ตะมุตะปาบ

หรือวิ่งไปเล่นกับเพื่อนที่บริเวณสนามของโรงเรียน โดยเด็กชาย ข. ก็มักแกล้งเพื่อนด้วยการล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน ตะโกนใส่เพื่อนด้วยคำหยาบคาย

จากการสังเกตสรุปได้ว่า เด็กชาย ข. แสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม คือ พุดล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน ตะโกนเสียงดังขณะครูมอบหมายงานให้ทำ ขอบคุยกกับเพื่อนขณะที่ครูสอน ชอบนั่งเคาะโต๊ะ ชอบยื่นคำศรีษะครู ชอบนั่งโยกเก้าอี้ ชอบพุดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้ ชอบนำงานอื่นขึ้นมาทำขณะที่ครูมอบหมายงานให้ทำ และเวลาที่ครูตักเตือนก็มักแสดงสีหน้าไม่พอใจ

2. การสัมภาษณ์และบันทึกการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยสัมภาษณ์ทั้งผู้รับการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 สัมภาษณ์ผู้รับการศึกษา ผู้วิจัยสัมภาษณ์เด็กชาย ข. เป็นระยะ ๆ จำนวน 4 ครั้งตลอดเวลาที่ทำการศึกษา ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า เด็กชาย ข. เป็นบุตรคนที่ 4 ในจำนวนพี่น้อง 5 คน บิดามารดาค้าขายอยู่ต่างจังหวัดจึงไม่ค่อยจะมีเวลาดูแล จึงส่งให้เด็กชาย ข. มาเป็นเด็กประจำ

2.2 สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.2.1. คุณครูประจำชั้น จากการสัมภาษณ์คุณครูประจำชั้นจำนวน 5 ครั้ง ผู้วิจัยได้ข้อมูลดังนี้ เด็กชาย ข. มีความประพฤติและลักษณะนิสัยโดยทั่วไปเมื่ออยู่ที่โรงเรียน คือ ไม่สนใจเรียน ไม่มีสมาธิ ไม่ทำงานที่ครูแต่ละท่านมอบหมาย ชอบพุดคำหยาบ ตะโกนเสียงดังเวลาเรียน ชอบแกล้งเพื่อนด้วยการล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน ระบายเพื่อนในเวลาเรียนเป็นประจำ และเวลาตักเตือนก็มักแสดงสีหน้าไม่พอใจ

2.2.2 คุณครูประจำรายวิชา จากการสัมภาษณ์คุณครูประจำรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม คณิตศาสตร์ พลศึกษา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และวิทยาศาสตร์ คนละ 1 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 6 ครั้ง มีความคิดเห็นตรงกันดังนี้ เด็กชาย ข. มีความประพฤติและลักษณะนิสัยโดยทั่วไป คือ ไม่สนใจเรียน เวลามอบหมายงานให้ทำก็จะลุกเดินไปมาโดยไม่ขออนุญาตครู ไม่ทำงานที่ครูมอบหมาย ชอบพุดคำหยาบ ตะโกนเสียงดัง ชอบแกล้งเพื่อนด้วยการล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน ชอบยื่นคำศรีษะครู ชอบนั่งโยกเก้าอี้ ชอบพุดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้ ชอบนำงานอื่นขึ้นมาทำขณะที่ครูมอบหมายงานให้ทำ ชอบชวนเพื่อนคุยในเวลาเรียนเป็นประจำ และเวลาที่ครูตักเตือนก็มักแสดงสีหน้าไม่พอใจเสมอ

2.2.3 เพื่อนร่วมชั้นเรียน จากการสัมภาษณ์นักเรียน 5 คน จำนวน 4 ครั้ง ผู้วิจัยได้ข้อมูลดังนี้ เด็กชาย ข. ชอบส่งเสียงดังในห้องเรียน ดवादเพื่อน พุดหยาบคาย ไม่สนใจเรียน เวลามอบหมายงานให้ทำก็จะลุกเดินไปมาโดยไม่ขออนุญาตครู ไม่ทำงานที่ครูมอบหมาย เวลาทำงานกลุ่มก็ไม่มีสมาธิชอบ ตะโกนเสียงดัง เวลาครูตักเตือนก็มักแสดงสีหน้าไม่พอใจ ชอบแกล้งเพื่อนด้วยการล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อนโดยเฉพาะเพื่อนผู้หญิงมักจะถูกเด็กชาย ข. ล้อเป็นประจำ ชอบยื่นคำศรีษะครู ชอบนั่งโยกเก้าอี้ ชอบพุดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้

2.3 สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับบ้าน ได้แก่ ผู้ปกครอง ในที่นี้ได้แก่ บิดา จำนวน 1 ครั้ง และมารดาจำนวน 1 ครั้ง ผู้วิจัยได้ข้อมูลสรุปดังนี้ คือ เด็กชาย ข. ไม่ค่อยตั้งใจเรียนหนังสือเท่าที่ควร ทั้งๆที่เมื่อก่อนเป็นเด็กเรียนดีพอสมควร แต่ชอบเล่นกีฬามากโดยเฉพาะเล่นเทนนิส และมีความสามารถเล่นดนตรีได้ดีโดยเฉพาะไวโอลิน จนได้เป็นตัวแทนของวงดนตรีโรงเรียนแสดงในงานต่างๆเสมอ เวลาที่พ่อแม่มารับกลับบ้านก็มักจะขลุกอยู่แต่ในห้องเล่นเกมคอมพิวเตอร์ ถ้าถามว่ามีบ้านหรือไม่มีก็มักจะตอบว่าไม่มีเสมอ จากนั้นก็มักจะเล่นเกมคอมพิวเตอร์และคุยโทรศัพท์กับเพื่อนจนดึก

3. การเยี่ยมบ้าน

ผู้วิจัยได้ไปเยี่ยมบ้าน 1 ครั้ง (วันอาทิตย์ที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2548) ผู้วิจัยสังเกตและสัมภาษณ์ผู้รับการศึกษาและผู้ปกครองดังนี้

3.1 จากการสังเกตพบว่า สถานที่พักเป็นบ้านเดี่ยวมีเนื้อที่พอสมควร มีเครื่องอำนวยความสะดวกครบครันมี ห้องต่างๆ เช่นห้องนั่งเล่น ห้องนอน ห้องทำงานเป็นต้น เด็กชาย ข. นอนกับพี่และน้องในห้องเดียวกันแต่แยกเตียง และมีอุปกรณ์และข้าวของเครื่องใช้แยกกัน และพี่ชายทั้ง 2 คน มีของวางตามชั้นค่อนข้างเป็นระเบียบเรียบร้อย ขณะไปเยี่ยม เด็กชาย ข. กำลังเล่นเกมอยู่ในห้องทำการบ้าน และทุกคนในบ้านรับประทานอาหารเช้าเสร็จพี่ชายทั้ง 2 คน กำลังออกไปธุระนอกบ้าน เด็กชาย ข. ก็ลงมาคุยกับผู้วิจัยและเดินออกมาส่ง

3.2 จากการสัมภาษณ์พบว่า เด็กชาย ข. พร้อมทั้งบิดา มารดา พี่ชาย ทั้ง 2 คน มีความสัมพันธ์ที่ไม่ค่อยดี เด็กชาย ข. เป็นเด็กที่รับผิดชอบได้เพียงกิจวัตรประจำวันส่วนตัว เด็กชาย ข. ไม่สนใจเรียน ไม่ชอบทำการบ้าน ไม่อ่านหนังสือ ไม่เคยช่วยงานบ้านเลย ถ้าทำผิดจะถูกตำหนิก็มักจะแสดงสีหน้าไม่พอใจพร้อมกับตะโกนเสียงดัง

สรุปการเยี่ยมบ้าน จากการสังเกตและสัมภาษณ์ พบว่าเด็กชาย ข. อยู่ในบ้านที่ค่อนข้างกว้างขวางพอสมควร แต่ไม่ค่อยเรียบร้อย มีโอกาสได้พบบิดาน้อยกว่ามารดา ไม่มีใครสนใจเพราะเมื่อเดือนแล้ว เด็กชาย ข. ก็ไม่สนใจ ทุกคนในบ้านจึงปล่อยไม่สนใจ

4. การเขียนอัตชีวประวัติ และบันทึกประจำวัน

จากการเขียนอัตชีวประวัติ “นี่คือ...ชีวิตของฉัน” จะเห็นว่า เด็กชาย ข. เขียนหนังสืออ่านค่อนข้างยาก มักจะเขียนตกเกือบทุกข้อความ และส่วนมากเขียนผิดด้วย แสดงว่าขาดความรอบคอบ และความระมัดระวัง รวมทั้งขาดทักษะในการเขียน ซึ่งปกตินักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 น่าจะเขียนได้เรียบร้อยและถูกต้องมากกว่านี้ลักษณะการเขียนไม่สม่ำเสมอ และตัวอักษรไม่เท่ากัน แสดงถึงอารมณ์ของผู้เขียนไม่มั่นคงและขาดความเชื่อมั่นในตนเอง การเติมข้อความหรือตอบคำถามก็ตอบแบบไม่คิด ซึ่งบางข้อความก็ไม่สัมพันธ์กัน ภาษาที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นภาษาพูด

จากบันทึกประจำวันเป็นเวลา 1 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 16 กรกฎาคม 2548 ถึงวันที่ 23 กรกฎาคม 2548 ทำให้ทราบว่าเด็กชาย ข. มีกิจวัตรประจำวันที่คล้ายคลึงกัน ในวันจันทร์ถึงวันศุกร์ คือ เด็กชาย ข. จะตื่นนอนทำธุระส่วนตัว มาโรงเรียน เล่นเทนนิส รับประทานอาหารกลางวัน คุยกับ

เพื่อนกลุ่มที่สนิท หาเรื่องสนุกๆทำร่วมกัน เช่น แกล้งเพื่อนที่อ่อนแอกว่า หรือเพื่อนผู้หญิง ทำธุระส่วนตัวและเข้านอน

การวิเคราะห์บันทึกประจำวันของเด็กชาย ข. พบว่าเด็กชาย ข. เป็นคนที่ไม่ชอบความยุ่งยาก ไม่มีระเบียบในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะในเรื่องของการเรียน ขาดความรับผิดชอบ ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ ขาดความสัมพันธ์กับบิดามารดา มีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนกลุ่มที่สนิท แต่มีทัศนคติที่ไม่ดีกับครูที่สอนและครูประจำชั้น

5. สังคมมิติ

การสังคมมิติ ได้กำหนดสถานการณ์ คือ ถ้ามีการประกวดนักเรียนที่มีมารยาทดีในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยให้ส่งตัวแทนห้องละ 2 คนผู้หญิง 1 คน ผู้ชาย 1 คน นักเรียนจะเลือกเพื่อนคนใดในห้องเพื่อเป็นตัวแทน ให้เลือกได้ 2 คนโดยเลือกผู้หญิง 1 คน ผู้ชาย 1 คน ตามลำดับความชอบมากที่สุด เป็นอันดับหนึ่งและขอรับรองมาเป็นอันดับ 2 พบว่า

1. Star คือผู้ที่ได้รับเลือกจากสมาชิกในกลุ่มมากที่สุด ได้แก่ ส. และ ณ.
2. เด็กชาย ข. มีบทบาทเป็น Neglectee หมายถึงผู้ที่ถูกทอดทิ้งและถูกปฏิเสธจากเพื่อนในห้องเรียน เด็กชาย ข. ได้รับเลือกจากเพื่อนในห้อง 1 คนและเด็กชาย ข. ได้เลือกเพื่อน 2 คน แสดงว่า เด็กชาย ข. มีเพื่อนสนิทเพียง 3 คน
3. กลุ่มของเด็กชาย ก. ประกอบด้วย เด็กชาย ส. และเด็กหญิง ฉ.

จากผลการวิเคราะห์สังคมมิติ โดยสรุปว่าพบว่า เด็กชาย ก. มีบทบาทเป็น Neglectee คือ มีเพื่อนสนิทเพียง 3 คน

6. แบบสอบถาม

ผลจากการตอบแบบสอบถามปรากฏดังนี้

6.1 แบบสอบถามแบบกรอกข้อมูลส่วนตัว

แบบสอบถามแบบกรอกข้อมูลส่วนตัว พบว่าเด็กชาย ข. เป็นนักเรียนประจำอาศัยอยู่หอพักของทางโรงเรียน จะได้กลับบ้านเดือนละ 2 ครั้งโดยบิดามารดาจะขึ้นมาจากต่างจังหวัดมารับและพาไปพักบ้านที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นบ้านของตนเอง บิดาและมารดามีอาชีพค้าขาย รายได้เฉลี่ยเดือนละ 80,000 บาท เด็กชาย ข. เป็นลูกคนที่ 4 ในจำนวนพี่น้องทั้งหมด 5 คน ได้รับเงินประจำวันครูประจำหอพัก

6.5 แบบสอบถามด้านสังคมและกิจกรรมของข้าพเจ้า

แบบสอบถามด้านสังคมและกิจกรรมของข้าพเจ้า พบว่าเด็กชาย ข. รู้สึกสนุกเมื่ออยู่กับเพื่อนๆ ได้รับอนุญาตให้ตัดสินใจด้วยตนเอง ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์เป็นประจำ กีฬาที่ชอบมากที่สุด คือ เทนนิส งานอดิเรก คือ ประกอบรถ เด็กชาย ข. เคยเป็นหัวหน้ากลุ่มในการทำกิจกรรม และเคยเป็นหัวหน้าชั้น และมีเพื่อนในโรงเรียนมาก เพื่อนที่ดีที่สุด ไม่มี ตามปกติจะชอบเรียนหนังสือ เมื่อเทียบกับเพื่อนๆแล้วเด็กชาย ข. คิดว่าตนเองเรียนหนังสือปานกลาง และเมื่อโตขึ้นบิดาต้องการให้มีอาชีพเป็นผู้พิพากษา ส่วนมารดาต้องการให้มีอาชีพเป็น นักบิน ความรู้สึกเกี่ยวกับ

ความเป็นอยู่ในโรงเรียน เด็กชาย ข. รู้สึกสบาย สงบสุข หรือความไม่สบายใจที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือ ไม่มี

6.6 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง

ความคิดเห็นในด้านบวกที่เด็กชาย ข. มีต่อตนเองได้แก่ เป็นคนที่พอใช้ ยิ้มแย้ม หัวเราะ สนุกสนาน จะพยายามทำในสิ่งที่พ่อแม่ต้องการ จะตั้งใจเรียนให้มากขึ้น ความคิดเห็นในด้านลบที่เด็กชาย ข. มีต่อตนเอง คือ เป็นเด็กเกเร ชอบแข่งขันและอยากเอาชนะ

6.7 แบบสอบถามใครเอ่ย

แบบสอบถาม “ใครเอ่ย” พบว่า เด็กชาย ข. ได้ประเมินตนเองด้านบวก เช่น ผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีเข้ากับคนอื่นได้ง่าย คือ ข้าพเจ้า เพื่อนร่วมชั้นได้ประเมินเด็กชาย ข. โดยเรียงลำดับผลการประเมินจากมากไปน้อยดังนี้ ในด้านบวกเด็กชาย ข. ได้รับการประเมินจากเพื่อนว่าเป็นผู้ที่ชอบแสดงความคิดเห็นขณะครูสอนมากที่สุดจากเพื่อน 12 คน มีมนุษยสัมพันธ์ดีเข้ากับคนอื่นได้ง่ายจากเพื่อน 5 คน ส่วนในด้านลบ เด็กชาย ข. ได้รับการประเมินว่าเป็นคนที่ชอบล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อนมากที่สุดจากเพื่อน 20 คน ชอบพูดแทรกขณะที่ครูสอนมากที่สุดจากเพื่อน 13 คน ชอบคุยกับเพื่อนขณะที่ครูสอนมากที่สุดจากเพื่อน 7 คน ชอบพูดแซงขณะที่เพื่อนพูดเสมอจากเพื่อน 7 คน ชอบยืมคำศัพท์ครูเป็นประจำจากเพื่อน 5 คน ชอบพูดคำหยาบหรือคำไม่สุภาพบ่อยที่สุดจากเพื่อน 3 คน สรุปได้ว่าเด็กชาย ข. และเพื่อนมีความเห็นค่อนข้างตรงกันทั้งในด้านบวกและด้านลบ แสดงว่าเด็กชาย ข. รู้จักข้อบกพร่องของตนเองพอสมควร

7. แบบทดสอบ

จากแบบทดสอบปรากฏผลดังนี้

7.1 แบบทดสอบเบนเดอร์ เกสตาลท์ (Bender Gestalt Test)

แบบทดสอบเบนเดอร์ เกสตาลท์ พบว่าเด็กชาย ข. เป็นคนที่มีการวางแผนดีพอสมควร ก่อนเข้ารอบคอบ แต่จัดลำดับความคิดไม่ค่อนดี ชอบชมผู้หญิง อารมณ์แปรปรวน ไม่มี ความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่ฟังใคร ดื้อเงียบไม่แสดงออก เป็นคนไม่ยุติธรรม มือคด เชื่อคนง่ายโดยไม่มีเหตุผล ค่อนข้างมีมนุษยสัมพันธ์ดี เป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ ค่อนข้างหยาบกระด้าง ทำงานเสร็จช้า ก้าวร้าว และค่อนข้างชอบความรุนแรง

7.2 แบบทดสอบวาดภาพคน (Draw A Person Test)

แบบทดสอบวาดภาพคน พบว่าเด็กชาย ข. เป็นคนที่ค่อนข้างเปิดเผย แต่ดูถูกตนเองคิดว่าตนเองค่อนข้างไร้ค่า รู้จักตนเอง สุขภาพจิตค่อนข้างดี ไม่ค่อนข้างอยู่หนึ่ง ชอบชมผู้หญิง ค่อนข้างหวาดระแวง มีอารมณ์แปรปรวน ต้องพึ่งพาผู้อื่น และสร้างสัมพันธภาพกับคนอื่นได้ดี ไม่ค่อนข้างแค้นใคร มีความกล้าเรื่องเพศ ค่อนข้างมองโลกในแง่ร้าย มีความเพ้อฝัน ก้าวร้าวและเป็นอันธพาล

7.3 แบบทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ (Sentence Completion Test)

แบบทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ทั้ง 15 ด้าน ซึ่งได้แก่ด้าน ความสัมพันธ์ กับบิดา มารดา ครอบครัว เพื่อนต่างเพศ เรื่องเพศสัมพันธ์ ความสัมพันธ์กับเพื่อนทั่วไป ผู้ที่เหนือกว่า ผู้ที่ด้อยกว่า ผู้ที่ด้อยกว่า เพื่อนร่วมกลุ่ม เรื่องความกลัว ความรู้สึกผิด ความสามารถ อดีต อนาคต และเป้าหมาย พบว่า เด็กชาย ข. มีปัญหาในเรื่องความรู้สึกผิด และเพศสัมพันธ์ อีกทั้งยังมีแนวโน้มที่จะมีปัญหาในด้านสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนต่างเพศ นอกจากนี้ยังมีความรู้สึกที่ไม่ดีในด้านมารดา บิดา ครอบครัว ผู้ที่ด้อยกว่า ความกลัว ความสามารถ อดีต อนาคต และเป้าหมาย

7.4 แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน (Kinetic House Tree Person Test)

แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน พบว่า เด็กชาย ข. มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพ่อมากกว่าแม่ และพ่อมีอิทธิพลต่อเด็กชาย ข. มากกว่าแม่ เด็กชาย ข. แสวงหาความพอใจจากจินตนาการของตนเอง คือ อารมณ์ ฉุนเฉียว ช่างสงสัย แยกตัวไม่เข้ากับใคร โดยเฉพาะคนในบ้าน

7.5 แบบทดสอบวาดภาพครอบครัว (Kinetic Family Test or My Family Test)

แบบทดสอบวาดภาพครอบครัว พบว่า เด็กชาย ข. อยากอยู่ร่วมกันกับสมาชิกในครอบครัวเพราะวาดสมาชิกในครอบครัวทั้งหมดกำลังไปเที่ยวอย่างสนุกสนาน และเด็กชาย ข. จะสนิทสนมกับน้องชายและพี่ชายมากที่สุด สัมพันธภาพภายในครอบครัวค่อนข้างดี

7.6 แบบทดสอบบุคลิกภาพ

แบบทดสอบบุคลิกภาพ พบว่าเด็กชาย ข. มีบุคลิกภาพแบบ เอ คือ เป็นบุคคลที่มีลักษณะเร่ร่อน ชอบแข่งขันและก้าวร้าว ชอบทำงานให้ได้มากๆ ในเวลาอันน้อยๆ มีความรู้สึกที่เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว มีความมานะอดทน พยายามทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้ประสบความสำเร็จ ชอบฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆ เพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผล ชอบทำงานด้วยความรวดเร็ว หนีไม่ติดกับการทำงานที่ล่าช้า มีความต้องการพักผ่อนน้อยกว่าคนอื่น และถูกกระตุ้นให้โกรธและก้าวร้าวได้ง่าย

8. ระเบียบสะสม

จากระเบียบสะสมพบว่าเด็กชาย ข. เป็นบุตรคนที่ 4 มีพี่ชาย 2 คน พี่สาว 1 คน และน้องชาย 1 คน บิดา มารดามีอาชีพค้าขาย กิจกรรมที่ทำนอกโรงเรียน คือ เล่นเกม ไปเที่ยวกับครอบครัวบ้าง จากการบันทึกตรวจสุขภาพพบว่า เด็กชาย ข. มีสุขภาพแข็งแรงดี ผลการเรียนอยู่ในระดับพอใช้ ปัญหาด้านการเรียน คือ ไม่ค่อยทำงานส่ง ไม่ค่อยรับผิดชอบ และขาดความสนใจในการเรียน เด็กชาย ข. มีคุณลักษณะที่ดี คือ มีการช่วยเหลือตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง พอสมควร มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี คุณลักษณะระดับพอใช้ได้แก่ การประหยัดอดออม ความเสียสละ การร่วมมือกับหมู่คณะ ซื่อสัตย์สุจริต ความคิดสร้างสรรค์ คุณลักษณะที่ควรปรับปรุง ได้แก่ ความมีระเบียบ การควบคุมอารมณ์ และความขยันหมั่นเพียรในการเรียน

การวินิจฉัย

ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทั้ง 8 เทคนิคดังกล่าว วินิจฉัยได้ว่าเด็กชาย ข. มีพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม ซึ่งเกิดจากสาเหตุ ดังนี้

1. เกิดจากตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ มีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบทดสอบต่าง ๆ มีผลสอดคล้องกันว่า เด็กชาย ข. เป็นคนมีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม คือ ค่อนข้างชอบเรียนแต่ไม่ค่อยสนใจทำงานที่ได้รับมอบหมายจากครูเท่าที่ควร แต่งกายค่อนข้างผิดระเบียบของโรงเรียน ไม่สนใจอะไรเลย มีกลุ่มเพื่อนที่สนิทก็เป็นเพื่อนที่มีบุคลิกภาพแบบเดียวกัน พูดจาหยาบคาย ชอบล้อเลียนผู้อื่น ชอบก่อกวนผู้อื่น ชอบตะโกน และก้าวร้าว

2. เกิดจากตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.1 ด้านครอบครัว

จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบทดสอบ บันทึกประจำวันและอัตชีวประวัติ ทำให้สรุปได้ว่า ครอบครัวเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่มีผลต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมของเด็กชาย ข. ดังต่อไปนี้

2.1.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว เด็กชาย ข. มีสัมพันธภาพในครอบครัวไม่ค่อยดี ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กชาย ข. มีพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม เนื่องจากบิดา มารดาที่เด็กชาย ข. อยู่ด้วยไม่มีเวลาดูแล เด็กชาย ข. ถูกปล่อยปละละเลยมาตั้งแต่เด็ก เนื่องจากผู้ปกครองมักใช้ถ้อยคำที่ไม่สุภาพเป็นแบบอย่างให้เด็กชาย ข. พุดตาม รวมถึงเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีในการแก้ปัญหาเนื่องจากมีการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาเสมอ บิดา มารดาขาดการดูแลเอาใจใส่ เด็กชาย ข. ไม่ค่อยมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัวเท่าที่ควร

2.1.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ครอบครัวเด็กชาย ข. มีฐานะค่อนข้างดีซึ่งบิดามารดามีกิจการของตนเองที่ต้องดูแล จึงทำให้ค่อนข้างมีเวลาอบรม กิริยามารยาท และดูแลเอาใจใส่เด็กชาย ข. เท่าที่ควรจึงเป็นสาเหตุให้เด็กชาย ข. มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมโดยไม่รู้ตัว ซึ่งก่อให้เกิดเป็นนิสัยแล้วนำมาแสดงออกที่โรงเรียน

2.1.3 อาชีพของบิดามารดา บิดามารดาของเด็กชาย ข. มีอาชีพค้าขาย ซึ่งต้องมีการแข่งขันสูงก่อให้เกิดภาวะความเครียดในการดำเนินกิจการค่อนข้างมาก จึงทำให้ไม่ค่อยมีเวลาในการอบรมดูแลเอาใจใส่เด็กชาย ข. เท่าที่ควร ในบางครั้งยังมาระบายออกที่บ้านทำให้เป็นแบบอย่างโดยเฉพาะในการแสดงสีหน้าหรือคำพูดที่บิดามารดาพูดกับคนงานหรือแม่บ้าน

2.1.4 ระดับการศึกษาของบิดามารดาบิดามารดาของเด็กชาย ข. จบการศึกษาระดับปริญญาตรีทั้ง 2 คน และยังมีอาชีพค้าขายจึงทำให้คิดอย่างรวดเร็ว ทำงานแข่งขันกับเวลาจึงส่งผลให้เป็นคนที่มีลักษณะรีบร้อน ซึ่งส่งผลให้เด็กชาย ข. เกิดการเลียนแบบ

2.2 ด้านโรงเรียน

จากการสังเกต สัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ทำให้สรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในชั้นเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และ

ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน เป็นสาเหตุที่มีผลต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม ของเด็กชาย ข.

2.2.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในชั้นเรียน จากแบบสอบถาม “ใครเอ่ย” และทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ และจากแบบประเมินเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนที่ครูฝ่ายปกครอง ครูประจำชั้น และครูประจำวิชาได้ประเมินว่า เด็กชาย ข. ไม่สนใจเรียน เวลามอบหมายงานให้ทำก็จะลุกเดินไปมาโดยไม่ขออนุญาตครู ไม่ทำงานที่ครูมอบหมาย ชอบพูดคำหยาบ ตะโกนเสียงดังเวลาตักเตือนก็มักแสดงสีหน้าไม่พอใจ ชอบแกล้งเพื่อนด้วยการล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน ชอบยื่นคำศัพท์หยาบ ชอบนั่งโยกเก้าอี้ ชอบพูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้ ชอบนำงานอื่นขึ้นมาทำขณะที่ครูมอบหมายงานให้ทำ และเวลาที่ครูตักเตือนก็มักแสดงสีหน้าไม่พอใจ และชอบชวนเพื่อนคุยในเวลาเรียนเป็นประจำ

2.2.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสอบถามตลอดจนแบบประเมินเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียน พบว่าเด็กชาย ข. ไม่ค่อยตั้งใจเรียนหนังสือ เพราะเรียนไม่ทันและเรียนไม่รู้เรื่อง เนื่องจากไม่มีความสนใจในการเรียน แต่ไม่มีการแก้ไขและติดตามอย่างใกล้ชิด ครูประจำชั้นมีการเปลี่ยนทุกปีจึงขาดการติดตามอย่างต่อเนื่อง ครูประจำชั้นจะมองเด็กชาย ข. เป็นเด็กดี เกเร ก้าวร้าว ไม่สนใจเรียน บางครั้งใช้วิธีการตี แต่เด็กชาย ข. ก็ยังคงมีพฤติกรรมแบบเดิม ไม่เปลี่ยนแปลง

2.2.3 ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน จากการสังเกต การสัมภาษณ์ครู และแบบประเมินเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนพบว่า จำนวนนักเรียนมากเกินไป ห้องเรียนค่อนข้างคับแคบ การจัดกิจกรรมในห้องเรียนไม่สะดวก อีกทั้งครูไม่สามารถดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง มีการว่ากล่าวตักเตือนบ้าง มีการลงโทษเด็กที่รบกวนเพื่อนร่วมชั้นเรียนบ้าง แต่ไม่สามารถเอาใจใส่ได้ตลอดเวลา จึงทำให้เกิดการปล่อยปละละเลย เด็กที่ไม่สนใจเรียนและไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของครู

2.3 ด้านสังคม

จากการสังเกต สัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ทำให้สรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนบ้าน และลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมของเด็กชาย ข. ดังนี้

2.3.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนบ้าน จากการ สัมภาษณ์ สังเกต และการเยี่ยมบ้าน

2.3.2 ลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย จากการ สัมภาษณ์ สังเกต และการเยี่ยมบ้าน

การช่วยเหลือ

ผู้วิจัยได้ให้การช่วยเหลือดังนี้

1. การช่วยเหลือโดยตรง ปฏิบัติดังนี้

1.1 ผู้วิจัยให้คำปรึกษาโดยใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง ซึ่งมีหลักการว่า ช่วยเหลือให้บุคคลสามารถแก้ปัญหาของตนเองได้ โดยพิจารณาสิ่งต่างๆ ตามความเป็นจริง และตระหนักถึงความจริงว่าตนเองมีหน้าที่หาวิธีการสนองความต้องการของตนเอง โดยไม่กระทบกระเทือนสิทธิของผู้อื่น นอกจากนี้การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงยังช่วยให้นักเรียนรู้จักสิ่งที่ถูก สิ่งที่ไม่ดี ประเมินเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนของตนเองได้ และสามารถลดมารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมของตนเองได้

1.2 ผู้วิจัยให้ความรักความสนใจกับเด็กชาย ข. อย่างสม่ำเสมอ เพื่อช่วยให้เด็กชาย ข. รู้สึกคุ้นเคย เกิดความรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัย ไม่โดดเดี่ยว อันเป็นแรงผลักดันให้เด็กชาย ข. สามารถพัฒนาและปรับปรุงตนเองให้ลดหรือยุติเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสม พร้อมทั้งหันมาพัฒนาเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนให้มีความเหมาะสม เพื่อจะได้อยู่ร่วมกับครูและเพื่อนร่วมชั้นเรียนอย่างมีความสุขต่อไป

2. การช่วยเหลือโดยทางอ้อม

2.1 ผู้วิจัยทำการประชุมปรึกษารายกรณี (Case Conference) เด็กชาย ข. 1 ครั้ง ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จิตแพทย์ประจำโรงเรียน ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำชั้น ครูฝ่ายปกครอง ครูผู้สอนรายวิชาต่างๆ รวมทั้งผู้ปกครองนักเรียน เพื่อปรึกษาถึงปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาของเด็กชาย ข. ในเรื่องเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมของเด็กชาย ข. โดยเอาใจใส่ ให้กำลังใจและทำความเข้าใจในพฤติกรรมที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งช่วยกันแก้ไข และส่งเสริมให้เด็กชาย ข. ลดหรือยุติเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสม ให้หันมาพัฒนาเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนให้มีความเหมาะสม เพื่อจะได้อยู่ร่วมกับครูและเพื่อนร่วมชั้นเรียนอย่างมีความสุขต่อไป

2.3 ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะกับผู้ปกครองที่บ้านของเด็กชาย ข. เพื่อให้ผู้ปกครองเกิดความเข้าใจในตัวของเด็กชาย ข. มากขึ้น ตลอดจนขอความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาของเด็กชาย ข. อีกด้วย

การทำนายผล

เนื่องจากปัญหาของเด็กชาย ข. มีสาเหตุมาจากหลายองค์ประกอบ กล่าวคือ เกิดจากตัวผู้รับการศึกษาเอง จากครอบครัว จากโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า หากเด็กชาย ข. ผู้ปกครอง ครูและเพื่อน ๆ ให้ความร่วมมือและตั้งใจจริงจะแก้ปัญหานี้ ปัญหานี้ก็จะสามารถแก้ไขได้อย่างแน่นอน ผู้วิจัยทำนายผลว่า ถ้าเด็กชาย ข. ได้รับการเอาใจใส่ดูแล ให้ความรัก ความอบอุ่น และการชี้แนะในทางที่ถูกต้องเหมาะสม ย่อมจะช่วยเหลือได้

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับเด็กชาย ข. มีดังนี้

เด็กชาย ข. ควรเข้าใจและยอมรับพฤติกรรมที่ตนกระทำ มองเห็นคุณค่าในชีวิตของตน ตระหนักถึงอนาคต และเป้าหมายในชีวิต รู้จักปฏิบัติหน้าที่ของนักเรียน รักเรียนมีความเพียร อดทนในชีวิต โดยเฉพาะด้านการเรียนการยอมรับบุคคลในครอบครัว เพื่อการอยู่ร่วมกันจะได้มีความสุข

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

2.1 บิดา มารดา ควรให้ความรัก ความเอาใจใส่ ให้ความสนใจและโอกาสที่เด็กชาย ข. จะแสดงความคิดเห็นบ้าง ให้กำลังใจ ให้เวลาที่จะอยู่ด้วยกันและพูดคุยกัน มีทัศนคติที่ดีต่อเด็กชาย ข. พยายามสนับสนุนส่งเสริมด้วยการให้ความรักความอบอุ่นต่อเด็กชาย ข.

2.2 คุณครูประจำชั้น คุณครูฝ่ายปกครอง คุณครูแนะแนว และคุณครูประจำรายวิชาควรเข้าใจในพฤติกรรมของเด็กชาย ข. ว่ามีสาเหตุมาจากอะไร ยอมรับเด็กชาย ข. อย่างเป็นจริง ให้ความสนใจเอาใจใส่ดูแลเรื่องเรียนด้วยความพากเพียร และควรรีบแก้ปัญหาตั้งแต่แรกเริ่มเพื่อจะได้มีเวลาช่วยเหลือได้

2.3 เพื่อนร่วมชั้นเรียน ควรเข้าใจ ยอมรับและให้โอกาสเด็กชาย ข. ที่จะแก้ไขตนเอง ควรช่วยเหลือสนับสนุนในการแนะนำเด็กชาย ข. และมีความเป็นเพื่อนที่จะคอยช่วยตักเตือนซึ่งกันและกัน

3. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะทำการศึกษาต่อไป มีดังนี้

ผู้ที่จะศึกษาต่อไปควรฝึกฝนการใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการเก็บข้อมูล เพื่อจะได้ข้อมูลที่ต้องการซึ่งเป็นประโยชน์ในการช่วยเหลือผู้รับการศึกษานอกจากนี้ควรฝึกเทคนิคการให้คำปรึกษาจนชำนาญ สร้างความสัมพันธ์ที่ดี ความคุ้นเคย ความเอาใจใส่ สนใจและความรักต่อเด็กชาย ข. อย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง เพื่อเป็นที่ไว้วางใจของเด็กชาย ข. อันจะเป็นประโยชน์สูงสุดในการให้คำแนะนำและช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม

กรณีศึกษารายที่ 3 เด็กชาย ค. (ระยะเวลาที่ศึกษาตั้งแต่วันที่ 16 มิถุนายน 2548 ถึงวันที่ 16 สิงหาคม 2548)

ลักษณะทั่วไป เด็กชาย ค. เป็นนักเรียนชายไทยอายุ 13 ปี ผิวคล้ำ สูง รูปร่างสมบูรณ์ ผมสั้นทรงนักเรียน นัยน์ตากกลมสีดำเข้ม ตาโต ใบหน้ากลม ผิวหน้าไม่ค่อยเรียบ แต่งกายค่อนข้างสะอาด แต่จะผิกระเปียบเป็นประจำ มักจะดึงชายเสื้อออกมาเป็นประจำ พูดจาเสียงดังหยาบคาย ชอบล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อนเป็นประจำ เวลาเดินมักจะยกแขนแสดงท่าวางอำนาจ และชอบเล่นแก๊งเพื่อนแรงๆ

ลักษณะปัญหา เด็กชาย ค. พูดจาหยาบคาย ชอบวางอำนาจและขู่เพื่อนที่อ่อนแอกว่าอยู่เสมอ ชอบคุยกับเพื่อนขณะที่ครูสอน ชอบพูดแทรกขณะที่ครูสอน และชอบถามนอกเรื่องเสมอๆ และพูดแซวครูบ่อยๆ มักตะโกนเสียงดังขณะครูมอบหมายงานให้ทำ ส่งเสียงดังรบกวนในขณะที่ครูสอน นั่งโยกเก้าอี้ และบางครั้งก็ชอบเคาะโต๊ะ และชอบล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อนเป็นประจำ และมักจะ

เดินไปกับกลุ่มเพื่อนที่มีบุคลิกภาพแบบเดียวกัน และจับกลุ่มคอยแซวเพื่อนผู้หญิงที่เดินผ่านไปมา จนก่อให้เกิดความไม่พอใจกับเพื่อนๆ โดยเฉพาะเพื่อนในห้องเป็นอย่างมาก

จากการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิคทั้ง 8 เทคนิค สามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. การสังเกตและการบันทึกการสังเกต

ผู้วิจัยสังเกตเด็กชาย ค. ในห้องเรียนทั้งในขณะที่ครูสอนและขณะक्रमอบหมายงานให้ทำ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน รวมทั้งสิ้นจำนวน 8 ครั้ง ครั้งละ 15 นาที โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ในห้องเรียน ผู้วิจัยสังเกตเด็กชาย ค. ในรายวิชาที่เด็กชาย ค. ชอบและไม่ชอบเรียนดังนี้

1.1.1 วิชาที่ชอบเรียน ได้แก่

1.1.1.1 วิชาวิทยาศาสตร์ ผู้วิจัยสังเกตจำนวน 2 ครั้ง พบว่าเด็กชาย ค. ตั้งใจฟังครูสอนพอสมควร และถ้าหากมีการสาธิตหรือการทดลองก็จะสนใจมากขึ้น และมีความกระตือรือร้นที่จะพยายามปฏิบัติตามคำสั่งของครูดีพอสมควรในเวลาที่ครูสอน เด็กชาย ค. จะยิ้ม คอยและพูดแซวครูเล่นนิดหน่อย คอยกับเพื่อนบ้างพอสมควรแต่พอครูพูดก็จะคอยกระซิบให้เพื่อนหยุดและตั้งใจฟังครูสอน ถ้าหากครูมีคำถามก็จะพยายามตอบถึงบางครั้งตอบไม่ได้ก็รีบยกมือและถามเพื่อนแล้วตอบด้วยเสียงดัง

1.1.2 วิชาที่ไม่ชอบเรียน ได้แก่

1.1.2.1 วิชาภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยสังเกตจำนวน 2 ครั้ง พบว่าเด็กชาย ค. ขาดความสนใจ ขาดสมาธิ เด็กชาย ค. นั่งเรียนก็มักจะเคาะโต๊ะ พูดคุยกับเพื่อนตลอดเวลา ไม่ค่อยตั้งใจเรียน ชอบพูดเยาะเย้ยเวลาเพื่อนตอบคำถามครูไม่ได้ ขณะที่क्रमอบหมายงานให้ทำ ก็มักจะโวยวายเสียงดังไม่สนใจฟังคำสั่งครู บางครั้งก็แอบเอาการ์ตูนขึ้นมาอ่าน หรือเอางานวิชาอื่นขึ้นมาทำ

1.1.2.2 วิชาคณิตศาสตร์ ผู้วิจัยสังเกตจำนวน 2 ครั้ง พบว่าเด็กชาย ค. ไม่สนใจเรียน ไม่ตั้งใจฟังครูสอน ไม่ทำงานที่ครูสั่ง มักหยอกล้อเพื่อนด้วยการพูดคำหยาบและล้อเลียนเพื่อนผู้หญิง เมื่อक्रमอบหมายงานให้ทำงาน ก็จะเล่นโดยไม่สนใจงานที่ครูสั่งไว้ รบกวนเพื่อนด้วยการโยนสิ่งของต่างๆ ให้เพื่อน เมื่อครูเรียกมาตักเตือน เด็กชาย ค. มักจะแสดงสีหน้าไม่พอใจ หรือพูดกับครูห้วน ๆ และน้ำเสียงแข็งกระด้าง บางครั้งก็ลุกเดินไปมาโดยไม่สนใจครู

1.2 นอกห้องเรียน ได้แก่

1.2.1 ช่วงพักกลางวัน ผู้วิจัยสังเกตจำนวน 2 ครั้ง พบว่าเด็กชาย ค. รีบขึ้นไปทานอาหารที่โรงอาหารชั้น 6 พอทานอาหารกลางวันเสร็จก็มักจะลงไปเตะฟุตบอลหรือวิ่งไปเล่นกับเพื่อนที่บริเวณสนามของโรงเรียนโดยจะไปกันเป็นกลุ่มใหญ่ ซึ่งเด็กชาย ค. จะแสดงความเป็นผู้นำกลุ่ม และก็จะร่วมกันแกล้งเพื่อนที่อ่อนแอกว่า หรือเพื่อนผู้หญิงที่หน้าตาน่ารัก โดยเด็กชาย ค.

ก็มักแกล้งเพื่อนด้วยการล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน ตะโกนใส่เพื่อนด้วยคำหยาบคาย หรือพูดแซวให้เพื่อนอายด้วยเสียงอันดัง

จากการสังเกตสรุปได้ว่า เด็กชาย ค. แสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม คือ ขอบพูดแทรกขณะที่ครูสอน ตะโกนเสียงดังขณะครูมอบหมายงานให้ทำ ขอบนั่งไขว่ห้างขณะครูสอน ขอบคุยกับเพื่อนขณะที่ครูสอน ขอบล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน ขอบโยนหรือขว้างปาสิ่งของหรืออุปกรณ์การเรียนให้เพื่อน ขอบพูดแซงขณะเพื่อนพูด ขอบนั่งโยกเก้าอี้ ไม่ตั้งใจเรียน ขอบพูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้ และลุกเดินไปมาเวลาที่ครูให้ทำงาน

2. การสัมภาษณ์และบันทึกการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยสัมภาษณ์ทั้งผู้รับการศึกษและผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 สัมภาษณ์ผู้รับการศึกษ ผู้วิจัยสัมภาษณ์เด็กชาย ค. เป็นระยะ ๆ จำนวน 4 ครั้งตลอดเวลาที่ทำการศึกษ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า เด็กชาย ค. เป็นบุตรคนที่ 1 ในจำนวนพี่น้อง 2 คน บิดามารดามีกิจการร้านอาหารอยู่ต่างจังหวัดจึงไม่ค่อยจะมีเวลาดูแล จึงส่งให้เด็กชาย ค. มาเป็นเด็กประจำ

2.2 สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.2.1. คุณครูประจำชั้น จากการสัมภาษณ์คุณครูประจำชั้นจำนวน 5 ครั้ง ผู้วิจัยได้ข้อมูลดังนี้ เด็กชาย ค. มีความประพฤติและลักษณะนิสัยโดยทั่วไปเมื่ออยู่ที่โรงเรียน คือ ขอบพูดแทรกขณะที่ครูสอน ตะโกนเสียงดังขณะครูมอบหมายงานให้ทำ ขอบนั่งไขว่ห้างขณะครูสอน ขอบคุยกับเพื่อนขณะที่ครูสอน ขอบล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน ขอบโยนหรือขว้างปาสิ่งของหรืออุปกรณ์การเรียนให้เพื่อน ขอบพูดแซงขณะเพื่อนพูด ขอบนั่งโยกเก้าอี้ ไม่ตั้งใจเรียน ขอบพูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้ ลุกเดินไปมาเวลาที่ครูให้ทำงาน และชอบแต่งกายผิดระเบียบเสมอ และเวลาตักเตือนก็มักแสดงสีหน้าไม่พอใจ

2.2.2 คุณครูประจำรายวิชา จากการสัมภาษณ์คุณครูประจำรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม คณิตศาสตร์ พลศึกษา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และคอมพิวเตอร์ คนละ 1 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 6 ครั้ง มีความคิดเห็นตรงกันดังนี้ เด็กชาย ค. มีความประพฤติและลักษณะนิสัยโดยทั่วไปเมื่ออยู่ที่โรงเรียน คือ ขอบพูดแทรกขณะที่ครูสอน ตะโกนเสียงดังขณะครูมอบหมายงานให้ทำ ขอบนั่งไขว่ห้างขณะครูสอน ขอบคุยกับเพื่อนขณะที่ครูสอน ขอบล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน ขอบโยนหรือขว้างปาสิ่งของหรืออุปกรณ์การเรียนให้เพื่อน ขอบพูดแซงขณะเพื่อนพูด ขอบนั่งโยกเก้าอี้ ไม่ตั้งใจเรียน ขอบพูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้ ลุกเดินไปมาเวลาที่ครูให้ทำงาน และชอบแต่งกายผิดระเบียบเสมอ และเวลาตักเตือนก็มักแสดงสีหน้าไม่พอใจ

2.2.3 เพื่อนร่วมชั้นเรียน จากการสัมภาษณ์นักเรียน 5 คน จำนวน 4 ครั้ง ผู้วิจัยได้ข้อมูลดังนี้ เด็กชาย ค. ชอบส่งเสียงดังในห้องเรียน ตวาดเพื่อน พูดหยาบคาย ไม่สนใจเรียน เวลาครูมอบหมายงานให้ทำก็จะลุกเดินไปมาโดยไม่ขออนุญาตครู ไม่ทำงานที่ครูมอบหมาย เวลาทำงานกลุ่มก็ไม่มีสมาธิชอบ ตะโกนเสียงดัง เวลาครูตักเตือนก็มักแสดงสีหน้าไม่พอใจ

ชอบแกล้งเพื่อนด้วยการล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อนโดยเฉพาะเพื่อนผู้หญิงมักจะถูกเด็กชาย ค. ล้อเป็นประจำ ชอบยื่นคำครีษะครุ ชอบนั่งโยกเก้าอี้ ชอบพูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้ และชอบจับกลุ่มวางอำนาจข่มขู่คนที่อ่อนแอกว่าเสมอ

2.3 สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับที่บ้าน ได้แก่ ผู้ปกครอง ในที่นี้ได้แก่ บิดา จำนวน 1 ครั้งและมารดา 1 ครั้งผู้วิจัยได้ข้อมูลสรุปดังนี้ คือ เด็กชาย ค. เดิมเป็นเด็กที่เรียนดีมากตอนเป็นเด็กมักจะสอบได้ที่ 1 หรือที่ 2 เสมอ ตั้งแต่มาอยู่เป็นเด็กประจำอยู่หอพักของทางโรงเรียนก็เริ่มติดเพื่อนไม่ค่อยสนใจเรียน เป็นเด็กดี เมื่อมารับกลับบ้านถ้าถามว่ามีการบ้านหรือไม่ก็มักจะตอบว่าไม่มีเสมอ จากนั้นก็มักจะเล่นเกมคอมพิวเตอร์ คุยโทรศัพท์กับเพื่อนนานๆจนดึก หากหิวก็มักจะตะโกนให้พี่เลี้ยงทำและยกไปให้กินไปเล่นเกมไป เมื่อถูกตำหนิ จะเจียบแสดงสีหน้าไม่พอใจ แต่จะไม่เถียง ไม่ค่อยมีหน้าที่ทำอะไรเท่าที่ควร

3. การเยี่ยมบ้าน

ผู้วิจัยได้ไปเยี่ยมบ้าน 1 ครั้ง (วันอาทิตย์ที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2548) ผู้วิจัยสังเกตและสัมภาษณ์ผู้รับการศึกษาและผู้ปกครองดังนี้

3.1 จากการสังเกตพบว่า สถานที่พักเป็นคอนโดมีเนื้อที่พอสมควร มีเครื่องอำนวยความสะดวกครบครัน ห้องจะแบ่งเป็นสัดส่วน มีห้องนอน 2 ห้อง ห้องนั่งเล่น คราวก็จะแยกเป็นสัดส่วนและมีห้องน้ำ 1 ห้องเป็นต้น เด็กชาย ค. นอนกับพี่ซึ่งเป็นลูกพี่ลูกน้องในห้องเดียวกันและมีอุปกรณ์และข้าวของเครื่องใช้แยกกัน และอีกห้องจะเป็นคุณอาผู้หญิงกับอาผู้ชาย ข้างของวางเป็นระเบียบเรียบร้อย ขณะไปเยี่ยม เด็กชาย ค. กำลังเล่นเกมอยู่ในห้องนั่งเล่น และทุกคนในบ้านรับประทานอาหารเย็นเสร็จแล้วก็นั่งดูโทรทัศน์กัน

3.2 จากการสัมภาษณ์พบว่า เด็กชาย ค. พร้อมทั้งบิดา มารดา และน้องสาว มีความสัมพันธ์ที่ค่อนข้างดี แต่เนื่องจากเด็กชาย ค. ถูกส่งให้มาเรียนในกรุงเทพฯ และต้องมาอยู่ประจำเป็นเด็กหอเด็กชาย ค. จึงรู้สึกว่าคุณพ่อทอดทิ้ง รักน้องสาวมากกว่า และไม่คอยสนใจเรียน เป็นเด็กที่รับผิดชอบได้เพียงกิจวัตรประจำวันส่วนตัว เด็กชาย ค. ไม่สนใจทำการบ้าน ไม่อ่านหนังสือ ไม่เคยช่วยงานอะไรเลย ถ้าทำผิดจะถูกตำหนิก็มักจะแสดงสีหน้าไม่พอใจพร้อมกับตะโกนเสียงดัง

สรุปการเยี่ยมบ้าน จากการสังเกตและสัมภาษณ์ พบว่าเด็กชาย ค. อยู่ในบ้านที่ค่อนข้างคับแคบมีบริเวณไม่กว้างขวางนัก แต่ค่อนข้างเรียบร้อย สะอาด มีโอกาสได้พบบิดาและมารดาน้อยเพราะนานๆจึงจะขึ้นมาเยี่ยมส่วนใหญ่มักจะมีอาเป็นผู้ปกครองคอยไปรับเมื่อต้องกลับจากหอพัก พอรับมาก็ไม่ค่อยสนมสนมกับใครเท่าที่ควร ชอบแยกตัวอยู่ต่างหาก ไม่มีใครสนใจเพราะเมื่อเดือนแล้ว เด็กชาย ค. ก็ไม่สนใจ ทุกคนในบ้านจึงปล่อยไม่สนใจ

4. การเขียนอัตชีวประวัติ และบันทึกประจำวัน

จากการเขียนอัตชีวประวัติ “นี่คือ...ชีวิตของฉัน” จะเห็นว่า เด็กชาย ค. เขียนหนังสือค่อนข้างอ่านยาก แต่ส่วนใหญ่ถือว่าเขียนได้ถูกต้อง แต่การลำดับเรื่องที่เล่ายังไม่ค่อยดีเท่าที่ควร

แสดงว่ายังสับสนไม่เข้าใจในตนเอง และตัวอักษรไม่เท่ากัน แสดงถึงอารมณ์ของผู้เขียนไม่มั่นคงและขาดความเชื่อมั่นในตนเอง การเติมข้อความหรือตอบคำถามก็ตอบแบบไม่คิด ซึ่งบางข้อความก็ไม่สัมพันธ์กัน ภาษาที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นภาษาพูด

จากบันทึกประจำวันเป็นเวลา 1 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 16 กรกฎาคม 2548 ถึงวันที่ 23 กรกฎาคม 2548 ทำให้ทราบว่าเด็กชาย ค. มีกิจวัตรประจำวันที่คล้ายคลึงกัน ในวันจันทร์ถึงวันศุกร์ คือ เด็กชาย ค. จะตื่นนอนทำธุระส่วนตัว มาโรงเรียน เล่นกับเพื่อน รับประทานอาหารกลางวัน ทำธุระส่วนตัวและเข้านอน

การวิเคราะห์บันทึกประจำวันของเด็กชาย ค. พบว่าเด็กชาย ค. เป็นคนที่ไม่ชอบความยุ่งยาก ไม่มีระเบียบในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะในเรื่องของการเรียน ขาดความรับผิดชอบ ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ ขาดความสัมพันธ์กับบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับเพื่อนดีพอสมควรแต่เพื่อนก็จะเป็นคนที่มีบุคลิกภาพเดียวกัน และมีทัศนคติที่ไม่ดีกับครูที่สอนในบางรายวิชาและครูประจำชั้น

5. สังคมมิติ

การสังคมมิติ ได้กำหนดสถานการณ์ คือ ถ้ามีการประกวดนักเรียนที่มีมารยาทดีในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยให้ส่งตัวแทนห้องละ 2 คนผู้หญิง 1 คน ผู้ชาย 1 คน นักเรียนจะเลือกเพื่อนคนใดในห้องเพื่อเป็นตัวแทน ให้เลือกได้ 2 คนโดยเลือกผู้หญิง 1 คน ผู้ชาย 1 คน ตามลำดับความชอบมากที่สุด เป็นอันดับหนึ่งและขอรับรองมาเป็นอันดับ 2 พบว่า

1. Star คือผู้ที่ได้รับเลือกจากสมาชิกในกลุ่มมากที่สุด ได้แก่ ส. และ ณ.

2. เด็กชาย ค. มีบทบาทเป็น Neglectee หมายถึงผู้ที่ถูกทอดทิ้งและถูกปฏิเสธจากเพื่อนในห้องเรียน เด็กชาย ค. ได้รับเลือกจากเพื่อนในห้อง 1 คนและเด็กชาย ค. ได้เลือกเพื่อน 2 คน แสดงว่า เด็กชาย ค. มีเพื่อนสนิทเพียง 3 คน

3. กลุ่มของเด็กชาย ค. ประกอบด้วย เด็กชาย พ. และเด็กหญิง ส.

จากผลการวิเคราะห์สังคมมิติ โดยสรุปว่าพบว่า เด็กชาย ค. มีบทบาทเป็น Neglectee คือ มีเพื่อนสนิทเพียง 3 คน

6. แบบสอบถาม

ผลจากการตอบแบบสอบถามปรากฏดังนี้

6.1 แบบสอบถามแบบกรอกข้อมูลส่วนตัว

แบบสอบถามแบบกรอกข้อมูลส่วนตัว พบว่าเด็กชาย ค. เป็นนักเรียนประจำอาศัยอยู่หอพักของทางโรงเรียน จะได้กลับบ้านเดือนละ 2 ครั้งโดยบิดามารดาจะขึ้นมาจากต่างจังหวัดมารับและพาไปพักคอนโดที่อยู่ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นคอนโดของตนเองและมีอายุด้วยคอยดูแลเวลาที่พ่อแม่ไม่สามารถขึ้นมารับได้ บิดาและมารดามีธุรกิจร้านอาหารอยู่ต่างจังหวัดรายได้เฉลี่ยเดือนละ 200,000 บาท เด็กชาย ค. เป็นลูกคนโต ในจำนวนพี่น้องทั้งหมด 2 คน ได้รับเงินประจำวันครูประจำหอพัก

6.8 แบบสอบถามด้านสังคมและกิจกรรมของข้าพเจ้า

แบบสอบถามด้านสังคมและกิจกรรมของข้าพเจ้า พบว่าเด็กชาย ค. รู้สึกสนุกเมื่ออยู่กับเพื่อนๆ ได้รับอนุญาตให้ตัดสินใจด้วยตนเอง ไม่ค่อยใช้เวลาให้เป็นประโยชน์เท่าที่กีฬาที่ชอบมากที่สุด คือ วายน้ำ เพราะเคยอยู่เกาะกับแม่ งานอดิเรก คือ ดูหนังฟังเพลง เด็กชาย ค. เคยเป็นหัวหน้ากลุ่มในการทำกิจกรรม และเคยเป็นหัวหน้าชั้น และมีเพื่อนในโรงเรียนมาก เพื่อนที่ดีที่สุด มีหลายคน ตามปกติจะไม่ค่อยชอบเรียนหนังสือ เมื่อเทียบกับเพื่อนๆ แล้วเด็กชาย ค. คิดว่าตนเองเรียนหนังสือปานกลาง และเมื่อโตขึ้น บิดาต้องการให้มีอาชีพเป็นนายร้อยตำรวจ ส่วนมารดาต้องการให้มีเป็นนายร้อยตำรวจ เช่นเดียวกัน ความรู้สึกเกี่ยวกับความเป็นอยู่ในโรงเรียน เด็กชาย ค. รู้สึกเฉยๆ บางครั้งก็ชอบบางครั้งก็รู้สึกเบื่อเพราะต้องอยู่ในกฎระเบียบตลอดเวลา ความไม่สบายใจที่ต้องการได้รับความช่วยเหลือ ไม่มี

6.9 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง

ความคิดเห็นในด้านบวกที่เด็กชาย ค. มีต่อตนเองได้แก่ เป็นคนมีน้ำใจ เล่นบาสและว่ายน้ำได้ดี ความคิดเห็นในด้านลบที่เด็กชาย ค. มีต่อตนเองได้แก่ ใจร้อน โกรธง่าย และการเรียนเริ่มตก

6.10 แบบสอบถามใครเอ่ย

แบบสอบถาม “ใครเอ่ย” พบว่า เด็กชาย ค. ได้ประเมินตนเองด้านบวก ไม่มีเลย เพื่อนร่วมชั้นได้ประเมินเด็กชาย ค. โดยเรียงลำดับผลการประเมินจากมากไปน้อยดังนี้ ในด้านบวกเด็กชาย ค. ไม่ได้รับการประเมินจากเพื่อนเลย ส่วนในด้านลบ เด็กชาย ค. ได้รับการประเมินว่าเป็นคนที่ชอบพูดคำหยาบหรือพูดคำไม่สุภาพบ่อยที่สุดจำนวน 16 คน ชอบพูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้บ่อยที่สุดจำนวน 15 คน ลูกเดินไปมาเวลาที่ครูให้ทำงานจำนวน 12 คน ชอบพูดแซงขณะเพื่อนพูดจำนวน 11 คน ชอบพูดแทรกขณะที่ครูสอนจำนวน 10 คน ตะโกนเสียงดังขณะครูมอบหมายงานให้ทำจำนวน 7 คน ชอบนั่งไขว่ห้างขณะที่ครูสอนจำนวน 6 คน ชอบคุยกับเพื่อนขณะที่ครูสอนจำนวน 6 คน ชอบล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อนจำนวน 6 คน ชอบโยนหรือขว้างปาสิ่งของหรืออุปกรณ์การเรียนให้เพื่อนจำนวน 6 คน ชอบนั่งโยกเก้าอี้ขณะที่ครูสอนจำนวน 5 คน มักแสดงสีหน้าไม่พอใจเมื่อครูตักเตือนจำนวน 5 คน

7. แบบทดสอบ

จากแบบทดสอบปรากฏผลดังนี้

7.1 แบบทดสอบเบนเดอร์ เกสตาลท์ (Bender Gestalt Test)

แบบทดสอบเบนเดอร์ เกสตาลท์ พบว่าเด็กชาย ค. ไม่ค่อยมีการวางแผนเท่าที่ควร ไม่ค่อยรอบคอบ ไม่มีการลำดับความคิด ชอบข่มผู้หญิง อารมณ์แปรปรวน ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่ฟังใคร ตื้อเงียบไม่แสดงออก เป็นคนยุติธรรม ไม่มีอคติ ชอบก็ชอบไม่ชอบก็เกลียด ไม่ค่อยเชื่อคนง่ายแต่ไม่ค่อยมีเหตุผล มนุษย์สัมพันธ์ค่อนข้างดีเป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับค่อนข้างหยาบกระด้าง ทำงานเสร็จช้า ก้าวร้าว และชอบความรุนแรง

7.2 แบบทดสอบวาดภาพคน (Draw A Person Test)

แบบทดสอบวาดภาพคน พบว่าเด็กชาย ค. เป็นคนที่มีปมด้อย ดูถูกตนเองคิดว่าตนเองค่อนข้างไร้ค่า ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่รู้จักตนเอง ชอบข่มผู้อื่น ต้องพึ่งพาผู้อื่น สร้างสัมพันธภาพกับคนอื่นได้ดีแต่ฉาบฉวย คบกับคนอื่นได้ไม่นานต้องมีปัญหา ไม่ค่อยแคร์สังคม มีความกล้าเรื่องเพศ มองโลกในแง่ร้าย มีความเพ้อฝัน ก้าวร้าวและเป็นอันธพาล

7.3 แบบทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ (Sentence Completion Test)

แบบทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ทั้ง 15 ด้าน ซึ่งได้แก่ด้าน ความสัมพันธ์กับบิดา มารดา ครอบครัว เพื่อนต่างเพศ เรื่องเพศสัมพันธ์ ความสัมพันธ์กับเพื่อนทั่วไป ผู้ที่เหนือกว่า ผู้ที่ด้อยกว่า ผู้ที่ด้อยกว่า เพื่อนร่วมกลุ่ม เรื่องความกลัว ความรู้สึกผิด ความสามารถ อดีต อนาคต และเป้าหมาย พบว่า เด็กชาย ค. มีปัญหาในเรื่องความรู้สึกผิด และเพศสัมพันธ์ อีกทั้งยังมีแนวโน้มที่จะมีปัญหาในด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ นอกจากนี้ยังมีความรู้สึกที่ไม่ดีในด้านมารดา บิดา ครอบครัว ผู้ที่ด้อยกว่า ความกลัว ความสามารถ อดีต อนาคต และเป้าหมาย

7.4 แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน (Kinetic House Tree Person Test)

แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน พบว่า เด็กชาย ค. มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับแม่มากกว่าพ่อ และแม่มีอิทธิพลต่อเด็กชาย ค. มากกว่าพ่อ เด็กชาย ค. แสวงหาความพอใจจากจินตนาการของตนเอง คือ อารมณ์ ฉุนเฉียว ช่างสงสัย แยกตัวไม่เข้ากับใคร โดยเฉพาะคนในบ้าน

7.5 แบบทดสอบวาดภาพครอบครัว (Kinetic Family Test or My Family Test)

แบบทดสอบวาดภาพครอบครัว พบว่า เด็กชาย ค. มีความรู้สึกอิจฉาน้องเพราะน้องได้อยู่กับพ่อแม่แต่ตนเองถูกแยกออกมาอยู่ต่างหาก

7.6 แบบทดสอบบุคลิกภาพ

แบบทดสอบบุคลิกภาพ พบว่าเด็กชาย ค. มีบุคลิกภาพแบบ เอ คือ เป็นบุคคลที่มีลักษณะเร่ร่อน ชอบแข่งขันและก้าวร้าว ชอบทำงานให้ได้มากๆ ในเวลาอันน้อยๆ มีความรู้สึกที่เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว มีความมานะอดทน พยายามทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้ประสบผลสำเร็จชอบฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆ เพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผล ชอบทำงานด้วยความรวดเร็ว ทนไม่ได้ออกกำลังกายที่ล่าช้า มีความต้องการพักผ่อนน้อยกว่าคนอื่น และถูกกระตุ้นให้โกรธและก้าวร้าวได้ง่าย

8. ระเบียบนสะสม

จากระเบียนสะสมพบว่าเด็กชาย ค. เป็นบุตรคนโต มีน้องสาว 1 คน บิดาและมารดามีธุรกิจร้านอาหารอยู่ต่างจังหวัด กิจกรรมที่ทำนอกโรงเรียน คือ ดูหนังฟังเพลงไปเที่ยวกับครอบครัวบ้าง จากการบันทึกตรวจสุขภาพพบว่า เด็กชาย ค. มีสุขภาพแข็งแรงดี ผลการเรียนอยู่ในระดับต่ำ ปัญหาด้านการเรียน คือ ไม่ทำงานส่ง ไม่รับผิดชอบ และขาดความสนใจในการเรียน เด็กชาย ค. มีคุณลักษณะที่ดี คือ มีการช่วยเหลือตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเองในการเข้ากลุ่ม คุณลักษณะระดับพอใช้ได้แก่ การประหยัสดอดออม ความเสียสละ การร่วมมือกับหมู่คณะ ซื่อสัตย์

สุจริต ความคิดสร้างสรรค์คุณลักษณะที่ควรปรับปรุง ได้แก่ ความสะอาด ความมีระเบียบ การควบคุมอารมณ์ ความขยันหมั่นเพียร และความมีระเบียบวินัย

การวินิจฉัย

ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทั้ง 8 เทคนิคดังกล่าว วินิจฉัยได้ว่าเด็กชาย ค. มีพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม ซึ่งเกิดจากสาเหตุ ดังนี้

1. เกิดจากตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ มีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบทดสอบต่าง ๆ มีผลสอดคล้องกันว่า เด็กชาย ค. เป็นคนมีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม คือ ไม่ชอบและไม่สนใจเรียนหนังสือ แต่งกายไม่สะอาด ไม่สนใจอะไรเลย มีเพื่อนสนิทเป็นเพื่อนที่มีบุคลิกภาพแบบเดียวกัน พูดจาหยาบค้าย ตวาด ตะโกน ก้าวร้าว

2. เกิดจากตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.1 ด้านครอบครัว

จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบทดสอบ บันทึกประจำวันและอัตชีวประวัติ ทำให้สรุปได้ว่า ครอบครัวเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่มีผลต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมของเด็กชาย ค. ดังต่อไปนี้

2.1.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว เด็กชาย ค. มีสัมพันธภาพในครอบครัวไม่ดี ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กชาย ค. มีพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม เนื่องจากบิดา มารดาเด็กชาย ค. ไม่มีเวลาดูแลเด็กชาย ค. ถูกปล่อยปละละเลยมาตั้งแต่เด็ก ขาดการดูแลเอาใจใส่ เด็กชาย ค. ไม่ค่อยมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัวในแต่ละวันเด็กชาย ค. ไปโรงเรียนและใช้ชีวิตอยู่แต่ในโรงเรียน

2.1.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ครอบครัวเด็กชาย ค. มีฐานะค่อนข้างดีซึ่งบิดามารดามีกิจการของตนเองที่ต้องดูแล จึงทำให้ไม่มีเวลาอบรมกิริยามารยาท และดูแลเอาใจใส่เด็กชาย ค. เท่าที่ควรจึงเป็นสาเหตุให้เด็กชาย ค. มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมโดยไม่รู้ตัว ซึ่งก่อให้เกิดเป็นนิสัยแล้วนำมาแสดงออกที่โรงเรียน

2.1.3 อาชีพของบิดามารดา บิดามารดาของเด็กชาย ค. มีธุรกิจส่วนตัว ซึ่งต้องมีการแข่งขันสูงก่อให้เกิดภาวะความเครียดในการดำเนินกิจการค่อนข้างมาก จึงทำให้ไม่ค่อยมีเวลาในการอบรมดูแลเอาใจใส่เด็กชาย ค. เท่าที่ควร ในบางครั้งยังมาระบายออกที่บ้านทำให้เป็นแบบอย่างโดยเฉพาะในการแสดงสีหน้าหรือคำพูดที่บิดามารดาพูดกับคนงานหรือแม่บ้าน

2.1.4 ระดับการศึกษาของบิดามารดาของเด็กชาย ค. จบการศึกษาระดับปริญญาตรีทั้ง 2 คน และยังมีอาชีพทำธุรกิจส่วนตัวจึงทำให้คิดอย่างรวดเร็ว ทำงานแข่งขันกับเวลาจึงส่งผลให้เป็นคนที่มีลักษณะรีบร้อน ซึ่งส่งผลให้เด็กชาย ค. เกิดการเลียนแบบ

2.2 ด้านโรงเรียน

จากการสังเกต สัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ทำให้สรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในชั้นเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน เป็นสาเหตุที่มีผลต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม ของเด็กชาย ค.

2.2.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในชั้นเรียน จากแบบสอบถาม “ใครเอ่ย” และทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ และจากแบบประเมินเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนที่ครูฝ่ายปกครอง ครูประจำชั้น และครูประจำวิชาได้ประเมินว่า เด็กชาย ค. ไม่สนใจเรียน เวลามอบหมายงานให้ทำก็จะลุกเดินไปมาโดยไม่ขออนุญาตครู ไม่ทำงานที่ครูมอบหมาย ชอบพูดคำหยาบ ตะโกนเสียงดังเวลาตักเตือนก็มักแสดงสีหน้าไม่พอใจ ชอบแกล้งเพื่อนด้วยการล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน ชอบยื่นคำครีษะครู ชอบนั่งโยกเก้าอี้ ชอบพูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้ ชอบนำงานอื่นขึ้นมาทำขณะที่ครูมอบหมายงานให้ทำ และเวลาที่ครูตักเตือนก็มักแสดงสีหน้าไม่พอใจ และชอบชวนเพื่อนคุยในเวลาเรียนเป็นประจำ

2.2.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสอบถามตลอดจนแบบประเมินเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียน พบว่าเด็กชาย ค. ไม่ชอบเรียนหนังสือในบางวิชา เพราะเรียนไม่ทันและเรียนไม่รู้เรื่อง เนื่องจากไม่มีความสนใจในการเรียน แต่ไม่มีการแก้ไขและติดตามอย่างใกล้ชิด ครูประจำชั้นมีการเปลี่ยนทุกปีจึงขาดการติดตามอย่างต่อเนื่อง ครูประจำชั้นจะมองเด็กชาย ค. เป็นเด็กดี เกเร ก้าวร้าว ไม่สนใจเรียน บางครั้งใช้วิธีการตี แต่เด็กชาย ค. ก็ยังคงมีพฤติกรรมแบบเดิม ไม่เปลี่ยนแปลง

2.2.3 ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน จากการสังเกต การสัมภาษณ์ครู และแบบประเมินเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนพบว่า จำนวนนักเรียนมากเกินไป ห้องเรียนค่อนข้างคับแคบ การจัดกิจกรรมในห้องเรียนไม่สะดวก อีกทั้งครูไม่สามารถดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง มีการว่ากล่าวตักเตือนบ้าง มีการลงโทษเด็กที่รบกวนเพื่อนร่วมชั้นเรียนบ้าง แต่ไม่สามารถเอาใจใส่ได้ตลอดเวลา จึงทำให้เกิดการปล่อยปละละเลย เด็กที่ไม่สนใจเรียนและไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของครู

2.3 ด้านสังคม

จากการสังเกต สัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ทำให้สรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนบ้าน และลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมของเด็กชาย ค. ดังนี้

2.3.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนบ้าน จากการ สัมภาษณ์ สังเกต และการเยี่ยมบ้าน

2.3.2 ลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย จากการ สัมภาษณ์ สังเกต และการเยี่ยมบ้าน

การช่วยเหลือ

ผู้วิจัยได้ให้การช่วยเหลือดังนี้

1. การช่วยเหลือโดยตรง ปฏิบัติดังนี้

1.1 ผู้วิจัยให้คำปรึกษาโดยใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง ซึ่งมีหลักการว่า ช่วยเหลือให้บุคคลสามารถแก้ปัญหาของตนเองได้ โดยพิจารณาสิ่งต่างๆ ตามความเป็นจริง และตระหนักถึงความจริงว่าตนเองมีหน้าที่หาวิธีการสนองความต้องการของตนเอง โดยไม่กระทบกระเทือนสิทธิของผู้อื่น นอกจากนี้การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงยังช่วยให้นักเรียนรู้จักสิ่งที่ถูก สิ่งที่ไม่ดี ประเมินเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนของตนเองได้ และสามารถลดมารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมของตนเองได้

1.2 ผู้วิจัยให้ความรักความสนใจกับเด็กชาย ค. อย่างสม่ำเสมอ เพื่อช่วยให้เด็กชาย ค. รู้สึกคุ้นเคย เกิดความรู้สึกรอบอุ้ม ปลอดภัย ไม่โดดเดี่ยว อันเป็นแรงผลักดันให้เด็กชาย ค. สามารถพัฒนาและปรับปรุงตนเองให้ลดหรือยุติเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสม พร้อมทั้งหันมาพัฒนาเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนให้มีความเหมาะสม เพื่อจะได้อยู่ร่วมกับครูและเพื่อนร่วมชั้นเรียนอย่างมีความสุขต่อไป

2. การช่วยเหลือโดยทางอ้อม

2.1 ผู้วิจัยทำการประชุมปรึกษารายกรณี (Case Conference) เด็กชาย ค. 1 ครั้ง ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จิตแพทย์ประจำโรงเรียน ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำชั้น ครูฝ่ายปกครอง ครูผู้สอนรายวิชาต่างๆ รวมทั้งผู้ปกครองนักเรียน เพื่อปรึกษาถึงปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหของเด็กชาย ค. ในเรื่องเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมของเด็กชาย ค. โดยเอาใจใส่ ให้กำลังใจและทำความเข้าใจในพฤติกรรมที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งช่วยกันแก้ไขและส่งเสริมให้เด็กชาย ค. ลดหรือยุติเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสม ให้หันมาพัฒนาเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนให้มีความเหมาะสม เพื่อจะได้อยู่ร่วมกับครูและเพื่อนร่วมชั้นเรียนอย่างมีความสุขต่อไป

2.4 ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะกับผู้ปกครองที่บ้านของเด็กชาย ค. เพื่อให้ผู้ปกครองเกิดความเข้าใจในตัวของเด็กชาย ค. มากขึ้น ตลอดจนขอความร่วมมือในการแก้ไขปัญหของเด็กชาย ค. อีกด้วย

การทำนายผล

เนื่องจากปัญหาของเด็กชาย ค. มีสาเหตุมาจากหลายองค์ประกอบ กล่าวคือ เกิดจากตัวผู้รับ การศึกษาเอง จากครอบครัว จากโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า หากเด็กชาย ค. ผู้ปกครอง ครูและเพื่อน ๆ ให้ความร่วมมือและตั้งใจจริงจังจะแก้ปัญหานี้ ปัญหานี้ก็จะสามารถแก้ไขได้อย่างแน่นอน ผู้วิจัยทำนายผลว่า ถ้าเด็กชาย ค. ได้รับการเอาใจใส่ดูแล ให้ความรัก ความอบอุ่น และการชี้แนะในทางที่ถูกต้องเหมาะสม ย่อมจะช่วยเหลือได้

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับเด็กชาย ค. มีดังนี้

เด็กชาย ค. ควรเข้าใจและยอมรับพฤติกรรมที่ตนกระทำ มองเห็นคุณค่าในชีวิตของตน ตระหนักถึงอนาคต และเป้าหมายในชีวิต รู้จักปฏิบัติหน้าที่ของนักเรียน รักเรียนมีความเพียร อดทนในชีวิต โดยเฉพาะด้านการเรียนการยอมรับบุคคลในครอบครัว เพื่อการอยู่ร่วมกันจะได้มีความสุข

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

2.1 บิดา มารดา ควรให้ความรัก ความเอาใจใส่ ให้ความสนใจและโอกาสที่เด็กชาย ค. จะแสดงความคิดเห็นบ้าง ให้กำลังใจ ให้เวลาที่จะอยู่ด้วยกันและพูดคุยกัน มีทัศนคติที่ดีต่อเด็กชาย ค. พยายามสนับสนุนส่งเสริมด้วยการให้ความรักความอบอุ่นต่อเด็กชาย ค.

2.2 คุณครูประจำชั้น คุณครูฝ่ายปกครอง คุณครูแนะแนว และคุณครูประจำรายวิชาควรเข้าใจในพฤติกรรมของเด็กชาย ค. ว่ามีสาเหตุมาจากอะไร ยอมรับเด็กชาย ค. อย่างเป็นจริง ให้ความสนใจเอาใจใส่ดูแลเรื่องเรียนด้วยความพากเพียร และควรรีบแก้ปัญหาตั้งแต่แรกเริ่มเพื่อจะได้มีเวลาช่วยเหลือได้

2.3 เพื่อนร่วมชั้นเรียน ควรเข้าใจ ยอมรับและให้โอกาสเด็กชาย ค. ที่จะแก้ไขตนเอง ควรช่วยเหลือสนับสนุนในการแนะนำเด็กชาย ค. และมีความเป็นเพื่อนที่จะช่วยตักเตือน

3. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะทำการศึกษาต่อไป มีดังนี้

ผู้ที่จะศึกษาต่อไปควรฝึกฝนการใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการเก็บข้อมูล เพื่อจะได้ข้อมูลที่ถูกต้องซึ่งเป็นประโยชน์ในการช่วยเหลือผู้รับการศึกษานอกจากนี้ควรฝึกเทคนิคการให้คำปรึกษาจนชำนาญ สร้างความสัมพันธ์ที่ดี ความคุ้นเคย ความเอาใจใส่ สนใจและความรักต่อเด็กชาย ค. อย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง เพื่อเป็นที่ไว้วางใจของเด็กชาย ค. อันจะเป็นประโยชน์สูงสุดในการให้คำแนะนำและช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม

กรณีศึกษารายที่ 4 เด็กหญิง ง. (ระยะเวลาที่ศึกษาตั้งแต่วันที่ 16 มิถุนายน 2548 ถึงวันที่ 16 สิงหาคม 2548)

ลักษณะทั่วไป เด็กหญิง ง. เป็นนักเรียนหญิงไทยอายุ 13 ปี ผิวขาว ผอมยาวบางครึ่งมัดหรือถักเปียแต่มักจะหลุดลุ่ยอยู่เสมอ นัยน์ตาสีน้ำตาล ตาชั้นเดียว ไบหนารี ผิวหน้าค่อนข้างเรียบ รูปร่างค่อนข้างเล็ก แต่งกายค่อนข้างสะอาด แต่ก็มีเหงื่อชุ่มตัวอยู่ตลอดเวลา เวลานั่งเรียนชอบนั่งไขว่ห้าง พุดจาค่อนข้างห้วน ไม่มีหางเสียง

ลักษณะปัญหา เด็กหญิง ง. ชอบนั่งไขว่ห้าง เวลาเรียนชอบเอางานอื่นขึ้นมาทำบ่อยๆ เวลาที่ครูตักเตือนก็มักแสดงสีหน้าไม่พอใจ พูดจาไม่มีหางเสียง เวลาเดินผ่านครูก็ไม่มีสัมมาคารวะ ชอบพูดหรือตะโกนเสียงดังโดยเฉพาะเวลาที่ครูมอบหมายงานให้ทำ

จากการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิคทั้ง 8 เทคนิค สามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. การสังเกตและการบันทึกการสังเกต

ผู้วิจัยสังเกตเด็กหญิง ง. ในห้องเรียนทั้งในขณะที่ครูสอนและขณะครูมอบหมายงานให้ทำ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน รวมทั้งสิ้นจำนวน 8 ครั้ง ครั้งละ 15 นาที โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ในห้องเรียน ผู้วิจัยสังเกตเด็กหญิง ง. ในรายวิชาที่เด็กหญิง ง. ชอบและไม่ชอบเรียนดังนี้

1.1.1 วิชาที่ชอบเรียน ได้แก่

1.1.1.1 วิชาภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยสังเกตจำนวน 2 ครั้ง พบว่าเด็กหญิง ง. ตั้งใจฟังครู มีความสนใจเรียนและมีความกระตือรือร้นที่จะพยายามปฏิบัติตามคำสั่งของครูดีพอสมควรในเวลาที่ครูสอน เด็กหญิง ง. จะยิ้มแย้ม เล่นกับเพื่อนบ้างแต่พอครูสอนก็จะเงียบและชอบนั่งไขว่ห้างมาก พูดจาไม่ค่อยมีหางเสียง ถ้าหากครูตักเตือนก็มักแสดงสีหน้าไม่พอใจเสมอ

1.1.2 วิชาที่ไม่ชอบเรียน ได้แก่

1.1.2.1 วิชาสังคม ผู้วิจัยสังเกตจำนวน 2 ครั้ง พบว่าเด็กหญิง ง. ขาดความสนใจ ขาดสมาธิ เด็กหญิง ง. นั่งเรียนก็มักจะคุยกับเพื่อนเบาๆ โดยไม่ให้ครูรู้ หรือถ้าครูมองมากก็จะรีบหยุดทันที ไม่ค่อยตั้งใจเรียน ชอบพูดเยาะเย้ยเวลาเพื่อนตอบคำถามครูไม่ได้ ขณะที่ครูมอบหมายงานให้ทำ ก็มักจะโวยวายเสียงดัง บางครั้งก็แอบเอากา์ตูนขึ้นมาอ่าน หรือเอางานวิชาอื่นขึ้นมาทำ

1.1.2.2 วิชาคณิตศาสตร์ ผู้วิจัยสังเกตจำนวน 2 ครั้ง พบว่าเด็กหญิง ง. ไม่สนใจเรียน ไม่ตั้งใจฟังครูสอน ไม่ทำงานที่ครูสั่ง มักหยอกล้อเพื่อนด้วยการพูดคำหยาบและเมื่อครูมอบหมายงานให้ทำงาน ก็จะเล่นโดยไม่สนใจงานที่ครูสั่งไว้ ระบายเพื่อนด้วยการโยนสิ่งของต่างๆ ให้เพื่อน เมื่อครูเรียกมาตักเตือน เด็กหญิง ง. มักจะแสดงสีหน้าไม่พอใจ หรือพูดกับครูห้วน ๆ และน้ำเสียงแข็งกระด้าง บางครั้งก็ลุกเดินไปมาโดยไม่สนใจครู

1.2 นอกห้องเรียน ได้แก่

1.2.1 ช่วงพักกลางวัน ผู้วิจัยสังเกตจำนวน 2 ครั้ง พบว่าเด็กหญิง ง. จะไม่ค่อยขึ้นไปทานอาหารที่โรงอาหารชั้น 6 แต่มักจะเดินไปทานที่สวนอาหารของโรงเรียนกับเพื่อนๆ พอทานอาหารกลางวันเสร็จก็มักจะจับกลุ่มคุยกันกับเพื่อนจนถึงเวลาขึ้นเรียน เวลาคุยจะพูดเสียงดังและชอบพูดคำไม่สุภาพ

จากการสังเกตสรุปได้ว่า เด็กหญิง ง. แสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม คือ ชอบนั่งไขว่ห้าง เวลาเรียนชอบเอางานอื่นขึ้นมาทำบ่อยๆ เวลาที่ครูตักเตือนก็มักแสดงสีหน้าไม่พอใจ พูดจาไม่มีหางเสียง เวลาเดินผ่านครูก็ไม่มีสั้มาคารวะ ชอบพูดหรือตะโกนเสียงดังโดยเฉพาะเวลาที่ครูมอบหมายงานให้ทำ

2. การสัมภาษณ์และบันทึกการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยสัมภาษณ์ทั้งผู้รับการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 สัมภาษณ์ผู้รับการศึกษา ผู้วิจัยสัมภาษณ์เด็กหญิง ง. เป็นระยะ ๆ จำนวน 4 ครั้งตลอดเวลาที่ทำการศึกษา ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า เด็กหญิง ง. เป็นบุตรคนที่ 3 ในจำนวนพี่น้อง 3 คน บิดามีอาชีพเป็นทหาร ส่วนมารดามีอาชีพเป็นพยาบาล

2.2 สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.2.1. คุณครูประจำชั้น จากการสัมภาษณ์คุณครูประจำชั้นจำนวน 5 ครั้ง ผู้วิจัยได้ข้อมูลดังนี้ เด็กหญิง ง. มีความประพฤติและลักษณะนิสัยโดยทั่วไปเมื่ออยู่ที่โรงเรียน คือ ไม่ค่อยสนใจเรียน ไม่ค่อยมีสมาธิ ไม่ค่อยจะทำงานที่ครูแต่ละท่านมอบหมาย ชอบนั่งไขว่ห้าง เวลาเรียนชอบเอางานอื่นขึ้นมาทำบ่อยๆ เวลาที่ครูตักเตือนก็มักแสดงสีหน้าไม่พอใจ พูดจาไม่มีหางเสียง เวลาเดินผ่านครูก็ไม่มีสั้มาคารวะ ชอบพูดหรือตะโกนเสียงดังโดยเฉพาะเวลาที่ครูมอบหมายงานให้ทำ

2.2.2. คุณครูประจำรายวิชา จากการสัมภาษณ์คุณครูประจำรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม คณิตศาสตร์ พลศึกษา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และวิทยาศาสตร์ คนละ 1 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 6 ครั้ง มีความคิดเห็นตรงกันดังนี้ เด็กหญิง ง. มีความประพฤติและลักษณะนิสัยโดยทั่วไป คือ ไม่ค่อยสนใจเรียน ไม่ค่อยมีสมาธิ ไม่ค่อยจะทำงานที่ครูแต่ละท่านมอบหมาย ชอบนั่งไขว่ห้าง เวลาเรียนชอบเอางานอื่นขึ้นมาทำบ่อยๆ เวลาที่ครูตักเตือนก็มักแสดงสีหน้าไม่พอใจ พูดจาไม่มีหางเสียง เวลาเดินผ่านครูก็ไม่มีสั้มาคารวะ ชอบพูดหรือตะโกนเสียงดังโดยเฉพาะเวลาที่ครูมอบหมายงานให้ทำ

2.2.3. เพื่อนร่วมชั้นเรียน จากการสัมภาษณ์นักเรียน 5 คน จำนวน 4 ครั้ง ผู้วิจัยได้ข้อมูลดังนี้ เด็กหญิง ง. ชอบส่งเสียงดังในห้องเรียน ตวาดเพื่อน พูดหยาบคาย ไม่สนใจเรียน เวลาครูมอบหมายงานให้ทำก็จะลุกเดินไปมาโดยไม่ขออนุญาตครู ไม่ทำงานที่ครูมอบหมาย เวลาทำงานกลุ่มก็ไม่มีสมาธิชอบ ชอบนั่งไขว่ห้าง เวลาเรียนชอบเอางานอื่นขึ้นมาทำบ่อยๆ เวลาที่ครูตักเตือนก็มักแสดงสีหน้าไม่พอใจ พูดจาไม่มีหางเสียง เวลาเดินผ่านครูก็ไม่มีสั้มาคารวะ

2.3 สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องทางบ้าน ได้แก่ ผู้ปกครอง ในที่นี้ได้แก่ บิดา จำนวน 1 ครั้ง มารดาจำนวน 1 ครั้ง คุณปู่และคุณย่าจำนวน 1 ครั้ง ผู้วิจัยได้ข้อมูลสรุปดังนี้ คือ เด็กหญิง ง. ไม่ค่อยชอบเรียนหนังสือ เป็นเด็กค่อนข้างดื้อเจี๊ยบ เมื่อกลับบ้านถ้าถามว่ามีกรบ้านหรือไม่ก็มักจะตอบว่าไม่มีเสมอ จากนั้นก็มักจะเล่นเกมคอมพิวเตอร์ หรือคุยโทรศัพท์จนดึก ตอนเย็นไม่ค่อยทานข้าวอ้างว่าไม่หิว มักจะเก็บตัวอยู่ในห้องเจี๊ยบๆคนเดียวเสมอ หากหิวก็มักจะตะโกนให้พี่เลี้ยงทำให้

และยกไปให้กิน เมื่อถูกตำหนิ จะเจ็บแต่พอไม่นานก็จะทำอีก แต่ไม่เคยเถียง และไม่เคยช่วยงานเลย

3. การเยี่ยมบ้าน

ผู้วิจัยได้ไปเยี่ยมบ้าน 1 ครั้ง (วันอาทิตย์ที่ 7 สิงหาคม พ.ศ. 2548) ผู้วิจัยสังเกตและสัมภาษณ์ผู้รับการศึกษาและผู้ปกครองดังนี้

3.1 จากการสังเกตพบว่า สถานที่พักเป็นบ้านเดี่ยวมีเนื้อที่พอสมควร มีเครื่องอำนวยความสะดวกครบครันมี ห้องต่างๆ เช่นห้องนั่งเล่น ห้องนอน ห้องทำงานเป็นต้น เด็กหญิง ง. นอนกับพี่สาวในห้องเดียวกันแต่แยกเตียง มีอุปกรณ์และเครื่องใช้แยกกัน และพี่สาวทั้ง 2 คน มีของวางตามชั้นซึ่งเป็นระเบียบเรียบร้อย ขณะไปเยี่ยม เด็กหญิง ง. กำลังคุยโทรศัพท์อยู่กับเพื่อน และทุกคนในบ้านรับประทานอาหารเย็นเสร็จพี่สาวทั้ง 2 คน ช่วยกันเก็บโต๊ะ แต่เด็กหญิง ง. ไม่ช่วยเลย

3.2 จากการสัมภาษณ์พบว่า เด็กหญิง ง. พร้อมทั้งบิดา มารดา พี่สาว ทั้ง 2 คน มีความสัมพันธ์ที่ไม่ค่อยดี เด็กหญิง ง. เป็นเด็กที่รับผิดชอบได้เพียงกิจวัตรประจำวันส่วนตัว เด็กหญิง ง. ไม่ค่อยสนใจเรียน ไม่ค่อยชอบทำการบ้าน ไม่ค่อยอ่านหนังสือ ไม่เคยช่วยงานบ้านเลย ถ้าทำผิดจะถูกตำหนิก็มักจะแสดงสีหน้าไม่พอใจแต่จะไม่กล้าเถียง ส่วนใหญ่จะเจ็บและก็เดินเข้าไปในห้องของตนเอง

สรุปการเยี่ยมบ้าน จากการสังเกตและสัมภาษณ์ พบว่าเด็กหญิง ง. อยู่ในบ้านที่ค่อนข้างกว้างขวางพอสมควร และค่อนข้างเรียบร้อย เด็กหญิง ง. มีโอกาสได้พบบิดามารดาบ่อย เพราะส่วนใหญ่จะอยู่กับคุณปู่และคุณย่ามากกว่า ไม่ค่อยมีใครสนใจเพราะเมื่อเดือนแล้ว เด็กหญิง ง. ก็ไม่สนใจ ทุกคนในบ้านจึงปล่อยไม่สนใจ

4. การเขียนอัตชีวประวัติ และบันทึกประจำวัน

จากการเขียนอัตชีวประวัติ “นี่คือ...ชีวิตของฉัน” จะเห็นว่า เด็กหญิง ง. เกิดในครอบครัวใหญ่ที่มีสมาชิกค่อนข้างมากพอสมควร ซึ่งประกอบไปด้วย ปู่ ย่า บิดา มารดา พี่สาว 2 คน และตัวเด็กหญิง ง. จากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

4.1 ชีวิตในวัยเด็กของเด็กหญิง ง. มีพี่น้อง 3 คน เด็กหญิง ง. จะสนิทกับพี่สาวคนแรกมากที่สุด แต่บางครั้งก็ไม่สามารถเล่าให้พี่สาวฟังได้ทุกเรื่องโดยเฉพาะเรื่องเพื่อนหรือความผิดของเด็กหญิง ง. เอง

4.2 ชีวิตในปัจจุบัน พบว่า เด็กหญิง ง. ส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับเพื่อน โดยเฉพาะเพื่อนชายที่เด็กหญิง ง. แอบชอบ เพราะจะเขียนถึงเป็นส่วนใหญ่ และเด็กหญิง ง. คิดว่าตนเองเป็น “อากาศ” เพราะไม่ค่อยมีคนสนใจไม่ว่าที่บ้านหรือที่โรงเรียน แสดงว่าน่าจะมีเรื่องไม่สบายใจ เกี่ยวกับการปรับตัว และเป็นคนค่อนข้างคิดมาก กลัวว่าเพื่อนจะรำคาญ ถ้าหากเด็กหญิง ง. มีปัญหาที่มักจะปรึกษาเพื่อนๆ

4.3 ชีวิตในอนาคตพบว่า เด็กหญิง ง. มีความหวังและรอคอยที่จะได้เจอคนที่ตนเองแอบชอบ และจะนำเอาความรู้สึกดีๆ มาเป็นกำลังใจในการดำเนินชีวิต

การวิเคราะห์อัตชีวประวัติของเด็กหญิง ง. พบว่า เด็กหญิง ง. เขียนหนังสือค่อนข้างเรียบร้อยแต่จะเขียนเหมือนกับการ์ตูน มีเครื่องหมายคำพูดอยู่เยอะแยะไปหมด แต่จะเขียนไม่ค่อยผิด ภาษาส่วนใหญ่จะเป็นภาษาพูดมากกว่า

จากบันทึกประจำวันเป็นเวลา 1 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 16 กรกฎาคม 2548 ถึงวันที่ 23 กรกฎาคม 2548 ทำให้ทราบว่าเด็กหญิง ง. มีกิจวัตรประจำวันที่คล้ายคลึงกัน ในวันจันทร์ถึงวันศุกร์ คือ เด็กหญิง ง. จะตื่นนอนทำธุระส่วนตัว มาโรงเรียน เล่นเกม คุยโทรศัพท์กับเพื่อนๆ เป็นเวลานาน รับประทานอาหาร ทำธุระส่วนตัวและเข้านอน

การวิเคราะห์บันทึกประจำวันของเด็กหญิง ง. พบว่าเด็กหญิง ง. เป็นคนที่ไม่ชอบความยุ่งยาก ไม่ค่อยมีระเบียบในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะในเรื่องของการเรียน ขาดความรับผิดชอบ ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ ขาดความสัมพันธ์กับบิดามารดา มีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนในกลุ่มที่สนิท และไว้วางใจเพื่อนมาก มีทัศนคติที่ไม่ดีกับครูที่สอนและครูประจำชั้น

5. สังคมมิติ

การสังคมมิติ ได้กำหนดสถานการณ์ คือ ถ้ามีการประกวดนักเรียนที่มีมารยาทดีในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยให้ส่งตัวแทนห้องละ 2 คน ผู้หญิง 1 คน ผู้ชาย 1 คน นักเรียนจะเลือกเพื่อนคนใดในห้องเพื่อเป็นตัวแทนให้เลือกได้ 2 คน โดยเลือกผู้หญิง 1 คน ผู้ชาย 1 คน ตามลำดับความชอบมากที่สุด เป็นอันดับหนึ่งและขอรับรองลงมาเป็นอันดับ 2 พบว่า

1. Star คือผู้ที่ได้รับเลือกจากสมาชิกในกลุ่มมากที่สุด ได้แก่ ส. และ ณ.

2. เด็กหญิง ง. มีบทบาทเป็น Neglectee หมายถึงผู้ที่ถูกทอดทิ้งและถูกปฏิเสธจากเพื่อนในห้องเรียน เด็กหญิง ง. ไม่ได้รับเลือกจากเพื่อนในห้องเลย แต่เด็กหญิง ง. ได้เลือกเพื่อน 2 คน แสดงว่า เด็กหญิง ง. มีเพื่อนสนิทเพียง 2 คน

3. กลุ่มของเด็กหญิง ง. ประกอบด้วย เด็กชาย ส. และเด็กหญิง พ.

จากผลการวิเคราะห์สังคมมิติ โดยสรุปว่าพบว่า เด็กหญิง ง. มีบทบาทเป็น Neglectee คือ มีเพื่อนสนิทเพียง 2 คน

6. แบบสอบถาม

ผลจากการตอบแบบสอบถามปรากฏดังนี้

6.1 แบบสอบถามแบบกรอกข้อมูลส่วนตัว

แบบสอบถามแบบกรอกข้อมูลส่วนตัว พบว่าเด็กหญิง ง. อาศัยอยู่กับบิดามารดา ซึ่งเป็นบ้านของตนเอง บิดามีอาชีพเป็นทหาร รายได้เฉลี่ยเดือนละ 15,000 บาท มารดามีอาชีพเป็นพยาบาล รายได้เฉลี่ยเดือนละ 15,000 บาท เด็กหญิง ง. เป็นลูกคนสุดท้ายในจำนวนลูกสาว 3 คน เด็กหญิง ง. ได้รับเงินประจำวันจากคุณย่า

6.2 แบบสอบถามด้านสังคมและกิจกรรมของข้าพเจ้า

แบบสอบถามด้านสังคมและกิจกรรมของข้าพเจ้า พบว่าเด็กหญิง ง. รู้สึกมีความสุขเมื่ออยู่กับเพื่อนๆ ไม่ได้รับอนุญาตให้ตัดสินใจด้วยตนเอง ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์บ้าง ก็พา

ที่ชอบมากที่สุด คือ บาสเกตบอล งานอดิเรก คือ โทรศัพท์ เด็กหญิง ง. เคยเป็นหัวหน้ากลุ่มในการทำกิจกรรม และเคยเป็นหัวหน้าชั้น และมีเพื่อนในโรงเรียนน้อย เพื่อนที่ดีที่สุด เช่นเด็กหญิง ณ. และเด็กหญิง พ. ตามปกติจะไม่ชอบเรียนหนังสือ เมื่อเทียบกับเพื่อนๆแล้วเด็กหญิง ง. คิดว่าตนเองเรียนหนังสือปานกลาง และเมื่อโตขึ้น บิดาต้องการให้มีอาชีพเป็น หมอ และมารดาที่ต้องการให้มีอาชีพเป็น หมอ ความรู้สึกเกี่ยวกับความเป็นอยู่ในโรงเรียน เด็กหญิง ง. รู้สึกเบื่อ เพราะต้องเรียนวันละตั้ง 8 คาบ แต่ก็ได้อย่างน้อยก็ได้มาเจอเพื่อน ปัญหาหรือความไม่สบายใจที่เด็กหญิง ง. ต้องการได้รับความช่วยเหลือ คือเรื่องเพื่อนเพราะคิดมาก และเรื่องความเหงาของตนเองเพราะเด็กหญิง ง. บอกว่าตนเองเป็นคนขี้เหงา

6.11 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง

ความคิดเห็นในด้านบวกที่เด็กหญิง ง. มีต่อตนเองได้แก่ เป็นคนตลก ความคิดเห็นในด้านลบที่เด็กหญิง ง. มีต่อตนเองได้แก่เป็นคนคิดมาก เบื่อโลก ไม่สามารถอยู่คนเดียวได้ และชอบนั่งไขว่ห้าง

6.12 แบบสอบถามใครเอ่ย

แบบสอบถาม “ใครเอ่ย” พบว่า เด็กหญิง ง. ได้ประเมินตนเองด้านบวก ไม่มี เด็กหญิง ง. ได้ประเมินตนเองด้านลบ ได้แก่ ผู้ที่ชอบนั่งไขว่ห้างมากที่สุด คือ ข้าพเจ้า เพื่อนร่วมชั้นได้ประเมินเด็กหญิง ง. โดยเรียงลำดับผลการประเมินจากมากไปน้อยดังนี้ ในด้านบวกเด็กหญิง ง. ไม่ได้รับการประเมินจากเพื่อนเลย ส่วนในด้านลบ เด็กหญิง ง. ได้รับการประเมินว่าเป็นคนที่ชอบนั่งไขว่ห้างมากที่สุดจำนวน 13 คน ชอบนั่งงานอื่นขึ้นมาทำขณะที่ครูมอบหมายให้ทำงานมากที่สุดจำนวน 6 คน และชอบยื่นเท้าสะเอวมากที่สุดจำนวน 4 คน สรุปได้ว่าเด็กหญิง ง. และเพื่อนมีความเห็นตรงกันในด้านลบ ได้แก่ เด็กหญิง ง. ชอบนั่งไขว่ห้างมากที่สุด ชอบนั่งงานอื่นขึ้นมาทำขณะที่ครูมอบหมายให้ทำงาน และชอบยื่นเท้าสะเอวมากที่สุด

7. แบบทดสอบ

จากแบบทดสอบปรากฏผลดังนี้

7.1 แบบทดสอบเบนเดอร์ เกสตาลท์ (Bender Gestalt Test)

แบบทดสอบเบนเดอร์ เกสตาลท์ พบว่าเด็กหญิง ง. ไม่ค่อยมีการวางแผน ไม่ค่อยรอบคอบ ลำดับความคิดไม่ค่อยดี อารมณ์แปรปรวน ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่ฟังใคร ตั้งใจเงียบไม่แสดงออก มีอคติ เชื่อกันง่ายโดยไม่มีเหตุผล มนุษย์สัมพันธ์ไม่ค่อยดี เห็นแก่ตัวและทำงานเสร็จช้า ก้าวร้าว และค่อนข้างชอบความรุนแรง

7.2 แบบทดสอบวาดภาพคน (Draw A Person Test)

แบบทดสอบวาดภาพคน พบว่าเด็กหญิง ง. เป็นคนที่มีปมด้อย ดูถูกตนเองคิดว่าตนเองค่อนข้างไร้ค่า ไม่รู้จักตนเอง สุขภาพจิตไม่ดี เพิกเฉย ย่ำคิดย่ำทำ ค่อนข้างหวาดระแวง มีอารมณ์เศร้ารุนแรง ต้องพึ่งพาผู้อื่น สร้างสัมพันธภาพกับคนอื่นได้ยาก คบกับคนอื่นได้ไม่นานต้องมี

ปัญหา ค่อนข้างแคร์สังคม มีความกล้าเรื่องเพศ มองโลกในแง่ดีมากเกินไป มีความเพ้อฝัน ค่อนข้างก้าวร้าว

7.3 แบบทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ (Sentence Completion Test)

แบบทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ทั้ง 15 ด้าน ซึ่งได้แก่ด้าน ความสัมพันธ์กับบิดา มารดา ครอบครัว เพื่อนต่างเพศ เรื่องเพศสัมพันธ์ ความสัมพันธ์กับเพื่อนทั่วไป ผู้ที่เหนือกว่า ผู้ที่ด้อยกว่า ผู้ที่ด้อยกว่า เพื่อนร่วมกลุ่ม เรื่องความกลัว ความรู้สึกผิด ความสามารถ อดีต อนาคต และเป้าหมาย พบว่า เด็กหญิง ง. มีปัญหาในเรื่องความรู้สึกผิด และเพศสัมพันธ์ อีกทั้งยังมีแนวโน้มที่จะมีปัญหาในด้านสัมพันธ์ภาพกับเพื่อนต่างเพศ นอกจากนี้ยังมีความรู้สึกที่ไม่ดีในด้านมารดา บิดา ครอบครัว ผู้ที่ด้อยกว่า ความกลัว ความสามารถ อดีต อนาคต และเป้าหมาย

7.4 แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน (Kinetic House Tree Person Test)

แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน พบว่า เด็กหญิง ง. มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับแม่มากกว่าพ่อ แต่พ่อมีอิทธิพลต่อเด็กหญิง ง. มากกว่าแม่ เด็กหญิง ง. แสวงหาความพอใจจากจินตนาการของตนเอง ค่อนข้างตื้อเจียบ อารมณ์แปรปรวน ช่างสงสัย แยกตัวไม่เข้ากับใคร โดยเฉพาะคนในบ้าน

7.5 แบบทดสอบวาดภาพครอบครัว (Kinetic Family Test or My Family Test)

แบบทดสอบวาดภาพครอบครัว พบว่าเด็กหญิง ง. มีความสนิทสนมกับพี่สาวคนแรกมากกว่าคนอื่นๆในบ้าน และวาดรูปตนเองแยกตัวออกมาจากคนในครอบครัวค่อนข้างมาก

7.6 แบบทดสอบบุคลิกภาพ

แบบทดสอบบุคลิกภาพ พบว่าเด็กหญิง ง. มีบุคลิกภาพแบบ เอ คือ เป็นบุคคลที่มีลักษณะเร่ร่อน ชอบแข่งขันและก้าวร้าว ชอบทำงานให้ได้มากๆ ในเวลาน้อยๆ มีความรู้สึกที่เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว มีความมานะอดทน พยายามทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้ประสบความสำเร็จ ชอบฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆ เพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผล ชอบทำงานด้วยความรวดเร็ว ทนไม่ได้กับการทำงานที่ล่าช้า มีความต้องการพักผ่อนน้อยกว่าคนอื่น และถูกกระตุ้นให้โกรธและก้าวร้าวได้ง่าย

8. ระเบียบนสะสม

จากระเบียนสะสมพบว่าเด็กหญิง ง. เป็นบุตรคนสุดท้าย มีพี่สาว 2 คน บิดามีอาชีพเป็นทหาร มารดามีอาชีพเป็นพยาบาล อยู่ที่บ้านจะมีปู่ย่าเป็นคุณดูแล กิจกรรมที่ทำนอกโรงเรียน คือ เล่นเกม ไปเที่ยวกับครอบครัวบ้าง จากการบันทึกตรวจสุขภาพพบว่า เด็กหญิง ง. มีสุขภาพแข็งแรงดี ผลการเรียนอยู่ในระดับต่ำ ปัญหาด้านการเรียน คือ ไม่ทำงานส่ง ไม่รับผิดชอบ และขาดความสนใจในการเรียน เด็กหญิง ง. มีคุณลักษณะที่ดี คือ มีการช่วยเหลือตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง คุณลักษณะระดับพอใช้ได้แก่ การประหยัดอดออม ความเสียสละ การร่วมมือกับหมู่คณะ ซื่อสัตย์ สุจริต ความคิดสร้างสรรค์คุณลักษณะที่ควรปรับปรุง ได้แก่ ความสะอาด ความมีระเบียบ การควบคุมอารมณ์ ความขยันหมั่นเพียร และความมีระเบียบวินัย

การวินิจฉัย

ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทั้ง 8 เทคนิคดังกล่าว วินิจฉัยได้ว่าเด็กหญิง ง. มีพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม ซึ่งเกิดจากสาเหตุ ดังนี้

1. เกิดจากตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ มีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบทดสอบต่าง ๆ มีผลสอดคล้องกันว่า เด็กหญิง ง. เป็นคนมีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม คือ ไม่ชอบและไม่สนใจเรียนหนังสือ แต่งกายไม่สะอาด ไม่สนใจอะไรเลย มีเพื่อนสนิทเป็นเพื่อนที่มีบุคลิกภาพแบบเดียวกัน พูดจาหยาบคาย ตวาด ตะโกน ก้าวร้าว

2. เกิดจากตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.1 ด้านครอบครัว

จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบทดสอบ บันทึกประจำวันและอัตชีวประวัติ ทำให้สรุปได้ว่า ครอบครัวเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่มีผลต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมของเด็กหญิง ง. ดังต่อไปนี้

2.1.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว เด็กหญิง ง.

มีสัมพันธภาพในครอบครัวไม่ดี ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กหญิง ง. มีพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม เนื่องจากบิดา มารดาที่เด็กหญิง ง. อยู่ด้วยไม่มีเวลาดูแล เด็กหญิง ง. ถูกปล่อยปละละเลยมาตั้งแต่เด็ก ผู้ปกครองในบ้านมักใช้ถ้อยคำที่ไม่สุภาพเป็นแบบอย่างให้เด็กหญิง ง. พูดตามรวมถึงเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีในการแก้ปัญหาเนื่องมีการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาเสมอ บิดา มารดาขาดการดูแลเอาใจใส่ เด็กหญิง ง. ไม่ค่อยมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัวในแต่ละวัน เด็กหญิง ง. ไปโรงเรียนและกลับบ้าน เมื่อมาถึงบ้านก็เล่นเกมคอมพิวเตอร์ และคุยโทรศัพท์กับเพื่อนตลอดเวลา ทุกคนในบ้านกล่าวว่าเด็กหญิง ง. เป็นเด็กดี อี๊ยบ และก้าวร้าว

2.1.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ครอบครัว

เด็กหญิง ง. มีฐานะค่อนข้างดีซึ่งบิดาและมารดาข้าราชการ และมีกิจการของตนเองที่ต้องดูแล จึงทำให้ไม่มีเวลาอบรมกิริยามารยาท และดูแลเอาใจใส่เด็กหญิง ง. เท่าที่ควรจึงเป็นสาเหตุให้เด็กหญิง ง. มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมโดยไม่รู้ตัว ซึ่งก่อให้เกิดเป็นนิสัยแล้วนำมาแสดงออกที่โรงเรียน

2.1.3 อาชีพของบิดามารดา บิดามารดาของเด็กหญิง ง.

มีอาชีพรับราชการ และมีกิจการของตนเองที่ต้องดูแล ซึ่งต้องมีการแข่งขันสูงก่อให้เกิดภาวะความเครียดในการดำเนินกิจการค่อนข้างมาก จึงทำให้ไม่ค่อยมีเวลาในการอบรมดูแลเอาใจใส่เด็กหญิง ง. เท่าที่ควร ในบางครั้งยังมาระบายออกที่บ้านทำให้เป็นแบบอย่างโดยเฉพาะในการแสดงสีหน้าหรือคำพูดที่บิดามารดาพูดกับคนงานหรือแม่บ้าน

2.1.4 ระดับการศึกษาของบิดามารดา บิดาของเด็กหญิง ง.

จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และมารดาจบการศึกษาระดับปริญญาโท และยังมีงานประจำและกิจการของตนเองที่ต้องดูแล จึงทำให้คิดอย่างรวดเร็ว ทำงานแข่งขันกับเวลาจึงส่งผลให้เป็นคนที่มีลักษณะรีบร้อน ซึ่งส่งผลให้เด็กหญิง ง. เกิดการเลียนแบบ

2.2 ด้านโรงเรียน

จากการสังเกต สัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ทำให้สรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในชั้นเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน เป็นสาเหตุที่มีผลต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม ของ เด็กหญิง ง.

2.2.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในชั้นเรียน

จากแบบสอบถาม “ใครเอ่ย” และทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ และจากแบบประเมินเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนที่ครูฝ่ายปกครอง ครูประจำชั้น และครูประจำวิชาได้ประเมินว่า เด็กหญิง ง. ชอบนั่งไขว่ห้างซึ่งทำให้ดูไม่สุภาพ ชอบนั่งงานอื่นขึ้นมาทำในขณะที่ครูมอบหมายงานให้ทำ และเวลาที่ครูตักเตือนก็มักแสดงสีหน้าไม่พอใจ และชอบชวนเพื่อนคุยในเวลาเรียนเป็นประจำ

2.2.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู จากการสังเกต

สัมภาษณ์ แบบสอบถามตลอดจนแบบประเมินเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียน พบว่าเด็กหญิง ง. ไม่ชอบเรียนหนังสือ เพราะเรียนไม่ทันและเรียนไม่รู้เรื่อง เนื่องจากไม่มีความสนใจในการเรียน แต่ไม่มีการแก้ไขและติดตามอย่างใกล้ชิด ครูประจำชั้นมีการเปลี่ยนทุกปีจึงขาดการติดตามอย่างต่อเนื่อง ครูประจำชั้นจะมองเด็กหญิง ง. เป็นเด็กค่อนข้างดี ก้าวร้าว ไม่สนใจเรียน บางครั้งใช้วิธีการตี แต่เด็กหญิง ง. ก็ยังคงมีพฤติกรรมแบบเดิม ไม่เปลี่ยนแปลง

2.2.3 ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน จากการสังเกต

การสัมภาษณ์ครู และแบบประเมินเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนพบว่า จำนวนนักเรียนมากเกินไป ห้องเรียนค่อนข้างคับแคบ การจัดกิจกรรมในห้องเรียนไม่สะดวก อีกทั้งครูไม่สามารถดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง มีการว่ากล่าวตักเตือนบ้าง มีการลงโทษเด็กที่รบกวนเพื่อนร่วมชั้นเรียนบ้าง แต่ไม่สามารถเอาใจใส่ได้ตลอดเวลา จึงทำให้เกิดการปล่อยปละละเลย เด็กที่ไม่สนใจเรียนและไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของครู

2.3 ด้านสังคม

จากการสังเกต สัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ทำให้สรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนบ้าน และลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมของเด็กหญิง ง. ดังนี้

2.3.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนบ้าน จากการ

สัมภาษณ์ สังเกต และการเยี่ยมบ้าน

2.3.2 ลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย จากการ

สัมภาษณ์ สังเกต และการเยี่ยมบ้าน

การช่วยเหลือ

ผู้วิจัยได้ให้การช่วยเหลือดังนี้

1..การช่วยเหลือโดยตรง ปฏิบัติดังนี้

1.1 ผู้วิจัยให้คำปรึกษาโดยใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง ซึ่งมีหลักการว่า ช่วยเหลือให้บุคคลสามารถแก้ปัญหาของตนเองได้ โดยพิจารณาสิ่งต่างๆ ตามความเป็นจริง และตระหนักถึงความจริงว่าตนเองมีหน้าที่หาวิธีการสนองความต้องการของตนเอง โดยไม่กระทบกระเทือนสิทธิของผู้อื่น นอกจากนี้การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงยังช่วยให้นักเรียนรู้จักสิ่งที่ถูก สิ่งที่ไม่ดี ประเมินเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนของตนเองได้ และสามารถลดมารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมของตนเองได้

1.2 ผู้วิจัยให้ความรักความสนใจกับเด็กหญิง ง. อย่างสม่ำเสมอ เพื่อช่วยให้เด็กหญิง ง. รู้สึกคุ้นเคย เกิดความรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัย ไม่โดดเดี่ยว อันเป็นแรงผลักดันให้เด็กหญิง ง. สามารถพัฒนาและปรับปรุงตนเองให้ลดหรือยุติเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสม พร้อมทั้งหันมาพัฒนาเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนให้มีความเหมาะสม เพื่อจะได้อยู่ร่วมกับครูและเพื่อนร่วมชั้นเรียนอย่างมีความสุขต่อไป

2. การช่วยเหลือโดยทางอ้อม

2.1 ผู้วิจัยทำการประชุมปรึกษารายกรณี (Case Conference) เด็กหญิง ง. 1 ครั้ง ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จิตแพทย์ประจำโรงเรียน ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำชั้น ครูฝ่ายปกครอง ครูผู้สอนรายวิชาต่างๆ รวมทั้งผู้ปกครองนักเรียน เพื่อปรึกษาถึงปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหของ เด็กหญิง ง. ในเรื่องเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมของเด็กหญิง ง. โดยเอาใจใส่ ให้กำลังใจและทำความเข้าใจในพฤติกรรมที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งช่วยกันแก้ไขและส่งเสริมให้เด็กหญิง ง. ลดหรือยุติเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสม ให้หันมาพัฒนาเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนให้มีความเหมาะสม เพื่อจะได้อยู่ร่วมกับครูและเพื่อนร่วมชั้นเรียนอย่างมีความสุขต่อไป

2.5 ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะกับผู้ปกครองที่บ้านของเด็กหญิง ง. เพื่อให้ผู้ปกครองเกิดความเข้าใจในตัวของเด็กหญิง ง. มากขึ้น ตลอดจนขอความร่วมมือในการแก้ไขปัญหของ เด็กหญิง ง. อีกด้วย

การทำนายผล

เนื่องจากปัญหาของเด็กหญิง ง. มีสาเหตุมาจากหลายองค์ประกอบ กล่าวคือ เกิดจากตัวผู้รับ การศึกษาเอง จากครอบครัว จากโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า หากเด็กหญิง ง. ผู้ปกครอง ครูและเพื่อน ๆ ให้ความร่วมมือและตั้งใจจริงจังจะแก้ปัญหานี้ ปัญหานี้ก็จะสามารถแก้ไขได้อย่างแน่นอน ผู้วิจัยทำนายผลว่า ถ้าเด็กหญิง ง. ได้รับการเอาใจใส่ดูแล ให้ความรัก ความอบอุ่น และการชี้แนะในทางที่ถูกต้องเหมาะสม ย่อมจะช่วยเหลือได้

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับเด็กหญิง ง. ดังนี้

เด็กหญิง ง. ควรเข้าใจและยอมรับพฤติกรรมที่ตนกระทำ มองเห็นคุณค่าในชีวิตของตน ตระหนักถึงอนาคต และเป้าหมายในชีวิต รู้จักปฏิบัติหน้าที่ของนักเรียน รักเรียนมีความเพียร อดทนในชีวิต โดยเฉพาะด้านการเรียนการยอมรับบุคคลในครอบครัว เพื่อการอยู่ร่วมกันจะได้มีความสุข

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

2.1 บิดา มารดา ควรให้ความรัก ความเอาใจใส่ ให้ความสนใจและโอกาสที่เด็กหญิง ง. จะแสดงความคิดเห็นบ้าง ให้กำลังใจ ให้เวลาที่จะอยู่ด้วยกันและพูดคุยกัน มีทัศนคติที่ดีต่อเด็กหญิง ง. พยายามสนับสนุนส่งเสริมด้วยการให้ความรักความอบอุ่นต่อเด็กหญิง ง.

2.2 คุณครูประจำชั้น คุณครูฝ่ายปกครอง คุณครูแนะแนว และคุณครูประจำรายวิชาควรเข้าใจในพฤติกรรมของเด็กหญิง ง. ว่ามีสาเหตุมาจากอะไร ยอมรับเด็กหญิง ง. อย่างเป็นจริง ให้ความสนใจเอาใจใส่ดูแลเรื่องเรียนด้วยความพากเพียร และควรรีบแก้ปัญหาตั้งแต่แรกเริ่มเพื่อจะได้มีเวลาช่วยเหลือได้

2.3 เพื่อนร่วมชั้นเรียน ควรเข้าใจ ยอมรับและให้โอกาสเด็กหญิง ง. ที่จะแก้ไขตนเอง ควรช่วยเหลือสนับสนุนในการแนะนำเด็กหญิง ง. และมีความเป็นเพื่อนที่จะช่วยตักเตือน

3. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะทำการศึกษาต่อไป มีดังนี้

ผู้ที่จะศึกษาต่อไปควรฝึกฝนการใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการเก็บข้อมูล เพื่อจะได้ข้อมูลที่ถูกต้องซึ่งเป็นประโยชน์ในการช่วยเหลือผู้รับการศึกษานอกจากนี้ควรฝึกเทคนิคการให้คำปรึกษาจนชำนาญ สร้างความสัมพันธ์ที่ดี ความคุ้นเคย ความเอาใจใส่ สนใจและความรักต่อเด็กหญิง ง. อย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง เพื่อเป็นที่ไว้วางใจของเด็กหญิง ง. อันจะเป็นประโยชน์สูงสุดในการให้คำแนะนำและช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม

กรณีศึกษารายที่ 5 เด็กหญิง จ. (ระยะเวลาที่ศึกษาตั้งแต่วันที่ 16 มิถุนายน 2548 ถึงวันที่ 16 สิงหาคม 2548)

ลักษณะทั่วไป เด็กหญิง จ. เป็นนักเรียนหญิงไทยอายุ 13 ปี ผิวขาว ผอมขอยสันแต่ถูกบังคับให้มัดไว้จึงหลุดลุ่ยอยู่เสมอ นัยน์ตาสีน้ำตาล ตาสองชั้น ใบหน้ารูปไข่ ผิวหน้าค่อนข้างเรียบ รูปร่างสูงขาว แต่งกายค่อนข้างสะอาด แต่มักดึงชายเสื้อออกมาค่อนข้างมาก เวลาเดินหรือทำกิจกรรมต่างๆก็มักจะหลุดลุ่ยเสมอ มีเหงื่อชุ่มตัวอยู่ตลอดเวลา เวลานั่งเรียนชอบนั่งไขว่ห้าง พุดจาค่อนข้างห้วน ไม่มีหางเสียง

ลักษณะปัญหา เด็กหญิง จ. ชอบนั่งไขว่ห้าง เวลาเรียนชอบเอางานอื่นขึ้นมาทำบ่อยๆ เวลาที่ครูตักเตือนก็มักแสดงสีหน้าไม่พอใจ พูดจาไม่มีหางเสียง เวลาเดินผ่านครูก็ไม่มีสัมมาคารวะ ชอบพูดหรือตะโกนเสียงดังโดยเฉพาะเวลาที่ครูมอบหมายงานให้ทำ

จากการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิคทั้ง 8 เทคนิค สามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. การสังเกตและการบันทึกการสังเกต

ผู้วิจัยสังเกตเด็กหญิง จ. ในห้องเรียนทั้งในขณะที่ครูสอนและขณะครูมอบหมายงานให้ทำ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน รวมทั้งสิ้นจำนวน 8 ครั้ง ครั้งละ 15 นาที โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ในห้องเรียน ผู้วิจัยสังเกตเด็กหญิง จ. ในรายวิชาที่เด็กหญิง จ. ชอบและไม่ชอบเรียนดังนี้

1.1.1 วิชาที่ชอบเรียน ได้แก่

1.1.1.1 วิชาภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยสังเกตจำนวน 2 ครั้ง พบว่าเด็กหญิง จ. ตั้งใจฟังครู มีความสนใจเรียนและมีความกระตือรือร้นที่จะพยายามปฏิบัติตามคำสั่งของครูดีพอสมควรในเวลาที่ครูสอน เด็กหญิง จ. จะตั้งใจเรียนอย่างสนุกสนาน แต่มักจะนั่งไขว่ห้างเสมอ ถ้าหากครูตักเตือนก็มักแสดงสีหน้าไม่พอใจ

1.1.2 วิชาที่ไม่ชอบเรียน ได้แก่

1.1.2.1 วิชาสังคม ผู้วิจัยสังเกตจำนวน 2 ครั้ง พบว่าเด็กหญิง จ. ขาดความสนใจ ขาดสมาธิ เด็กหญิง จ. มักจะนั่งไขว่ห้างเสมอ พูดคุยกับเพื่อนตลอดเวลา ไม่ค่อยตั้งใจเรียน ชอบพูดเยาะเย้ยเวลาเพื่อนตอบคำถามครูไม่ได้ ขณะที่ครูมอบหมายงานให้ทำ ก็มักจะโวยวายเสียงดัง บางครั้งก็แอบเอากา์ตูนขึ้นมาอ่าน หรือเอางานวิชาอื่นขึ้นมาทำ ถ้าหากครูตักเตือนก็มักแสดงสีหน้าไม่พอใจ

1.1.2.2 วิชาภาษาไทย ผู้วิจัยสังเกตจำนวน 2 ครั้ง พบว่าเด็กหญิง จ. ไม่สนใจเรียน ไม่ตั้งใจฟังครูสอน ไม่ทำงานที่ครูสั่ง เมื่อครูมอบหมายงานให้ทำงาน ก็จะเล่นโดยไม่สนใจงานที่ครูสั่งไว้ ระบายเพื่อนด้วยการโยนสิ่งของต่างๆ ให้เพื่อน เมื่อครูเรียกมาตักเตือน เด็กหญิง จ. มักจะแสดงสีหน้าไม่พอใจ หรือพูดกับครูห้วน ๆ และน้ำเสียงแข็งกระด้าง บางครั้งก็ลุกเดินไปมาโดยไม่สนใจครู

1.2 นอกห้องเรียน ได้แก่

1.2.1 ช่วงพักกลางวัน ผู้วิจัยสังเกตจำนวน 2 ครั้ง พบว่าเด็กหญิง จ. รีบขึ้นไปทานอาหารที่โรงอาหารชั้น 6 พอทานอาหารกลางวันเสร็จก็มักจะลงไปนั่งจับกลุ่มคุยกับเพื่อนๆ ที่บริเวณสนามของโรงเรียน โดยเด็กหญิง จ. ก็มักแกล้งเพื่อนด้วยการล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน พูดกับเพื่อนด้วยคำหยาบคาย

จากการสังเกตสรุปได้ว่า เด็กหญิง จ. แสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม คือ ชอบนั่งไขว่ห้าง เวลาเรียนชอบเอางานอื่นขึ้นมาทำบ่อยๆ เวลาที่ครูตักเตือนก็มัก

แสดงสีหน้าไม่พอใจ พูดจาไม่มีหางเสียง เวลาเดินผ่านครูก็ไม่มีสั้มมาคารวะ ชอบพูดหรือตะโกนเสียงดังโดยเฉพาะเวลาที่ครูมอบหมายงานให้ทำ

2. การสัมภาษณ์และบันทึกการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยสัมภาษณ์ทั้งผู้รับการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 สัมภาษณ์ผู้รับการศึกษา ผู้วิจัยสัมภาษณ์เด็กหญิง จ. เป็นระยะ ๆ จำนวน 4 ครั้งตลอดเวลาที่ทำการศึกษา ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า เด็กหญิง จ. เป็นบุตรคนสุดท้อง ในจำนวนพี่น้อง 2 คน บิดามีอาชีพทำธุรกิจส่วนตัว ส่วนมารดาเป็นแม่บ้าน

2.2 สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.2.1. คุณครูประจำชั้น จากการสัมภาษณ์คุณครูประจำชั้นจำนวน 5 ครั้ง ผู้วิจัยได้ข้อมูลดังนี้ เด็กหญิง จ. มีความประพฤติและลักษณะนิสัยโดยทั่วไปเมื่ออยู่ที่โรงเรียน คือ ไม่ค่อยสนใจเรียน ไม่ค่อยมีสมาธิ ไม่ค่อยจะทำงานที่ครูแต่ละท่านมอบหมาย ชอบนั่งไขว่ห้าง เวลาเรียนชอบเอางานอื่นขึ้นมาทำบ่อยๆ เวลาที่ครูตักเตือนก็มักแสดงสีหน้าไม่พอใจ พูดจาไม่มีหางเสียง เวลาเดินผ่านครูก็ไม่มีสั้มมาคารวะ ชอบพูดหรือตะโกนเสียงดังโดยเฉพาะเวลาที่ครูมอบหมายงานให้ทำ

2.2.2. คุณครูประจำรายวิชา จากการสัมภาษณ์คุณครูประจำรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม คณิตศาสตร์ พลศึกษา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และวิทยาศาสตร์ คนละ 1 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 6 ครั้ง มีความคิดเห็นตรงกันดังนี้ เด็กหญิง จ. มีความประพฤติและลักษณะนิสัยโดยทั่วไป คือ ไม่ค่อยสนใจเรียน ไม่ค่อยมีสมาธิ ไม่ค่อยจะทำงานที่ครูแต่ละท่านมอบหมาย ชอบนั่งไขว่ห้าง เวลาเรียนชอบเอางานอื่นขึ้นมาทำบ่อยๆ เวลาที่ครูตักเตือนก็มักแสดงสีหน้าไม่พอใจ พูดจาไม่มีหางเสียง เวลาเดินผ่านครูก็ไม่มีสั้มมาคารวะ ชอบพูดหรือตะโกนเสียงดังโดยเฉพาะเวลาที่ครูมอบหมายงานให้ทำ

2.2.3 เพื่อนร่วมชั้นเรียน จากการสัมภาษณ์นักเรียน 5 คน จำนวน 4 ครั้ง ผู้วิจัยได้ข้อมูลดังนี้ เด็กหญิง จ. ชอบส่งเสียงดังในห้องเรียน ตวาดเพื่อน พูดหยาบคาย ไม่สนใจเรียน เวลาครูมอบหมายงานให้ทำก็จะลุกเดินไปมาโดยไม่ขออนุญาตครู ไม่ทำงานที่ครูมอบหมาย เวลาทำงานกลุ่มก็ไม่มีสมาธิ ชอบนั่งไขว่ห้าง เวลาเรียนชอบเอางานอื่นขึ้นมาทำบ่อยๆ เวลาที่ครูตักเตือนก็มักแสดงสีหน้าไม่พอใจ พูดจาไม่มีหางเสียง เวลาเดินผ่านครูก็ไม่มีสั้มมาคารวะ

2.3 สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องทางบ้าน ได้แก่ ผู้ปกครอง ในที่นี้ได้แก่ บิดา จำนวน 1 ครั้ง มารดาจำนวน 1 ครั้ง ผู้วิจัยได้ข้อมูลสรุปดังนี้ คือ เด็กหญิง จ. ไม่ค่อยตั้งใจเรียนหนังสือเท่าที่ควร เป็นเด็กค่อนข้างดีใจเย็บ แต่ชอบทำกิจกรรมเช่นเดินรำ เป็นเชียร์ลีดเดอร์ เมื่อกลับบ้านถ้าถามว่ามีบ้านหรือไม้มักจะตอบว่าไม่มีเสมอ จากนั้นก็มักจะคุยโทรศัพท์กับเพื่อนเป็นเวลานานๆจนตึก ตอนเย็นไม่ค่อยทานข้าวอ้างว่าไม่หิว มักจะเก็บตัวอยู่ในห้องเงียบๆคนเดียวเสมอ เวลาแม่เรียกก็จะตะคอกกลับมาด้วยเสียงห้วนๆ และทำท่ารำคาญ เมื่อถูกตำหนิ ก็จะแสดงสีหน้าไม่พอใจ

3. การเยี่ยมบ้าน

ผู้วิจัยได้ไปเยี่ยมบ้าน 1 ครั้ง (วันเสาร์ที่ 13 สิงหาคม พ.ศ. 2548) ผู้วิจัยสังเกตและสัมภาษณ์ผู้รับการศึกษาและผู้ปกครองดังนี้

3.1 จากการสังเกตพบว่า สถานที่พักเป็นบ้านเดี่ยวมีเนื้อที่พอสมควร มีเครื่องอำนวยความสะดวกครบครันมี ห้องต่างๆ เช่นห้องนั่งเล่น ห้องนอน ห้องทำงานเป็นต้น เด็กหญิง จ. มีห้องส่วนตัวและอยู่คนเดียว ขณะไปเยี่ยม เด็กหญิง จ. กำลังดูทีวีในห้องนั่งเล่นพร้อมทุกคนในบ้าน พ่อและพี่ชายกำลังจะออกไปธุระนอกบ้าน เด็กหญิง จ. อยู่กับแม่และพี่เลี้ยง

3.2 จากการสัมภาษณ์พบว่า เด็กหญิง จ. พร้อมทั้งบิดา มารดา และพี่ชายมีความสัมพันธ์ที่ไม่ค่อยดีเท่าที่ควร เด็กหญิง จ. เป็นเด็กที่รับผิดชอบได้ดีถ้ามีความตั้งใจ แต่เด็กหญิง จ. ไม่ค่อยสนใจเรียน ไม่ค่อยชอบทำการบ้าน ไม่ค่อยอ่านหนังสือ ไม่เคยช่วยงานบ้านเลย ถ้าทำผิดจะถูกตำหนิก็มักจะแสดงสีหน้าไม่พอใจและขังตนเองอยู่แต่ในห้องของตนเอง

สรุปการเยี่ยมบ้าน จากการสังเกตและสัมภาษณ์ พบว่าเด็กหญิง จ. อยู่ในบ้านที่ค่อนข้างกว้างขวางพอสมควร เด็กหญิง จ. มีโอกาสได้พบบิดาน้อย เพราะส่วนใหญ่จะมารดามากกว่า เด็กหญิง จ. ไม่ค่อยคุยกับพี่ชายเท่าที่ควร ทุกคนในบ้านจึงปล่อยไม่สนใจ

4. การเขียนอัตชีวประวัติ และบันทึกประจำวัน

จากการเขียนอัตชีวประวัติ “นี่คือ...ชีวิตของฉัน” จะเห็นว่า เด็กหญิง จ. เกิดในครอบครัวใหญ่ที่มีสมาชิกค่อนข้างน้อย ซึ่งประกอบไปด้วย บิดา มารดา และพี่ชาย 1 คนและตัวเด็กหญิง จ. จากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

4.1 ชีวิตในวัยเด็กของเด็กหญิง จ. มีพี่ชาย 1 คน เด็กหญิง จ. จะไม่ค่อยสนิทกับพี่เท่าที่ควร เพราะบางครั้งก็ไม่สามารถเล่าเรื่องบางเรื่องให้พี่ชายฟังได้ โดยเฉพาะเรื่องเพื่อนหรือความผิดของเด็กหญิง จ. เอง

4.2 ชีวิตในปัจจุบัน พบว่า เด็กหญิง จ. ส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับเพื่อน โดยเฉพาะเพื่อนชายที่เด็กหญิง จ. แอบชอบ เพราะจะเขียนถึงเป็นส่วนใหญ่ และเด็กหญิง จ. คิดว่าตนเองกับพี่ชายไม่ค่อยสนิทกัน แสดงว่าน่าจะมีเรื่องไม่สบายใจ เกี่ยวกับการปรับตัว และเป็นคนค่อนข้างคิดมาก ถ้าหากเด็กหญิง จ. มีปัญหา ก็มักจะปรึกษาเพื่อนๆ

4.3 ชีวิตในอนาคตพบว่า เด็กหญิง จ. มีความหวังและรอยยิ้มที่จะทำให้พ่อแม่ภูมิใจได้ทำในสิ่งที่ตนเองรักและมีเพื่อนที่ดีตลอดไป

การวิเคราะห์อัตชีวประวัติของเด็กหญิง จ. พบว่า เด็กหญิง จ. เขียนหนังสือค่อนข้างเรียบร้อยแต่จะเขียนเหมือนกับการ์ตูน แต่จะเขียนไม่ค่อยผิด ภาษาส่วนใหญ่จะเป็นภาษาพูดมากกว่า

จากบันทึกประจำวันเป็นเวลา 1 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 16 กรกฎาคม 2548 ถึงวันที่ 23 กรกฎาคม 2548 ทำให้ทราบว่าเด็กหญิง จ. มีกิจวัตรประจำวันที่คล้ายคลึงกัน ในวันจันทร์ถึงวันศุกร์

คือ เด็กหญิง จ. จะตื่นนอนทำธุระส่วนตัว มาโรงเรียน ค่อยโทรศัพท์กับเพื่อนๆ เป็นเวลานาน รับประทานอาหาร ทำธุระส่วนตัวและเข้านอน

การวิเคราะห์บันทึกประจำวันของเด็กหญิง จ. พบว่าเด็กหญิง จ. เป็นคนที่ไม่ชอบความยุ่งยาก ไม่ก่อนมีระเบียบในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะในเรื่องของการเรียน ขาดความรับผิดชอบ ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ ขาดความสัมพันธ์กับบิดามารดา มีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนในกลุ่มที่สนิท และไว้วางใจเพื่อนมาก มีทัศนคติที่ไม่ดีกับครูที่สอนและครูประจำชั้น

5. สังคมมิติ

การสังคมมิติ ได้กำหนดสถานการณ์ คือ ถ้ามีการประกวดนักเรียนที่มีมารยาทดีในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยให้ส่งตัวแทนห้องละ 2 คน ผู้หญิง 1 คน ผู้ชาย 1 คน นักเรียนจะเลือกเพื่อนคนใดในห้องเพื่อเป็นตัวแทน ให้เลือกได้ 2 คน โดยเลือกผู้หญิง 1 คน ผู้ชาย 1 คน ตามลำดับความชอบมากที่สุด เป็นอันดับหนึ่งและชอบรองลงมาเป็นอันดับ 2 พบว่า

1. Star คือผู้ที่ได้รับเลือกจากสมาชิกในกลุ่มมากที่สุด ได้แก่ ส. และ ณ.
2. เด็กหญิง จ. มีบทบาทเป็น Neglectee หมายถึงผู้ที่ถูกทอดทิ้งและถูกปฏิเสธจากเพื่อนในห้องเรียน เด็กหญิง จ. ได้รับเลือกจากเพื่อนในห้อง 1 คนและเด็กหญิง จ. ได้เลือกเพื่อน 2 คน แสดงว่า เด็กหญิง จ. มีเพื่อนสนิทเพียง 3 คน
3. กลุ่มของเด็กหญิง จ. ประกอบด้วย เด็กชาย ศ. และเด็กหญิง น.

จากผลการวิเคราะห์สังคมมิติ โดยสรุปว่าพบว่า เด็กหญิง จ. มีบทบาทเป็น Neglectee คือ มีเพื่อนสนิทเพียง 3 คน

6. แบบสอบถาม

ผลจากการตอบแบบสอบถามปรากฏดังนี้

6.1 แบบสอบถามแบบกรอกข้อมูลส่วนตัว

แบบสอบถามแบบกรอกข้อมูลส่วนตัว พบว่าเด็กหญิง จ. อาศัยอยู่กับบิดามารดา ซึ่งเป็นบ้านของตนเอง บิดามีอาชีพทำธุรกิจส่วนตัว รายได้เฉลี่ยเดือนละ 1,000,000 บาท มารดามีอาชีพเป็นแม่บ้าน เด็กหญิง จ. เป็นลูกคนสุดท้ายในจำนวนลูก 2 คน เด็กหญิง จ. ได้รับเงินประจำวันจากคุณแม่

6.2 แบบสอบถามด้านสังคมและกิจกรรมของข้าพเจ้า

แบบสอบถามด้านสังคมและกิจกรรมของข้าพเจ้า พบว่าเด็กหญิง จ. รู้สึกมีความสุขเมื่ออยู่กับเพื่อนๆ เพราะได้คุย ได้ปรึกษาปัญหาเรื่องเรียน ได้รับอนุญาตให้ตัดสินใจด้วยตนเองในบางครั้ง ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์บ้าง กีฬาที่ชอบมากที่สุด คือ บาสเกตบอล เทนนิส และว่ายน้ำ งานอดิเรก คือ เล่นคอมพิวเตอร์และคุยโทรศัพท์ เด็กหญิง จ. เคยเป็นหัวหน้ากลุ่มในการทำกิจกรรม แต่ไม่เคยเป็นหัวหน้าชั้น และมีเพื่อนในโรงเรียนมาก เพื่อนที่ดีที่สุด เช่นเด็กหญิง น. และเด็กหญิง พ. ตามปกติจะชอบเรียนหนังสือ เมื่อเทียบกับเพื่อนๆ แล้วเด็กหญิง จ. คิดว่าตนเองเรียนหนังสือปานกลาง และเมื่อโตขึ้น บิดาต้องการให้เดินตามฝันของตนเอง ส่วยมารดาก็เช่นกัน

ความรู้สึกเกี่ยวกับความเป็นอยู่ในโรงเรียน เด็กหญิง จ. รู้สึกดี เพราะมีครบทุกอย่าง ปัญหาหรือความไม่สบายใจที่เด็กหญิง จ. ต้องการได้รับความช่วยเหลือ คือเรื่องเรียน และการทำกิจกรรมต่างๆ

6.13 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง

ความคิดเห็นในด้านบวกที่เด็กหญิง จ. มีต่อตนเองได้แก่ สามารถทำให้ผู้อื่นยิ้มได้ เป็นคนร่าเริง พูดเก่ง อัจฉริยะดี ไม่โกหก รักษาคำพูด ความคิดเห็นในด้านลบที่เด็กหญิง จ. มีต่อตนเอง ได้แก่ ขณะครูสอนคุยกับเพื่อนบ้าง พูดจาหยาบค้าย้าง

6.14 แบบสอบถามใครเอ่ย

แบบสอบถาม “ใครเอ่ย” พบว่า เด็กหญิง จ. ได้ประเมินตนเองด้านบวก ไม่มี เด็กหญิง จ. ได้ประเมินตนเองด้านลบ ได้แก่ ผู้ที่ชอบนั่งไขว่ห้างขณะครูสอนมากที่สุด คือข้าพเจ้า เพื่อนร่วมชั้นได้ประเมินเด็กหญิง จ. โดยเรียงลำดับผลการประเมินจากมากไปน้อยดังนี้ ในด้านบวกเด็กหญิง จ. ไม่ได้รับการประเมินจากเพื่อนเลย ส่วนในด้านลบ เด็กหญิง จ. ได้รับการประเมินว่าเป็นคนที่ชอบนั่งไขว่ห้างขณะครูสอนมากที่สุดจากเพื่อนจำนวน 17 คน ผู้ที่ชอบนางานอื่นขึ้นมาทำขณะที่ครูมอบหมายงานให้ทำมากที่สุดจากเพื่อนจำนวน 7 คน มักแสดงสีหน้าไม่พอใจเมื่อครูตักเตือนบ่อยที่สุดจากเพื่อนจำนวน 6 คน ชอบยืนเท้าสะเอวมากที่สุดจากเพื่อนจำนวน 5 คน สรุปได้ว่าเด็กหญิง จ. และเพื่อนมีความเห็นตรงกันในด้านลบ ได้แก่ เด็กหญิง จ. ชอบนั่งไขว่ห้างขณะครูสอนมากที่สุด ชอบนางานอื่นขึ้นมาทำขณะที่ครูมอบหมายงานให้ทำมากที่สุด มักแสดงสีหน้าไม่พอใจเมื่อครูตักเตือน ชอบยืนเท้าสะเอวมากที่สุด

7. แบบทดสอบ

จากแบบทดสอบปรากฏผลดังนี้

7.1 แบบทดสอบเบนเดอร์ เกสตาลท์ (Bender Gestalt Test)

แบบทดสอบเบนเดอร์ เกสตาลท์ พบว่าเด็กหญิง จ. ไม่ค่อยมีการวางแผน ไม่ค่อยรอบคอบ ลำดับความคิดไม่ค่อยดี อารมณ์ค่อนข้างแปรปรวน ไม่ค่อยมีความเชื่อมั่นในตนเอง ตื้อเจียบไม่แสดงออก เป็นคนยุติธรรม ชอบก็ชอบไม่ชอบก็เกลียด เชื้อคนง่ายโดยไม่มีเหตุผลมนุษย์สัมพันธ์ค่อนข้างดี เป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ

7.2 แบบทดสอบวาดภาพคน (Draw A Person Test)

แบบทดสอบวาดภาพคน พบว่าเด็กหญิง จ. เป็นคนที่ค่อนข้างมีปมด้อย ดูถูกตนเองคิดว่าตนเองค่อนข้างไร้ค่า ไม่ค่อยรู้จักตนเอง ย้ำคิดย้ำทำ ค่อนข้างหวาดระแวง ต้องพึ่งพาผู้อื่น สร้างสัมพันธภาพกับคนอื่นได้ค่อนข้างดี แต่คบกับคนอื่นได้ไม่ค่อยนานต้องมีปัญหา เพราะไม่ค่อยแคร์สังคม มีความกล้าเรื่องเพศ มองโลกในแง่ร้าย มีความเพ้อฝัน

7.3 แบบทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ (Sentence Completion Test)

แบบทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ทั้ง 15 ด้าน ซึ่งได้แก่ด้านความสัมพันธ์กับบิดา มารดา ครอบครัว เพื่อนต่างเพศ เรื่องเพศสัมพันธ์ ความสัมพันธ์กับเพื่อนทั่วไป ผู้ที่เหนือกว่า ผู้ที่ด้อยกว่า ผู้ที่ด้อยกว่า เพื่อนร่วมกลุ่ม เรื่องความกลัว ความรู้สึกผิด

ความสามารถ อดีต อนาคต และเป้าหมาย พบว่า เด็กหญิง จ. มีปัญหาในเรื่องความรู้สึกผิด และเพศสัมพันธ์ อีกทั้งยังมีแนวโน้มที่จะมีปัญหาในด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ นอกจากนี้ยังมีความรู้สึกที่ไม่ดีในด้านมารดา บิดา ครอบครัว ผู้ที่โตกว่า ความกลัว ความสามารถ อดีต อนาคต และเป้าหมาย

7.4 แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน (Kinetic House Tree Person Test)

แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน พบว่า เด็กหญิง จ. ความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับแม่มากกว่าพ่อ แต่พ่อค่อนข้างมีอิทธิพลต่อเด็กหญิง จ. มากกว่าแม่ เด็กหญิง จ. แสดงหาความพอใจจากจินตนาการของตนเอง ช่างสงสัยอยากรู้ อยากเห็น

7.5 แบบทดสอบวาดภาพครอบครัว (Kinetic Family Test or My Family Test)

แบบทดสอบวาดภาพครอบครัว พบว่าเด็กหญิง จ. มีสัมพันธภาพที่ไม่ค่อยดีเท่าที่ควรกับสมาชิกภายในบ้าน โดยเฉพาะกับพ่อและพี่ชาย

7.6 แบบทดสอบบุคลิกภาพ

แบบทดสอบบุคลิกภาพ พบว่าเด็กหญิง จ. มีบุคลิกภาพแบบ เอ คือ เป็นบุคคลที่มีลักษณะเร่ร่อน ชอบแข่งขันและก้าวร้าว ชอบทำงานให้ได้มาก ๆ ในเวลาน้อย ๆ มีความรู้สึกว่าเวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว มีความมานะอดทน พยายามทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้ประสบผลสำเร็จชอบฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผล ชอบทำงานด้วยความรวดเร็ว ทนไม่ได้กับการทำงานที่ล่าช้า มีความต้องการพักผ่อนน้อยกว่าคนอื่น และถูกกระตุ้นให้โกรธและก้าวร้าวได้ง่าย

8. ระเบียบสะสม

จากระเบียบสะสมพบว่าเด็กหญิง จ. เป็นบุตรคนสุดท้าย มีพี่ชาย 1 คน บิดาและมารดาอยู่ด้วยกันอยู่ แต่บิดามีอาชีพทำธุรกิจและต้องเดินทางไปอยู่ต่างจังหวัดเป็นประจำ จึงทำให้ไม่ค่อยได้เจอกันเท่าที่ควร กิจกรรมที่ทำนอกโรงเรียน คือ ดูหนัง ฟังเพลง เล่นเกมคอมพิวเตอร์ ไปเที่ยวกับครอบครัวบ้าง จากการบันทึกตรวจสุขภาพพบว่า เด็กหญิง จ. มีสุขภาพแข็งแรงดี ผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาด้านการเรียน คือ ไม่ค่อยทำงานส่ง ไม่ค่อยรับผิดชอบ และขาดความสนใจในการเรียน เด็กหญิง จ. มีคุณลักษณะที่ดี คือ มีการช่วยเหลือตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง คุณลักษณะระดับพอใช้ ได้แก่ การประหยัดอดออม ความเสียสละ การร่วมมือกับหมู่คณะ ซื่อสัตย์สุจริต ความคิดสร้างสรรค์คุณลักษณะที่ควรปรับปรุง ได้แก่ ความสะอาด ความมีระเบียบ การควบคุมอารมณ์ ความขยันหมั่นเพียร และความมีระเบียบวินัย

การวินิจฉัย

ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทั้ง 8 เทคนิคดังกล่าว วินิจฉัยได้ว่าเด็กหญิง จ. มีพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม ซึ่งเกิดจากสาเหตุ ดังนี้

1. เกิดจากตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ มีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบทดสอบต่าง ๆ มีผลสอดคล้องกันว่า เด็กหญิง จ. เป็นคนมีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม คือ ไม่ชอบและไม่สนใจเรียนหนังสือ แต่งกายไม่ก่อนสะอาด ไม่สนใจอะไรเลย มีเพื่อนสนิทเป็นเพื่อนที่มีบุคลิกภาพแบบเดียวกัน พูดจาหยาบคาย ไม่สุภาพ

2. เกิดจากตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.1 ด้านครอบครัว

จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบทดสอบ บันทึกรประจำวันและอัตชีวประวัติ ทำให้สรุปได้ว่า ครอบครัวเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่มีผลต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมของเด็กหญิง จ. ดังต่อไปนี้

2.1.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว เด็กหญิง จ. มีสัมพันธภาพในครอบครัวไม่ดี ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กหญิง จ. มีพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม เนื่องจากบิดา มารดาที่เด็กหญิง จ. อยู่ด้วยไม่มีเวลาดูแล เด็กหญิง จ. ถูกปล่อยปละละเลยมาตั้งแต่เด็ก ผู้ปกครองในบ้านมักใช้ถ้อยคำที่ไม่สุภาพเป็นแบบอย่างให้เด็กหญิง จ. พูดตามรวมถึงเป็นตัวอย่างไม่ดีในการแก้ปัญหาเนื่องมีการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาเสมอ ขาดการดูแลเอาใจใส่ เด็กหญิง จ. ไม่ค่อยมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัวในแต่ละวันเด็กหญิง จ. ไปโรงเรียนและกลับบ้าน เมื่อมาถึงบ้านก็เล่นเกมคอมพิวเตอร์ตลอดเวลา ทุกคนในบ้านกล่าวว่าเด็กหญิง จ. เป็นเด็กที่ค่อนข้างดื้อเจียบ

2.1.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ครอบครัว เด็กหญิง จ. มีฐานะค่อนข้างดีซึ่งบิดามีอาชีพทำธุรกิจส่วนตัว จึงทำให้ไม่มีเวลาอบรมกิริยามารยาท และดูแลเอาใจใส่เด็กหญิง จ. เท่าที่ควรจึงเป็นสาเหตุให้เด็กหญิง จ. มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมโดยไม่รู้ตัว ซึ่งก่อให้เกิดเป็นนิสัยแล้วนำมาแสดงออกที่โรงเรียน

2.1.3 อาชีพของบิดามารดา บิดาของเด็กหญิง จ. มีอาชีพทำธุรกิจส่วนตัว ซึ่งต้องมีการแข่งขันสูงก่อให้เกิดภาวะความเครียดในการดำเนินกิจการค่อนข้างมาก จึงทำให้ไม่ค่อยมีเวลาในการอบรมดูแลเอาใจใส่เด็กหญิง จ. เท่าที่ควร ในบางครั้งยังมาระบายออกที่บ้านทำให้เป็นแบบอย่างโดยเฉพาะในการแสดงสีหน้าหรือคำพูดที่บิดามารดาพูดกับคนงานหรือแม่บ้าน

2.1.4 ระดับการศึกษาของบิดามารดา บิดามารดาของเด็กหญิง จ. จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ทั้ง 2 คน และยังมีอาชีพทำธุรกิจส่วนตัว จึงทำให้คิดอย่างรวดเร็ว ทำงานแข่งขันกับเวลาจึงส่งผลให้เป็นคนที่มีลักษณะรีบร้อน ซึ่งส่งผลให้เด็กหญิง จ. เกิดการเลียนแบบ

2.2 ด้านโรงเรียน

จากการสังเกต สัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ทำให้สรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในชั้นเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และ

ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน เป็นสาเหตุที่มีผลต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม ของเด็กหญิง จ.

2.2.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในชั้นเรียน จากแบบสอบถาม “ใครเอ่ย” และทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ และจากแบบประเมินเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนที่ครูฝ่ายปกครอง ครูประจำชั้น และครูประจำวิชาได้ประเมินว่า เด็กหญิง จ. มีความประพฤติและลักษณะนิสัยโดยทั่วไปเมื่ออยู่ที่โรงเรียน คือ ไม่ค่อยสนใจเรียน ไม่ค่อยมีสมาธิ ไม่ค่อยจะทำงานที่ครูแต่ละท่านมอบหมาย ชอบนั่งไขว่ห้าง เวลาเรียนชอบเอางานอื่นขึ้นมาทำบ่อยๆ เวลาที่ครูตักเตือนก็มักแสดงสีหน้าไม่พอใจ พูดจาไม่มีหางเสียง เวลาเดินผ่านครูก็ไม่มีสัมมาคารวะ ชอบพูดหรือตะโกนเสียงดังโดยเฉพาะเวลาที่ครูมอบหมายงานให้ทำ

2.2.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสอบถามตลอดจนแบบประเมินเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียน พบว่าเด็กหญิง จ. ไม่ชอบเรียนหนังสือ เพราะเรียนไม่ทันและเรียนไม่รู้เรื่อง เนื่องจากไม่มีความสนใจในการเรียน แต่ไม่มีการแก้ไขและติดตามอย่างใกล้ชิด ครูประจำชั้นมีการเปลี่ยนทุกปีจึงขาดการติดตามอย่างต่อเนื่อง ครูประจำชั้นจะมองเด็กหญิง จ. เป็นเด็กดี เกเร ก้าวร้าว ไม่สนใจเรียน บางครั้งใช้วิธีการตี แต่เด็กหญิง จ. ก็ยังคงมีพฤติกรรมแบบเดิม ไม่เปลี่ยนแปลง

2.2.3 ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน จากการสังเกต การสัมภาษณ์ครู และแบบประเมินเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนพบว่า จำนวนนักเรียนมากเกินไป ห้องเรียนค่อนข้างคับแคบ การจัดกิจกรรมในห้องเรียนไม่สะดวก อีกทั้งครูไม่สามารถดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง มีการว่ากล่าวตักเตือนบ้าง มีการลงโทษเด็กที่รบกวนเพื่อนร่วมชั้นเรียนบ้าง แต่ไม่สามารถเอาใจใส่ได้ตลอดเวลา จึงทำให้เกิดการปล่อยปละละเลย เด็กที่ไม่สนใจเรียนและไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของครู

2.3 ด้านสังคม

จากการสังเกต สัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ทำให้สรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนบ้าน และลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมของเด็กหญิง จ. ดังนี้

2.3.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนบ้าน จากการ สัมภาษณ์ สังเกต และการเยี่ยมบ้าน

2.3.2 ลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย จากการ สัมภาษณ์ สังเกต และการเยี่ยมบ้าน

การช่วยเหลือ

ผู้วิจัยได้ให้การช่วยเหลือดังนี้

1. การช่วยเหลือโดยตรง ปฏิบัติดังนี้

1.1 ผู้วิจัยให้คำปรึกษาโดยใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง ซึ่งมีหลักการว่า ช่วยเหลือให้บุคคลสามารถแก้ปัญหาของตนเองได้ โดยพิจารณาสิ่งต่างๆ ตามความเป็นจริง และตระหนักถึงความจริงว่าตนเองมีหน้าที่หาวิธีการสนองความต้องการของตนเอง โดยไม่กระทบกระเทือนสิทธิของผู้อื่น นอกจากนี้การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงยังช่วยให้นักเรียนรู้จักสิ่งที่ถูก สิ่งที่ไม่ดี ประเมินเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนของตนเองได้ และสามารถลดมารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมของตนเองได้

1.2 ผู้วิจัยให้ความรักความสนใจกับเด็กหญิง จ. อย่างสม่ำเสมอ เพื่อช่วยให้เด็กหญิง จ. รู้สึกคุ้นเคย เกิดความรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัย ไม่โดดเดี่ยว อันเป็นแรงผลักดันให้เด็กหญิง จ. สามารถพัฒนาและปรับปรุงตนเองให้ลดหรือยุติเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสม พร้อมทั้งหันมาพัฒนาเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนให้มีความเหมาะสม เพื่อจะได้อยู่ร่วมกับครูและเพื่อนร่วมชั้นเรียนอย่างมีความสุขต่อไป

2. การช่วยเหลือโดยทางอ้อม

2.1 ผู้วิจัยทำการประชุมปรึกษารายกรณี (Case Conference) เด็กหญิง จ. 1 ครั้ง ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จิตแพทย์ประจำโรงเรียน ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำชั้น ครูฝ่ายปกครอง ครูผู้สอนรายวิชาต่างๆ รวมทั้งผู้ปกครองนักเรียน เพื่อปรึกษาถึงปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาของเด็กหญิง จ. ในเรื่องเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมของเด็กหญิง จ. โดยเอาใจใส่ ให้กำลังใจและทำความเข้าใจในพฤติกรรมที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งช่วยกันแก้ไขและส่งเสริมให้เด็กหญิง จ. ลดหรือยุติเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสม ให้หันมาพัฒนาเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนให้มีความเหมาะสม เพื่อจะได้อยู่ร่วมกับครูและเพื่อนร่วมชั้นเรียนอย่างมีความสุขต่อไป

2.6 ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะกับผู้ปกครองที่บ้านของเด็กหญิง จ. เพื่อให้ผู้ปกครองเกิดความเข้าใจในตัวของเด็กหญิง จ. มากขึ้น ตลอดจนขอความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาของเด็กหญิง จ. อีกด้วย

การทำนายผล

เนื่องจากปัญหาของเด็กหญิง จ. มีสาเหตุมาจากหลายองค์ประกอบ กล่าวคือ เกิดจากตัวผู้รับ การศึกษาเอง จากครอบครัว จากโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า หากเด็กหญิง จ. ผู้ปกครอง ครูและเพื่อน ๆ ให้ความร่วมมือและตั้งใจจริงจะแก้ปัญหาได้ ปัญหานี้ก็จะสามารถแก้ไขได้อย่างแน่นอน ผู้วิจัยทำนายผลว่า ถ้าเด็กหญิง จ. ได้รับการเอาใจใส่ดูแล ให้ความรัก ความอบอุ่น และการชี้แนะในทางที่ถูกต้องเหมาะสม ย่อมจะช่วยเหลือได้

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับเด็กหญิง จ. ดังนี้

เด็กหญิง จ. ควรเข้าใจและยอมรับพฤติกรรมที่ตนกระทำ มองเห็นคุณค่าในชีวิตของตน ตระหนักถึงอนาคต และเป้าหมายในชีวิต รู้จักปฏิบัติหน้าที่ของนักเรียน รักเรียน มีความเพียร อดทนในชีวิต โดยเฉพาะด้านการเรียนการยอมรับบุคคลในครอบครัว เพื่อการอยู่ร่วมกัน จะได้มีความสุข

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

2.1 บิดา มารดา ควรให้ความรัก ความเอาใจใส่ ให้ความสนใจและโอกาสที่เด็กหญิง จ. จะแสดงความคิดเห็นบ้าง ให้กำลังใจ ให้เวลาที่อยู่ด้วยกันและพูดคุยกัน มีทัศนคติที่ดีต่อเด็กหญิง จ. พยายามสนับสนุนส่งเสริมด้วยการให้ความรักความอบอุ่นต่อเด็กหญิง จ.

2.2 คุณครูประจำชั้น คุณครูฝ่ายปกครอง คุณครูแนะแนว และคุณครูประจำรายวิชาควรเข้าใจในพฤติกรรมของเด็กหญิง จ. ว่ามีสาเหตุมาจากอะไร ยอมรับเด็กหญิง จ. อย่างเป็นจริง ให้ความสนใจเอาใจใส่ดูแลเรื่องเรียนด้วยความพากเพียร และควรรีบแก้ปัญหาตั้งแต่แรกเริ่มเพื่อจะได้มีเวลาช่วยเหลือได้

2.3 เพื่อนร่วมชั้นเรียน ควรเข้าใจ ยอมรับและให้โอกาสเด็กหญิง จ. ที่จะแก้ไขตนเอง ควรช่วยเหลือสนับสนุนในการแนะนำเด็กหญิง จ. และมีความเป็นเพื่อนที่จะช่วยตักเตือน

3. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะทำการศึกษาต่อไป มีดังนี้

ผู้ที่จะศึกษาต่อไปควรฝึกฝนการใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการเก็บข้อมูล เพื่อจะได้ข้อมูลที่ถูกต้องซึ่งเป็นประโยชน์ในการช่วยเหลือผู้รับการศึกษานอกจากนี้ควรฝึกเทคนิคการให้คำปรึกษาจนชำนาญ สร้างความสัมพันธ์ที่ดี ความคุ้นเคย ความเอาใจใส่ สนใจและความรักต่อเด็กหญิง จ. อย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง เพื่อเป็นที่ไว้วางใจของเด็กหญิง จ. อันจะเป็นประโยชน์สูงสุดในการให้คำแนะนำและช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม

กรณีศึกษารายที่ 6 เด็กหญิง จ. (ระยะเวลาที่ศึกษาตั้งแต่วันที่ 16 มิถุนายน 2548 ถึงวันที่ 16 สิงหาคม 2548)

ลักษณะทั่วไป เด็กหญิง จ. เป็นนักเรียนหญิงไทยอายุ 13 ปี ผิวขาว ผอมบางบางครั้งมัดหรือถักเปียดูเรียนร้อย นัยน์ตาสีน้ำตาล ตาชั้นเดียว ไบหนารี ผิวหน้าค่อนข้างเรียบ เวลายิ้มจะมีลักษณะที่แก้มข้างขวา รูปร่างค่อนข้างเล็ก แต่งกายค่อนข้างสะอาด แต่มักมีเห็นชายเสื้อหลุด เวลานั่งเรียนชอบนั่งไขว่ห้าง พุดจาค่อนข้างห้วน ไม่มีหางเสียง

ลักษณะปัญหา เด็กหญิง จ. ชอบนั่งไขว่ห้าง ชอบยืนเท้าสะเอว เวลาเรียนชอบเอางานอื่นขึ้นมาทำบ่อยๆ เวลาที่ครูตักเตือนก็มักแสดงสีหน้าไม่พอใจ พุดจาไม่มีหางเสียง เวลาเดินผ่านครูก็ไม่ยิ้มสวัสดีมารวะ ชอบพุดหรือตะโกนเสียงดังโดยเฉพาะเวลาที่ครูมอบหมายงานให้ทำ

จากการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิคทั้ง 8 เทคนิค สามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. การสังเกตและการบันทึกการสังเกต

ผู้วิจัยสังเกตเด็กหญิง จ. ในห้องเรียนทั้งในขณะที่ครูสอนและขณะคร่อมอบหมายงานให้ทำ ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน รวมทั้งสิ้นจำนวน 8 ครั้ง ครั้งละ 15 นาที โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ในห้องเรียน ผู้วิจัยสังเกตเด็กหญิง จ. ในรายวิชาที่เด็กหญิง จ. ชอบและไม่ชอบเรียนดังนี้

1.1.1 วิชาที่ชอบเรียน ได้แก่

1.1.1.1 วิชาศิลปะศึกษา ผู้วิจัยสังเกตจำนวน 2 ครั้ง พบว่าเด็กหญิง จ. ตั้งใจฟังครู มีความสนใจเรียนและมีความกระตือรือร้นที่จะพยายามปฏิบัติตามคำสั่งของครูดีมาก มักจะได้รับคำชมเชยจากครูในชั้นงานที่นำเสนอทุกครั้ง เวลาเรียนเด็กหญิง จ. จะยิ้มแย้มแจ่มใส

1.1.2 วิชาที่ไม่ชอบเรียน ได้แก่

1.1.2.1 วิชาสังคม ผู้วิจัยสังเกตจำนวน 2 ครั้ง พบว่าเด็กหญิง จ. ขาดความสนใจ ขาดสมาธิ เด็กหญิง จ. นั่งเรียนก็มักจะนั่งไขว่ห้างเสมอ พูดคุยกับเพื่อนตลอดเวลา ไม่ค่อยตั้งใจเรียน ชอบพูดเยาะเย้ยเวลาเพื่อนตอบคำถามครูไม่ได้ ขณะที่คร่อมอบหมายงานให้ทำ ก็มักจะไวยวายเสียงดัง หรือทำสีหน้าไม่พอใจ บางครั้งก็แอบเอาการ์ตูนขึ้นมาอ่าน หรือเอางานวิชาอื่นขึ้นมาทำ

1.1.2.2 วิชาวิทยาศาสตร์ ผู้วิจัยสังเกตจำนวน 2 ครั้ง พบว่าเด็กหญิง จ. ไม่สนใจเรียน ไม่ตั้งใจฟังครูสอน ไม่ทำงานที่ครูสั่ง มักหยอกล้อเพื่อนด้วยการพูดคำหยาบและล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน เมื่อคร่อมอบหมายงานให้ทำงาน ก็จะเล่นโดยไม่สนใจงานที่ครูสั่งไว้ ระบายเพื่อนด้วยการโยนสิ่งของต่างๆ ให้เพื่อน เมื่อครูเรียกมาตักเตือน เด็กหญิง จ. มักจะแสดงสีหน้าไม่พอใจ หรือพูดกับครูห้วน ๆ และน้ำเสียงแข็งกระด้าง บางครั้งก็ลุกเดินไปมาโดยไม่สนใจครู

1.2 นอกห้องเรียน ได้แก่

1.2.1 ช่วงพักกลางวัน ผู้วิจัยสังเกตจำนวน 2 ครั้ง พบว่าเด็กหญิง จ. รับประทานอาหารที่โรงอาหารชั้น 6 พอทานอาหารกลางวันเสร็จก็มักจะลงไปนั่งคุยกับเพื่อนที่สวนอาหารอย่างสนุกสนานจนทำให้เข้าห้องเรียนช้าบ่อยๆ พอครูเรียกมาตักเตือนก็มักจะทำสีหน้าไม่พอใจ บางครั้งก็มักแกล้งเพื่อนด้วยการล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน ตะโกนใส่เพื่อนด้วยคำหยาบคาย

จากการสังเกตสรุปได้ว่า เด็กหญิง จ. แสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม คือ ชอบนั่งไขว่ห้าง ชอบยื่นเท้าสะเอว เวลาเรียนชอบเอางานอื่นขึ้นมาทำบ่อยๆ เวลาที่ครูตักเตือนก็มักแสดงสีหน้าไม่พอใจ พูดจาไม่มีหางเสียง เวลาเดินผ่านครูก็ไม่มีสัมมาคารวะ ชอบพูดหรือตะโกนเสียงดังโดยเฉพาะเวลาที่คร่อมอบหมายงานให้ทำ

2. การสัมภาษณ์และบันทึกการสัมภาษณ์

ผู้วิจัยสัมภาษณ์ทั้งผู้รับการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.1 สัมภาษณ์ผู้รับการศึกษา ผู้วิจัยสัมภาษณ์เด็กหญิง จ. เป็นระยะ ๆ จำนวน 4 ครั้งตลอดเวลาที่ทำการศึกษา ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์สรุปได้ว่า เด็กหญิง จ. เป็นบุตรคนที่ 2 ในจำนวนพี่น้อง 4 คน บิดามารดามีอาชีพค้าขาย

2.2 สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.2.1. คุณครูประจำชั้น จากการสัมภาษณ์คุณครูประจำชั้นจำนวน 5 ครั้ง ผู้วิจัยได้ข้อมูลดังนี้ เด็กหญิง จ. มีความประพฤติและลักษณะนิสัยโดยทั่วไปเมื่ออยู่ที่โรงเรียน คือ ไม่ค่อยสนใจเรียนเท่าที่ควร ไม่ค่อยมีสมาธิในการเรียน บางครั้งนั่งเหม่อลอย ไม่ค่อยจะทำงานที่ครูแต่ละท่านมอบหมาย แต่ถ้าเป็นวิชาที่ชอบ เช่น ศิลปศึกษาก็ตั้งใจทำและทำได้ดีมากด้วย เวลาเรียนชอบนั่งไขว่ห้าง เวลาเรียนชอบเอางานอื่นขึ้นมาทำบ่อยๆ เวลาที่ครูตักเตือนก็มักแสดงสีหน้าไม่พอใจ พูดจาไม่มีหางเสียง เวลาเดินผ่านครูก็ไม่สวัสดีมารวะ ชอบพูดหรือตะโกนเสียงดังโดยเฉพาะเวลาที่ครูมอบหมายงานให้ทำ

2.2.2. คุณครูประจำรายวิชา จากการสัมภาษณ์คุณครูประจำรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม คณิตศาสตร์ พลศึกษา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และวิทยาศาสตร์ คนละ 1 ครั้ง รวมทั้งสิ้น 6 ครั้ง มีความคิดเห็นตรงกันดังนี้ เด็กหญิง จ. มีความประพฤติและลักษณะนิสัยโดยทั่วไป คือ ไม่ค่อยสนใจเรียน ไม่ค่อยมีสมาธิ ไม่ค่อยจะทำงานที่ครูแต่ละท่านมอบหมาย ชอบนั่งไขว่ห้าง เวลาเรียนชอบเอางานอื่นขึ้นมาทำบ่อยๆ เวลาที่ครูตักเตือนก็มักแสดงสีหน้าไม่พอใจ พูดจาไม่มีหางเสียง เวลาเดินผ่านครูก็ไม่สวัสดีมารวะ ชอบพูดหรือตะโกนเสียงดังโดยเฉพาะเวลาที่ครูมอบหมายงานให้ทำ

2.2.3. เพื่อนร่วมชั้นเรียน จากการสัมภาษณ์นักเรียน 5 คน จำนวน 4 ครั้ง ผู้วิจัยได้ข้อมูลดังนี้ เด็กหญิง จ. ชอบส่งเสียงดังในห้องเรียน ตวาดเพื่อน พูดหยาบคายในบางครั้ง ไม่สนใจเรียนเท่าที่ควร เวลาครูมอบหมายงานให้ทำก็จะลุกเดินไปมาโดยไม่ขออนุญาตครู ไม่ทำงานที่ครูมอบหมาย เวลาทำงานกลุ่มก็ไม่มีความรับผิดชอบ ชอบนั่งไขว่ห้าง เวลาเรียนชอบเอางานอื่นขึ้นมาทำบ่อยๆ เวลาที่ครูตักเตือนก็มักแสดงสีหน้าไม่พอใจ พูดจาไม่มีหางเสียง เวลาเดินผ่านครูก็ไม่สวัสดีมารวะ

2.3 สัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องทางบ้าน ได้แก่ ผู้ปกครอง ในที่นี้ได้แก่ บิดา จำนวน 1 ครั้ง มารดาจำนวน 1 ครั้ง ผู้วิจัยได้ข้อมูลสรุปดังนี้ คือ เด็กหญิง จ. ไม่ค่อยชอบเรียนหนังสือ เป็นเด็กค่อนข้างดื้อเจี๊ยบ ชอบแยกตัวอยู่คนเดียว มักคุยโทรศัพท์กับเพื่อนเป็นเวลานาน เมื่อกลับบ้านถ้าถามว่ามีการบ้านหรือไม่ก็มักจะตอบว่าไม่มีเสมอ จากนั้นก็มักจะเล่นเกมคอมพิวเตอร์ หรือคุยโทรศัพท์จนตึก ตอนเย็นไม่ค่อยทานข้าวอ้างว่าไม่หิว มักจะเก็บตัวอยู่ในห้องเจี๊ยบๆคนเดียวเสมอ

3. การเยี่ยมบ้าน

ผู้วิจัยได้ไปเยี่ยมบ้าน 1 ครั้ง (วันเสาร์ที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2548) ผู้วิจัยสังเกตและสัมภาษณ์ผู้รับการศึกษาและผู้ปกครองดังนี้

3.1 จากการสังเกตพบว่า สถานที่พักเป็นบ้านเดี่ยวมีเนื้อที่ค่อนข้างกว้างพอสมควร มีเครื่องอำนวยความสะดวกครบครันมี ห้องต่างๆ เช่นห้องนั่งเล่น ห้องนอน ห้องทำงานแบ่งเป็นสัดส่วนอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย เด็กหญิง จ. นอนกับพี่สาว ในห้องเดียวกันแต่แยกเตียง และมีอุปกรณ์และข้าวของเครื่องใช้แยกกัน ขณะไปเยี่ยม เด็กหญิง จ. กำลังเล่นเกมอยู่ในห้องทำการบ้าน และทุกคนในบ้านรับประทานอาหารเย็นเสร็จพี่สาวกับแม่ช่วยกันเก็บ เด็กหญิง จ. หนึ่งดูทีวีอยู่พ่อแม่เรียกให้มาช่วยก็จะแสดงสีหน้าไม่พอใจ พ่อกำลังจะออกไปที่ร้านส่วนน้องคนอื่น ๆ ก็เล่นและดูทีวี

3.2 จากการสัมภาษณ์พบว่า เด็กหญิง จ. พร้อมทั้งบิดา มารดา พี่น้องสาว ทั้ง 3 คน มีความสัมพันธ์ที่ไม่ค่อยดี เด็กหญิง จ. เป็นเด็กที่รับผิดชอบได้เพียงกิจวัตรประจำวันส่วนตัว เด็กหญิง จ. ไม่ค่อยสนใจเรียน ไม่ค่อยชอบทำการบ้าน ไม่ค่อยอ่านหนังสือ ไม่เคยช่วยงานบ้านเลย ถ้าทำผิดจะถูกตำหนิก็มักจะแสดงสีหน้าไม่พอใจแต่จะไม่กล้าเถียง ส่วนใหญ่จะเงยหน้าและก็เดินเข้าไปในห้องของตนเอง

สรุปการเยี่ยมบ้าน จากการสังเกตและสัมภาษณ์ พบว่าเด็กหญิง จ. อยู่ในบ้านที่ค่อนข้างกว้างขวางพอสมควร และเรียบร้อย มีโอกาสได้พบบิดามารดาน้อย เพราะส่วนใหญ่บิดามารดาจะไปอยู่ที่ร้าน จึงให้เด็กหญิง จ. อยู่กันตามลำพัง ไม่ค่อยมีใครสนใจเพราะเมื่อเดือนแล้ว เด็กหญิง จ. ก็ไม่สนใจ ทุกคนในบ้านจึงปล่อยไม่สนใจ

4. การเขียนอัตชีวประวัติ และบันทึกประจำวัน

จากการเขียนอัตชีวประวัติ “นี่คือ...ชีวิตของฉัน” จะเห็นว่า เด็กหญิง จ. เกิดในครอบครัวใหญ่ที่มีสมาชิกค่อนข้างมากพอสมควร ซึ่งประกอบไปด้วย ปู่ ย่า บิดา มารดา พี่สาว 2 คน และตัวเด็กหญิง จ. จากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

4.1 ชีวิตในวัยเด็กของเด็กหญิง จ. มีพี่น้อง 4 คน เด็กหญิง จ. จะสนิทกับพี่สาวคนแรกมากที่สุด แต่บางครั้งก็ไม่สามารรถเล่าให้พี่สาวฟังได้ทุกอย่างโดยเฉพาะเรื่องเพื่อนหรือความผิดของเด็กหญิง จ. เอง

4.2 ชีวิตในปัจจุบัน พบว่า เด็กหญิง จ. ส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับเพื่อน โดยเฉพาะเพื่อนชายที่เด็กหญิง จ. แอบชอบ เพราะจะเขียนถึงเป็นส่วนใหญ่ และเด็กหญิง จ. คิดว่าตนเองมีชีวิตที่น่าเบื่อ ทั้งเรื่องครอบครัว เพื่อน ตนเอง และคนที่รัก ไม่ค่อยมีคนสนใจไม่ว่าที่บ้านหรือที่โรงเรียน แสดงว่าน่าจะมีเรื่องไม่สบายใจ เกี่ยวกับการปรับตัว โดยเฉพาะเพื่อน ๆ ในห้อง และเป็นคนค่อนข้างคิดมาก กลัวว่าเพื่อนจะรำคาญ ถ้าหากเด็กหญิง จ. มีปัญหา ก็มักจะปรึกษาเพื่อน ๆ

4.3 ชีวิตในอนาคตพบว่า เด็กหญิง จ. ไม่ค่อยกล่าวถึงเท่าที่ควร

การวิเคราะห์อัตชีวประวัติของเด็กหญิง จ. พบว่า เด็กหญิง จ. เขียนหนังสือค่อนข้างเรียบร้อยแต่จะเขียนเหมือนบทละคร มีบทพูดเยอะแยะไปหมด แต่จะเขียนไม่ค่อยผิดภาษาส่วนใหญ่จะเป็นภาษาพูดมากกว่า

จากบันทึกประจำวันเป็นเวลา 1 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 16 กรกฎาคม 2548 ถึงวันที่ 23 กรกฎาคม 2548 ทำให้ทราบว่าเด็กหญิง จ. มีกิจวัตรประจำวันที่คล้ายคลึงกัน ในวันจันทร์ถึงวันศุกร์ คือ เด็กหญิง จ. จะตื่นนอนทำธุระส่วนตัว มาโรงเรียน เล่นเกม ค่อยโทรศัพท์กับเพื่อนๆ เป็นเวลานาน รับประทาน ทำธุระส่วนตัวและเข้านอน

การวิเคราะห์บันทึกประจำวันของเด็กหญิง จ. พบว่าเด็กหญิง จ. เป็นคนที่ไม่ชอบความยุ่งยาก ไม่ค่อยมีระเบียบในชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะในเรื่องของการเรียน ขาดความรับผิดชอบ ไม่สามารถควบคุมตนเองได้ ขาดความสัมพันธ์กับบิดามารดา มีความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนในกลุ่มที่สนิท และไว้วางใจเพื่อนมาก มีทัศนคติที่ไม่ดีกับครูที่สอนและครูประจำชั้น

5. สังคมมิติ

การสังคมมิติ ได้กำหนดสถานการณ์ คือ ถ้ามีการประกวดนักเรียนที่มีมารยาทดีในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยให้ส่งตัวแทนห้องละ 2 คน ผู้หญิง 1 คน ผู้ชาย 1 คน นักเรียนจะเลือกเพื่อนคนใดในห้องเพื่อเป็นตัวแทน ให้เลือกได้ 2 คน โดยเลือกผู้หญิง 1 คน ผู้ชาย 1 คน ตามลำดับความชอบมากที่สุด เป็นอันดับหนึ่งและชอบรองลงมาเป็นอันดับ 2 พบว่า

1. Star คือผู้ที่ได้รับเลือกจากสมาชิกในกลุ่มมากที่สุด ได้แก่ ส. และ ฉ.
2. เด็กหญิง จ. มีบทบาทเป็น Neglectee หมายถึงผู้ที่ถูกทอดทิ้งและถูกปฏิเสธจากเพื่อนในห้องเรียน เด็กหญิง จ. ไม่ได้รับเลือกจากเพื่อนในเลย แต่เด็กหญิง จ. ได้เลือกเพื่อน 2 คน แสดงว่า เด็กหญิง จ. มีเพื่อนสนิทเพียง 2 คน
3. กลุ่มของเด็กหญิง จ. ประกอบด้วย เด็กชาย ส. และเด็กหญิง ว.

จากผลการวิเคราะห์สังคมมิติ โดยสรุปพบว่า เด็กหญิง จ. มีบทบาทเป็น Neglectee คือ มีเพื่อนสนิทเพียง 2 คน

6. แบบสอบถาม

ผลจากการตอบแบบสอบถามปรากฏดังนี้

6.1 แบบสอบถามแบบกรอกข้อมูลส่วนตัว

แบบสอบถามแบบกรอกข้อมูลส่วนตัว พบว่าเด็กหญิง จ. อาศัยอยู่กับบิดามารดา ซึ่งเป็นบ้านของตนเอง บิดามารดามีอาชีพค้าขายรายได้เฉลี่ยเดือนละ 100,000 บาท เด็กหญิง จ. เป็นลูกคนที่ 2 ในจำนวนลูก 4 คน เด็กหญิง จ. ได้รับเงินประจำวันจากคุณแม่

6.2 แบบสอบถามด้านสังคมและกิจกรรมของข้าพเจ้า

แบบสอบถามด้านสังคมและกิจกรรมของข้าพเจ้า พบว่าเด็กหญิง จ. รู้สึกมีความสุขและเป็นกันเองเมื่ออยู่กับเพื่อนๆ ไม่ได้รับอนุญาตให้ตัดสินใจด้วยตนเอง ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์บ้าง กีฬาที่ชอบมากที่สุด คือ บาสเกตบอล งานอดิเรก คือ เล่นอินเทอร์เน็ตและโทรศัพท์ เด็กหญิง จ. เคยเป็นหัวหน้ากลุ่มในการทำกิจกรรม และเคยเป็นหัวหน้าชั้น และมีเพื่อนในโรงเรียนมาก เพื่อนที่ดีที่สุด เช่นเด็กหญิง อ. และเด็กหญิง ว. ตามปกติจะชอบเรียนหนังสือ เมื่อเทียบกับเพื่อนๆ แล้วเด็กหญิง จ. คิดว่าตนเองเรียนหนังสือปานกลาง และเมื่อโตขึ้น บิดาและมารดา

ต้องการให้มีอาชีพเป็น หมอ ความรู้สึกเกี่ยวกับความเป็นอยู่ในโรงเรียน เด็กหญิง จ. มีความสุขที่เห็นความอุดมสมบูรณ์ในโรงเรียน ปัญหาหรือความไม่สบายใจที่เด็กหญิง จ. ต้องการได้รับความช่วยเหลือ คือเรื่องการทะเลาะกับเพื่อน และไม่มีสมาธิในการเรียนเพราะเพื่อนคุยกัน

6.15 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง

ความคิดเห็นในด้านบวกที่เด็กหญิง จ. มีต่อตนเองได้แก่ สามารถเข้ากับเพื่อนได้ทุกคน อยากรับเป็นทันตแพทย์ เป็นเด็กดีของพ่อแม่ รักเดียวใจเดียว และซื่อสัตย์ ความคิดเห็นในด้านลบที่เด็กหญิง จ. มีต่อตนเองได้แก่ พุดจากวณๆ มีหยาบคายบ้าง ชอบนั่งไขว่ห้างและชอบเอางานอื่นขึ้นมาทำขณะที่ครูสอน

6.16 แบบสอบถามใครเอ่ย

แบบสอบถาม “ใครเอ่ย” พบว่า เด็กหญิง จ. ได้ประเมินตนเองด้านบวก ไม่มี เด็กหญิง จ. ได้ประเมินตนเองด้านลบ คือ ผู้ที่ชอบนั่งไขว่ห้างมากที่สุด คือ ข้าพเจ้า เพื่อนร่วมชั้น ได้ประเมินเด็กหญิง จ. โดยเรียงลำดับผลการประเมินจากมากไปน้อยดังนี้ ในด้านบวกเด็กหญิง จ. ไม่ได้รับการประเมินจากเพื่อนเลย ส่วนในด้านลบ เด็กหญิง จ. ได้รับการประเมินว่าเป็นผู้ที่ชอบนั่งไขว่ห้างมากที่สุดจากเพื่อนจำนวน 7 คน เป็นคนที่มักแสดงสีหน้าไม่พอใจเมื่อครูตักเตือนบ่อยที่สุดจากเพื่อน 6 คน ชอบตะโกนเสียงดังขณะครูมอบหมายงานให้ทำบ่อยที่สุดจากเพื่อน 6 คน สรุปได้ว่าเด็กหญิง จ. และเพื่อนมีความเห็นตรงกันในด้านลบ ได้แก่ เด็กหญิง จ. ชอบนั่งไขว่ห้างมากที่สุด มักแสดงสีหน้าไม่พอใจเมื่อครูตักเตือน และชอบตะโกนเสียงดังขณะครูมอบหมายงานให้ทำบ่อยที่สุด

7. แบบทดสอบ

จากแบบทดสอบปรากฏผลดังนี้

7.1 แบบทดสอบเบนเดอร์ เกสตาลท์ (Bender Gestalt Test)

แบบทดสอบเบนเดอร์ เกสตาลท์ พบว่าเด็กหญิง จ. ไม่ค่อยมีการวางแผนเท่าที่ควร ไม่ค่อยรอบคอบ ลำดับความคิดไม่ค่อยดี อารมณ์กระเจิดกระเจิง ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่ฟังใคร ดื้อเงียบไม่แสดงออก เป็นคนไม่ยุติธรรม ชอบก็ชอบไม่ชอบก็เกลียด เชื่อคนง่าย โดยไม่มีเหตุผล มนุษย์สัมพันธ์ไม่ค่อยดี ค่อนข้างก้าวร้าว

7.2 แบบทดสอบวาดภาพคน (Draw A Person Test)

แบบทดสอบวาดภาพคน พบว่าเด็กหญิง จ. เป็นคนที่มีปมด้อย ดูถูกตนเอง คิดว่าตนเองค่อนข้างไร้ค่า ไม่รู้จักตนเอง สุขภาพจิตไม่ดี เพิกเฉย ย้ำคิดย้ำทำ ค่อนข้างหวาดระแวง มีอารมณ์เศร้ารุนแรง ต้องพึ่งพาผู้อื่น สร้างสัมพันธภาพกับคนอื่นได้ยาก คบกับคนอื่นได้ไม่นานต้องมีปัญหาไม่แคร์สังคม มีความกล้าเรื่องเพศ มองโลกในแง่ร้าย และมีความเพ้อฝัน

7.3 แบบทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ (Sentence Completion Test)

แบบทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ทั้ง 15 ด้าน ซึ่งได้แก่ด้าน ความสัมพันธ์กับบิดา มารดา ครอบครัว เพื่อนต่างเพศ เรื่องเพศสัมพันธ์ ความสัมพันธ์กับเพื่อนทั่วไป ผู้ที่เหนือกว่า ผู้ที่ด้อยกว่า ผู้ที่ด้อยกว่า เพื่อนร่วมกลุ่ม เรื่องความกลัว ความรู้สึกผิด ความสามารถ อดีตอนาคต และเป้าหมาย พบว่า เด็กหญิง จ. มีปัญหาในเรื่องความรู้สึกผิด และเพศสัมพันธ์ อีกทั้งยังมีแนวโน้มที่จะมีปัญหาในด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนต่างเพศ นอกจากนี้ยังมีความรู้สึกที่ไม่ดีในด้านมารดา บิดา ครอบครัว ผู้ที่ด้อยกว่า ความกลัว ความสามารถ อดีตอนาคต และเป้าหมาย

7.4 แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน (Kinetic House Tree Person Test)

แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน พบว่า เด็กหญิง จ. ความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพ่อมากกว่าแม่ และพ่อมีอิทธิพลต่อเด็กหญิง จ. มากกว่าแม่ เด็กหญิง จ. แสวงหาความพอใจจากจินตนาการของตนเอง ต้อ อารมณ์ ฉุนเฉียว ช่างสงสัย ค่อนข้างเปิดเผยและช่างฝัน

7.5 แบบทดสอบวาดภาพครอบครัว (Kinetic Family Test or My Family Test)

แบบทดสอบวาดภาพครอบครัว พบว่าเด็กหญิง จ. มีสัมพันธภาพที่ไม่ดีกับครอบครัว รู้สึกไม่สนิทกับทั้งพี่และน้อง รู้สึกว่ากิจกรรมที่ครอบครัวทำร่วมกันเป็นสิ่งที่น่าเบื่อ

7.6 แบบทดสอบบุคลิกภาพ

แบบทดสอบบุคลิกภาพ พบว่าเด็กหญิง จ. มีบุคลิกภาพแบบ เอ คือ เป็นบุคคลที่มีลักษณะเร่ร่อน ชอบแข่งขันและก้าวร้าว ชอบทำงานให้ได้มากๆ ในเวลาน้อยๆ มีความรู้สึกว่าเวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว มีความมานะอดทน พยายามทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้ประสบความสำเร็จชอบฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆ เพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผล ชอบทำงานด้วยความรวดเร็ว ทนไม่ได้กับการทำงานที่ล่าช้า มีความต้องการพักผ่อนน้อยกว่าคนอื่น และถูกกระตุ้นให้โกรธและก้าวร้าวได้ง่าย

8. ระเบียบนสะสม

จากระเบียนสะสมพบว่าเด็กหญิง จ. เป็นบุตรคนที่ 2 มีพี่น้องทั้งหมด 4 คน บิดา มารดามีอาชีพค้าขาย กิจกรรมที่ทำนอกโรงเรียน คือ เล่นเกม ไปเที่ยวกับครอบครัวบ้าง จากการบันทึกตรวจสุขภาพพบว่า เด็กหญิง จ. มีสุขภาพแข็งแรงดี ผลการเรียนอยู่ในปานกลาง ปัญหาด้านการเรียน คือ ไม่ทำงานส่ง ไม่รับผิดชอบ และขาดความสนใจในการเรียน เด็กหญิง จ. มีคุณลักษณะที่ดี คือ มีการช่วยเหลือตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง คุณลักษณะระดับพอใช้ได้แก่ การประหยัดอดออม ความเสียสละ การร่วมมือกับหมู่คณะ ชื่อสัตย์สุจริต ความคิดสร้างสรรค์ คุณลักษณะที่ควรปรับปรุง ได้แก่ ความสะอาด ความมีระเบียบ การควบคุมอารมณ์ ความขยันหมั่นเพียร และความมีระเบียบวินัย

การวินิจฉัย

ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทั้ง 8 เทคนิคดังกล่าว วินิจฉัยได้ว่าเด็กหญิง จ. มีพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม ซึ่งเกิดจากสาเหตุ ดังนี้

1. เกิดจากตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ มีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบทดสอบต่าง ๆ มีผลสอดคล้องกันว่า เด็กหญิง ฉ. เป็นคนมีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม คือ ไม่ชอบและไม่สนใจเรียนหนังสือ แต่งกายไม่ค่อยเรียบร้อย ไม่สนใจอะไรเลย มีเพื่อนสนิทเป็นเพื่อนที่มีบุคลิกภาพแบบเดียวกัน พูดจาหยาบค้าย ดวาด ตะโกน และตื้อเจียบ

2. เกิดจากตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.1 ด้านครอบครัว

จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบทดสอบ บันทึกประจำวันและอัตชีวประวัติ ทำให้สรุปได้ว่า ครอบครัวเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่มีผลต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมของเด็กหญิง ฉ. ดังต่อไปนี้

2.1.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว

เด็กหญิง ฉ. มีสัมพันธภาพในครอบครัวไม่ดี ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กหญิง ฉ. มีพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม เนื่องจากบิดา มารดาที่เด็กหญิง ฉ. อยู่ด้วยไม่มีเวลาดูแล เด็กหญิง ฉ. ถูกปล่อยปละละเลยมาตั้งแต่เด็ก ผู้ปกครองในบ้านมักใช้ถ้อยคำที่ไม่สุภาพเป็นแบบอย่างให้เด็กหญิง ฉ. พูดตามรวมถึงเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีในการแก้ปัญหาเนื่องมีการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาเสมอ บิดา มารดา ขาดการดูแลเอาใจใส่ เด็กหญิง ฉ. ไม่ค่อยมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัวในแต่ละวันเด็กหญิง ฉ. ไปโรงเรียนและกลับบ้าน เมื่อมาถึงบ้านก็เล่นเกมคอมพิวเตอร์ตลอดเวลา ทุกคนในบ้านกล่าวว่าเด็กหญิง ฉ. เป็นเด็กตื้อ และก้าวร้าว

2.1.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

เด็กหญิง ฉ. มีฐานะค่อนข้างดีซึ่งบิดามีกิจการของตนเองที่ต้องดูแล จึงทำให้ไม่มีเวลาอบรมกิริยามารยาท และดูแลเอาใจใส่เด็กหญิง ฉ. เท่าที่ควรจึงเป็นสาเหตุให้เด็กหญิง ฉ. มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมโดยไม่รู้ตัว ซึ่งก่อให้เกิดเป็นนิสัยแล้วนำมาแสดงออกที่โรงเรียน

2.1.3 อาชีพของบิดามารดา

บิดามารดาของเด็กหญิง ฉ. มีอาชีพค้าขาย ซึ่งต้องมีการแข่งขันสูงก่อให้เกิดภาวะความเครียดในการดำเนินกิจการค่อนข้างมาก จึงทำให้ไม่ค่อยมีเวลาในการอบรมดูแลเอาใจใส่เด็กหญิง ฉ. เท่าที่ควร ในบางครั้งยังมาระบายออกที่บ้านทำให้เป็นแบบอย่างโดยเฉพาะในการแสดงสีหน้าหรือคำพูดที่บิดามารดาพูดกับคนงานหรือแม่บ้าน

2.1.4 ระดับการศึกษาของบิดามารดา

เด็กหญิง ฉ. จบการศึกษาระดับ ปวช. ทั้ง 2 คน และยังมีอาชีพค้าขายจึงทำให้คิดอย่างรวดเร็ว ทำงานแข่งขันกับเวลาจึงส่งผลให้เป็นคนที่มีลักษณะรีบร้อน ซึ่งส่งผลให้เด็กหญิง ฉ. เกิดการเลียนแบบ

2.2 ด้านโรงเรียน

จากการสังเกต สัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ทำให้สรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในชั้นเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และ

ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน เป็นสาเหตุที่มีผลต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม ของเด็กหญิง จ.

2.2.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในชั้นเรียน จากแบบสอบถาม “ใครเอ่ย” และทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ และจากแบบประเมินเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนที่ครูฝ่ายปกครอง ครูประจำชั้น และครูประจำวิชาได้ประเมินว่า เด็กหญิง จ. ไม่สนใจเรียน เวลามอบหมายงานให้ทำก็จะตะโกนเสียงดัง ไม่ทำงานที่ครูมอบหมาย ชอบพูดคำหยาบ ตะโกนเสียงดัง ชอบนำงานอื่นขึ้นมาทำขณะที่ครูมอบหมายงานให้ทำ เวลาที่ครูตักเตือนก็มักแสดงสีหน้าไม่พอใจ และชอบชวนเพื่อนคุยในเวลาเรียนเป็นประจำ

2.2.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสอบถามตลอดจนแบบประเมินเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียน พบว่าเด็กหญิง จ. ไม่ชอบเรียนหนังสือ เพราะเรียนไม่ทันและเรียนไม่รู้เรื่อง เนื่องจากไม่มีความสนใจในการเรียน แต่ไม่มีการแก้ไขและติดตามอย่างใกล้ชิด ครูประจำชั้นมีการเปลี่ยนทุกปีจึงขาดการติดตามอย่างต่อเนื่อง ครูประจำชั้นจะมองเด็กหญิง จ. เป็นเด็กดี เกเร ก้าวร้าว ไม่สนใจเรียน บางครั้งใช้วิธีการตี แต่เด็กหญิง จ. ก็ยังคงมีพฤติกรรมแบบเดิม ไม่เปลี่ยนแปลง

2.2.3 ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน จากการสังเกต การสัมภาษณ์ครู และแบบประเมินเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนพบว่า จำนวนนักเรียนมากเกินไป ห้องเรียนค่อนข้างคับแคบ การจัดกิจกรรมในห้องเรียนไม่สะดวก อีกทั้งครูไม่สามารถดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง มีการว่ากล่าวตักเตือนบ้าง มีการลงโทษเด็กที่รบกวนเพื่อนร่วมชั้นเรียนบ้าง แต่ไม่สามารถเอาใจใส่ได้ตลอดเวลา จึงทำให้เกิดการปล่อยปละละเลย เด็กที่ไม่สนใจเรียนและไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของครู

2.3 ด้านสังคม

จากการสังเกต สัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ทำให้สรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนบ้าน และลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมของเด็กหญิง จ. ดังนี้

2.3.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนบ้าน จากการสัมภาษณ์ สังเกต และการเยี่ยมบ้าน

2.3.2 ลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย จากการสัมภาษณ์ สังเกต และการเยี่ยมบ้าน

การช่วยเหลือ

ผู้วิจัยได้ให้การช่วยเหลือดังนี้

1. การช่วยเหลือโดยตรง ปฏิบัติดังนี้

1.1 ผู้วิจัยให้คำปรึกษาโดยใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง ซึ่งมีหลักการว่า ช่วยเหลือให้บุคคลสามารถแก้ปัญหาของตนเองได้ โดยพิจารณาสิ่งต่างๆ ตามความเป็นจริง และตระหนักถึงความจริงว่าตนเองมีหน้าที่หาวิธีการสนองความต้องการของตนเอง โดยไม่กระทบกระเทือนสิทธิของผู้อื่น นอกจากนี้การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงยังช่วยให้นักเรียนรู้จักสิ่งที่ถูก สิ่งที่ไม่ดี ประเมินเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนของตนเองได้ และสามารถลดมารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมของตนเองได้

1.2 ผู้วิจัยให้ความรักความสนใจกับเด็กหญิง จ. อย่างสม่ำเสมอ เพื่อช่วยให้เด็กหญิง จ. รู้สึกคุ้นเคย เกิดความรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัย ไม่โดดเดี่ยว อันเป็นแรงผลักดันให้เด็กหญิง จ. สามารถพัฒนาและปรับปรุงตนเองให้ลดหรือยุติเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสม พร้อมทั้งหันมาพัฒนาเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนให้มีความเหมาะสม เพื่อจะได้อยู่ร่วมกับครูและเพื่อนร่วมชั้นเรียนอย่างมีความสุขต่อไป

2. การช่วยเหลือโดยทางอ้อม

2.1 ผู้วิจัยทำการประชุมปรึกษารายกรณี (Case Conference) เด็กหญิง จ. 1 ครั้ง ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จิตแพทย์ประจำโรงเรียน ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำชั้น ครูฝ่ายปกครอง ครูผู้สอนรายวิชาต่างๆ รวมทั้งผู้ปกครองนักเรียน เพื่อปรึกษาถึงปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาของเด็กหญิง จ. ในเรื่องเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมของเด็กหญิง จ. โดยเอาใจใส่ ให้กำลังใจและทำความเข้าใจในพฤติกรรมที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งช่วยกันแก้ไขและส่งเสริมให้เด็กหญิง จ. ลดหรือยุติเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสม ให้หันมาพัฒนาเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนให้มีความเหมาะสม เพื่อจะได้อยู่ร่วมกับครูและเพื่อนร่วมชั้นเรียนอย่างมีความสุขต่อไป

2.7 ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะกับผู้ปกครองที่บ้านของเด็กหญิง จ. เพื่อให้ผู้ปกครองเกิดความเข้าใจในตัวของเด็กหญิง จ. มากขึ้น ตลอดจนขอความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาของเด็กหญิง จ. อีกด้วย

การทำนายผล

เนื่องจากปัญหาของเด็กหญิง จ. มีสาเหตุมาจากหลายองค์ประกอบ กล่าวคือ เกิดจากตัวผู้รับ การศึกษาเอง จากครอบครัว จากโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า หากเด็กหญิง จ. ผู้ปกครอง ครูและเพื่อน ๆ ให้ความร่วมมือและตั้งใจจริงจะแก้ปัญหานี้ ปัญหานี้ก็จะสามารถแก้ไขได้อย่างแน่นอน ผู้วิจัยทำนายผลว่า ถ้าเด็กหญิง จ. ได้รับการเอาใจใส่ดูแล ให้ความรัก ความอบอุ่น และการชี้แนะในทางที่ถูกต้องเหมาะสม ย่อมจะช่วยเหลือได้

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับเด็กหญิง จ. ดังนี้

เด็กหญิง จ. ควรเข้าใจและยอมรับพฤติกรรมที่ตนกระทำ มองเห็นคุณค่าในชีวิตของตน ตระหนักถึงอนาคต และเป้าหมายในชีวิต รู้จักปฏิบัติหน้าที่ของนักเรียน รักเรียน มีความเพียร อดทนในชีวิต โดยเฉพาะด้านการเรียนการยอมรับบุคคลในครอบครัว เพื่อการอยู่ร่วมกัน จะได้มีความสุข

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

2.1 บิดา มารดา ควรให้ความรัก ความเอาใจใส่ ให้ความสนใจและโอกาสที่เด็กหญิง จ. จะแสดงความคิดเห็นบ้าง ให้กำลังใจ ให้เวลาที่อยู่ด้วยกันและพูดคุยกัน มีทัศนคติที่ดีต่อเด็กหญิง จ. พยายามสนับสนุนส่งเสริมด้วยการให้ความรักความอบอุ่นต่อเด็กหญิง จ.

2.2 คุณครูประจำชั้น คุณครูฝ่ายปกครอง คุณครูแนะแนว และคุณครูประจำรายวิชาควรเข้าใจในพฤติกรรมของเด็กหญิง จ. ว่ามีสาเหตุมาจากอะไร ยอมรับเด็กหญิง จ. อย่างเป็นจริง ให้ความสนใจเอาใจใส่ดูแลเรื่องเรียนด้วยความพากเพียร และควรรีบแก้ปัญหาตั้งแต่แรกเริ่มเพื่อจะได้มีเวลาช่วยเหลือได้

2.3 เพื่อนร่วมชั้นเรียน ควรเข้าใจ ยอมรับและให้โอกาสเด็กหญิง จ. ที่จะแก้ไขตนเอง ควรช่วยเหลือสนับสนุนในการแนะนำเด็กหญิง จ. และมีความเป็นเพื่อนที่จะช่วยตักเตือน

3. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะทำการศึกษาต่อไป มีดังนี้

ผู้ที่จะศึกษาต่อไปควรฝึกฝนการใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการเก็บข้อมูล เพื่อจะได้ข้อมูลที่ถูกต้องซึ่งเป็นประโยชน์ในการช่วยเหลือผู้รับการศึกษานอกจากนี้ควรฝึกเทคนิคการให้คำปรึกษาจนชำนาญ สร้างความสัมพันธ์ที่ดี ความคุ้นเคย ความเอาใจใส่ สนใจและความรักต่อเด็กหญิง จ. อย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง เพื่อเป็นที่ไว้วางใจของเด็กหญิง จ. อันจะเป็นประโยชน์สูงสุดในการให้คำแนะนำและช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม

ผลการวิเคราะห์

จากผลการประเมินเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียน ก่อนและหลังทำการศึกษารายกรณี พบว่าผู้รับการศึกษทั้ง 6 ราย มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมลดลง ดังแสดงในตาราง 1

จากผลการบันทึกมารยาทในชั้นเรียน ก่อนและหลังทำการศึกษารายกรณี พบว่า ผู้รับการศึกษทั้ง 6 ราย มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมลดลง ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 1 แสดงผลการประเมินเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนก่อนและหลังได้รับการศึกษารายกรณี

พฤติกรรม	เด็กชาย ก.			เด็กชาย ข.			เด็กชาย ค.			เด็กหญิง ง.			เด็กหญิง จ.			เด็กหญิง ฉ.		
	Pre	Post	D	Pre	Post	D	Pre	Post	D	Pre	Post	D	Pre	Post	D	Pre	Post	D
1. มารยาทในชั้นเรียนขณะครูสอน ได้แก่																		
1.1 มารยาททางวาจา																		
1.1.1 พูดคุยขณะครูสอน	15	12	3	21	16	5	21	19	2	9	6	3	8	3	5	9	6	3
1.1.2 พูดสอดแทรก พูดขัดจังหวะ	12	10	2	24	15	9	24	21	3	6	5	1	7	4	3	6	4	2
1.1.3 พูดคำหยาบหรือพูดคำ ไม่สุภาพ	24	18	6	10	7	3	25	21	4	6	4	2	6	4	2	5	3	2
1.1.4 พูดล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน	12	8	4	25	14	11	15	13	2	6	4	2	7	3	4	4	3	1
1.1.5 พูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบ คำถามไม่ได้	20	13	7	9	6	3	24	22	2	7	6	1	5	2	3	9	6	3
1.2 มารยาททางกาย																		
1.2.1 เคาะโต๊ะ	24	19	5	9	8	1	9	9	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.2.2 นั่งโยกเก้าอี้	24	20	4	16	13	3	21	18	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.2.3 นั่งไขว่ห้าง	5	2	0	9	7	2	18	16	2	25	16	9	24	15	9	18	12	6
1.2.4 ลุกเดินไปมา โดยไม่ได้รับ อนุญาตจากครู	12	11	1	18	16	2	22	19	3	5	5	0	6	3	3	6	4	2
1.2.5 แสดงสีหน้าไม่พอใจเมื่อครู ตักเตือน	25	18	7	9	9	0	18	16	2	9	8	1	12	7	5	13	7	6

ตาราง 1 แสดงผลการประเมินเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนก่อนและหลังได้รับการศึกษารายกรณี (ต่อ)

พฤติกรรม	เด็กชาย ก.			เด็กชาย ข.			เด็กชาย ค.			เด็กหญิง ง.			เด็กหญิง จ.			เด็กหญิง ฉ.		
	Pre	Post	D	Pre	Post	D	Pre	Post	D	Pre	Post	D	Pre	Post	D	Pre	Post	D
2. มารยาทในชั้นเรียนขณะครูมอบหมายงานให้ทำ ได้แก่																		
2.1 มารยาททางวาจา																		
2.1.1 ตะโกนเสียงดังขณะทำงาน	21	19	2	9	5	4	21	19	2	6	5	1	6	3	3	21	16	5
2.1.2 พูดคำหยาบ	18	15	3	18	12	6	25	22	3	6	5	1	6	4	2	6	4	2
2.1.3 พูดแซงขณะเพื่อนพูด	8	8	0	21	13	8	24	20	4	12	10	2	6	3	3	5	3	2
2.1.4 พูดล้อเลียนเพื่อน	11	8	3	25	14	11	15	13	2	7	5	2	6	3	3	5	4	1
2.1.5 พูดขัดจังหวะ	11	9	2	23	13	10	20	17	3	7	6	1	7	4	3	5	3	2
2.2 มารยาททางกาย																		
2.2.1 เดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาต	9	8	1	18	14	4	22	19	3	7	6	1	5	3	2	6	4	2
2.2.2 ยืนคำสรีระครู	21	19	2	18	15	3	6	6	0	5	5	0	5	3	2	5	4	1
2.2.3 ยืนท้าวสะเอว	8	6	2	16	11	5	9	8	1	20	17	3	12	8	4	18	13	5
2.2.4 โยนหรือขว้างปาสิ่งของหรืออุปกรณ์การเรียนให้เพื่อน	9	7	2	12	9	3	22	16	3	9	6	3	6	3	3	6	5	1
2.2.5 นำงานวิชาอื่นขึ้นมาทำ	7	7	0	12	10	2	6	6	0	21	19	2	18	11	7	17	15	2
รวม	296	240	56	322	227	95	367	323	44	173	138	35	152	86	66	164	116	48

หมายเหตุ ตัวเลขที่ปรากฏเป็นคะแนนที่ได้จากการประเมินเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนก่อนและหลังได้รับการศึกษารายกรณี โดยครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทั้ง 5 คน

Pre หมายถึง ก่อนได้รับการศึกษารายกรณี

Post หมายถึง หลังได้รับการศึกษารายกรณี

D หมายถึง ผลต่างของมารยาทในชั้นเรียนก่อนและหลังได้รับการศึกษารายกรณี

จากตาราง 1 แสดงให้เห็นว่านักเรียนทั้ง 6 คน มีพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมลดลงดังนี้

1. เด็กชาย ก. มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูสอนที่ลดลง ได้แก่

มารยาททางวาจา ได้แก่ พูดคุยขณะครูสอน พูดสอดแทรก พูดขัดจังหวะ พูดคำหยาบหรือพูดคำไม่สุภาพ พูดล้อเลียนชื่อ พ่อแม่เพื่อน และพูดเยาะเย้ย เมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้

มารยาททางกาย ได้แก่ เคาะโต๊ะ นั่งโยกเก้าอี้ ลุกเดินไปมา โดยไม่ได้รับอนุญาตจากครู และแสดงสีหน้าไม่พอใจเมื่อครูตักเตือน

มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูมอบหมายงานให้ทำที่ลดลง ได้แก่

มารยาททางวาจา ได้แก่ ตะโกนเสียงดังขณะทำงาน พูดคำหยาบ พูดล้อเลียนเพื่อน และพูดขัดจังหวะ

มารยาททางกาย ได้แก่ เดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาต ยืนค้ำศีรษะครู ยืนท้าวสะเอว และโยนหรือขว้างปาสิ่งของหรืออุปกรณ์การเรียนให้เพื่อน

มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูสอนที่ไม่เปลี่ยนแปลง ได้แก่

มารยาททางกาย ได้แก่ นั่งไขว่ห้าง

มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูมอบหมายงานให้ทำที่ไม่เปลี่ยนแปลง ได้แก่

มารยาททางวาจา ได้แก่ พูดแซงขณะเพื่อนพูด

มารยาททางกาย ได้แก่ นำงานวิชาอื่นขึ้นมาทำ

2. เด็กชาย ข. มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูสอนที่ลดลง ได้แก่

มารยาททางวาจา ได้แก่ พูดคุยขณะครูสอน พูดสอดแทรก พูดขัดจังหวะ พูดคำหยาบหรือพูดคำไม่สุภาพ พูดล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน และพูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้

มารยาททางกาย ได้แก่ เคาะโต๊ะ นั่งโยกเก้าอี้ นั่งไขว่ห้าง และลุกเดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาตจากครู

มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูมอบหมายงานให้ทำที่ลดลง ได้แก่

มารยาททางวาจา ได้แก่ ตะโกนเสียงดังขณะทำงาน พูดคำหยาบ
พูดแซงขณะเพื่อนพูด พูดล้อเลียนเพื่อน
และพูดขัดจังหวะ

มารยาททางกาย ได้แก่ เดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาต ยืนค้ำ
ศีรษะครู ยืนท้าวสะเอว โยนหรือขว้างปา
สิ่งของหรืออุปกรณ์การเรียนให้เพื่อน และ
นำงานวิชาอื่นขึ้นมาทำ

มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูสอนที่ไม่เปลี่ยนแปลง ได้แก่

มารยาททางกาย ได้แก่ แสดงสีหน้าไม่พอใจเมื่อครูตักเตือน

3. เด็กชาย ค. มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูสอนที่ลดลง ได้แก่

มารยาททางวาจา ได้แก่ พูดคุยขณะครูสอน พูดสอดแทรก พูด
ขัดจังหวะ พูดคำหยาบหรือพูดคำไม่
สุภาพ พูดล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน และ
พูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้

มารยาททางกาย ได้แก่ นั่งโยกเก้าอี้ นั่งไขว่ห้าง ลุกเดินไปมา
โดยไม่ได้รับอนุญาตจากครู และแสดง
สีหน้าไม่พอใจเมื่อครูตักเตือน

มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูมอบหมายงานให้ทำที่ลดลง
ได้แก่

มารยาททางวาจา ได้แก่ ตะโกนเสียงดังขณะทำงาน พูดคำหยาบ
พูดแซงขณะเพื่อนพูด พูดล้อเลียนเพื่อน
และพูดขัดจังหวะ

มารยาททางกาย ได้แก่ เดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาต ยืนท้าว
สะเอว และโยนหรือขว้างปาสิ่งของหรือ
อุปกรณ์การเรียนให้เพื่อน

มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูสอนที่ไม่เปลี่ยนแปลง ได้แก่

มารยาททางกาย ได้แก่ เคาะโต๊ะ

มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูมอบหมายงานให้ทำที่ไม่
เปลี่ยนแปลง ได้แก่

มารยาททางกาย ได้แก่ ยืนค้ำศีรษะครู และนำงานวิชาอื่นขึ้นมาทำ

4. เด็กหญิง ง. มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูสอนที่ลดลง ได้แก่

มารยาททางวาจา ได้แก่ พูดคุยขณะครูสอน พูดสอดแทรก พูดขัดจังหวะ พูดคำหยาบหรือพูดคำไม่สุภาพ พูดล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน และพูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้

มารยาททางกาย ได้แก่ นั่งไขว่ห้าง และแสดงสีหน้าไม่พอใจเมื่อครูตักเตือน

มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูมอบหมายงานให้ทำที่ลดลง ได้แก่

มารยาททางวาจา ได้แก่ ตะโกนเสียงดังขณะทำงาน พูดคำหยาบ พูดแซงขณะเพื่อนพูด พูดล้อเลียนเพื่อน และพูดขัดจังหวะ

มารยาททางกาย ได้แก่ เดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาต ยืนท้าวสะเอว และโยนหรือขว้างปาสิ่งของหรืออุปกรณ์การเรียนให้เพื่อน และนางานวิชาอื่นขึ้นมาทำ

มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูสอนที่ไม่เปลี่ยนแปลง ได้แก่

มารยาททางกาย ได้แก่ เคาะโต๊ะ นั่งโยกเก้าอี้ และลุกเดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาตจากครู

มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูมอบหมายงานให้ทำที่ไม่เปลี่ยนแปลง ได้แก่

มารยาททางกาย ได้แก่ ยืนคำสี่รชะครู

5. เด็กหญิง จ. มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูสอนที่ลดลง ได้แก่

มารยาททางวาจา ได้แก่ พูดคุยขณะครูสอน พูดสอดแทรก พูดขัดจังหวะ พูดคำหยาบหรือพูดคำไม่สุภาพ พูดล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน และพูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้

มารยาททางกาย ได้แก่ นั่งไขว่ห้าง ลุกเดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาตจากครู และแสดงสีหน้าไม่พอใจเมื่อครูตักเตือน

มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูมอบหมายงานให้ทำที่ลดลง ได้แก่

มารยาททางวาจา ได้แก่ ตะโกนเสียงดังขณะทำงาน พูดคำหยาบ
พูดแซงขณะเพื่อนพูด พูดล้อเลียนเพื่อน
และพูดขัดจังหวะ

มารยาททางกาย ได้แก่ เดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาต ยืนค้ำ
ศีรษะครู ยืนท้าวสะเอว โยนหรือขว้างปา
สิ่งของหรืออุปกรณ์การเรียนให้เพื่อน และ
นำงานวิชาอื่นขึ้นมาทำ

มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูสอนที่ไม่เปลี่ยนแปลง ได้แก่

มารยาททางกาย ได้แก่ เคาะโต๊ะ และนั่งโยกเก้าอี้

6. เด็กหญิง ฉ. มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูสอนที่ลดลง ได้แก่

มารยาททางวาจา ได้แก่ พูดคุยขณะครูสอน พูดสอดแทรก พูด
ขัดจังหวะ พูดคำหยาบหรือพูดคำไม่
สุภาพ พูดล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน และ
พูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้

มารยาททางกาย ได้แก่ นั่งไขว่ห้าง ลุกเดินไปมาโดยไม่ได้รับ
อนุญาตจากครู และแสดงสีหน้าไม่พอใจ
เมื่อครูตักเตือน

มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูมอบหมายงานให้ทำที่ลดลง
ได้แก่

มารยาททางวาจา ได้แก่ ตะโกนเสียงดังขณะทำงาน พูดคำหยาบ
พูดแซงขณะเพื่อนพูด พูดล้อเลียนเพื่อน
และพูดขัดจังหวะ

มารยาททางกาย ได้แก่ เดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาต ยืนค้ำ
ศีรษะครู ยืนท้าวสะเอว โยนหรือขว้างปา
สิ่งของหรืออุปกรณ์การเรียนให้เพื่อน และ
นำงานวิชาอื่นขึ้นมาทำ

มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูสอนที่ไม่เปลี่ยนแปลง ได้แก่

มารยาททางกาย ได้แก่ เคาะโต๊ะ และนั่งโยกเก้าอี้

ตาราง 2 แสดงผลการบันทึกเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนก่อนและหลังได้รับการศึกษารายกรณี

พฤติกรรม	เด็กชาย ก.			เด็กชาย ข.			เด็กชาย ค.			เด็กหญิง ง.			เด็กหญิง จ.			เด็กหญิง ฉ.		
	Pre	Post	D	Pre	Post	D	Pre	Post	D	Pre	Post	D	Pre	Post	D	Pre	Post	D
1. มารยาทในชั้นเรียนขณะครูสอน ได้แก่																		
1.1 มารยาททางวาจา																		
1.1.1 พุดคุยขณะครูสอน	6	4	2	8	4	4	7	6	1	3	2	1	4	2	2	4	2	2
1.1.2 พุดสอดแทรก พุดขัดจังหวะ	4	3	1	9	5	4	10	8	2	3	3	0	4	2	2	4	2	2
1.1.3 พุดคำหยาบหรือพุดคำ ไม่สุภาพ	6	4	2	5	3	2	10	8	2	4	3	1	3	2	1	4	2	2
1.1.4 พุดล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน	3	2	1	9	5	4	6	5	1	4	2	2	3	1	2	2	1	1
1.1.5 พุดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบ คำถามไม่ได้	7	4	3	6	3	3	10	8	2	3	3	0	3	1	2	4	2	2
1.2 มารยาททางกาย																		
1.2.1 เคาะโต๊ะ	8	5	3	1	1	0	3	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.2.2 นั่งโยกเก้าอี้	5	4	1	6	4	2	9	7	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.2.3 นั่งไขว่ห้าง	2	2	0	2	1	1	8	6	2	10	5	5	9	4	5	8	4	4
1.2.4 ลุกเดินไปมา โดยไม่ได้รับ อนุญาตจากครู	4	3	1	6	5	1	9	6	3	3	3	0	2	1	1	3	2	1
1.2.5 แสดงสีหน้าไม่พอใจเมื่อครู ตักเตือน	10	5	5	2	1	1	6	5	1	3	2	1	6	4	2	6	3	3

ตาราง 2 แสดงผลการบันทึกเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนก่อนและหลังได้รับการศึกษารายกรณี (ต่อ)

พฤติกรรม	เด็กชาย ก.			เด็กชาย ข.			เด็กชาย ค.			เด็กหญิง ง.			เด็กหญิง จ.			เด็กหญิง ฉ.		
	Pre	Post	D	Pre	Post	D	Pre	Post	D	Pre	Post	D	Pre	Post	D	Pre	Post	D
2. มารยาทในชั้นเรียนขณะครูมอบหมายงานให้ทำ ได้แก่																		
2.1 มารยาททางวาจา																		
2.1.1 ตะโกนเสียงดังขณะทำงาน	9	7	2	3	1	2	7	6	1	3	2	1	3	1	2	8	4	4
2.1.2 พูดคำหยาบ	6	4	2	6	2	4	9	6	3	4	3	1	3	1	2	2	1	1
2.1.3 พูดแซงขณะเพื่อนพูด	3	3	0	7	3	4	8	5	3	5	3	2	2	1	1	3	2	1
2.1.4 พูดล้อเลียนเพื่อน	2	1	1	10	5	5	5	3	2	4	2	2	2	1	1	3	2	1
2.1.5 พูดขัดจังหวะ	3	2	1	9	4	5	7	5	2	3	2	1	2	1	1	2	1	1
2.2 มารยาททางกาย																		
2.2.1 เดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาต	3	2	1	7	4	3	8	7	1	2	1	1	4	2	2	3	1	2
2.2.2 ยืนคำสรีระครู	7	5	2	5	3	2	3	3	0	5	5	0	2	1	1	6	4	2
2.2.3 ยืนท้าวสะเอว	4	2	2	3	1	2	5	4	1	6	3	3	6	4	2	7	3	4
2.2.4 โยนหรือขว้างปาสิ่งของหรืออุปกรณ์การเรียนให้เพื่อน	3	2	1	3	1	2	6	4	2	4	2	2	3	2	1	2	1	1
2.2.5 นำงานวิชาอื่นขึ้นมาทำ	4	3	1	3	2	1	3	3	0	9	6	3	5	2	3	6	4	2
รวม	99	67	32	110	58	52	139	108	31	78	52	26	66	33	33	77	41	36

หมายเหตุ ตัวเลขที่ปรากฏเป็นความถี่ที่ได้จากการบันทึกเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนก่อนและหลังได้รับการศึกษารายกรณี โดยครูประจำชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ทั้ง 5 คน

Pre หมายถึง ก่อนได้รับการศึกษารายกรณี

Post หมายถึง หลังได้รับการศึกษารายกรณี

D หมายถึง ผลต่างของมารยาทในชั้นเรียนก่อนและหลังได้รับการศึกษารายกรณี

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นว่านักเรียนทั้ง 6 คน มีพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมลดลงดังนี้

1. เด็กชาย ก. มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูสอนที่ลดลง ได้แก่

มารยาททางวาจา ได้แก่ พูดคุยขณะครูสอน พูดสอดแทรก พูดขัดจังหวะ พูดคำหยาบหรือพูดคำไม่สุภาพ พูดล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน และพูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้
มารยาททางกาย ได้แก่ เคาะโต๊ะ นั่งโยกเก้าอี้ ลุกเดินไปมา โดยไม่ได้รับอนุญาตจากครู และแสดงสีหน้าไม่พอใจเมื่อครูตักเตือน

มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูมอบหมายงานให้ทำที่ลดลง ได้แก่

มารยาททางวาจา ได้แก่ ตะโกนเสียงดังขณะทำงาน พูดคำหยาบ พูดล้อเลียนเพื่อน และพูดขัดจังหวะ
มารยาททางกาย ได้แก่ เดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาต ยืนค้ำศีรษะครู ยืนท้าวสะเอว โยนหรือขว้างปาสิ่งของหรืออุปกรณ์การเรียนให้เพื่อน และนำงานวิชาอื่นขึ้นมาทำ

มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูสอนที่ไม่เปลี่ยนแปลง ได้แก่

มารยาททางกาย ได้แก่ นั่งไขว่ห้าง

มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูมอบหมายงานให้ทำที่ไม่เปลี่ยนแปลง ได้แก่

มารยาททางวาจา ได้แก่ พูดแซงขณะเพื่อนพูด

2. เด็กชาย ข. มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูสอนที่ลดลง ได้แก่

มารยาททางวาจา ได้แก่ พูดคุยขณะครูสอน พูดสอดแทรก พูดขัดจังหวะ พูดคำหยาบหรือพูดคำไม่สุภาพ พูดล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน และพูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้
มารยาททางกาย ได้แก่ นั่งโยกเก้าอี้ นั่งไขว่ห้าง ลุกเดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาตจากครู และแสดงสีหน้าไม่พอใจเมื่อครูตักเตือน

มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูมอบหมายงานให้ทำที่ลดลง
ได้แก่

มารยาททางวาจา ได้แก่ ตะโกนเสียงดังขณะทำงาน พูดคำหยาบ
พูดแซงขณะเพื่อนพูด พูดล้อเลียนเพื่อน
และพูดขัดจังหวะ

มารยาททางกาย ได้แก่ เดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาต ยืนค้ำ
ศีรษะครู ยืนท้าวสะเอว โยนหรือขว้างปา
สิ่งของหรืออุปกรณ์การเรียนให้เพื่อน และ
นำงานวิชาอื่นขึ้นมาทำ

มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูสอนที่ไม่เปลี่ยนแปลง ได้แก่

มารยาททางกาย ได้แก่ เคาะโต๊ะ

3. เด็กชาย ค. มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูสอนที่ลดลง ได้แก่

มารยาททางวาจา ได้แก่ พูดคุยขณะครูสอน พูดสอดแทรก พูด
ขัดจังหวะ พูดคำหยาบหรือพูดคำไม่
สุภาพ พูดล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน และ
พูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้

มารยาททางกาย ได้แก่ นั่งโยกเก้าอี้ นั่งไขว่ห้าง ลุกเดินไปมา
โดยไม่ได้รับอนุญาตจากครู และแสดง
สีหน้าไม่พอใจเมื่อครูตักเตือน

มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูมอบหมายงานให้ทำที่ลดลง
ได้แก่

มารยาททางวาจา ได้แก่ ตะโกนเสียงดังขณะทำงาน พูดคำหยาบ
พูดแซงขณะเพื่อนพูด พูดล้อเลียนเพื่อน
และพูดขัดจังหวะ

มารยาททางกาย ได้แก่ เดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาต ยืนท้าว
สะเอว และโยนหรือขว้างปาสิ่งของหรือ
อุปกรณ์การเรียนให้เพื่อน

มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูสอนที่ไม่เปลี่ยนแปลง ได้แก่

มารยาททางกาย ได้แก่ เคาะโต๊ะ

มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูมอบหมายงานให้ทำที่ไม่
เปลี่ยนแปลง ได้แก่

มารยาททางกาย ได้แก่ ยืนค้ำศีรษะครู และนำงานวิชาอื่นขึ้นมาทำ

4. เด็กหญิง ง. มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูสอนที่ลดลง ได้แก่

มารยาททางวาจา ได้แก่ พูดคุยขณะครูสอน พูดคำหยาบหรือพูด
คำไม่สุภาพ พูดล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน
มารยาททางกาย ได้แก่ นั่งไขว่ห้าง และแสดงสีหน้าไม่พอใจเมื่อ
ครูตักเตือน

มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูมอบหมายงานให้ทำที่ลดลง
ได้แก่

มารยาททางวาจา ได้แก่ ตะโกนเสียงดังขณะทำงาน พูดคำหยาบ
พูดแซงขณะเพื่อนพูด พูดล้อเลียนเพื่อน
และพูดขัดจังหวะ

มารยาททางกาย ได้แก่ เดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาต ยืนท้าว
สะเอว และโยนหรือขว้างปาสิ่งของหรือ
อุปกรณ์การเรียนให้เพื่อน และนำงานวิชา
อื่นขึ้นมาทำ

มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูสอนที่ไม่เปลี่ยนแปลง ได้แก่

มารยาททางวาจา ได้แก่ พูดสอดแทรก พูดขัดจังหวะ และพูดเยาะ
เย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้

มารยาททางกาย ได้แก่ เคาะโต๊ะ นั่งโยกเก้าอี้ และลุกเดินไปมา
โดยไม่ได้รับอนุญาตจากครู

มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูมอบหมายงานให้ทำที่ไม่เปลี่ยนแปลง ได้แก่

มารยาททางกาย ได้แก่ ยืนคำศีรษะครู

5. เด็กหญิง จ. มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูสอนที่ลดลง ได้แก่

มารยาททางวาจา ได้แก่ พูดคุยขณะครูสอน พูดสอดแทรก พูด
ขัดจังหวะ พูดคำหยาบหรือพูดคำไม่
สุภาพ พูดล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน และ
พูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้
มารยาททางกาย ได้แก่ นั่งไขว่ห้าง ลุกเดินไปมาโดยไม่ได้รับ
อนุญาตจากครู และแสดงสีหน้าไม่พอใจ
เมื่อครูตักเตือน

มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูมอบหมายงานให้ทำที่ลดลง
ได้แก่

มารยาททางวาจา ได้แก่ ตะโกนเสียงดังขณะทำงาน พูดคำหยาบ
พูดแซงขณะเพื่อนพูด พูดล้อเลียนเพื่อน
และพูดขัดจังหวะ

มารยาททางกาย ได้แก่ เดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาต ยืนค้ำ
 ศีรษะครู ยืนท้าวสะเอว โยนหรือขว้างปา
 สิ่งของหรืออุปกรณ์การเรียนให้เพื่อน และ
 นำงานวิชาอื่นขึ้นมาทำ

มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูสอนที่ไม่เปลี่ยนแปลง ได้แก่

มารยาททางกาย ได้แก่ เคาะโต๊ะ และนั่งโยกเก้าอี้

6. เด็กหญิง ฉ. มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูสอนที่ลดลง ได้แก่

มารยาททางวาจา ได้แก่ พูดคุยขณะครูสอน พูดสอดแทรก พูด
 ขัดจังหวะ พูดคำหยาบหรือพูดคำไม่
 สุภาพ พูดล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน และ
 พูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้

มารยาททางกาย ได้แก่ นั่งไขว่ห้าง ลุกเดินไปมาโดยไม่ได้รับ
 อนุญาตจากครู และแสดงสีหน้าไม่พอใจ
 เมื่อครูตักเตือน

มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูมอบหมายงานให้ทำที่ลดลง
 ได้แก่

มารยาททางวาจา ได้แก่ ตะโกนเสียงดังขณะทำงาน พูดคำหยาบ
 พูดแซงขณะเพื่อนพูด พูดล้อเลียนเพื่อน
 และพูดขัดจังหวะ

มารยาททางกาย ได้แก่ เดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาต ยืนค้ำ
 ศีรษะครู ยืนท้าวสะเอว โยนหรือขว้างปา
 สิ่งของหรืออุปกรณ์การเรียนให้เพื่อน และ
 นำงานวิชาอื่นขึ้นมาทำ

มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูสอนที่ไม่เปลี่ยนแปลง ได้แก่

มารยาททางกาย ได้แก่ เคาะโต๊ะ และนั่งโยกเก้าอี้

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษารายกรณีในครั้งนี้จุดมุ่งหมาย เพื่อการศึกษารายกรณีของนักเรียนเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียน จำนวน 6 คน

ประชากร

ประชากรที่ใช้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม โรงเรียนทิวไผ่งาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2548 จำนวน 6 คน เป็นนักเรียนชาย 3 คน นักเรียนหญิง 3 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม โรงเรียนทิวไผ่งาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2548 จำนวน 6 คน ซึ่งได้มาจากการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอความร่วมมือกับครูประจำชั้นและครูประจำวิชาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 5 ท่าน ประเมินเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนจำนวน 5 ห้องเรียน ได้นักเรียนที่มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม จำนวน 59 คน เป็นนักเรียนชายจำนวน 41 คน และนักเรียนหญิงจำนวน 18 คน

2. ผู้วิจัยได้ไปสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ปรากฏว่าได้ผลสอดคล้องกับการประเมินของครูประจำชั้นและครูประจำวิชาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 5 ท่านนั้น กล่าวคือ ได้นักเรียนที่มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม จำนวน 59 คน เป็นนักเรียนชายจำนวน 41 คน และนักเรียนหญิงจำนวน 18 คน โดยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมมากที่สุด คือ 16 คน คิดเป็นร้อยละ 27.11 ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยเป็นนักเรียนชายจำนวน 11 คน และนักเรียนหญิงจำนวน 5 คน

3. ผู้วิจัยขอความร่วมมือกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ที่มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมมากที่สุด คือ เป็นนักเรียนชายจำนวน 11 คน และเป็นนักเรียนหญิงจำนวน 5 คน เข้ารับการศึกษารายกรณี ถ้านักเรียนให้ความร่วมมือทุกคนผู้วิจัยจะให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1 ที่มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมทำแบบทดสอบบุคลิกภาพ แล้วจึงคัดเลือกนักเรียนดังกล่าวมาเป็นกลุ่มตัวอย่างได้นักเรียนชายจำนวน 3 คน และนักเรียนหญิงจำนวน 3 คน โดยมีข้อกำหนดดังนี้

3.1 มีอายุใกล้เคียงกัน คือ 12-14 ปี

3.2 เรียนอยู่ในห้องเรียนเดียวกัน คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/1

3.3 สถานภาพทางครอบครัว ใกล้เคียงกันคือบิดามารดาอยู่ด้วยกัน

3.4 มีบุคลิกภาพแบบเดียวกัน คือ บุคลิกภาพแบบ เอ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. แบบประเมินเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียน
2. แบบบันทึกเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียน
3. เทคนิควิธีการต่างๆที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลจากผู้รับการศึกษารายกรณี ได้แก่
  - 3.1 การสังเกตและการบันทึกการสังเกต
  - 3.2 การสัมภาษณ์และบันทึกการสัมภาษณ์
  - 3.3 การเยี่ยมบ้าน
  - 3.4 การเขียนอัตชีวประวัติและบันทึกประจำวัน
  - 3.5 สังคมมิติ
  - 3.6 แบบสอบถาม
    - 3.6.1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว
    - 3.6.2 แบบสอบถามด้านสังคมและกิจกรรมของข้าพเจ้า
    - 3.6.3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเอง
    - 3.6.4 แบบสอบถามใครเอ่ย
  - 3.7 แบบทดสอบ
    - 3.7.1 Bender Gestalt Test
    - 3.7.2 Draw A Person Test (D-A-P)
    - 3.7.3 Sentence Completion Test (S.C.T)
    - 3.7.4 Kinetic-House-Tree-Person (K-H-T-P)
    - 3.7.5 Kinetic Family Test or My Family Test (K-F-D)
    - 3.7.6 แบบทดสอบบุคลิกภาพ
  - 3.8 ระเบียบสะสม

วิธีดำเนินการ

ทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างทั้ง 6 คน เป็นรายกรณีโดยใช้กระบวนการศึกษารายกรณี 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดปัญหาและตั้งสมมติฐาน
2. การรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
3. การวินิจฉัย
4. การช่วยเหลือ

5. การทำนายผล
6. การติดตามผล
7. การสรุปผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลและอภิปรายผลการศึกษา

1. กรณีศึกษาของเด็กชาย ก.

1.1 ประวัติ

ลักษณะทั่วไป เด็กชาย ก. เป็นนักเรียนชายไทยอายุ 14 ปี ผิวขาว ผมสั้นทรงนักเรียน นัยน์ตากลมสีน้ำตาลเข้มไม่โตนัก ใบหน้ารี ผิวหน้าเรียบ รูปร่างค่อนข้างอ้วนมากพอสมควร แต่งกายค่อนข้างสะอาด แต่มักจะทำขายเสื้อหลุดเสมอๆ พูดจาหยาบคาย สบถด้วยคำหยาบคาย น้ำเสียงกึ่งตะเบ็งตลอดเวลา เดินโคลงตัว แกว่งมือบิดไปมาตลอดเวลา เด็กชาย ก. พูดจาหยาบคาย และมักจะพูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้บ่อยๆ มักตะโกนเสียงดังขณะครูมอบหมายงานให้ทำ ส่งเสียงดังรบกวนในขณะที่ครูสอน นั่งโยกเก้าอี้ และบางครั้งก็ชอบเคาะโต๊ะเวลาอื่นก็มักยื่นคำศัพท์ครูเสมอ

1.2 ปัญหา

จากการศึกษาพบว่า มารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมของเด็กชาย ก. เกิดจากสาเหตุ ดังต่อไปนี้

- 1.2.1 เกิดจากตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ บุคลิกภาพ
- 1.2.2 เกิดจากตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่
  - 1.2.2.1 ด้านครอบครัว ได้แก่
    - 1.2.2.1.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว
    - 1.2.2.1.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
    - 1.2.2.1.3 อาชีพของบิดามารดา
    - 1.2.2.1.4 ระดับการศึกษาของบิดามารดา
  - 1.2.2.2 ด้านโรงเรียน ได้แก่
    - 1.2.2.2.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในชั้นเรียน
    - 1.2.2.2.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
    - 1.2.2.2.3 ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน
  - 1.2.2.3 ด้านสังคม ได้แก่
    - 1.2.2.3.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนบ้าน
    - 1.2.2.3.2 ลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย

1.3 การวินิจฉัย

จากการรวบรวมข้อมูลด้วยเทคนิควิธีต่าง ๆ ทั้ง 8 เทคนิค วินิจฉัยได้ว่า เด็กชาย ก. มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม ซึ่งเกิดจากสาเหตุดังนี้

1. เกิดจากตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ มีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบทดสอบต่าง ๆ มีผลสอดคล้องกันว่า เด็กชาย ก. เป็นคนมีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม คือ ไม่ชอบและไม่สนใจเรียนหนังสือ แต่งกายไม่สะอาด และมักจะผิดระเบียบของโรงเรียนเสมอ ไม่สนใจอะไรเลย มีเพื่อนสนิทเป็นเพื่อนที่มีบุคลิกภาพแบบเดียวกัน พูดจาหยาบค้าย ตวาด ตะโกน ก้าวร้าว

2. เกิดจากตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.1 ด้านครอบครัว

จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบทดสอบ บันทึกประจำวันและอัตชีวประวัติ ทำให้สรุปได้ว่า ครอบครัวเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่มีผลต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมของเด็กชาย ก. ดังต่อไปนี้

2.1.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว เด็กชาย ก.

มีสัมพันธภาพในครอบครัวไม่ดี ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กชาย ก. มีพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม เนื่องจากบิดา มารดาที่เด็กชาย ก. อยู่ด้วยไม่มีเวลาดูแล เด็กชาย ก. ถูกปล่อยปละละเลยมาตั้งแต่เด็ก ผู้ปกครองในบ้านมักใช้ถ้อยคำที่ไม่สุภาพเป็นแบบอย่างให้เด็กชาย ก. พูดตามรวมถึงเป็นตัวอย่างไม่ดีในการแก้ปัญหาเนื่องจากมีการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาเสมอ บิดา มารดา ขาดการดูแลเอาใจใส่ เด็กชาย ก. ไม่ค่อยมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัวในแต่ละวัน เด็กชาย ก. ไปโรงเรียนและกลับบ้าน เมื่อมาถึงบ้านก็เล่นเกมคอมพิวเตอร์ตลอดเวลา ทุกคนในบ้านกล่าวว่าเด็กชาย ก. เป็นเด็กดี และก้าวร้าว

2.1.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ครอบครัวเด็กชาย ก.

มีฐานะค่อนข้างดีซึ่งบิดามีกิจการของตนเองที่ต้องดูแล จึงทำให้ไม่มีเวลาอบรมกิริยามารยาท และดูแลเอาใจใส่เด็กชาย ก. เท่าที่ควรจึงเป็นสาเหตุให้เด็กชาย ก. มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมโดยไม่รู้ตัว ซึ่งก่อให้เกิดเป็นนิสัยแล้วนำมาแสดงออกที่โรงเรียน

2.1.3 อาชีพของบิดามารดา บิดามารดาของเด็กชาย ก. มี

อาชีพค้าขาย ซึ่งต้องมีการแข่งขันสูงก่อให้เกิดภาวะความเครียดในการดำเนินกิจการค่อนข้างมาก จึงทำให้ไม่ค่อยมีเวลาในการอบรมดูแลเอาใจใส่เด็กชาย ก. เท่าที่ควร ในบางครั้งยังมาระบายออกที่บ้านทำให้เป็นแบบอย่างโดยเฉพาะในการแสดงสีหน้าหรือคำพูดที่บิดามารดาพูดกับคนงานหรือแม่บ้าน

2.1.4 ระดับการศึกษาของบิดามารดา บิดามารดาของ

เด็กชาย ก. จบการศึกษาระดับ ปวช. ทั้ง 2 คน และยังมีอาชีพค้าขายจึงทำให้คิดอย่างรวดเร็ว ทำงานแข่งขันกับเวลาจึงส่งผลให้เป็นคนที่มีลักษณะรีบร้อน ซึ่งส่งผลให้เด็กชาย ก. เกิดการเลียนแบบ

2.2 ด้านโรงเรียน

จากการสังเกต สัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ทำให้สรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในชั้นเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน เป็นสาเหตุที่มีผลต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม ของเด็กชาย ก.

2.2.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในชั้นเรียน จากแบบสอบถาม “ใครเอ่ย” และทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ และจากแบบประเมินเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนที่ครูฝ่ายปกครอง ครูประจำชั้น และครูประจำวิชาได้ประเมินว่า เด็กชาย ก. ไม่สนใจเรียน เวลามอบหมายงานให้ทำก็จะลุกเดินไปมาโดยไม่ขออนุญาตครู ไม่ทำงานที่ครูมอบหมาย ขอบพูดคำหยาบ ตะโกนเสียงดังเวลาตักเตือนก็มักแสดงสีหน้าไม่พอใจ ขอบแกล้งเพื่อนด้วยการล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน ขอบยื่นคำครีษะครู ขอบนั่งโยกเก้าอี้ ขอบพูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้ ขอบนำงานอื่นขึ้นมาทำขณะที่ครูมอบหมายงานให้ทำ และเวลาที่ครูตักเตือนก็มักแสดงสีหน้าไม่พอใจ และชอบชวนเพื่อนคุยในเวลาเรียนเป็นประจำ

2.2.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสอบถามตลอดจนแบบประเมินเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียน พบว่าเด็กชาย ก. ไม่ชอบเรียนหนังสือ เพราะเรียนไม่ทันและเรียนไม่รู้เรื่อง เนื่องจากไม่มีความสนใจในการเรียน แต่ไม่มีการแก้ไขและติดตามอย่างใกล้ชิด ครูประจำชั้นมีการเปลี่ยนทุกปีจึงขาดการติดตามอย่างต่อเนื่อง ครูประจำชั้นจะมองเด็กชาย ก. เป็นเด็กดี เกเร ก้าวร้าว ไม่สนใจเรียน บางครั้งใช้วิธีการตี แต่เด็กชาย ก. ก็ยังคงมีพฤติกรรมแบบเดิม ไม่เปลี่ยนแปลง

2.2.3 ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน จากการสังเกต การสัมภาษณ์ครู และแบบประเมินเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนพบว่า จำนวนนักเรียนมากเกินไป ห้องเรียนค่อนข้างคับแคบ การจัดกิจกรรมในห้องเรียนไม่สะดวก อีกทั้งครูไม่สามารถดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง มีการว่ากล่าวตักเตือนบ้าง มีการลงโทษเด็กที่รบกวนเพื่อนร่วมชั้นเรียนบ้าง แต่ไม่สามารถเอาใจใส่ได้ตลอดเวลา จึงทำให้เกิดการปล่อยปละละเลย เด็กจึงไม่สนใจเรียนและไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของครู

2.3 ด้านสังคม

จากการสังเกต สัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ทำให้สรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนบ้าน และลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมของเด็กชาย ก. ดังนี้

2.3.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนบ้าน จากการ สัมภาษณ์ สังเกต และการเยี่ยมบ้าน

2.3.2 ลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย จากการ สัมภาษณ์ สังเกต และการเยี่ยมบ้าน

1.4 การช่วยเหลือ

การให้ความช่วยเหลือแก่เด็กชาย ก. คือ ผู้วิจัยได้ให้คำปรึกษา 7 ครั้ง ให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้ปกครอง ขอความร่วมมือในการดูแลเอาใจใส่ให้กำลังใจ ให้เวลาแก่เด็กชาย ก. และให้ข้อเสนอแนะตลอดจน ขอความร่วมมือจากครูประจำชั้น ครูประจำวิชา และครูแนะแนว ในการดูแลและเอาใจใส่ ให้กำลังใจแก่เด็กชาย ก. ต่อไป

1.5 สรุปและการติดตามผล

หลังการให้คำปรึกษา เด็กชาย ก. มีความเข้าใจและยอมรับตนเองในมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมว่าเกิดขึ้นเพราะเหตุใด ตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง มีความตั้งใจและอยากจะทำตัวเอง แม้ว่าจะแก้ไขได้บ้าง ซึ่งมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมลดลง มารยาททางวาจา ได้แก่ พูดคุยขณะครูสอน พูดสอดแทรก พูดขัดจังหวะ พูดคำหยาบหรือพูดคำไม่สุภาพ พูดล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน และพูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้ มารยาททางกาย ได้แก่ เคาะโต๊ะ นั่งโยกเก้าอี้ ลุกเดินไปมา โดยไม่ได้รับอนุญาตจากครู และแสดงสีหน้าไม่พอใจเมื่อครูตักเตือน มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูมอบหมายงานให้ทำที่ลดลง ได้แก่ มารยาททางวาจา ได้แก่ ตะโกนเสียงดังขณะทำงาน พูดคำหยาบ พูดล้อเลียนเพื่อน และพูดขัดจังหวะ มารยาททางกาย ได้แก่ เดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาต ยืนคำศีรษะครู ยืนท้าวสะเอว และโยนหรือขว้างปาสิ่งของหรืออุปกรณ์การเรียนให้เพื่อน

2. กรณีศึกษาของเด็กชาย ข.

2.1 ประวัติ

ลักษณะทั่วไป เด็กชาย ข. เป็นนักเรียนชายไทยอายุ 13 ปี ผิวขาว ผอมสัน ทรงนักเรียน นัยน์ตากกลมสีดำเข้ม ตาโต ใบหน้ารี ผิวหน้าเรียบ รูปร่างค่อนข้างดี แต่งกายค่อนข้างสะอาด จะคอยระมัดระวังเรื่องเสื้อผ้าตนเองเสมอ แต่พูดจาหยาบคาย ชอบล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อนเป็นประจำ เวลาเดินมักจะยกขาขึ้นสูงๆและเดินค่อนข้างเร็ว แต่ตัวจะตรงตลอดเวลา เด็กชาย ข. พูดจาหยาบคาย และมักจะพูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้บ่อยๆ ชอบแสดงความคิดเห็นในขณะครูสอนแต่จะไม่ค่อยรู้กาลเทศะ และชอบถามนอกเรื่องเสมอๆ มักตะโกนเสียงดังขณะครูมอบหมายงานให้ทำ ส่งเสียงดังรบกวนในขณะครูสอน นั่งโยกเก้าอี้ และบางครั้งก็ชอบเคาะโต๊ะ และชอบล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อนเป็นประจำ จนก่อให้เกิดความไม่พอใจกับเพื่อนในห้องเป็นอย่างมาก

2.2 ปัญหา

จากการศึกษาพบว่า มารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมของเด็กชาย ข. เกิดจากสาเหตุ ดังต่อไปนี้

2.2.1 เกิดจากตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ บุคลิกภาพ

2.2.2 เกิดจากตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.2.2.1 ด้านครอบครัว ได้แก่

2.2.2.1.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว

2.2.2.1.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

2.2.2.1.3 อาชีพของบิดามารดา

2.2.2.1.4 ระดับการศึกษาของบิดามารดา

2.2.2.2 ด้านโรงเรียน ได้แก่

2.2.2.2.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในชั้นเรียน

2.2.2.2.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

2.2.2.2.3 ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน

2.2.2.3 ด้านสังคม ได้แก่

2.2.2.3.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนบ้าน

2.2.2.3.2 ลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย

2.3 การวินิจฉัย

ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทั้ง 8 เทคนิคดังกล่าว วินิจฉัยได้ว่า เด็กชาย ข. มีพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม ซึ่งเกิดจากสาเหตุ ดังนี้

1. เกิดจากตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ มีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบทดสอบต่าง ๆ มีผลสอดคล้องกันว่า เด็กชาย ข. เป็นคนมีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม คือ ค่อนข้างชอบเรียนแต่ไม่ค่อยสนใจทำงานที่ได้รับมอบหมายจากครูเท่าที่ควร แต่งกายค่อนข้างผิดระเบียบของโรงเรียน ไม่สนใจอะไรเลย มีกลุ่มเพื่อนที่สนิทก็เป็นเพื่อนที่มีบุคลิกภาพแบบเดียวกัน พูดจาหยาบค้าย ชอบล้อเลียนผู้อื่น ชอบก่อกวนผู้อื่น ชอบตะโกน และก้าวร้าว

2. เกิดจากตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.1 ด้านครอบครัว

จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบทดสอบ บันทึกรประจำวันและอัตชีวประวัติ ทำให้สรุปได้ว่า ครอบครัวเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่มีผลต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมของเด็กชาย ข. ดังต่อไปนี้

2.1.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว เด็กชาย ข. มีสัมพันธภาพในครอบครัวไม่ค่อยดี ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กชาย ข. มีพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม เนื่องจากบิดา มารดาที่เด็กชาย ข. อยู่ด้วยไม่มีเวลาดูแล เด็กชาย ข. ถูกปล่อยปละละเลยมาตั้งแต่เด็ก เนื่องจากผู้ปกครองมักใช้ถ้อยคำที่ไม่สุภาพเป็นแบบอย่างให้เด็กชาย ข. พุดตาม รวมถึงเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีในการแก้ปัญหาเนื่องจากมีการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาเสมอ บิดา มารดาขาดการดูแลเอาใจใส่ เด็กชาย ข. ไม่ค่อยมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัวเท่าที่ควร

2.1.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ครอบครัวเด็กชาย

ข. มีฐานะค่อนข้างดีซึ่งบิดามารดามีกิจการของตนเองที่ต้องดูแล จึงทำให้ค่อนข้างมีเวลาอบรม กิริยามารยาท และดูแลเอาใจใส่เด็กชาย ข. เท่าที่ควรจึงเป็นสาเหตุให้เด็กชาย ข. มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมโดยไม่รู้จักตัว ซึ่งก่อให้เกิดเป็นนิสัยแล้วนำมาแสดงออกที่โรงเรียน

2.1.3 อาชีพของบิดามารดา บิดามารดาของเด็กชาย ข. มี

อาชีพค้าขาย ซึ่งต้องมีการแข่งขันสูงก่อให้เกิดภาวะความเครียดในการดำเนินกิจการค่อนข้างมาก จึงทำให้ไม่ค่อยมีเวลาในการอบรมดูแลเอาใจใส่เด็กชาย ข. เท่าที่ควร ในบางครั้งยังมาระบายออกที่บ้านทำให้เป็นแบบอย่างโดยเฉพาะในการแสดงสีหน้าหรือคำพูดที่บิดามารดาพูดกับคนงานหรือแม่บ้าน

2.1.4 ระดับการศึกษาของบิดามารดาบิดามารดาของ

เด็กชาย ข. จบการศึกษาระดับปริญญาตรีทั้ง 2 คน และยังมีอาชีพค้าขายจึงทำให้คิดอย่างรวดเร็ว ทำงานแข่งขันกับเวลาจึงส่งผลให้เป็นคนที่มีลักษณะรีบร้อน ซึ่งส่งผลให้เด็กชาย ข. เกิดการเลียนแบบ

2.2 ด้านโรงเรียน

จากการสังเกต สัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ทำให้สรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในชั้นเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน เป็นสาเหตุที่มีผลต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม ของเด็กชาย ข.

2.2.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในชั้นเรียน

จากแบบสอบถาม “ใครเอ่ย” และทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ และจากแบบประเมินเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนที่ครูฝ่ายปกครอง ครูประจำชั้น และครูประจำวิชาได้ประเมินว่า เด็กชาย ข. ไม่สนใจเรียน เวลามอบหมายงานให้ทำก็จะลุกเดินไปมาโดยไม่ขออนุญาตครู ไม่ทำงานที่ครูมอบหมาย ชอบพูดคำหยาบ ตะโกนเสียงดังเวลาตักเตือนก็มักแสดงสีหน้าไม่พอใจ ชอบแกล้งเพื่อนด้วยการล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน ชอบยื่นคำครีษะครู ชอบนั่งโยกเก้าอี้ ชอบพูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้ ชอบนำงานอื่นขึ้นมาทำขณะที่ครูมอบหมายงานให้ทำ และเวลาที่ครูตักเตือนก็มักแสดงสีหน้าไม่พอใจ และชอบชวนเพื่อนคุยในเวลาเรียนเป็นประจำ

2.2.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู จากการสังเกต

สัมภาษณ์ แบบสอบถามตลอดจนแบบประเมินเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียน พบว่าเด็กชาย ข. ไม่ค่อยตั้งใจเรียนหนังสือ เพราะเรียนไม่ทันและเรียนไม่รู้เรื่อง เนื่องจากไม่มีความสนใจในการเรียน แต่ไม่มีการแก้ไขและติดตามอย่างใกล้ชิด ครูประจำชั้นมีการเปลี่ยนทุกปีจึงขาดการติดตามอย่างต่อเนื่อง ครูประจำชั้นจะมองเด็กชาย ข. เป็นเด็กดี เกเร ก้าวร้าว ไม่สนใจเรียน บางครั้งใช้วิธีการตี แต่เด็กชาย ข. ก็ยังคงมีพฤติกรรมแบบเดิม ไม่เปลี่ยนแปลง

2.2.3 ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน จากการสังเกต

การสัมภาษณ์ครู และแบบประเมินเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนพบว่า จำนวนนักเรียนมากเกินไป

ห้องเรียนค่อนข้างคับแคบ การจัดกิจกรรมในห้องเรียนไม่สะดวก อีกทั้งครูไม่สามารถดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง มีการว่ากล่าวตักเตือนบ้าง มีการลงโทษเด็กที่รบกวนเพื่อนร่วมชั้นเรียนบ้าง แต่ไม่สามารถเอาใจใส่ได้ตลอดเวลา จึงทำให้เกิดการปล่อยปละละเลย เด็กที่ไม่สนใจเรียนและไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของครู

2.3 ด้านสังคม

จากการสังเกต สัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ทำให้สรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนบ้าน และลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมของเด็กชาย ข. ดังนี้

2.3.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนบ้าน จากการสัมภาษณ์ สังเกต และการเยี่ยมบ้าน

2.3.2 ลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย จากการสัมภาษณ์ สังเกต และการเยี่ยมบ้าน

2.4 การช่วยเหลือ

การให้ความช่วยเหลือแก่เด็กชาย ข. คือ ผู้วิจัยได้ให้คำปรึกษา 7 ครั้ง ให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้ปกครอง ขอความร่วมมือในการดูแลเอาใจใส่ให้กำลังใจ ให้เวลาแก่เด็กชาย ข. และให้ข้อเสนอแนะตลอดจน ขอความร่วมมือจากครูประจำชั้น ครูประจำวิชา และครูแนะแนว ในการดูแลและเอาใจใส่ ให้กำลังใจแก่เด็กชาย ข. ต่อไป

2.5 สรุปและการติดตามผล

หลังการให้คำปรึกษา เด็กชาย ข. มีความเข้าใจและยอมรับตนเองในมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมว่าเกิดขึ้นเพราะเหตุใด ตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง มีความตั้งใจและอยากจะทำตัวเอง แม้ว่าจะแก้ไขได้บ้าง ซึ่งมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมลดลง ได้แก่ มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูสอนที่ลดลง ได้แก่ มารยาททางวาจา ได้แก่ พูดคุยขณะครูสอน พูดสอดแทรก พูดขัดจังหวะ พูดคำหยาบหรือพูดคำไม่สุภาพ พูดล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน และพูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้ มารยาททางกาย ได้แก่ เคาะโต๊ะ นั่งโยกเก้าอี้ นั่งไขว่ห้าง และลุกเดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาตจากครู มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูมอบหมายงานให้ทำที่ลดลง ได้แก่ มารยาททางวาจา ได้แก่ ตะโกนเสียงดังขณะทำงาน พูดคำหยาบ พูดแซงขณะเพื่อนพูด พูดล้อเลียนเพื่อน และพูดขัดจังหวะ มารยาททางกาย ได้แก่ เดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาต ยืนคำศีรษะครู ยืนท้าวสะเอว โยนหรือขว้างปาสิ่งของหรืออุปกรณ์การเรียนให้เพื่อน และนำงานวิชาอื่นขึ้นมาทำ

3. กรณีศึกษาของเด็กชาย ค.

3.1 ประวัติ

ลักษณะทั่วไป เด็กชาย ค. เป็นนักเรียนชายไทยอายุ 13 ปี ผิวคล้ำ สูง รูปร่างสมบุรณ์ ผมสั้นทรงนักเรียน นัยน์ตากกลมสีดำเข้ม ตาโต โใบหน้ากลม ผิวหน้าไม่ค่อยเรียบ แต่งกายค่อนข้างสะอาด แต่จะผิกระเบียบเป็นประจำ มักจะดึงชายเสื้อออกมาเป็นประจำ พูดจาเสียงดัง หยาบคาย ชอบล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อนเป็นประจำ เวลาเดินมักจะยกแขนแสดงท่าวางอำนาจ และชอบเล่นแก๊งเพื่อนแรงๆ เด็กชาย ค. พูดจาหยาบคาย ชอบวางอำนาจและขู่เพื่อนที่อ่อนแกว่าอยู่เสมอ ชอบคุยกับเพื่อนขณะที่ครูสอน ชอบพูดแทรกขณะที่ครูสอน และชอบถามนอกเรื่องเสมอๆ และพูดแซวครูบ่อยๆ มักตะโกนเสียงดังขณะครูมอบหมายงานให้ทำ ส่งเสียงดังรบกวนในขณะที่ครูสอน นั่งโยกเก้าอี้ และบางครั้งก็ชอบเคาะโต๊ะ และชอบล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อนเป็นประจำ และมักจะเดินไปกับกลุ่มเพื่อนที่มีบุคลิกภาพแบบเดียวกัน และจับกลุ่มคอยแซวเพื่อนผู้หญิงที่เดินผ่านไปมา จนก่อให้เกิดความไม่พอใจกับเพื่อนๆ โดยเฉพาะเพื่อนในห้องเป็นอย่างมาก

3.2 ปัญหา

จากการศึกษาพบว่า มารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมของเด็กชาย ค. เกิดจากสาเหตุ ดังต่อไปนี้

3.2.1 เกิดจากตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ บุคลิกภาพ

3.2.2 เกิดจากตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

3.2.2.1 ด้านครอบครัว ได้แก่

3.2.2.1.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว

3.2.2.1.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

3.2.2.1.3 อาชีพของบิดามารดา

3.2.2.1.4 ระดับการศึกษาของบิดามารดา

3.2.2.2 ด้านโรงเรียน ได้แก่

3.2.2.2.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในชั้นเรียน

3.2.2.2.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

3.2.2.2.3 ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน

3.2.2.3 ด้านสังคม ได้แก่

3.2.2.3.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนบ้าน

3.2.2.3.2 ลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย

3.3 การวินิจฉัย

ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทั้ง 8 เทคนิคดังกล่าว วินิจฉัยได้ว่าเด็กชาย ค. มีพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม ซึ่งเกิดจากสาเหตุ ดังนี้

1. เกิดจากตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ มีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบทดสอบต่าง ๆ มีผลสอดคล้องกันว่า เด็กชาย ค. เป็นคนมีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม คือ ไม่ชอบและไม่สนใจเรียนหนังสือ แต่งกายไม่สะอาด ไม่สนใจอะไรเลย มีเพื่อนสนิทเป็นเพื่อนที่มีบุคลิกภาพแบบเดียวกัน พูดจาหยาบค้าย ตวาด ตะโกน ก้าวร้าว

2. เกิดจากตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.1 ด้านครอบครัว

จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบทดสอบ บันทึกประจำวันและอัตชีวประวัติ ทำให้สรุปได้ว่า ครอบครัวเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่มีผลต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมของเด็กชาย ค. ดังต่อไปนี้

2.1.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว เด็กชาย ค. มีสัมพันธภาพในครอบครัวไม่ดี ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กชาย ค. มีพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม เนื่องจากบิดา มารดาเด็กชาย ค. ไม่มีเวลาดูแลเด็กชาย ค. ถูกปล่อยปละละเลยมาตั้งแต่เด็ก ขาดการดูแลเอาใจใส่ เด็กชาย ค. ไม่ค่อยมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัวในแต่ละวันเด็กชาย ค. ไปโรงเรียนและใช้ชีวิตอยู่แต่ในโรงเรียน

2.1.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ครอบครัวเด็กชาย ค. มีฐานะค่อนข้างดีซึ่งบิดามารดามีกิจการของตนเองที่ต้องดูแล จึงทำให้ไม่มีเวลาอบรมกิริยามารยาท และดูแลเอาใจใส่เด็กชาย ค. เท่าที่ควรจึงเป็นสาเหตุให้เด็กชาย ค. มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมโดยไม่รู้ตัว ซึ่งก่อให้เกิดเป็นนิสัยแล้วนำมาแสดงออกที่โรงเรียน

2.1.3 อาชีพของบิดามารดา บิดามารดาของเด็กชาย ค. มีธุรกิจส่วนตัว ซึ่งต้องมีการแข่งขันสูงก่อให้เกิดภาวะความเครียดในการดำเนินกิจการค่อนข้างมาก จึงทำให้ไม่ค่อยมีเวลาในการอบรมดูแลเอาใจใส่เด็กชาย ค. เท่าที่ควร ในบางครั้งยังมาระบายออกที่บ้านทำให้เป็นแบบอย่างโดยเฉพาะในการแสดงสีหน้าหรือคำพูดที่บิดามารดาพูดกับคนงานหรือแม่บ้าน

2.1.4 ระดับการศึกษาของบิดามารดาของเด็กชาย ค. จบการศึกษาระดับปริญญาตรีทั้ง 2 คน และยังมีอาชีพทำธุรกิจส่วนตัวจึงทำให้คิดอย่างรวดเร็ว ทำงานแข่งขันกับเวลาจึงส่งผลให้เป็นคนที่มีลักษณะรีบร้อน ซึ่งส่งผลให้เด็กชาย ค. เกิดการเลียนแบบ

2.2 ด้านโรงเรียน

จากการสังเกต สัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ทำให้สรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในชั้นเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน เป็นสาเหตุที่มีผลต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม ของเด็กชาย ค.

2.2.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในชั้นเรียน จากแบบสอบถาม “ใครเอ่ย” และทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ และจากแบบประเมินเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนที่ครูฝ่ายปกครอง ครูประจำชั้น และครูประจำวิชาได้ประเมินว่า เด็กชาย ค. ไม่

สนใจเรียน เวลามอบหมายงานให้ทำก็จะลุกเดินไปมาโดยไม่ขออนุญาตครู ไม่ทำงานที่ครูมอบหมาย ชอบพูดคำหยาบ ตะโกนเสียงดังเวลาตักเตือนก็มักแสดงสีหน้าไม่พอใจ ชอบแกล้งเพื่อนด้วยการล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน ชอบยืมคำศัพท์ของครู ชอบนั่งโยกเก้าอี้ ชอบพูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้ ชอบหางานอื่นขึ้นมาทำขณะที่ครูมอบหมายงานให้ทำ และเวลาที่ครูตักเตือนก็มักแสดงสีหน้าไม่พอใจ และชอบชวนเพื่อนคุยในเวลาเรียนเป็นประจำ

2.2.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสอบถามตลอดจนแบบประเมินเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียน พบว่าเด็กชาย ค. ไม่ชอบเรียนหนังสือในบางวิชา เพราะเรียนไม่ทันและเรียนไม่รู้เรื่อง เนื่องจากไม่มีความสนใจในการเรียน แต่ไม่มีการแก้ไขและติดตามอย่างใกล้ชิด ครูประจำชั้นมีการเปลี่ยนทุกปีจึงขาดการติดตามอย่างต่อเนื่อง ครูประจำชั้นจะมองเด็กชาย ค. เป็นเด็กดี เกเร ก้าวร้าว ไม่สนใจเรียน บางครั้งใช้วิธีการตี แต่เด็กชาย ค. ก็ยังคงมีพฤติกรรมแบบเดิม ไม่เปลี่ยนแปลง

2.2.3 ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน จากการสังเกต การสัมภาษณ์ครู และแบบประเมินเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนพบว่า จำนวนนักเรียนมากเกินไป ห้องเรียนค่อนข้างคับแคบ การจัดกิจกรรมในห้องเรียนไม่สะดวก อีกทั้งครูไม่สามารถดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง มีการว่ากล่าวตักเตือนบ้าง มีการลงโทษเด็กที่รบกวนเพื่อนร่วมชั้นเรียนบ้าง แต่ไม่สามารถเอาใจใส่ได้ตลอดเวลา จึงทำให้เกิดการปล่อยปละละเลย เด็กที่ไม่สนใจเรียนและไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของครู

2.3 ด้านสังคม

จากการสังเกต สัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ทำให้สรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนบ้าน และลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมของเด็กชาย ค. ดังนี้

2.3.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนบ้าน จากการสัมภาษณ์ สังเกต และการเยี่ยมบ้าน

2.3.2 ลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย จากการสัมภาษณ์ สังเกต และการเยี่ยมบ้าน

3.4 การช่วยเหลือ

การให้ความช่วยเหลือแก่เด็กชาย ค. คือ ผู้วิจัยได้ให้คำปรึกษา 7 ครั้ง ให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้ปกครอง ขอความร่วมมือในการดูแลเอาใจใส่ให้กำลังใจ ให้เวลาแก่เด็กชาย ค. และให้ข้อเสนอแนะตลอดจน ขอความร่วมมือจากครูประจำชั้น ครูประจำวิชา และครูแนะแนว ในการดูแลและเอาใจใส่ ให้กำลังใจแก่เด็กชาย ค. ต่อไป

3.5 สรุปและการติดตามผล

หลังการให้คำปรึกษา เด็กชาย ค. มีความเข้าใจและยอมรับตนเองในมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมว่าเกิดขึ้นเพราะเหตุใด ตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง มีความตั้งใจและ

อยากจะทำอะไรได้บ้าง ซึ่งมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมลดลง คือเด็กชาย ค. มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูสอนที่ลดลง ได้แก่ มารยาททางวาจา ได้แก่ พูดคุยขณะครูสอน พูดสอดแทรก พูดขัดจังหวะ พูดคำหยาบหรือพูดคำไม่สุภาพ พูดล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน และพูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้ มารยาททางกาย ได้แก่ นั่งโยกเก้าอี้ นั่งไขว่ห้าง ลุกเดินไปมา โดยไม่ได้รับอนุญาตจากครู และแสดงสีหน้าไม่พอใจเมื่อครูตักเตือน มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูมอบหมายงานให้ทำที่ลดลง ได้แก่ มารยาททางวาจา ได้แก่ ตะโกนเสียงดังขณะทำงาน พูดคำหยาบ พูดแซงขณะเพื่อนพูด พูดล้อเลียนเพื่อนและพูดขัดจังหวะ มารยาททางกาย ได้แก่ เดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาต ยืนท้าวสะเอว และโยนหรือขว้างปาสิ่งของหรืออุปกรณ์การเรียนให้เพื่อน

4. กรณีศึกษาของเด็กหญิง ง.

4.1 ประวัติ

ลักษณะทั่วไป เด็กหญิง ง. เป็นนักเรียนหญิงไทยอายุ 13 ปี ผิวขาว ผมยาวบางครั้งมัดหรือถักเปียแต่มักจะหลุดลุ่ยอยู่เสมอ นัยน์ตาสีน้ำตาล ตาชั้นเดียว ใบหน้ารี ผิวหน้าค่อนข้างเรียบ รูปร่างค่อนข้างเล็ก แต่งกายค่อนข้างสะอาด แต่ก็มีเหงื่อชุ่มตัวอยู่ตลอดเวลา เวลานั่งเรียนชอบนั่งไขว่ห้าง พูดจาค่อนข้างห้วน ไม่มีหางเสียง เด็กหญิง ง. ชอบนั่งไขว่ห้าง เวลาเรียนชอบเอางานอื่นขึ้นมาทำบ่อยๆ เวลาที่ครูตักเตือนก็มักแสดงสีหน้าไม่พอใจ พูดจาไม่มีหางเสียง เวลาเดินผ่านครูก็ไม่มีสัมมาคารวะ ชอบพูดหรือตะโกนเสียงดังโดยเฉพาะเวลาที่ครูมอบหมายงานให้ทำ

4.2 ปัญหา

จากการศึกษาพบว่า มารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมของเด็กหญิง ง. เกิดจากสาเหตุ ดังต่อไปนี้

4.2.1 เกิดจากตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ บุคลิกภาพ

4.2.2 เกิดจากตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

4.2.2.1 ด้านครอบครัว ได้แก่

4.2.2.1.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว

4.2.2.1.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

4.2.2.1.3 อาชีพของบิดามารดา

4.2.2.1.4 ระดับการศึกษาของบิดามารดา

4.2.2.2 ด้านโรงเรียน ได้แก่

4.2.2.2.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในชั้นเรียน

4.2.2.2.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

4.2.2.2.3 ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน

4.2.2.3 ด้านสังคม ได้แก่

4.2.2.3.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนบ้าน

4.2.2.3.2 ลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย

4.3 การวินิจฉัย

ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทั้ง 8 เทคนิคดังกล่าว วินิจฉัยได้ว่า เด็กหญิง ง. มีพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม ซึ่งเกิดจากสาเหตุ ดังนี้

1. เกิดจากตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ มีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบทดสอบต่าง ๆ มีผลสอดคล้องกันว่า เด็กหญิง ง. เป็นคนมีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม คือ ไม่ชอบและไม่สนใจเรียนหนังสือ แต่งกายไม่สะอาด ไม่สนใจอะไรเลย มีเพื่อนสนิทเป็นเพื่อนที่มีบุคลิกภาพแบบเดียวกัน พูดจาหยาบคาย ตวาด ตะโกน ก้าวร้าว

2. เกิดจากตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.1 ด้านครอบครัว

จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบทดสอบ บันทึกประจำวันและอัตชีวประวัติ ทำให้สรุปได้ว่า ครอบครัวเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่มีผลต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมของเด็กหญิง ง. ดังต่อไปนี้

2.1.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว เด็กหญิง ง. มีสัมพันธภาพในครอบครัวไม่ดี ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กหญิง ง. มีพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม เนื่องจากบิดา มารดาที่เด็กหญิง ง. อยู่ด้วยไม่มีเวลาดูแล เด็กหญิง ง. ถูกปล่อยปละละเลยมาตั้งแต่เด็ก ผู้ปกครองในบ้านมักใช้ถ้อยคำที่ไม่สุภาพเป็นแบบอย่างให้เด็กหญิง ง. พูดตามรวมถึงเป็นตัวอย่างไม่ดีในการแก้ปัญหาเนื่องมีการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาเสมอ บิดา มารดาขาดการดูแลเอาใจใส่ เด็กหญิง ง. ไม่ค่อยมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัวในแต่ละวันเด็กหญิง ง. ไปโรงเรียนและกลับบ้าน เมื่อมาถึงบ้านก็เล่นเกมคอมพิวเตอร์ และคุยโทรศัพท์กับเพื่อนตลอดเวลา ทุกคนในบ้านกล่าวว่าเด็กหญิง ง. เป็นเด็กดี อี๊ยบ และก้าวร้าว

2.1.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ครอบครัว เด็กหญิง ง. มีฐานะค่อนข้างดีซึ่งบิดาและมารดาข้าราชการ และมีกิจการของตนเองที่ต้องดูแล จึงทำให้ไม่มีเวลาอบรมกิริยามารยาท และดูแลเอาใจใส่เด็กหญิง ง. เท่าที่ควรจึงเป็นสาเหตุให้เด็กหญิง ง. มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมโดยไม่รู้ตัว ซึ่งก่อให้เกิดเป็นนิสัยแล้วนำมาแสดงออกที่โรงเรียน

2.1.3 อาชีพของบิดามารดา บิดามารดาของเด็กหญิง ง. มีอาชีพรับราชการ และมีกิจการของตนเองที่ต้องดูแล ซึ่งต้องมีการแข่งขันสูงก่อให้เกิดภาวะความเครียดในการดำเนินกิจการค่อนข้างมาก จึงทำให้ไม่ค่อยมีเวลาในการอบรมดูแลเอาใจใส่

เด็กหญิง ง. เท่าที่ควร ในบางครั้งยังมาระบายออกที่บ้านทำให้เป็นแบบอย่างโดยเฉพาะในการแสดงสีหน้าหรือคำพูดที่บิดามารดาพูดกับคนงานหรือแม่บ้าน

2.1.4 ระดับการศึกษาของบิดามารดา บิดาของเด็กหญิง ง.

จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และมารดาจบการศึกษาระดับปริญญาโท และยังมีงานประจำและกิจการของตนเองที่ต้องดูแล จึงทำให้คิดอย่างรวดเร็ว ทำงานแข่งขันกับเวลาจึงส่งผลให้เป็นคนที่มีลักษณะรีบร้อน ซึ่งส่งผลให้เด็กหญิง ง. เกิดการเลียนแบบ

2.2 ด้านโรงเรียน

จากการสังเกต สัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ทำให้สรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในชั้นเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน เป็นสาเหตุที่มีผลต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม ของ เด็กหญิง ง.

2.2.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในชั้นเรียน

จากแบบสอบถาม “ใครเอ่ย” และทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ และจากแบบประเมินเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนที่ครูฝ่ายปกครอง ครูประจำชั้น และครูประจำวิชาได้ประเมินว่า เด็กหญิง ง. ชอบนั่งไขว่ห้างซึ่งทำให้ดูไม่สุภาพ ชอบนั่งงานอื่นขึ้นมาทำในขณะที่ครูมอบหมายงานให้ทำ และเวลาที่ครูตักเตือนก็มักแสดงสีหน้าไม่พอใจ และชอบชวนเพื่อนคุยในเวลาเรียนเป็นประจำ

2.2.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู จากการสังเกต

สัมภาษณ์ แบบสอบถามตลอดจนแบบประเมินเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียน พบว่าเด็กหญิง ง. ไม่ชอบเรียนหนังสือ เพราะเรียนไม่ทันและเรียนไม่รู้เรื่อง เนื่องจากไม่มีความสนใจในการเรียน แต่ไม่มีการแก้ไขและติดตามอย่างใกล้ชิด ครูประจำชั้นมีการเปลี่ยนทุกปีจึงขาดการติดตามอย่างต่อเนื่อง ครูประจำชั้นจะมองเด็กหญิง ง. เป็นเด็กค่อนข้างดี ก้าวร้าว ไม่สนใจเรียน บางครั้งใช้วิธีการตี แต่เด็กหญิง ง. ก็ยังคงมีพฤติกรรมแบบเดิม ไม่เปลี่ยนแปลง

2.2.3 ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน จากการสังเกต

การสัมภาษณ์ครู และแบบประเมินเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนพบว่า จำนวนนักเรียนมากเกินไป ห้องเรียนค่อนข้างคับแคบ การจัดกิจกรรมในห้องเรียนไม่สะดวก อีกทั้งครูไม่สามารถดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง มีการว่ากล่าวตักเตือนบ้าง มีการลงโทษเด็กที่รบกวนเพื่อนร่วมชั้นเรียนบ้าง แต่ไม่สามารถเอาใจใส่ได้ตลอดเวลา จึงทำให้เกิดการปล่อยปละละเลย เด็กที่ไม่สนใจเรียนและไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของครู

2.3 ด้านสังคม

จากการสังเกต สัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ทำให้สรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนบ้าน และลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมของเด็กหญิง ง. ดังนี้

2.3.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนบ้าน จากการ

สัมภาษณ์ สังเกต และการเยี่ยมบ้าน

2.3.2 ลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย จากการสัมภาษณ์ สังเกต และการเยี่ยมบ้าน

4.4 การช่วยเหลือ

การให้ความช่วยเหลือแก่เด็กหญิง ง. คือ ผู้วิจัยได้ให้คำปรึกษา 7 ครั้ง ให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้ปกครอง ขอความร่วมมือในการดูแลเอาใจใส่ให้กำลังใจ ให้ความสำคัญแก่เด็กหญิง ง. และให้ข้อเสนอแนะตลอดจน ขอความร่วมมือจากครูประจำชั้น ครูประจำวิชา และครูแนะแนว ในการดูแลและเอาใจใส่ ให้กำลังใจแก่เด็กหญิง ง. ต่อไป

4.5 สรุปและการติดตามผล

หลังการให้คำปรึกษาเด็กหญิง ง.. มีความเข้าใจและยอมรับตนเองในมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมว่าเกิดขึ้นเพราะเหตุใด ตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง มีความตั้งใจและอยากจะทำดีของตัวเอง แม้ว่าจะแก้ไขได้บ้าง ซึ่งมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมลดลง คือ เด็กหญิง ง. มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูสอนที่ลดลง ได้แก่ มารยาททางวาจา ได้แก่ พูดคุยขณะครูสอน พูดสอดแทรก พูดขัดจังหวะ พูดคำหยาบหรือพูดคำไม่สุภาพ พูดล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน และพูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้ มารยาททางกาย ได้แก่ นั่งไขว่ห้าง และแสดงสีหน้าไม่พอใจเมื่อครูตักเตือน มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูมอบหมายงานให้ทำที่ลดลง ได้แก่ มารยาททางวาจา ได้แก่ ตะโกนเสียงดังขณะทำงาน พูดคำหยาบ พูดแซงขณะเพื่อนพูด พูดล้อเลียนเพื่อนและพูดขัดจังหวะ มารยาททางกาย ได้แก่ เดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาต ยืนทำวสะเอว และโยนหรือขว้างปาสิ่งของหรืออุปกรณ์การเรียนให้เพื่อน และนำงานวิชาอื่นขึ้นมาทำ

5. กรณีศึกษาของเด็กหญิง จ.

5.1 ประวัติ

ลักษณะทั่วไป เด็กหญิง จ. เป็นนักเรียนหญิงไทยอายุ 13 ปี ผิวขาว ผมชอยสั้นแต่ถูกบังคับให้มัดไว้จึงหลุดลุ่ยอยู่เสมอ นัยน์ตาสีน้ำตาล ตาสองชั้น ใบหน้ารูปไข่ ผิวหน้าค่อนข้างเรียบ รูปร่างสูงขาว แต่งกายค่อนข้างสะอาด แต่มักดึงชายเสื้อออกมาค่อนข้างมาก เวลาเดินหรือทำกิจกรรมต่างๆก็มักจะหลุดเสมอ มีเหงื่อชุ่มตัวอยู่ตลอดเวลา เวลานั่งเรียนชอบนั่งไขว่ห้าง พูดจาค่อนข้างห้วน ไม่มีหางเสียง เด็กหญิง จ. ชอบนั่งไขว่ห้าง เวลาเรียนชอบเอางานอื่นขึ้นมาทำบ่อยๆ เวลาที่ครูตักเตือนก็มักแสดงสีหน้าไม่พอใจ พูดจาไม่มีหางเสียง เวลาเดินผ่านครูก็ไม่มีสัมมาคารวะ ชอบพูดหรือตะโกนเสียงดังโดยเฉพาะเวลาที่ครูมอบหมายงานให้ทำ

5.2 ปัญหา

จากการศึกษาพบว่า มารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมของเด็กหญิง จ. เกิดจากสาเหตุ ดังต่อไปนี้

5.2.1 เกิดจากตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ บุคลิกภาพ

5.2.2 เกิดจากตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

5.2.2.1 ด้านครอบครัว ได้แก่

5.2.2.1.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว

5.2.2.1.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

5.2.2.1.3 อาชีพของบิดามารดา

5.2.2.1.4 ระดับการศึกษาของบิดามารดา

5.2.2.2 ด้านโรงเรียน ได้แก่

5.2.2.2.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในชั้นเรียน

5.2.2.2.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

5.2.2.2.3 ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน

5.2.2.3 ด้านสังคม ได้แก่

5.2.2.3.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนบ้าน

5.2.2.3.2 ลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย

5.3 การวินิจฉัย

ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทั้ง 8 เทคนิคดังกล่าว วินิจฉัยได้ว่า เด็กหญิง จ. มีพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม ซึ่งเกิดจากสาเหตุ ดังนี้

1. เกิดจากตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ มีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบทดสอบต่าง ๆ มีผลสอดคล้องกันว่า เด็กหญิง จ. เป็นคนมีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม คือ ไม่ชอบและไม่สนใจเรียนหนังสือ แต่งกายไม่ก่อนสะอาด ไม่สนใจอะไรเลย มีเพื่อนสนิทเป็นเพื่อนที่มีบุคลิกภาพแบบเดียวกัน พูดจาหยาบค้าย ไม่สุภาพ

2. เกิดจากตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.1 ด้านครอบครัว

จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบทดสอบ บันทึกรประจำวันและอัตชีวประวัติ ทำให้สรุปได้ว่า ครอบครัวเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่มีผลต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมของเด็กหญิง จ. ดังต่อไปนี้

2.1.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกใน

ครอบครัว เด็กหญิง จ. มีสัมพันธภาพในครอบครัวไม่ดี ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กหญิง จ. มีพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม เนื่องจากบิดา มารดาที่เด็กหญิง จ. อยู่ด้วยไม่มีเวลาดูแล เด็กหญิง จ. ถูกปล่อยปละละเลยมาตั้งแต่เด็ก ผู้ปกครองในบ้านมักใช้ถ้อยคำที่ไม่สุภาพ เป็นแบบอย่างให้เด็กหญิง จ. พูดตามรวมถึงเป็นตัวอย่างที่ไม่ดีในการแก้ปัญหาเนื่องมีการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาเสมอ ขาดการดูแลเอาใจใส่ เด็กหญิง จ. ไม่ค่อยมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัวในแต่ละวัน เด็กหญิง จ. ไปโรงเรียนและกลับบ้าน เมื่อมาถึงบ้านก็เล่นเกมคอมพิวเตอร์ ตลอดเวลา ทุกคนในบ้านกล่าวว่าเด็กหญิง จ. เป็นเด็กที่ค่อนข้างดื้อเจียบ

2.1.2 ในฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ครอบครัว เด็กหญิง จ. มีฐานะค่อนข้างดีซึ่งบิดามีอาชีพทำธุรกิจส่วนตัว จึงทำให้ไม่มีเวลาอบรมกิริยามารยาท และดูแลเอาใจใส่เด็กหญิง จ. เท่าที่ควรจึงเป็นสาเหตุให้เด็กหญิง จ. มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมโดยไม่รู้ตัว ซึ่งก่อให้เกิดเป็นนิสัยแล้วนำมาแสดงออกที่โรงเรียน

2.1.3 อาชีพของบิดามารดา บิดาของเด็กหญิง จ. มีอาชีพทำธุรกิจส่วนตัว ซึ่งต้องมีการแข่งขันสูงก่อให้เกิดภาวะความเครียดในการดำเนินกิจการค่อนข้างมาก จึงทำให้ไม่ค่อยมีเวลาในการอบรมดูแลเอาใจใส่เด็กหญิง จ. เท่าที่ควร ในบางครั้งยังมาระบายอกที่บ้านทำให้เป็นแบบอย่างโดยเฉพาะในการแสดงสีหน้าหรือคำพูดที่บิดามารดาพูดกับคนงานหรือแม่บ้าน

2.1.4 ระดับการศึกษาของบิดามารดา บิดามารดาของเด็กหญิง จ. จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ทั้ง 2 คน และยังมีอาชีพทำธุรกิจส่วนตัว จึงทำให้คิดอย่างรวดเร็ว ทำงานแข่งขันกับเวลาจึงส่งผลให้เป็นคนที่มีลักษณะรีบร้อน ซึ่งส่งผลให้เด็กหญิง จ. เกิดการเลียนแบบ

2.2 ด้านโรงเรียน

จากการสังเกต สัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ทำให้สรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในชั้นเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน เป็นสาเหตุที่มีผลต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม ของเด็กหญิง จ.

2.2.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในชั้นเรียน จากแบบสอบถาม “ใครเอ่ย” และทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ และจากแบบประเมินเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนที่ครูฝ่ายปกครอง ครูประจำชั้น และครูประจำวิชาได้ประเมินว่า เด็กหญิง จ. มีความประพฤติและลักษณะนิสัยโดยทั่วไปเมื่ออยู่ที่โรงเรียน คือ ไม่ค่อยสนใจเรียน ไม่ค่อยมีสมาธิ ไม่ค่อยจะทำงานที่ครูแต่ละท่านมอบหมาย ชอบนั่งไขว่ห้าง เวลาเรียนชอบเอางานอื่นขึ้นมาทำบ่อยๆ เวลาที่ครูตักเตือนก็มักแสดงสีหน้าไม่พอใจ พุดจาไม่มีหางเสียง เวลาเดินผ่านครูก็ไม่มีสัปดาห์คารวะ ชอบพูดหรือตะโกนเสียงดังโดยเฉพาะเวลาที่ครูมอบหมายงานให้ทำ

2.2.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสอบถามตลอดจนแบบประเมินเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียน พบว่าเด็กหญิง จ. ไม่ชอบเรียนหนังสือ เพราะเรียนไม่ทันและเรียนไม่รู้เรื่อง เนื่องจากไม่มีความสนใจในการเรียน แต่ไม่มีการแก้ไขและติดตามอย่างใกล้ชิด ครูประจำชั้นมีการเปลี่ยนทุกปีจึงขาดการติดตามอย่างต่อเนื่อง ครูประจำชั้นจะมองเด็กหญิง จ. เป็นเด็กดี เกเร ก้าวร้าว ไม่สนใจเรียน บางครั้งใช้วิธีการตี แต่เด็กหญิง จ. ก็ยังคงมีพฤติกรรมแบบเดิม ไม่เปลี่ยนแปลง

2.2.3 ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน จากการสังเกต การสัมภาษณ์ครู และแบบประเมินเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนพบว่า จำนวนนักเรียนมากเกินไป ห้องเรียนค่อนข้างคับแคบ การจัดกิจกรรมในห้องเรียนไม่สะดวก อีกทั้งครูไม่สามารถดูแลนักเรียน

ได้อย่างทั่วถึง มีการว่ากล่าวตักเตือนบ้าง มีการลงโทษเด็กที่รบกวนเพื่อนร่วมชั้นเรียนบ้าง แต่ไม่สามารถเอาใจใส่ได้ตลอดเวลา จึงทำให้เกิดการปล่อยปละละเลย เด็กที่ไม่สนใจเรียนและไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของครู

2.3 ด้านสังคม

จากการสังเกต สัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ทำให้สรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนบ้าน และลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมของเด็กหญิง จ. ดังนี้

2.3.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนบ้าน จากการสัมภาษณ์ สังเกต และการเยี่ยมบ้าน

2.3.2 ลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย จากการสัมภาษณ์ สังเกต และการเยี่ยมบ้าน

5.4 การช่วยเหลือ

การให้ความช่วยเหลือแก่เด็กหญิง จ. คือ ผู้วิจัยได้ให้คำปรึกษา 7 ครั้ง ให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้ปกครอง ขอความร่วมมือในการดูแลเอาใจใส่ให้กำลังใจ ให้ความสำคัญแก่เด็กหญิง จ. และให้ข้อเสนอแนะตลอดจน ขอความร่วมมือจากครูประจำชั้น ครูประจำวิชา และครูแนะแนว ในการดูแลและเอาใจใส่ ให้กำลังใจแก่เด็กหญิง จ. ต่อไป

5.5 สรุปและการติดตามผล

หลังการให้คำปรึกษาเด็กหญิง จ. มีความเข้าใจและยอมรับตนเองในมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมว่าเกิดขึ้นเพราะเหตุใด ตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง มีความตั้งใจและอยากจะทำดีของตัวเอง แม้ว่าจะแก้ไขได้บ้าง ซึ่งมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมลดลง คือ เด็กหญิง จ. มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูสอนที่ลดลง ได้แก่ มารยาททางวาจา ได้แก่ พูดคุยขณะครูสอน พูดสอดแทรก พูดขัดจังหวะ พูดคำหยาบหรือพูดคำไม่สุภาพ พูดล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน และพูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้ มารยาททางกาย ได้แก่ นั่งไขว่ห้าง ลุกเดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาตจากครู และแสดงสีหน้าไม่พอใจเมื่อครูตักเตือน มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูมอบหมายงานให้ทำที่ลดลง ได้แก่ มารยาททางวาจา ได้แก่ ตะโกนเสียงดังขณะทำงาน พูดคำหยาบ พูดแซงขณะเพื่อนพูด พูดล้อเลียนเพื่อน และพูดขัดจังหวะ มารยาททางกาย ได้แก่ เดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาต ยืนคำสี่ระยะครู ยืนท้าวสะเอว โยนหรือขว้างปาสิ่งของหรืออุปกรณ์การเรียนให้เพื่อน และนางงานวิชาอื่นขึ้นมาทำ

6. กรณีศึกษาของเด็กหญิง ฉ.

6.1 ประวัติ

ลักษณะทั่วไป เด็กหญิง ฉ. เป็นนักเรียนหญิงไทยอายุ 13 ปี ผิวขาว ผมยาวบางครั้งมัดหรือถักเปียดูเรียบร้อย นัยน์ตาสีน้ำตาล ตาชั้นเดียว ไบหนารี ผิวหน้าค่อนข้างเรียบ

เวลายิ้มจะมีลักยิ้มที่แก้มข้างขวา รูปร่างค่อนข้างเล็ก แต่งกายค่อนข้างสะอาด แต่มักมีเห็นชายเสื้อหลุด เวลานั่งเรียนชอบนั่งไขว่ห้าง พุดจาค่อนข้างห้วน ไม่มีหางเสียง เด็กหญิง จ. ชอบนั่งไขว่ห้าง ชอบยืนเท้าสะเอว เวลาเรียนชอบเอางานอื่นขึ้นมาทำบ่อยๆ เวลาที่ครูตักเตือนก็มักแสดงสีหน้าไม่พอใจ พุดจาไม่มีหางเสียง เวลาเดินผ่านครูก็ไม่ค่อยมีสัมมาคารวะ ชอบพุดหรือตะโกนเสียงดังโดยเฉพาะเวลาที่ครูมอบหมายงานให้ทำ

6.2 ปัญหา

จากการศึกษาพบว่า มารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมของเด็กหญิง จ. เกิดจากสาเหตุ ดังต่อไปนี้

6.2.1 เกิดจากตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ บุคลิกภาพ

6.2.2 เกิดจากตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

6.2.2.1 ด้านครอบครัว ได้แก่

6.2.2.1.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว

6.2.2.1.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

6.2.2.1.3 อาชีพของบิดามารดา

6.2.2.1.4 ระดับการศึกษาของบิดามารดา

6.2.2.2 ด้านโรงเรียน ได้แก่

6.2.2.2.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในชั้นเรียน

6.2.2.2.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

6.2.2.2.3 ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน

6.2.2.3 ด้านสังคม ได้แก่

6.2.2.3.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนบ้าน

6.2.2.3.2 ลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย

6.3 การวินิจฉัย

ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลทั้ง 8 เทคนิคดังกล่าว วินิจฉัยได้ว่า เด็กหญิง จ. มีพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม ซึ่งเกิดจากสาเหตุ ดังนี้

1. เกิดจากตัวแปรด้านส่วนตัว ได้แก่ มีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบทดสอบต่าง ๆ มีผลสอดคล้องกันว่า เด็กหญิง จ. เป็นคนมีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม คือ ไม่ชอบและไม่สนใจเรียนหนังสือ แต่งกายไม่ค่อยเรียบร้อย ไม่สนใจอะไรเลย มีเพื่อนสนิทเป็นเพื่อนที่มีบุคลิกภาพแบบเดียวกัน พุดจาหยาบคาย ตะแคง ตะโกน และตื้อเจี๊ยบ

2. เกิดจากตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่

2.1 ด้านครอบครัว

จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบทดสอบ บันทึกรประจำวันและอัตชีวประวัติ ทำให้สรุปได้ว่า ครอบครัวเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่มีผลต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมของเด็กหญิง ฉ. ดังต่อไปนี้

2.1.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัว เด็กหญิง ฉ. มีสัมพันธภาพในครอบครัวไม่ดี ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กหญิง ฉ. มีพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม เนื่องจากบิดา มารดาที่เด็กหญิง ฉ. อยู่ด้วยไม่มีเวลาดูแล เด็กหญิง ฉ. ถูกปล่อยปละละเลยมาตั้งแต่เด็ก ผู้ปกครองในบ้านมักใช้ถ้อยคำที่ไม่สุภาพ เป็นแบบอย่างให้เด็กหญิง ฉ. พุดตามรวมถึงเป็นตัวอย่างไม่ดีในการแก้ปัญหาเนื่องมีการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาเสมอ บิดา มารดา ขาดการดูแลเอาใจใส่ เด็กหญิง ฉ. ไม่ค่อยมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัวในแต่ละวันเด็กหญิง ฉ. ไปโรงเรียนและกลับบ้าน เมื่อมาถึงบ้านก็เล่นเกมคอมพิวเตอร์ตลอดเวลา ทุกคนในบ้านกล่าวว่าเด็กหญิง ฉ. เป็นเด็กดื้อ และก้าวร้าว

2.1.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ครอบครัว เด็กหญิง ฉ. มีฐานะค่อนข้างดีซึ่งบิดามีกิจการของตนเองที่ต้องดูแล จึงทำให้ไม่มีเวลาอบรม กิริยามารยาท และดูแลเอาใจใส่เด็กหญิง ฉ. เท่าที่ควรจึงเป็นสาเหตุให้เด็กหญิง ฉ. มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมโดยไม่รู้ตัว ซึ่งก่อให้เกิดเป็นนิสัยแล้วนำมาแสดงออกที่โรงเรียน

2.1.3 อาชีพของบิดามารดา บิดามารดาของเด็กหญิง ฉ. มีอาชีพค้าขาย ซึ่งต้องมีการแข่งขันสูงก่อให้เกิดภาวะความเครียดในการดำเนินกิจการค่อนข้างมาก จึงทำให้ไม่ค่อยมีเวลาในการอบรมดูแลเอาใจใส่เด็กหญิง ฉ. เท่าที่ควร ในบางครั้งยังมาระบายออกที่บ้านทำให้เป็นแบบอย่างโดยเฉพาะในการแสดงสีหน้าหรือคำพูดที่บิดามารดาพูดกับคนงานหรือแม่บ้าน

2.1.4 ระดับการศึกษาของบิดามารดาบิดามารดาของเด็กหญิง ฉ. จบการศึกษาระดับ ปวช. ทั้ง 2 คน และยังมีอาชีพค้าขายจึงทำให้คิดอย่างรวดเร็ว ทำงานแข่งขันกับเวลาจึงส่งผลให้เป็นคนที่มีลักษณะรีบร้อน ซึ่งส่งผลให้เด็กหญิง ฉ. เกิดการเลียนแบบ

2.2 ด้านโรงเรียน

จากการสังเกต สัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ทำให้สรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในชั้นเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน เป็นสาเหตุที่มีผลต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม ของเด็กหญิง ฉ.

2.2.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในชั้นเรียน จากแบบสอบถาม “ใครเอ่ย” และทดสอบการเติมประโยคให้สมบูรณ์ และจากแบบประเมินเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนที่ครูฝ่ายปกครอง ครูประจำชั้น และครูประจำวิชาได้ประเมินว่า เด็กหญิง ฉ. ไม่สนใจเรียน เวลามอบหมายงานให้ทำก็จะตะโกนเสียงดัง ไม่ทำงานที่ครูมอบหมาย ขอบพูดคำหยาบ

ตะโกนเสียงดัง ขอบนางานอื่นขึ้นมาทำขณะที่ครูมอบหมายงานให้ทำ เวลาที่ครูตักเตือนก็มักแสดงสีหน้าไม่พอใจ และชอบชวนเพื่อนคุยในเวลาเรียนเป็นประจำ

2.2.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสอบถามตลอดจนแบบประเมินเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียน พบว่าเด็กหญิง จ. ไม่ชอบเรียนหนังสือ เพราะเรียนไม่ทันและเรียนไม่รู้เรื่อง เนื่องจากไม่มีความสนใจในการเรียน แต่ไม่มีการแก้ไขและติดตามอย่างใกล้ชิด ครูประจำชั้นมีการเปลี่ยนทุกปีจึงขาดการติดตามอย่างต่อเนื่อง ครูประจำชั้นจะมองเด็กหญิง จ. เป็นเด็กดี เกเร ก้าวร้าว ไม่สนใจเรียน บางครั้งใช้วิธีการตี แต่เด็กหญิง จ. ก็ยังคงมีพฤติกรรมแบบเดิม ไม่เปลี่ยนแปลง

2.2.3 ลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน จากการสังเกต การสัมภาษณ์ครู และแบบประเมินเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนพบว่า จำนวนนักเรียนมากเกินไป ห้องเรียนค่อนข้างคับแคบ การจัดกิจกรรมในห้องเรียนไม่สะดวก อีกทั้งครูไม่สามารถดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง มีการว่ากล่าวตักเตือนบ้าง มีการลงโทษเด็กที่รบกวนเพื่อนร่วมชั้นเรียนบ้าง แต่ไม่สามารถเอาใจใส่ได้ตลอดเวลา จึงทำให้เกิดการปล่อยปละละเลย เด็กที่ไม่สนใจเรียนและไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของครู

2.3 ด้านสังคม

จากการสังเกต สัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ทำให้สรุปได้ว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนบ้าน และลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมของเด็กหญิง จ. ดังนี้

2.3.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนบ้าน จากการสัมภาษณ์ สังเกต และการเยี่ยมบ้าน

2.3.2 ลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย จากการสัมภาษณ์ สังเกต และการเยี่ยมบ้าน

6.4 การช่วยเหลือ

การให้ความช่วยเหลือแก่เด็กหญิง จ. คือ ผู้วิจัยได้ให้คำปรึกษา 7 ครั้ง ให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้ปกครอง ขอความร่วมมือในการดูแลเอาใจใส่ให้กำลังใจ ให้เวลาแก่เด็กหญิง จ. และให้ข้อเสนอแนะตลอดจน ขอความร่วมมือจากครูประจำชั้น ครูประจำวิชา และครูแนะแนว ในการดูแลและเอาใจใส่ ให้กำลังใจแก่เด็กหญิง จ. ต่อไป

6.5 สรุปและการติดตามผล

หลังการให้คำปรึกษาเด็กหญิง จ. มีความเข้าใจและยอมรับตนเองในมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมว่าเกิดขึ้นเพราะเหตุใด ตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง มีความตั้งใจและอยากจะทำดีเอง แม้ว่าจะแก้ไขได้บ้าง ซึ่งมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมลดลง คือ เด็กหญิง จ. มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูสอนที่ลดลง ได้แก่ มารยาททางวาจา ได้แก่ พูดคุยขณะครูสอน พูดสอดแทรก พูดขัดจังหวะ พูดคำหยาบหรือพูดคำไม่สุภาพ พูดล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน

และพูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้ มารยาททางกาย ได้แก่ นั่งไขว่ห้าง ลุกเดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาตจากครู และแสดงสีหน้าไม่พอใจเมื่อครูตักเตือนมารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสม ขณะครูมอบหมายงานให้ทำที่ลดลง ได้แก่ มารยาททางวาจา ได้แก่ ตะโกนเสียงดังขณะทำงาน พูดคำหยาบ พูดแซงขณะเพื่อนพูด พูดล้อเลียนเพื่อน และพูดขัดจังหวะ มารยาททางกาย ได้แก่ เดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาต ยืนคำสี่พระครู ยืนท้าวสะเอว โยนหรือขว้างปาสิ่งของหรืออุปกรณ์การเรียนให้เพื่อน และนำงานวิชาอื่นขึ้นมาทำ

การวินิจฉัย

จากการวินิจฉัยว่าผู้รับการศึกษาทั้ง 6 ราย ที่มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม ซึ่งผลจากการศึกษารายกรณี พอจะสรุปสาเหตุได้ดังนี้

จากการศึกษาพบว่า สาเหตุเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม เกิดจากตัวนักเรียนเอง คือมีบุคลิกภาพที่ไม่เหมาะสม อารมณ์แปรปรวน ขาดความรักความอบอุ่น ความเข้าใจ ความเอาใจใส่ ขาดความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ไม่พยายามควบคุมตนเอง ทำให้ไม่คำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นกับตนเองและผู้อื่นโดยแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนดังนี้

แรงจูงใจใฝ่ก้าวหน้า เกิดขึ้นเมื่อผู้รับการศึกษาต้องการใช้มารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมเป็นเครื่องมือไปสู่เป้าหมาย เป็นพฤติกรรมที่ไม่มีเจตนาร้าย แม้จะทำให้บุคคลหรือสิ่งของเสียหาย โดยจะแสดงพฤติกรรมเพื่อผลบางอย่าง ได้แก่ เพื่อระบายความคับข้องใจ เพื่อเรียกร้องความสนใจหรือแสดงพฤติกรรมเนื่องจากความโกรธซึ่งเกิดจากการถูกทำลายศักดิ์ศรี ได้แก่ การถูกล้อเลียนเป็นประจำว่าเบี่ยงเบนทางเพศ ไม่สมประกอบทางสติปัญญา และถูกล้อเลียนเกี่ยวกับบุพการีหรือความเป็นอยู่ภายในครอบครัว นอกจากนี้พฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมยังเกิดจากการที่ไม่สามารถสนองความต้องการพื้นฐานของตนเองได้ เพราะอุปสรรคที่เนื่องมาจากตนเอง ผู้อื่น หรือสิ่งแวดล้อม ซึ่งอุปสรรคที่เกิดจากตนเองนั้น เกิดจากการที่ไม่สามารถสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ดังที่ มาสโลว์ (อาร์ พันธ์มณี. 2540 : 188 – 189 อ้างอิงจาก Maslow. 1990) ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. ความต้องการทางสรีระ ซึ่งเป็นความต้องการพื้นฐานที่สำคัญที่สุดในการดำรงชีวิต เช่น ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศ อุณหภูมิ การหลับนอน และการขับถ่าย เป็นต้น
2. ความต้องการปลอดภัยและมั่นคง ได้แก่ ความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย ความเป็นปึกแผ่น ความต้องการการคุ้มครองปกป้อง ความรู้สึกปลอดภัยจากการคุกคาม ปลอดภัยจากความวิตกกังวล ตลอดจนการหลีกเลี่ยงอันตราย หรือความเจ็บปวดต่างๆ
3. ความต้องการความรักและเป็นเจ้าของ คือ ความต้องการความรักอยากให้ตนเป็นที่รักยอมรับจากกลุ่ม โดยปกติแล้วบุคคลมักจะอยู่รวมกลุ่มกัน ดังนั้น จึงต้องการความรักและต้องการมีส่วนร่วมในกลุ่มให้ยอมรับตนเอง เช่น กลุ่มครอบครัว กลุ่มสังคม กลุ่มทำงาน เป็นต้น

4. ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องจากผู้อื่น คือ ความต้องการให้ผู้อื่นยกย่องตน เป็นความปรารถนาของบุคคลที่ทำให้เกิดพฤติกรรมต่างๆ เกิดขึ้นได้เป็นอันมาก เช่น บางคนมีการใช้จ่ายแบบฟุ่มเฟือย เกินฐานะของตนเพื่อให้บุคคลอื่นยกย่องตน เป็นต้น

5. ความต้องการที่จะบรรลุถึงความต้องการของตนเองอย่างแท้จริง คือ ความต้องการสูงสุดของบุคคลที่จะต้องพยายามกระทำตามสิ่งต่างๆ ตามความเหมาะสม และตามความสามารถของตนเอง เช่น ครูสอนหนังสืออย่างไม่เกิดความเบื่อหน่าย สอนด้วยความสุขสบายใจ เป็นต้น

นอกจากนี้อุปสรรคที่เกิดจากผู้อื่นหรือสิ่งแวดล้อม ได้แก่ เพื่อนร่วมชั้นเรียนและครอบครัวจากการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์เชิงสาเหตุกับพฤติกรรมก้าวร้าวในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานครและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจำนวน 390 คน พบว่า ตัวแปรกลุ่มที่มีอิทธิพลเชิงสาเหตุต่อพฤติกรรมก้าวร้าวในระดับสูงสุด ได้แก่ อิทธิพลกลุ่มเพื่อน (สมพร สุทัศนีย์. 2529 : 1 – 2) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของคูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1976 : 15-16) รูเบิลและคณะ (Ruble, et al. 1976 : 20-21) และเวอร์รอฟ (Verroff. 1969 : 35-36) พบว่า บุคลิกภาพของเด็กวัยประถมศึกษาจะค่อยๆ สร้างขึ้นเมื่อเด็กมีการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลต่างๆ ในสภาพแวดล้อม นอกจากนั้น ความรู้สึกมีปมต่ออาจจะเกิดจากการที่เด็กวัยนี้มีลักษณะชอบเปรียบเทียบกันในกลุ่ม ซึ่งการเปรียบเทียบนี้จะส่งผลถึงความรู้สึกต่อคุณค่าของตนเองของเด็ก และพบว่าความรู้สึกว่ามีความสามารถ และรู้สึกว่าตนมีคุณค่าของเด็กวัยนี้จะขึ้นกับการรับรู้ความสามารถของเขาเมื่อเปรียบเทียบกับเพื่อน เด็กวัยมัธยมศึกษาจะเป็นวัยของการหันหลังให้กับผู้ใหญ่ และจับกลุ่มในระหว่างเพื่อนเพศเดียวกัน จนบางคนเรียกวัยนี้ว่าวัยแห่งเพื่อน (Pee year) เพื่อนจะมีอิทธิพลต่อเด็กในระยะนี้มาก และเด็กไม่ต้องการที่จะอยู่ในสายตาของผู้ใหญ่อีกต่อไป เด็กจะพยายามรวมกลุ่มกันและสร้างโครงสร้างของกลุ่มรวมทั้งวางมาตรฐานแนวปฏิบัติของคนภายในกลุ่ม โดยดูจากแบบอย่างในสังคมของผู้ใหญ่ กฎระเบียบที่ตั้งขึ้นในกลุ่มของเด็กจะถูกนำไปปฏิบัติใช้อย่างเคร่งครัดโดยไม่บอกให้ผู้ใหญ่รู้ และการที่เด็กวัยนี้มีพฤติกรรมเช่นนี้ทำให้บางคนเรียกสังคมวัยเด็กนี้ว่า สังคมแห่งความลับ (Secret Society) เนื่องจากเด็กวัยมัธยมศึกษามีการปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนมาก จึงทำให้ผลของการปฏิสัมพันธ์มีอิทธิพลต่อพัฒนาการด้านบุคลิกภาพของเด็ก ผลของการปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อนทำให้เด็กมีการรับรู้เกี่ยวกับตนเองหรือความสามารถของตนเอง รวมทั้งเด็กระยะนี้จะรับรู้ลักษณะความสามารถหรือบุคลิกลักษณะของเพื่อนอีกด้วย ความรู้สึกเป็นที่ยอมรับหรือไม่ยอมรับในกลุ่มเพื่อนของเด็กวัยนี้มีผลโดยตรงต่อบุคลิกภาพของเด็ก นอกจากนี้ฟรอยด์เรียกระยะนี้ว่าขั้นแฝง ซึ่งเป็นช่วงต่อระหว่างวัยที่เด็กเริ่มเรียนรู้บทบาททางเพศของตนเอง และการเริ่มสนใจอย่างเห็นได้ชัดต่อเพศตรงข้ามซึ่งเกิดขึ้นในระยะวัยรุ่น ในเด็กวัยนี้จะไม่แสดงออกถึงความสนใจอย่างชัดเจนเกี่ยวกับเรื่องทางเพศอย่างชัดเจน แต่เด็กก็ค่อยๆ เรียนรู้ความแตกต่างระหว่างเพศชายและเพศหญิง โดยจะเห็นได้จากการที่เด็กวัยนี้มักแยกกลุ่มกันระหว่างเด็กชายและเด็กหญิง และมีพัฒนาการทางบุคลิกภาพของความเป็นชายหรือเป็นหญิงของตน แต่ในขณะเดียวกันทั้งกลุ่มของเด็กหญิงเด็กชายก็ให้ความ

สนใจซึ่งกันและกัน ซึ่งจะแสดงออกโดยการที่กลุ่มเด็กชายจะชอบหยอกล้อกลุ่มเด็กหญิง ในขณะที่เด็กผู้หญิงจะมีปฏิกิริยาโต้ตอบ เช่น ทำเป็นไม่สนใจเด็กผู้ชาย หรือแสดงอาการโต้ตอบ เช่น การโมโห การเต้น หรือร้องด้วยความโกรธ ซึ่งในลักษณะนี้จะทำให้กลุ่มเด็กชายหยอกล้อเด็กหญิงมากขึ้น

ครอบครัว ก็เป็นอุปสรรคอีกประการหนึ่งซึ่งทำให้บุคคลไม่สามารถสนองความต้องการของตนเองจนต้องแสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหา เพื่อระบายความคับข้องใจ เนื่องจากเด็กที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหามักมีสาเหตุมาจากครอบครัวเป็นส่วนมาก ลักษณะของสภาพครอบครัวที่มักทำให้บุคคลในครอบครัว โดยเฉพาะเด็กเกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหา เช่นสภาพความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว สภาพของครอบครัว วิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ซึ่งสิ่งเหล่านี้นับเป็นสิ่งที่สำคัญ และส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของเด็ก ดังที่ เฟลค (Fieck. 1966 : 119-121) ได้กล่าวถึงลักษณะของครอบครัวที่ดีจะส่งผลที่ดีต่อเด็ก จะมีลักษณะดังนี้ คือ

1. ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อและแม่ดี
2. พ่อแม่จะสามารถเข้าใจและสนับสนุนการพัฒนาการของเด็กได้อย่างเต็มที่
3. ครอบครัวที่ดีจะสามารถสอนค่านิยม ทศนคติของสังคมให้กับเด็กได้อย่างถูกต้อง
4. ครอบครัวจะต้องสามารถให้ความสมบูรณ์กับเด็กได้ทั้งด้านร่างกายและจิตใจได้อย่างเต็มที่
5. ครอบครัวต้องมีความสามารถที่จะสู้กับปัญหาของครอบครัวได้เป็นอย่างดี

ในสภาพครอบครัวที่ดี ย่อมส่งผลให้เสริมสร้างพัฒนาการของเด็กในครอบครัวให้ดีขึ้นไปด้วย แต่ถ้าครอบครัวเกิดปัญหาก็จะส่งผลกระทบต่อเด็กในครอบครัว โดยทำให้เด็กแสดงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาขึ้นได้ เพราะเมื่อเด็กต้องเผชิญปัญหาหรือสถานการณ์ที่ลำบากเด็กจะรู้สึกถึงเครียด เขาต้องเผชิญกับความกดดัน และเกิดความคับข้องใจ (Frustration) ความขัดแย้งและภาวะที่ถูกคุกคาม อาจจะทำให้เด็กเป็นคนเจ้าอารมณ์ มีความกลัวและวิตกกังวล โดยเกิดจากสภาพครอบครัว เช่น การสูญเสียบิดามารดาอย่างกะทันหัน จะมีผลในการปรับตัวในด้านต่างๆ ของเด็กหรือครอบครัวที่แตกแยก จะสร้างความสะเทือนใจให้กับเด็กเป็นอย่างมาก และเด็กยังต้องมีการปรับตัวใหม่ที่ตามมา ซึ่งการปรับตัวต่อการหย่าร้าง หรือแยกกันอยู่ของพ่อแม่ เด็กจะทำได้ลำบากมาก และเด็กยังต้องมีการปรับตัวใหม่ที่ตามมา เพราะฉะนั้นระหว่างที่เด็กปรับตัวย่อมก่อให้เกิดปัญหาพฤติกรรมในเด็กขึ้นได้ เพราะในขณะที่เด็กปรับตัวเด็กจะมีความกดดันสูง ซึ่งจะทำให้เด็กคิดมาก ไม่รักบ้านเท่าที่ควร บางครั้งอาจต้องการการแสวงหาความรักนอกบ้าน หรือใช้กลวิธีป้องกันตนเองต่างๆ เช่นการถอยหนี การลี้ภัย การบิดเบือนความจริง การขัดโทษคนอื่น การกลบเกลื่อนความรู้สึก การระบายอารมณ์ผิดที่ การทดแทน การเลียนแบบ การก้าวร้าวรุนแรง การเก็บกด การย้อนกลับไปเป็นเด็ก และฝันกลางวัน ถ้าเด็กใช้กลวิธีป้องกันตนเองดังกล่าวแล้ว ได้รับความสำเร็จ เด็กก็หายคับข้องใจ แต่ถ้าใช้แล้วไม่ประสบผลสำเร็จ เด็กจะหาทางออกเพื่อลดความคับข้องใจต่อไป พฤติกรรมเช่นนี้ จะออกมาในรูปแบบของโรคประสาท (Neurosis) เช่นย้ำคิดย้ำทำ หรือเด็ก

ที่ทำให้ผิดรุนแรงแล้วไม่กล้ารับผิดชอบ หรือไม่กล้าสารภาพผิดกับใครได้ เด็กจะเก็บกดความผิดเอาไว้ กลายเป็นความหวาดระแวง ความหวาดกลัว (Phobia) และความวิตกกังวลอย่างรุนแรง (สมพร สุทัศน์ีย์, 2531 : 22-23) อีกทั้งมีความรู้สึกเกลียดชังและขมขื่นในชีวิต ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะนำไปสู่การเกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาทั้งสิ้น นอกจากนี้วิธีการเลี้ยงดูของพ่อแม่ก็นับว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ที่จะนำไปสู่การเกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาหรือไม่ เช่นวิธีการเลี้ยงลูก แบบอัตตาธิปไตย ซึ่งเป็นการเลี้ยงลูกแบบ พ่อแม่ใหญ่ที่สุด มีการเข้มงวดกวดขันมาก เด็กจะไม่มีสิทธิ์เรียกร้องอะไรทั้งสิ้นเพราะต้องทำตามพ่อแม่สั่งทั้งหมด วิธีการเลี้ยงดูเด็กแบบนี้มักจะสอดคล้องกับการทำให้เด็กมีปมด้อย ไม่มั่นใจในตนเอง และสับสนในจิตใจ (สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2535 : 243) บลัมรินด์ (Baumrind, 1967 : 23) ที่กล่าวว่า การปกครองแบบนี้จะทำให้เด็กหญิงมีความเป็นอิสระ มีพฤติกรรมที่มีจุดมุ่งหมาย และเด็กชายจะมีความรับผิดชอบ และเด็กชายจะมีความรับผิดชอบสูงอย่างมากเมื่อพ่อแม่ไม่อยู่ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง แต่จะมีพฤติกรรมเข้ากับคนอื่นยากและไม่ค่อยให้ความร่วมมือ ซึ่งกรณีศึกษาทั้ง 6 ราย ก็ได้รับการอบรมเลี้ยงดูด้วยวิธีนี้

การช่วยเหลือ

ผู้วิจัยได้ให้การช่วยเหลือผู้รับการศึกษาทั้ง 6 ราย โดยปฏิบัติดังนี้

1. การช่วยเหลือทางตรง

1.1 ให้คำปรึกษาโดยใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง ซึ่งมีหลักการว่า ช่วยเหลือให้บุคคลสามารถแก้ปัญหาของตนเองได้ โดยพิจารณาสิ่งต่างๆ ตามความเป็นจริง และตระหนักถึงความจริงว่าตนเองมีหน้าที่หาวิธีการสนองความต้องการของตนเอง โดยไม่กระทบกระเทือนสิทธิของผู้อื่น นอกจากนี้การให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงยังช่วยให้นักเรียนรู้จักสิ่งที่ถูก สิ่งที่ไม่ดี ประเมินเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนของตนเองได้ และสามารถลดมารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมของตนเองได้

สรุปการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง

จากการให้คำปรึกษาครั้งที่ 1-7 ผลหลังจากการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง ปรากฏ ดังนี้

1. เด็กชาย ก. มีมารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูสอนที่ลดลง ได้แก่ มารยาททางวาจา ได้แก่ พูดคุยขณะครูสอน พูดสอดแทรก พูดขัดจังหวะ พูดคำหยาบหรือพูดคำไม่สุภาพ พูดล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน และพูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้ มารยาททางกาย ได้แก่ เคาะโต๊ะ นั่งโยกเก้าอี้ ลูกเดินไปมา โดยไม่ได้รับอนุญาตจากครู และแสดงสีหน้าไม่พอใจเมื่อครูตักเตือน มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูมอบหมายงานให้ทำที่ลดลง ได้แก่ มารยาททางวาจา ได้แก่ ตะโกนเสียงดังขณะทำงาน พูดคำหยาบ พูดล้อเลียนเพื่อน และพูดขัดจังหวะ มารยาททางกาย ได้แก่ เดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาต ยืนคำศีรษะครู ยืนท้าวสะเอว และโยนหรือขว้างปาสิ่งของหรืออุปกรณ์การเรียนให้เพื่อน

2. เด็กชาย ข. มีมารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูสอนที่ลดลง ได้แก่ มารยาททางวาจา ได้แก่ พูดคุยขณะครูสอน พูดสอดแทรก พูดขัดจังหวะ พูดคำหยาบหรือพูดคำไม่สุภาพ พูดล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน และพูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้ มารยาททางกาย ได้แก่ เคาะโต๊ะ นั่งโยกเก้าอี้ นั่งไขว่ห้าง และลูกเดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาตจากครู มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูมอบหมายงานให้ทำที่ลดลง ได้แก่ มารยาททางวาจา ได้แก่ ตะโกนเสียงดังขณะทำงาน พูดคำหยาบ พูดแซงขณะเพื่อนพูด พูดล้อเลียนเพื่อน และพูดขัดจังหวะ มารยาททางกาย ได้แก่ เดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาต ยืนคำศีรษะครู ยืนท้าวสะเอว โยนหรือขว้างปาสิ่งของหรืออุปกรณ์การเรียนให้เพื่อน และนางงานวิชาอื่นขึ้นมาทำ

3. เด็กชาย ค. มีมารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูสอนที่ลดลง ได้แก่ มารยาททางวาจา ได้แก่ พูดคุยขณะครูสอน พูดสอดแทรก พูดขัดจังหวะ พูดคำหยาบหรือพูดคำไม่สุภาพ พูดล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน และพูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้ มารยาททางกาย ได้แก่ นั่งโยกเก้าอี้ นั่งไขว่ห้าง ลูกเดินไปมา โดยไม่ได้รับอนุญาตจากครู และแสดงสีหน้าไม่พอใจเมื่อครูตักเตือนมารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูมอบหมายงานให้ทำที่ลดลง ได้แก่ มารยาททางวาจา ได้แก่ ตะโกนเสียงดังขณะทำงาน พูดคำหยาบ พูดแซงขณะเพื่อนพูด พูดล้อเลียนเพื่อน และพูดขัดจังหวะ มารยาททางกาย ได้แก่ เดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาต ยืนท้าวสะเอว และโยนหรือขว้างปาสิ่งของหรืออุปกรณ์การเรียนให้เพื่อน

4. เด็กหญิง ง. มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูสอนที่ลดลง ได้แก่ มารยาททางวาจา ได้แก่ พูดคุยขณะครูสอน พูดสอดแทรก พูดขัดจังหวะ พูดคำหยาบหรือพูดคำไม่สุภาพ พูดล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน และพูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้ มารยาททางกาย ได้แก่ นั่งไขว่ห้าง และแสดงสีหน้าไม่พอใจเมื่อครูตักเตือนมารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูมอบหมายงานให้ทำที่ลดลง ได้แก่ มารยาททางวาจา ได้แก่ ตะโกนเสียงดังขณะทำงาน พูดคำหยาบ พูดแซงขณะเพื่อนพูด พูดล้อเลียนเพื่อน และพูดขัดจังหวะ มารยาททางกาย ได้แก่ เดินไปมาโดยไม่ได้รับ

อนุญาต ยืนท้าวสะเอว และโยนหรือขว้างปาสิ่งของหรืออุปกรณ์การเรียนให้เพื่อน และนางานวิชาอื่นขึ้นมาทำ

5. เด็กหญิง จ. มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูสอนที่ลดลง ได้แก่ มารยาททางวาจา ได้แก่ พูดคุยขณะครูสอน พูดสอดแทรก พูดขัดจังหวะ พูดคำหยาบหรือพูดคำไม่สุภาพ พูดล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน และพูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้ มารยาททางกาย ได้แก่ นั่งไขว่ห้าง ลุกเดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาตจากครู และแสดงสีหน้าไม่พอใจเมื่อครูตักเตือนมารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูมอบหมายงานให้ทำที่ลดลง ได้แก่ มารยาททางวาจา ได้แก่ ตะโกนเสียงดังขณะทำงาน พูดคำหยาบ พูดแซงขณะเพื่อนพูด พูดล้อเลียนเพื่อน และพูดขัดจังหวะ มารยาททางกาย ได้แก่ เดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาต ยืนคำสี่รชะครู ยืนท้าวสะเอว โยนหรือขว้างปาสิ่งของหรืออุปกรณ์การเรียนให้เพื่อน และนางานวิชาอื่นขึ้นมาทำ

6. เด็กหญิง ฉ. มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูสอนที่ลดลง ได้แก่ มารยาททางวาจา ได้แก่ พูดคุยขณะครูสอน พูดสอดแทรก พูดขัดจังหวะ พูดคำหยาบหรือพูดคำไม่สุภาพ พูดล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน และพูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้ มารยาททางกาย ได้แก่ นั่งไขว่ห้าง ลุกเดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาตจากครู และแสดงสีหน้าไม่พอใจเมื่อครูตักเตือนมารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมขณะครูมอบหมายงานให้ทำที่ลดลง ได้แก่ มารยาททางวาจา ได้แก่ ตะโกนเสียงดังขณะทำงาน พูดคำหยาบ พูดแซงขณะเพื่อนพูด พูดล้อเลียนเพื่อน และพูดขัดจังหวะ มารยาททางกาย ได้แก่ เดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาต ยืนคำสี่รชะครู ยืนท้าวสะเอว โยนหรือขว้างปาสิ่งของหรืออุปกรณ์การเรียนให้เพื่อน และนางานวิชาอื่นขึ้นมาทำ

1.2 ให้ความรักความสนใจเด็กทั้ง 6 รายอย่างสม่ำเสมอ เพื่อช่วยให้ผู้รับการศึกษา รู้สึกคุ้นเคย เกิดความรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัย ไม่โดดเดี่ยว อันเป็นแรงผลักดันให้ผู้รับการศึกษาสามารถพัฒนาและปรับปรุงตนเองให้ลดหรือยุติเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสม พร้อมทั้งหันมาพัฒนาเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนให้มีความเหมาะสม เพื่อจะได้อยู่ร่วมกับครูและเพื่อนร่วมชั้นเรียนอย่างมีความสุขต่อไป

2. การช่วยเหลือโดยทางอ้อม

2.1 ผู้วิจัยทำการประชุมปรึกษาหารือ (Case Conference) รายละ 1 ครั้ง ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จิตแพทย์ประจำโรงเรียน ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำชั้น ครูฝ่ายปกครอง ครูผู้สอนรายวิชาต่างๆ รวมทั้งผู้ปกครองนักเรียน เพื่อปรึกษาถึงปัญหาและแนวทางในการแก้ไขปัญหาของผู้รับการศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน โดยเอาใจใส่ ให้กำลังใจและทำความเข้าใจในพฤติกรรมที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งช่วยกันแก้ไขและส่งเสริมให้ผู้รับการศึกษาลดหรือยุติเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสม ให้หันมาพัฒนาเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนให้มีความเหมาะสม เพื่อจะได้อยู่ร่วมกับครูและเพื่อนร่วมชั้นเรียนอย่างมีความสุขต่อไป

2.2 ผู้วิจัยให้ข้อเสนอแนะกับผู้ปกครองที่บ้านของผู้รับการศึกษาทั้ง 6 ราย เพื่อให้ผู้

ปกครองเกิดความเข้าใจในตัวของผู้รับการศึกษามากขึ้น ตลอดจนขอความร่วมมือในการแก้ไข ปัญหาของผู้รับการศึกษาอีกด้วย

การทำนายผล

จากการศึกษารายกรณีทั้ง 6 ราย พบว่าการทำนายผลอยู่ในเกณฑ์ดี ทั้งนี้เนื่องจากผู้รับ การศึกษายังอยู่ในวัยที่สามารถแก้ไข ปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้ อีกทั้งให้ความร่วมมือ ในการช่วยเหลือหรือแก้ไขเป็นอย่างดี นอกจากนี้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอันได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จิตแพทย์ประจำโรงเรียน ครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำชั้น ครูฝ่ายปกครอง ครูผู้สอนรายวิชา ต่างๆ รวมทั้งผู้ปกครองนักเรียน ยินดีให้ความช่วยเหลือและให้ความร่วมมือในการปรับปรุงแก้ไข เกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมของผู้รับการศึกษาเป็นอย่างดี

สรุปและติดตามผล

จากการติดตามผลเป็นระยะๆ ตลอดเวลาของการศึกษาพบว่า ผู้รับการศึกษาทั้ง 6 ราย มีความเข้าใจและสามารถยอมรับตนเองตามสภาพความเป็นจริงว่าเคยแสดงพฤติกรรมเกี่ยวกับ มารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมเพราะเหตุใด สามารถหาวิธีการสนองความต้องการของตนเองโดย ไม่กระทบกระเทือนสิทธิของผู้อื่น นอกจากนี้ยังรู้จักแยกแยะสิ่งที่ถูกและสิ่งที่ผิด แล้วเลือกกระทำใน สิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม สามารถประเมินเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมของตนเอง และมี พฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมลดลง ซึ่งดูได้จากผลการประเมินและผลการ บันทึกร่วมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนก่อนและหลังทำการศึกษารายกรณี (หน้า 178)

และผู้ที่มีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสมลดลงมากที่สุดคือ เด็กชาย ข. นอกจากนี้ผู้รับ การศึกษาทั้ง 6 ราย สามารถหาวิธีสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับครูและเพื่อนร่วมชั้นเรียนได้อย่าง เหมาะสม ซึ่งส่งผลให้รู้สึกมีความสุขเมื่ออยู่ร่วมกับครูและเพื่อนทั้งในขณะที่ครูสอนและขณะที่ครู มอบหมายงานให้ทำ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้รับการศึกษา

ผู้รับการศึกษาควรเข้าใจและยอมรับถึงพฤติกรรมเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนที่ เหมาะสมและไม่เหมาะสมของตนเอง ยอมรับความจริงที่เกิดขึ้นในครอบครัวและชีวิต รู้จักกล้า แสดงออกในทางที่ถูกต้องเหมาะสม มีความรักและภาคภูมิใจในตนเอง ตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง สามารถแก้ไขข้อบกพร่อง ตั้งใจฝึกฝนมารยาทที่เหมาะสม พร้อมทั้งพัฒนาความสามารถของตนเอง อีกทั้งรู้จักสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับครูและเพื่อนร่วมชั้น และบุคคลอื่นๆ เพื่อที่จะอยู่ร่วมกันในสังคม อย่างมีความสุข

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับ ผู้รับการศึกษา

2.1 ข้อเสนอแนะสำหรับบิดา - มารดา หรือผู้ปกครอง

บิดา – มารดา ควรให้ความรัก ความเข้าใจ ความอบอุ่นและดูแลเอาใจใส่ อย่างจริงจังและต่อเนื่อง ให้ความสำคัญในการอบรม ติดตามพฤติกรรมของบุตรอย่างสม่ำเสมอ เปิดโอกาสให้ผู้รับการศึกษาได้แสดงออกทางความคิดและการกระทำตามสมควร ให้กำลังใจ สร้างเสริมความภาคภูมิใจให้แก่เด็ก ให้ความสำคัญในเรื่องความเป็นอยู่ในครอบครัว ความสัมพันธ์กับเพื่อนและเรื่อง การเรียน รวมไปถึงการปกครองดูแลด้วยความยืดหยุ่นยุติธรรม เพราะครอบครัวเป็นสถาบันพื้นฐาน ที่สำคัญที่สุดในการส่งเสริมให้เด็กปรับตัวได้อย่างมีความสุขในสังคม ทั้งยังมีส่วนสำคัญในการหล่อหลอมบุคลิกภาพของเด็กตั้งแต่เกิดจนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ เด็กที่มีความสัมพันธ์กับบิดามารดาที่ดี ได้รับการเลี้ยงดูอย่างอบอุ่น มีเหตุผล มักจะมีพฤติกรรมที่เหมาะสมไม่ก่อให้เกิดปัญหาสังคม ในกรณีของผู้รับการศึกษาทั้ง 6 รายเป็นตัวอย่างให้เห็นว่าการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละเลยหรือเข้มงวด ก่อให้เกิดปัญหาได้อย่างไร ดังนั้นบิดามารดาหรือผู้ปกครองควรคำนึงถึงความรู้สึกของบุตรหลาน เป็นสำคัญไม่

2.2 ข้อเสนอแนะสำหรับครูแนะแนว ครูประจำชั้น และครูประจำรายวิชา

ครูทุกท่านดังกล่าวควรให้กำลังใจ ให้ความสำคัญและดูแลเอาใจใส่โดยเฉพาะในเรื่องเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียน ในด้านการเรียน ทักษะต่างๆ ต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติกรรมของนักเรียนให้มากขึ้น และยอมรับในพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องเหมาะสมในการปฏิบัติตนให้เป็นที่รักและได้รับการยอมรับจากครูและเพื่อนร่วมชั้นเรียน เพื่อเป็นการปูพื้นฐานสำหรับอนาคตของผู้รับการศึกษา ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมต่อไป

2.3 เพื่อนร่วมชั้นเรียน

ควรสนับสนุนให้ผู้รับการศึกษากล้าแสดงออกในทางที่เหมาะสม โดยให้การเสริมแรงพฤติกรรมที่เหมาะสมด้วยการให้คำชมเชย เพื่อให้ผู้รับการศึกษาแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมนั้นต่อไป และเนื่องจากผู้รับการศึกษาอยู่ในวัยที่ติดเพื่อนและมีความสนิทสนมกับเพื่อนในชั้นเรียนมากที่สุดเพราะมีการทำงานร่วมกัน ทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้ผู้รับการศึกษาได้ยอมรับและปรับพฤติกรรมของตนเอง ซึ่งจะส่งผลให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนในชั้นเรียนต่อไป

3. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้สนใจหรือบุคคลที่จะศึกษาต่อไป

ผู้ที่ศึกษาต่อไปควรสร้างสัมพันธภาพ ความคุ้นเคย ยอมรับ และเข้าใจในตัวผู้รับการศึกษา โดยแสดงความรัก ความเอาใจใส่ สนใจและห่วงใยผู้รับการศึกษาอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องทั้งนี้เพื่อให้ผู้รับการศึกษาเกิดความศรัทธาในตัวผู้ศึกษา กล้าที่จะระบายความรู้สึกที่แท้จริงออกมา ซึ่งจะทำให้เกิดแนวทางในการพัฒนาและช่วยเหลืออย่างเหมาะสม โดยการปรับพฤติกรรมได้อย่างถาวรต่อไป พร้อมทั้งจะต้องทำความเข้าใจและศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนให้ถ่องแท้ และจะต้องมีความอดทนในการแก้ปัญหา และปรับพฤติกรรมของผู้รับการศึกษา ค่อนข้างมาก และที่สำคัญที่สุดจะต้องทำอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง จึงจะทำให้ผู้ทำการศึกษาได้รับทราบข้อมูลมากขึ้น และนำข้อมูลเหล่านั้นมาช่วยเหลือ ต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. (2527). เอกสารคำสอนวิชาการศึกษาคุศลเป็นรายกรณี. ภาควิชาการ
แนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
- กาญจนา ทองหยัด. (2540). ผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่มีต่อมารยาทนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมวานรนิวาส อำเภอกวนนรนิวาส จังหวัดสกลนคร.
ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กิตติพงษ์ เทียนตระกูล และคนอื่นๆ. (2532). รายงานการวิจัยการประเมินผลโครงการมารยาท
ของนักเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่ายประถม). กรุงเทพฯ : โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
(ฝ่ายประถม).
- กรมวิชาการ. (2522). คู่มือการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
กรมศาสนา
- _____. (2524). การศึกษาเกณฑ์ปกติของระดับพัฒนาการทางจริยธรรมและองค์ประกอบ
ที่มีผลต่อพัฒนาการทางจริยธรรม. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2527). คู่มือปฏิบัติงานแนะแนว. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2529). หนังสือสังคมศึกษา ส 101 สังคมและวัฒนธรรมไทย ระดับ ม. ต้น. กรุงเทพฯ
: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมสามัญศึกษา, หน่วยศึกษานิเทศก์. (2522). คู่มือแนะแนว ม. 1 . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วัฒนา
พานิช.
- จรัญ พรหมอยู่. (2526). ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์
วังบูรพา.
- จำเนียร ช่างโชติ. (2529). การให้บริการปรึกษาและแนะแนวเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ภาควิชา
จิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชำนาญ นิศารัตน์. (2521). มารยาทไทย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ณภัทร ทรัพย์อำนวยโชค. (2545). การศึกษารายกรณีของนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม
กับเพศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร.
ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดารณี อุทัยรัตนกิจ. (2532, ตุลาคม-พฤศจิกายน). การศึกษาสาเหตุของปัญหาของนักเรียนและ
แนวทางแก้ไขปัญหาในห้องเรียน. วารสารแนะแนว. ปีที่ (24) : 125.
- ดุขฎี มาลากุล ณ อยุธยา. (2515). มารยาทเล็กน้อยและระเบียบพิธีในโอกาสต่างๆ.

กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

ดวงกมล วงษ์ศรีหัทธ. (2541). การศึกษารายกรณีของนักเรียนที่มีปัญหาการปรับตัวในครอบครัวระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนชุมชนวัดบางขัน อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

แถม ซอบฝึก. (2526). แนวการอบรมจริยศึกษาของโรงเรียน. ชนบุรี : โรงเรียนการช่างวุฒิศึกษา.

ทัศนีย์ ทานตวณิช. (2529). วาทกรรม, เอกสารคำสอนวิชาภาษาไทย 103 . ชลบุรี : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน.

ทศพร มณีศรีขำ. (2539). การเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ชนภัทร อนุมาน. (2544). การศึกษารายกรณีของนิสิตที่มีปัญหาสัมพันธภาพในครอบครัว วิชาเอกทัศนศิลป์ศึกษา คณะศิลปศาสตร์. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ธัชวรรณ พิมพ้งาม. (2538). การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีปัญหาการปรับตัว โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ จังหวัดลพบุรี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ธันย์ชนก ศิริสุขชัยวุฒิ. (2542). การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีปัญหาการปรับตัวกับเพื่อน โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ธิดาภรณ์ เกษสุวรรณ. (2541). การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีปัญหาการปรับตัว โรงเรียนเคหะทุ่งสองห้องวิทยา 1 เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ธีระวุฒิ ประทุมนพรัตน์. (2530). การเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล. กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พรินติ้งเฮาส์.

นันท์กา แยมสรवल. (2529). การศึกษาเฉพาะกรณี. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

บงกช โควินท์. (2544). การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีพฤติกรรมรังแกเพื่อน โรงเรียนวัดราชสิทธิาราม สังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ประจิม เมืองแก้ว. (2536). การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์

- ทางการเรียนต่ำ โรงเรียนวัดทุ่งทรายวิทยา กิ่งอำเภอทุ่งทราย จังหวัดกำแพงเพชร.
ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ผอบ ไปษะกฤษณะ. (2530). *มารยาทไทย*. กรุงเทพฯ : องค์การค้ำครุสภา.
- พนม ลีมาอริย์. (2530). *การเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- . (2538). *การเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล*. กรุงเทพฯ : โอ. เอส. พริ้นติ้ง เฮ้าส์
- พรจันทร์ เจียรอดิศักดิ์. (2536). *การศึกษารายกรณี*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
- พรสวรรค์ ถนอมพุทรา. (2547). *ผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมที่มีต่อ
มารยาทในชั้นเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสวัสดิศึกษา เขตวัฒนา
กรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2527). *การแนะแนวและให้คำปรึกษา*. กรุงเทพฯ : พัทธ์ชัยอักษร.
- พรหมริตา แสนคำเครือ. (2528). *การแนะแนวเบื้องต้น*. พิษณุโลก : ภาควิชาจิตวิทยา
การแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.
- พั้ว อนุรักษ์ราชมณฑิเยร. (2526). *วัฒนธรรมและประเพณีไทย*. กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์.
- พั้ว อนุรักษ์ราชมณฑิเยร, ท่านผู้หญิง. (2530). *วัฒนธรรมและประเพณีไทย*. กรุงเทพฯ : อรุณ
การพิมพ์.
- เพ็ญศรี ประทุมรุ่ง. (2542). *ผลของการใช้สถานการณ์จำลองและการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร
ที่มีต่อมารยาทในการรับประทานอาหารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านทุ่ง
มะกอก อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.
(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- ภาคยา โภกิลกนิษฐ. (2547). *การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มี
พฤติกรรมก้าวร้าวโรงเรียนสุเหร่าบางมะเขือ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ กศ.ม.
(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร
- ภรณ์ ธรรมาภรณ์พิลาส. (2513). *การศึกษาศาเหตุการหนีเรียนของนักเรียนห้าคน พร้อมทั้งวิธี
การให้คำปรึกษาเพื่อการช่วยเหลือ*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ
: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มานิช พิมพ์ทอง. (2546). *การศึกษารายกรณีของนักศึกษาซึ่งอยู่ในสภาพรอพินิจ ที่มีปัญหา
ทางการเรียน วิชาเอกการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ*.
ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- มณฑล ยิงยวด. (2546). การพัฒนารายการวิดิทัศน์ ฝึกทักษะปฏิบัติด้วยตนเอง เรื่อง มารยาทไทย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เยาวรัช บุญชัย. (2529). การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณมารยาทไทยบางประการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มาจากครอบครัวที่มีวิถีชีวิตแตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2531). พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- วัลย์ลดา ศิริพงษ์วิไล. (2530, กุมภาพันธ์). ความคิดเห็นของอาจารย์และผู้ปกครองที่เกี่ยวกับ พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมสาธิตรามคำแหง. วิจัยสนเทศ. 7 (77) : 35-39.
- วิชิต คณิงสุขเกษม และคณะ. (2532). หนังสือเรียนฝึกทักษะและแบบทดสอบกลุ่มสร้างเสริม ลักษณะนิสัย. กรุงเทพฯ : การศึกษา.
- วีระ อุสาหะ. (2534). ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสรรพวิทยวิทยา จังหวัดชัยนาท. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริรัตน์ เหล่าวัฒนพงศ์. (2545). การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มี ปัญหาทางวินัย โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สนธยา ฉัตรมาศ. (2531, มีนาคม). พฤติกรรมผิดระเบียบวินัยของนักเรียนประถมศึกษาและ แนวทางแก้ไข. ประชาศึกษา.ปีที่ (36) : 6.
- สมจินตนา ภักดิ์ศรีวงศ์, คุณหญิง. (2528). มารยาทในสังคมไทย. กรุงเทพฯ : บริษัทต้นอ่อน แกรมมีจำกัด.
- สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2529). หนังสือสมบุรณ์แบบกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- สุนีย์ ธีรวิรุฬห์. (2542). การศึกษารายกรณีนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวในเขต กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2531). วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภาพรรณ โคนจรจรัส. (2528). การศึกษาเฉพาะรายและการให้คำปรึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรางค์ จันทน์เอม. (2528). จิตวิทยาการแนะแนว. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรบัณฑิต.

- สุทธิ ภิบาลแทน. (2527). *มารยาทและราชาศัพท์*. กรุงเทพฯ : มิตรสัมพันธ์กราฟฟิคอาร์ต.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2525). *มารยาทไทย*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
กรมการศาสนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2534). *ชุดกิจกรรมการสอนและฝึกทักษะ
กระบวนการกลุ่ม*. กรุงเทพฯ : กองวิชาการ.
- หน่วยศึกษานิเทศก์. (2521). *คู่มืออบรมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ข้อคิด-ควรทำ*. เล่ม 5
พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์.
- อชิษฐาน อนุรักติพันธ์. (2546). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับมารยาทของ
นักเรียนไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนนานาชาติกับในโรงเรียนไทย
ในเขตกรุงเทพมหานคร*. ปรินญาณีพันธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อเนกกุล กรี่แสง. (2520). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เนศ.
- อารี ดัณฑ์เจริญรัตน์. (2526). *การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล*. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. พิษณุโลก.
- อุษา อินทปัญญา. (2536). *ผลของการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดราชฐวารีรังสรรค์ อำเภอพระประแดง
จังหวัดสมุทรปราการ*. ปรินญาณีพันธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Alberti, Robert E., Emmons, Michael L. (1998). *Your perfect right : a guide to Assertive
living*. San Luis Obispo, Calif : Impact Publishers.
- Alexander, R.N. and Apfe, C.H. (1976). "Altering Schedule of Reinforcement for
Improved Classroom Behavior," *Exceptional Children*. P.97 – 99.
- Bullock, Lyndal M. and Brown, Keith R. (1972). "Behavior Dimensions of Emotionally
disturbed Children," *Journal of Exceptional Children*.
- Coleman, Jamees C. (1981). *Abnormal Psychology and Modern Life*. Bonbay D.B. :
Taraporevala.
- Coopersmith, S. (1976). *The Antecedents of Self-Esteem*. San Francisco :
W.H.Freeman.
- Evan, K.M. (1962). *Sociometry and Education*. London : Routledge and Kegan Paul Ltd.
- Hetherington, E.M. & Deur, J.L. (1971, April). "The Effect of Father Absence on Child
Development," *Young Children*. p.233 – 248.
- Huggins. (1975, August). "The Effect of Encouragement Techniques by Teacher on the
Disturbing Behaviors of Students" *Dissertation Abstracts*. 36 : 713-A.
- Larkin, Rufus. (1998). *The Effect of Behavioral Group Counseling on Improving Self –*

- Esteem, Perceived Self-Control, And Classroom Behavior of Elementary Students (Intervention, Disruptive Behavior)*. University of Georgia.
- Lazarus, Richard S. (1976). *Patterns of Adjustment and Human Effectiveness*. New York : McGraw-Hill Book Company.
- May, Wanda Williamson. (1993, November). "The Efficacy of A Brief Classroom Format Assetiveness Training Prom on Assertive Behavior, Assertive Knowledge, Anxiety and Locus of Control in fifth – grade Student," *Dissertation Abstracts International*. A 57/08.
- Spann, Milton. (1982). "Reality Counseling : And Approach to Disciplined Caring," in *Developmental and Remedial Education*. p.6-9.
- Waters, Jane. (1954). *Techniques of Counseling*. New York : McGraw-hill Book Company, Inc.
- Willey, Roy Deverl and Andrew, Dean C. (1965). *Modern Method and Techniques in Guidance*. New York : Harper & Brothers.
- Wolpe, Joseph. (1973). *The Practice of Behavior Therapy*. New York : Pergamon Press.
- Wolpe, Joseph. (1982). *The Practice of Behavior Therapy*. 3 rd ed. New York : Pergamon Press.
- www.tpg.ac.th

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. (2527). เอกสารคำสอนวิชาการศึกษาคุศลเป็นรายกรณี. ภาควิชาการ
แนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
- กาญจนา ทองหยัด. (2540). ผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่มีต่อมารยาทนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมวานรนิวาส อำเภอกวนนรนิวาส จังหวัดสกลนคร.
ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กิตติพงษ์ เทียนตระกูล และคนอื่นๆ. (2532). รายงานการวิจัยการประเมินผลโครงการมารยาท
ของนักเรียนสาธิตจุฬาย (ฝ่ายประถม). กรุงเทพฯ : โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
(ฝ่ายประถม).
- กรมวิชาการ. (2522). คู่มือการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
กรมศาสนา
- _____. (2524). การศึกษาเกณฑ์ปกติของระดับพัฒนาการทางจริยธรรมและองค์ประกอบ
ที่มีผลต่อพัฒนาการทางจริยธรรม. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2527). คู่มือปฏิบัติงานแนะแนว. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2529). หนังสือสังคมศึกษา ส 101 สังคมและวัฒนธรรมไทย ระดับ ม. ต้น. กรุงเทพฯ
: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมสามัญศึกษา, หน่วยศึกษานิเทศก์. (2522). คู่มือแนะแนว ม. 1 . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วัฒนา
พานิช.
- จรัญ พรหมอยู่. (2526). ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์
วังบูรพา.
- จำเนียร ช่างโชติ. (2529). การให้บริการปรึกษาและแนะแนวเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ภาควิชา
จิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชำนาญ นิศารัตน์. (2521). มารยาทไทย. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ณภัทร ทรัพย์อำนวยโชค. (2545). การศึกษารายกรณีของนักเรียนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม
กับเพศ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร.
ปริญญาโท กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ดารณี อุทัยรัตนกิจ. (2532, ตุลาคม-พฤศจิกายน). การศึกษาสาเหตุของปัญหาของนักเรียนและ
แนวทางแก้ไขปัญหาในห้องเรียน. วารสารแนะแนว. ปีที่ (24) : 125.
- ดุขฎี มาลากุล ณ อยุธยา. (2515). มารยาทเล็กน้อยและระเบียบพิธีในโอกาสต่างๆ.

กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

ดวงกมล วงษ์ศรีหัส. (2541). การศึกษารายกรณีของนักเรียนที่มีปัญหาการปรับตัวในครอบครัวระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนชุมชนวัดบางขัน อำเภอลองหลวง จังหวัดปทุมธานี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

แถม ซอบฝึก. (2526). แนวการอบรมจริยศึกษาของโรงเรียน. ชนบุรี : โรงเรียนการช่างวุฒิศึกษา.

ทัศนีย์ ทานตวณิช. (2529). วาทกรรม, เอกสารคำสอนวิชาภาษาไทย 103 . ชลบุรี : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน.

ทศพร มณีศรีขำ. (2539). การเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

ชนภัทร อนุมาน. (2544). การศึกษารายกรณีของนิสิตที่มีปัญหาสัมพันธภาพในครอบครัว วิชาเอกทัศนศิลป์ศึกษา คณะศิลปศาสตร์. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ธัชวรรณ พิมพ้งาม. (2538). การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีปัญหาการปรับตัว โรงเรียนวินิตศึกษา ในพระราชูปถัมภ์ จังหวัดลพบุรี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ธันย์ชนก ศิริสุขชัยวุฒิ. (2542). การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่มีปัญหาการปรับตัวกับเพื่อน โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ธิดาภรณ์ เกษสุวรรณ. (2541). การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีปัญหาการปรับตัว โรงเรียนเคหะทุ่งสองห้องวิทยา 1 เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ธีระวุฒิ ประทุมนพรัตน์. (2530). การเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล. กรุงเทพฯ : โอ.เอส. พรินติ้งเฮาส์.

นันท์กา แยมสรवल. (2529). การศึกษาเฉพาะกรณี. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

บงกช โควินท์. (2544). การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีพฤติกรรมรังแกเพื่อน โรงเรียนวัดราชสิทธิาราม สังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ประจิม เมืองแก้ว. (2536). การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์

- ทางการเรียนต่ำ โรงเรียนวัดทุ่งทรายวิทยา กิ่งอำเภอทุ่งทราย จังหวัดกำแพงเพชร.
ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ผอบ ไปษะกฤษณะ. (2530). *มารยาทไทย*. กรุงเทพฯ : องค์การค้ำครุสภา.
- พนม ลีมาอริย์. (2530). *การเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- . (2538). *การเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล*. กรุงเทพฯ : โอ. เอส. พริ้นติ้ง เฮ้าส์
- พรจันทร์ เจียรอดิศักดิ์. (2536). *การศึกษารายกรณี*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.
- พรสวรรค์ ถนอมพุทรา. (2547). *ผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมที่มีต่อ
มารยาทในชั้นเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสวัสดิศึกษา เขตวัฒนา
กรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2527). *การแนะแนวและให้คำปรึกษา*. กรุงเทพฯ : พัทธ์ชัยอักษร.
- พรหมริตา แสนคำเครือ. (2528). *การแนะแนวเบื้องต้น*. พิษณุโลก : ภาควิชาจิตวิทยา
การแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.
- พั้ว อนุรักษ์ราชมณฑิเยร. (2526). *วัฒนธรรมและประเพณีไทย*. กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์.
- พั้ว อนุรักษ์ราชมณฑิเยร, ท่านผู้หญิง. (2530). *วัฒนธรรมและประเพณีไทย*. กรุงเทพฯ : อรุณ
การพิมพ์.
- เพ็ญศรี ประทุมรุ่ง. (2542). *ผลของการใช้สถานการณ์จำลองและการเสริมแรงด้วยเบี้ยอรรถกร
ที่มีต่อมารยาทในการรับประทานอาหารของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านทุ่ง
มะกอก อำเภอด่านช้าง จังหวัดสุพรรณบุรี*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.
(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- ภาคยา โภกิลกนิษฐ. (2547). *การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มี
พฤติกรรมก้าวร้าวโรงเรียนสุเหร่าบางมะเขือ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร*. สารนิพนธ์ กศ.ม.
(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร
- ภรณ์ ธรรมาภรณ์พิลาส. (2513). *การศึกษาศาเหตุการหนีเรียนของนักเรียนห้าคน พร้อมทั้งวิธี
การให้คำปรึกษาเพื่อการช่วยเหลือ*. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ
: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มานิช พิมพ์ทอง. (2546). *การศึกษารายกรณีของนักศึกษาซึ่งอยู่ในสภาพรอพินิจ ที่มีปัญหา
ทางการเรียน วิชาเอกการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ*.
ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- มณฑล ยิงยวด. (2546). การพัฒนารายการวิดิทัศน์ ฝึกทักษะปฏิบัติด้วยตนเอง เรื่อง มารยาทไทย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เยาวรัช บุญชัย. (2529). การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยา มารยาทไทยบางประการ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มาจากครอบครัวที่มีวิถีชีวิตแตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2531). พจนานุกรมฉบับเฉลิมพระเกียรติ พ.ศ. 2530. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- วัลย์ลดา ศิริพงษ์วิไล. (2530, กุมภาพันธ์). ความคิดเห็นของอาจารย์และผู้ปกครองที่เกี่ยวกับ พฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมสาธิตรามคำแหง. วิจัยสนเทศ. 7 (77) : 35-39.
- วิชิต คณิงสุขเกษม และคณะ. (2532). หนังสือเรียนฝึกทักษะและแบบทดสอบกลุ่มสร้างเสริม ลักษณะนิสัย. กรุงเทพฯ : การศึกษา.
- วีระ อุสาหะ. (2534). ผลของการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสรรพวิทยวิทยา จังหวัดชัยนาท. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริรัตน์ เหล่าวัฒนพงศ์. (2545). การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มี ปัญหาทางวินัย โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สนธยา ฉัตรมาศ. (2531, มีนาคม). พฤติกรรมผิดระเบียบวินัยของนักเรียนประถมศึกษาและ แนวทางแก้ไข. ประชาศึกษา.ปีที่ (36) : 6.
- สมจินตนา ภักดิ์ศรีวงศ์, คุณหญิง. (2528). มารยาทในสังคมไทย. กรุงเทพฯ : บริษัทต้นอ่อน แกรมมีจำกัด.
- สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2529). หนังสือสมบุรณ์แบบกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- สุนีย์ ธีรวิรุฬห์. (2542). การศึกษารายกรณีนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวในเขต กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุภางค์ จันทวานิช. (2531). วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภาพรรณ โคนจรจรัส. (2528). การศึกษาเฉพาะรายและการให้คำปรึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรางค์ จันทน์เอม. (2528). จิตวิทยาการแนะแนว. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรบัณฑิต.

- สุทธิ ภิบาลแทน. (2527). *มารยาทและราชาศัพท์*. กรุงเทพฯ : มิตรสัมพันธ์กราฟฟิคอาร์ต.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2525). *มารยาทไทย*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
กรมการศาสนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2534). *ชุดกิจกรรมการสอนและฝึกทักษะ
กระบวนการกลุ่ม*. กรุงเทพฯ : กองวิชาการ.
- หน่วยศึกษานิเทศก์. (2521). *คู่มืออบรมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ข้อคิด-ควรทำ*. เล่ม 5
พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์.
- อชิษฐาน อนุรักติพันธ์. (2546). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับมารยาทของ
นักเรียนไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนนานาชาติกับในโรงเรียนไทย
ในเขตกรุงเทพมหานคร*. ปรินญาณีพันธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อเนกกุล กรี่แสง. (2520). *จิตวิทยาการศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เนศ.
- อารี ดัณฑ์เจริญรัตน์. (2526). *การเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล*. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. พิษณุโลก.
- อุษา อินทปัญญา. (2536). *ผลของการใช้บทบาทสมมติที่มีต่อมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดราชฐวารีรังสรรค์ อำเภอพระประแดง
จังหวัดสมุทรปราการ*. ปรินญาณีพันธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Alberti, Robert E., Emmons, Michael L. (1998). *Your perfect right : a guide to Assertive
living*. San Luis Obispo, Calif : Impact Publishers.
- Alexander, R.N. and Apfe, C.H. (1976). "Altering Schedule of Reinforcement for
Improved Classroom Behavior," *Exceptional Children*. P.97 – 99.
- Bullock, Lyndal M. and Brown, Keith R. (1972). "Behavior Dimensions of Emotionally
disturbed Children," *Journal of Exceptional Children*.
- Coleman, Jamees C. (1981). *Abnormal Psychology and Modern Life*. Bonbay D.B. :
Taraporevala.
- Coopersmith, S. (1976). *The Antecedents of Self-Esteem*. San Francisco :
W.H.Freeman.
- Evan, K.M. (1962). *Sociometry and Education*. London : Routledge and Kegan Paul Ltd.
- Hetherington, E.M. & Deur, J.L. (1971, April). "The Effect of Father Absence on Child
Development," *Young Children*. p.233 – 248.
- Huggins. (1975, August). "The Effect of Encouragement Techniques by Teacher on the
Disturbing Behaviors of Students" *Dissertation Abstracts*. 36 : 713-A.
- Larkin, Rufus. (1998). *The Effect of Behavioral Group Counseling on Improving Self –*

- Esteem, Perceived Self-Control, And Classroom Behavior of Elementary Students (Intervention, Disruptive Behavior)*. University of Georgia.
- Lazarus, Richard S. (1976). *Patterns of Adjustment and Human Effectiveness*. New York : McGraw-Hill Book Company.
- May, Wanda Williamson. (1993, November). "The Efficacy of A Brief Classroom Format Assetiveness Training Prom on Assertive Behavior, Assertive Knowledge, Anxiety and Locus of Control in fifth – grade Student," *Dissertation Abstracts International*. A 57/08.
- Spann, Milton. (1982). "Reality Counseling : And Approach to Disciplined Caring," in *Developmental and Remedial Education*. p.6-9.
- Waters, Jane. (1954). *Techniques of Counseling*. New York : McGraw-hill Book Company, Inc.
- Willey, Roy Deverl and Andrew, Dean C. (1965). *Modern Method and Techniques in Guidance*. New York : Harper & Brothers.
- Wolpe, Joseph. (1973). *The Practice of Behavior Therapy*. New York : Pergamon Press.
- Wolpe, Joseph. (1982). *The Practice of Behavior Therapy*. 3 rd ed. New York : Pergamon Press.
- www.tpg.ac.th

ภาคผนวก

ที่ ศบ 0519.12/๕๙๙๔

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

// สิงหาคม 2548

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ครูใหญ่โรงเรียนทิวไผ่งาม

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบทดสอบ และแบบประเมิน

เนื่องด้วย นางสาวสงวนศรี แคนสา นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การศึกษารายกรณีของนักเรียนเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนทิวไผ่งาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 6 คน ตอนแบบประเมินมารยาทในชั้นเรียน และแบบทดสอบบุคลิกภาพ แบบทดสอบ Bender Gestalt Test, DAP, SCT, KHTP, KFD ในระหว่างเดือน สิงหาคม - กันยายน 2548

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสงวนศรี แคนสา ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเลขากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัทพ์ มือถือ 01-6145267

ภาคผนวก
แบบประเมินมารยาทในชั้นเรียน
แบบสังเกตมารยาทในชั้นเรียน
แบบสอบถามและแบบทดสอบที่ใช้ในการเก็บข้อมูล
โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง

แบบประเมินมารยาทในชั้นเรียน

ผู้ประเมิน ชื่อ..... ครูประจำชั้น
 ครูประจำรายวิชา
 ผู้วิจัย

คำชี้แจง มารยาทในชั้นเรียนหมายถึง การแสดงกิริยาวาจาของนักเรียนในชั้นเรียน ต่อครู และเพื่อน มารยาทในชั้นเรียน แบ่งเป็น มารยาททางวาจา มารยาททางกาย ขณะครูสอน และขณะที่ครูมอบหมายงานให้ทำ โดยสังเกตพฤติกรรมดังกล่าวข้างต้นในแต่ละช่วง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. มารยาทในชั้นเรียนขณะครูสอน ได้แก่
  - 1.1 มารยาททางวาจา ได้แก่
    - 1.1.1 พูดคุยขณะครูสอน
    - 1.1.2 พูดสอดแทรก พูดขัดจังหวะ
    - 1.1.3 พูดคำหยาบหรือพูดคำไม่สุภาพ
    - 1.1.4 พูดล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน
    - 1.1.5 พูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้
  - 1.2 มารยาททางกาย ได้แก่
    - 1.2.1 เคาะโต๊ะ
    - 1.2.2 นั่งโยกเก้าอี้
    - 1.2.3 นั่งไขว่ห้าง
    - 1.2.4 ลุกเดินไปมา โดยไม่ได้รับอนุญาตจากครู
    - 1.2.5 แสดงสีหน้าไม่พอใจเมื่อครูตักเตือน
2. มารยาทในชั้นเรียนขณะครูมอบหมายงานให้ทำ ได้แก่
  - 2.1 มารยาททางวาจา ได้แก่
    - 2.1.1 ตะโกนเสียงดังขณะทำงาน
    - 2.1.2 พูดคำหยาบ
    - 2.1.3 พูดแซงขณะเพื่อนพูด
    - 2.1.4 พูดล้อเลียนเพื่อน
    - 2.1.5 พูดขัดจังหวะ
  - 2.2 มารยาททางกาย ได้แก่
    - 2.2.1 เดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาต
    - 2.2.2 ยื่นคำติรัษะครู
    - 2.2.3 ยื่นเท้าสะเอว
    - 2.2.4 โยนหรือขว้างปาสิ่งของหรืออุปกรณ์การเรียนให้เพื่อน

2.2.5 ำงานวิชาอื่นขึ้นมาทำ

โปรตระบุหน้าหนักพฤติกรรมในชั้นเรียนของนักเรียนแต่ละคน ลงในท้ายช่องที่
ระบุพฤติกรรมแต่ละด้านต่อไปนี้ สำหรับความหมายการแสดงออกของพฤติกรรมแต่ละ
ด้านมีดังนี้

5	หมายถึง	แสดงมารยาทในชั้นเรียนเป็นประจำ
4	หมายถึง	แสดงมารยาทในชั้นเรียนบ่อย
3	หมายถึง	แสดงมารยาทในชั้นเรียนบางครั้ง
2	หมายถึง	แสดงมารยาทในชั้นเรียนน้อยครั้ง
1	หมายถึง	แสดงมารยาทในชั้นเรียนนานๆครั้ง

แบบประเมินมารยาทในชั้นเรียน

นักเรียนคนที่.....ชื่อ - สกุล.....

พฤติกรรม	ความถี่ของพฤติกรรม					รวม
	5	4	3	2	1	
1. มารยาทในชั้นเรียนขณะครูสอน ได้แก่						
1.1 มารยาททางวาจา						
1.1.1 พูดคุยขณะครูสอน						
1.1.2 พูดสอดแทรก พูดขัดจังหวะ						
1.1.3 พูดคำหยาบหรือพูดคำไม่สุภาพ						
1.1.4 พูดล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน						
1.1.5 พูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้						
1.2 มารยาททางกาย						
1.2.1 เคาะโต๊ะ						
1.2.2 นั่งโยกเก้าอี้						
1.2.3 นั่งไขว่ห้าง						
1.2.4 ลุกเดินไปมา โดยไม่ได้รับอนุญาตจากครู						
1.2.5 แสดงสีหน้าไม่พอใจเมื่อครูตักเตือน						
2. มารยาทในชั้นเรียนขณะครูมอบหมายงานให้ทำ ได้แก่						
2.1 มารยาททางวาจา						
2.1.1 ตะโกนเสียงดังขณะทำงาน						
2.1.2 พูดคำหยาบ						
2.1.3 พูดแซงขณะเพื่อนพูด						
2.1.4 พูดล้อเลียนเพื่อน						
2.1.5 พูดขัดจังหวะ						
2.2 มารยาททางกาย						
2.2.1 เดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาต						
2.2.2 ยืนค้ำศีรษะครู						
2.2.3 ยืนท้าวสะเอว						
2.2.4 โยนหรือขว้างปาสิ่งของหรืออุปกรณ์การเรียนให้เพื่อน						
2.2.5 นำงานวิชาอื่นขึ้นมาทำ						
รวม						

แบบบันทึกการสังเกตมารยาทในชั้นเรียน

ครั้งที่.....

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

วิชา.....

วันที่.....

ผู้สังเกต.....

เวลาที่สังเกต.....

คำชี้แจง

มารยาทในชั้นเรียน หมายถึง การแสดงกิริยาวาจาของนักเรียนในชั้นเรียน ต่อครู และเพื่อน มารยาทในชั้นเรียน แบ่งเป็น มารยาททางวาจา มารยาททางกาย ขณะครูสอน และขณะที่ครูมอบหมายงานให้ทำ โดยสังเกตพฤติกรรมดังกล่าวข้างต้นในแต่ละช่วง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. มารยาทในชั้นเรียนขณะครูสอน ได้แก่

1.1 มารยาททางวาจา ได้แก่

- 1.1.1 พูดคุยขณะครูสอน
- 1.1.2 พูดสอดแทรก พูดขัดจังหวะ
- 1.1.3 พูดคำหยาบหรือพูดคำไม่สุภาพ
- 1.1.4 พูดล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน
- 1.1.5 พูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้

1.2 มารยาททางกาย ได้แก่

- 1.2.1 เคาะโต๊ะ
- 1.2.2 นั่งโยกเก้าอี้
- 1.2.3 นั่งไขว่ห้าง
- 1.2.4 ลุกเดินไปมา โดยไม่ได้รับอนุญาตจากครู
- 1.2.5 แสดงสีหน้าไม่พอใจเมื่อครูตักเตือน

2. มารยาทในชั้นเรียนขณะครูมอบหมายงานให้ทำ ได้แก่

2.1 มารยาททางวาจา ได้แก่

- 2.1.1 ตะโกนเสียงดังขณะทำงาน
- 2.1.2 พูดคำหยาบ
- 2.1.3 พูดแข่งขณะเพื่อนพูด
- 2.1.4 พูดล้อเลียนเพื่อน
- 2.1.5 พูดขัดจังหวะ

2.2 มารยาททางกาย ได้แก่

- 2.2.1 เดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาต
- 2.2.2 ยื่นคำสี่รชะครู
- 2.2.3 ยื่นเท้าสะเอว

2.2.4 โยนหรือขวางปาสิ่งของหรืออุปกรณ์การเรียนให้เพื่อน

2.2.5 นำงานวิชาอื่นขึ้นมาทำ

หมายเหตุ การสังเกตจะแบ่งเป็น 10 ช่วง บันทึกพฤติกรรมช่วงละ 4 นาที สังเกตนักเรียนคนละ 30 วินาที และพัก 1 นาที ในแต่ละช่วงใช้เวลาสังเกตพฤติกรรม 3 คาบๆ ละ 20 นาที รวม 1 ชั่วโมง มีเกณฑ์ดังนี้

1	หมายถึง	พฤติกรรมที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่สังเกต
0	หมายถึง	พฤติกรรมที่ไม่เกิดขึ้นในช่วงเวลาที่สังเกต

แบบบันทึกการสังเกตมารยาทในชั้นเรียน

ครั้งที่.....วัน/เดือนปี.....สถานที่สังเกต.....

พฤติกรรม	นักเรียนคนที่					
	1	2	3	4	5	6
1. มารยาทในชั้นเรียนขณะครูสอน ได้แก่						
1.1 มารยาททางวาจา						
1.1.1. พูดคุยขณะครูสอน						
1.1.2. พูดสอดแทรก พูดขัดจังหวะ						
1.1.3. พูดคำหยาบหรือพูดคำไม่สุภาพ						
1.1.4. พูดล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน						
1.1.5. พูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้						
1.2 มารยาททางกาย						
1.2.1. เคาะโต๊ะ						
1.2.2. นั่งโยกเก้าอี้						
1.2.3. นั่งไขว่ห้าง						
1.2.4. ลุกเดินไปมา โดยไม่ได้รับอนุญาตจากครู						
1.2.5. แสดงสีหน้าไม่พอใจเมื่อครูตักเตือน						
2. มารยาทในชั้นเรียนขณะครูมอบหมายงานให้ทำ ได้แก่						
2.1 มารยาททางวาจา						
2.1.1. ตะโกนเสียงดังขณะทำงาน						
2.1.2. พูดคำหยาบ						
2.1.3. พูดแซงขณะเพื่อนพูด						
2.1.4. พูดล้อเลียนเพื่อน						
2.1.5. พูดขัดจังหวะ						
2.2 มารยาททางกาย						
2.2.1. เดินไปมาโดยไม่ได้รับอนุญาต						
2.2.2. ยื่นคำสี่ระยะครู						
2.2.3. ยื่นท้าวสะเอว						
2.2.4. โยนหรือขว้างปาสิ่งของหรืออุปกรณ์การเรียนให้เพื่อน						
2.2.5. นำงานวิชาอื่นขึ้นมาทำ						
รวม						

การบันทึกการสังเกต
ครั้งที่.....

ชื่อ-สกุล ผู้ถูกสังเกต.....อายุ.....ปี เพศ.....
วันที่สังเกต.....เวลา.....น.
สถานที่.....

พฤติกรรม

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ความคิดเห็น

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สังเกต

การสัมภาษณ์
ครั้งที่.....

ชื่อผู้ถูกสัมภาษณ์.....อายุ.....ปี

เพศ.....

วันที่.....เดือน.....

พ.ศ.....

เวลา.....น.

สถานที่.....

จุดมุ่งหมายในการสัมภาษณ์.....

สรุปผลจากการสัมภาษณ์.....

.....
.....
.....
.....
.....

ความคิดเห็น

.....
.....
.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....
.....
.....

นัดสัมภาษณ์ครั้งต่อไป วันที่.....เวลา.....น.

สถานที่.....

ลงชื่อ.....ผู้สัมภาษณ์

การบันทึกการเยี่ยมบ้าน

ชื่อผู้ไปเยี่ยมบ้าน.....
 ชื่อนักเรียน.....อายุ.....ปี
 ที่อยู่.....
 ชื่อบิดา.....อาชีพ.....
 ชื่อมารดา.....อาชีพ.....
 วันที่ไปเยี่ยม.....เวลา.....

ข้อมูลที่ได้จากการเยี่ยมบ้าน

สภาพของบ้านและบริเวณ

.....
 .....

ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัว

ความสัมพันธ์ในครอบครัว

.....
 .....

งานในบ้านที่นักเรียนต้องรับผิดชอบ

.....
 .....

ข้อมูลด้านความคิดเห็น

ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับนักเรียนด้าน ความประพฤติ และอนาคต

.....
 .....

ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ไปเยี่ยมบ้าน

.....
 .....

ลงชื่อ.....ผู้ไปเยี่ยมบ้าน

แบบสอบถามใครเอ่ย

คำชี้แจง   ให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ เป็นข้อ ๆ เพื่อตอบคำถามว่าลักษณะดังกล่าวข้างล่างนี้ ตรงกับเพื่อนคนใดมากที่สุด ให้ใส่ชื่อเพื่อนคนนั้นลงไป หากข้อใดเหมือนตัวท่านเองมากที่สุด ให้ใส่คำว่า “ข้าพเจ้า” ทั้งนี้ขอให้ท่านพิจารณาด้วยตัวของท่านเอง ไม่ต้องปรึกษาผู้อื่น

1. ผู้ที่ชอบพูดแทรกขณะที่ครูสอนมากที่สุด คือ.....
2. ผู้ที่เจียบขริมที่สุด คือ.....
3. ผู้ที่ชอบตะโกนเสียงดังขณะครูมอบหมายงานให้ทำ คือ.....
4. ผู้ที่ชอบแสดงความคิดเห็นขณะครูสอน คือ.....
5. ผู้ที่ชอบนั่งไขว่ห้างขณะครูสอนมากที่สุด คือ.....
6. ผู้ที่ชอบคุยกับเพื่อนขณะที่ครูสอน คือ.....
7. ผู้ที่เพื่อนรักมากที่สุด คือ.....
8. ผู้ที่ชอบเคาะโต๊ะเป็นประจำ คือ.....
9. ผู้ที่ชอบยื่นคำศัพท์ครูเป็นประจำ คือ.....
10. ผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ดีเข้ากับคนอื่นได้ง่าย คือ.....
11. ผู้ที่ชอบล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน คือ.....
12. ผู้ที่มีลักษณะเป็นผู้นำของกลุ่ม คือ.....
13. ผู้ที่ชอบโยนหรือขว้างปาสิ่งของหรืออุปกรณ์การเรียนให้เพื่อน คือ.....
14. ผู้ที่มีความรับผิดชอบในการทำงาน คือ .....
15. ผู้ที่ชอบพูดแซงขณะเพื่อนพูดเสมอ คือ.....
16. ผู้ที่มักแสดงสีหน้าไม่พอใจเมื่อครูตักเตือน คือ.....
17. ผู้ที่ชอบนั่งโยกเก้าอี้ขณะครูสอนเป็นประจำ คือ.....
18. ผู้ที่ไม่ตั้งใจเรียน คือ.....
19. ผู้ที่ตั้งใจเรียนมากที่สุด คือ.....
20. ผู้ที่ชอบยื่นเท้าสะเอวมากที่สุด คือ.....
21. ผู้ที่ชอบพูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้บ่อยที่สุด คือ.....
22. ผู้ที่ชอบพูดคำหยาบหรือพูดคำไม่สุภาพบ่อยที่สุด คือ.....
23. ผู้ที่ชอบนำงานอื่นขึ้นมาทำขณะที่ครูมอบหมายงานให้ทำมากที่สุด คือ.....
24. ผู้ที่มีน้ำใจมากที่สุด คือ.....
25. ผู้ที่ลุกเดินไปเดินมาเวลาที่ครูให้ทำงาน คือ.....

แบบสำรวจความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเอง

คำชี้แจง   ให้นักเรียนเติมข้อความต่อไปนี้โดยการสำรวจจากความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเอง ขอให้ตอบตามความเป็นจริงมากที่สุด เพราะจะเป็นประโยชน์ต่อตัวท่านเอง และข้อมูลของท่านจะเก็บไว้เป็นความลับ

1. สิ่งที่มีผู้อื่นชอบข้าพเจ้า คือ.....
2. จุดมุ่งหมายในชีวิตของข้าพเจ้า คือ.....
3. ขณะที่ครูกำลังสอนข้าพเจ้ามักจะ.....
4. ข้าพเจ้าคิดว่าข้าพเจ้าเป็นคนที่พูดจา.....
5. ข้าพเจ้ารู้สึกไม่สบายใจเมื่อ.....
6. คนอื่นมักคิดว่าข้าพเจ้า.....
7. ข้าพเจ้าคิดว่าข้าพเจ้า.....
8. ข้าพเจ้ามีความสุขที่สุดเมื่อ.....
9. ข้าพเจ้าไม่สามารถ.....
10. ข้าพเจ้าประหม่าเมื่อ.....
11. ข้าพเจ้าคิดว่าการพูดล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อนเป็นสิ่ง.....
12. สิ่งที่ทำให้ข้าพเจ้ากังวลมากที่สุด คือ.....
13. ข้าพเจ้าคาดหวังอนาคตของข้าพเจ้า.....
14. ข้าพเจ้าคิดว่าการงานอื่นขึ้นมาทำขณะที่ครูสอนเป็นสิ่ง.....
15. ข้าพเจ้าไม่ชอบคนที่.....
16. ข้าพเจ้าชอบคนที่.....
17. เมื่อถึงเวลาที่ต้องตัดสินใจ.....
18. ข้าพเจ้าพยายามอย่างเหลือเกิน.....
19. ข้าพเจ้าภูมิใจเกี่ยวกับ.....
20. เมื่อข้าพเจ้าแข่งขันกับผู้อื่นข้าพเจ้า.....
21. ทำหน้าที่ข้าพเจ้ามักจะนั่งขณะเรียนเป็นประจำ คือ.....
22. ข้าพเจ้าชอบ.....
23. เวลาที่ข้าพเจ้าถูกครูตักเตือนข้าพเจ้าจะรู้สึกว่า.....
24. เวลาที่ข้าพเจ้าตอบคำถามครูไม่ได้เพื่อน ๆ มักจะ.....
25. ข้าพเจ้าอยากรู้จัก.....

โปรแกรมการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
1	ปฐมนิเทศและขั้นเริ่มให้คำปรึกษา	1. เพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้ให้คำปรึกษากับนักเรียน ให้ได้รับความอบอุ่นคุ้นเคยและไว้วางใจผู้ให้คำปรึกษา 2. เพื่อให้นักเรียนได้ทราบและเข้าใจวัตถุประสงค์วิธีการบทบาทหน้าที่ของผู้ให้คำปรึกษา	1. ผู้ให้คำปรึกษาและนักเรียนแนะนำตนเอง 2. ผู้ให้คำปรึกษาชี้แจงวัตถุประสงค์ของการให้คำปรึกษาตลอดจนอธิบายวิธีการบทบาทหน้าที่ของผู้ให้คำปรึกษาและของนักเรียน 3. ผู้ให้คำปรึกษาแจ้งโปรแกรมการให้คำปรึกษาให้นักเรียนทราบ 4. เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามข้อสงสัยในการให้คำปรึกษา 5. ผู้ให้คำปรึกษา และนักเรียนร่วมกันสรุปเรื่องที่สนทนาเพื่อความเข้าใจตรงกัน 6. นัดหมายครั้งต่อไป
2-6	เกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียน	เพื่อให้นักเรียนรู้จักลดเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมและพัฒนามารยาทที่เหมาะสมในชั้นเรียนให้เพิ่มขึ้น	ตั้งแต่ครั้งที่ 2-6 ผู้ให้คำปรึกษาได้ดำเนินการตามกระบวนการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริง 6 ขั้นตอน ดังนี้ <u>ขั้นที่ 1</u> ขั้นสร้างสัมพันธภาพ 1. ผู้ให้คำปรึกษาให้นักเรียนทบทวนสิ่งที่ได้จากการพบกันในครั้งที่ผ่านมา 2. ผู้ให้คำปรึกษาสนทนากับนักเรียนถึงเรื่องต่างๆ

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			<u>ขั้นที่ 2</u> ขั้นสำรวจเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียน ให้นักเรียนสำรวจเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนของตนเอง ขณะครูสอนและขณะครูมอบหมายงานให้ทำ ซึ่งได้แก่ มารยาททางวาจา เช่น พูดคุยขณะครูสอน พูดสอดแทรก พูดขัดจังหวะ พูดคำหยาบหรือพูดคำไม่สุภาพ พูดล้อเลียนชื่อพ่อแม่เพื่อน พูดเยาะเย้ยเมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้ เป็นต้น มารยาททางกาย เช่น เคาะโต๊ะ นั่งโยกเก้าอี้ นั่งไขว่ห้าง ลูกเดินไปมา โดยไม่ได้รับอนุญาตจากครู แสดงสีหน้าไม่พอใจเมื่อครูตักเตือน เป็นต้น ว่านักเรียนได้แสดงมารยาทเหล่านี้ต่อครูหรือเพื่อนในชั้นเรียนหรือไม่อย่างไร <u>ขั้นที่ 3</u> ขั้นประเมินมารยาทในชั้นเรียน ให้นักเรียนประเมินมารยาทในชั้นเรียนของตนเองโดยให้นักเรียนเรียงลำดับการแสดงมารยาทในชั้นเรียนว่ามารยาทใดอยู่ในอันดับใด และหลังจากที่นักเรียนได้ประเมินมารยาทในชั้นเรียนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ผู้ให้คำปรึกษาจะใช้เทคนิคต่างๆ ได้แก่ การฟัง การใช้คำถามปลายเปิด การสะท้อนความรู้สึก การเผชิญหน้า การใช้ความเงียบ การให้กำลังใจ และการสรุป เป็นต้น

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			เพื่อให้นักเรียนได้ตระหนักถึงมารยาทในชั้นเรียนของตนเองว่าเป็นสิ่งที่เหมาะสมหรือไม่อย่างไร การประเมินมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนจะเป็นการนำให้นักเรียนเข้าสู่สภาพความเป็นจริงได้พิจารณามารยาทในชั้นเรียนของตนเองตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้น <u>ขั้นที่ 4</u> <u>ขั้นวางแผน</u> เป็นขั้นที่กระทำหลังจากที่นักเรียนได้ประเมินมารยาทในชั้นเรียนของตนเองเรียบร้อยแล้ว ในการวางแผนนี้ นักเรียนจะวางแผนในการแก้ไขหรือหาวิธีลดมารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมด้วยตนเอง โดยมีผู้ให้คำปรึกษาเป็นผู้พิจารณาว่าแผนการที่นักเรียนได้วางไว้นั้นไม่เกินความสามารถที่นักเรียนจะกระทำได้ <u>ขั้นที่ 5</u> <u>ขั้นสร้างปัญญา หรือข้อผูกพัน</u> เป็นขั้นที่กระทำต่อจากการวางแผนการแก้ไขเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนที่ไม่เหมาะสมของนักเรียน โดยนักเรียนจะต้องทำสัญญากับผู้ให้คำปรึกษาว่าจะกระทำตามที่ได้วางแผนการไว้ ถ้านักเรียนไม่กระทำตามสัญญาที่ให้ไว้แก่ผู้ให้คำปรึกษาผู้ให้คำปรึกษาจะไม่รับฟังข้อแก้ตัวใดๆทั้งสิ้น แต่จะให้นักเรียนได้พิจารณาใหม่ว่าที่นักเรียนไม่สามารถ

ครั้งที่	หัวข้อ	วัตถุประสงค์	วิธีดำเนินการ
			กระทำตามที่สัญญาได้นั้นเป็นเพราะสาเหตุใด <u>ขั้นที่ 6</u> ขั้นติดตามผล เป็นการดูการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียน โดยให้นักเรียนได้ประเมินมารยาทในชั้นเรียนของตนเองอีกครั้งหนึ่ง
7	ปัจฉิมนิเทศและยุติการให้คำปรึกษา	1. เพื่อให้นักเรียนสรุปผลการเข้ารับการให้คำปรึกษาแบบเผชิญความจริงเกี่ยวกับ มารยาทในชั้นเรียน 2. ให้นักเรียนสรุปถึงการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนของตนเองหลังจากได้รับการให้คำปรึกษาแล้ว 3. เพื่อยุติการให้คำปรึกษา	1. นักเรียนและผู้ให้คำปรึกษาร่วมกันสนทนาสิ่งที่ได้จากการสนทนาครั้งที่ผ่านมา 2. ให้นักเรียนเส้าถึงความรู้สึกและการแสดงเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียนของตนเองภายหลังได้รับการให้คำปรึกษาแล้ว 3. ผู้ให้คำปรึกษายุติการให้คำปรึกษา โดยกล่าวขอใจนักเรียนและกล่าวปิดการให้คำปรึกษา

หมายเหตุ ใช้เวลาในการให้คำปรึกษาครั้งละ 40 นาที

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวสงวนศรี แคนสา
วันเดือนปีเกิด	1 พฤษภาคม 2517
สถานที่เกิด	กิ่งอำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	217 หมู่ที่ 3 บ้านแฝก ตำบลสามเมือง กิ่งอำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา 30430 โทรศัพท์ 081-6145267
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2529	ระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดบ้านแฝก จังหวัดนครราชสีมา
พ.ศ. 2534	ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนโพนทองวิทยา จังหวัดนครราชสีมา
พ.ศ. 2539	ระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ (เอกสังคมศึกษา) ศษ.บ. มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2551	กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวสงวนศรี แคนสา
วันเดือนปีเกิด	1 พฤษภาคม 2517
สถานที่เกิด	กิ่งอำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	217 หมู่ที่ 3 บ้านแฝก ตำบลสามเมือง กิ่งอำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา 30430 โทรศัพท์ 081-6145267
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2529	ระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดบ้านแฝก จังหวัดนครราชสีมา
พ.ศ. 2534	ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนโพนทองวิทยา จังหวัดนครราชสีมา
พ.ศ. 2539	ระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ (เอกสังคมศึกษา) ศษ.บ. มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2551	กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวสงวนศรี แคนสา
วันเดือนปีเกิด	1 พฤษภาคม 2517
สถานที่เกิด	กิ่งอำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	217 หมู่ที่ 3 บ้านแฝก ตำบลสามเมือง กิ่งอำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา 30430 โทรศัพท์ 081-6145267
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2529	ระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดบ้านแฝก จังหวัดนครราชสีมา
พ.ศ. 2534	ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนโพนทองวิทยา จังหวัดนครราชสีมา
พ.ศ. 2539	ระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ (เอกสังคมศึกษา) ศษ.บ. มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2551	กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษารายกรณี ของ นักเรียนเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
โรงเรียนทิวไผ่งาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
นางสาวสงวนศรี แคนสา

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

ตุลาคม 2551

สงวนศรี แคนสา. (2551). การศึกษารายกรณี ของ นักเรียนเกี่ยวกับมารยาทในชั้นเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนทิวไผ่งาม เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์
กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษารายกรณี ของ นักเรียนเกี่ยวกับมารยาทใน
ชั้นเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนทิวไผ่งาม ปีการศึกษา 2548 จำนวน 6 คน เครื่องมือที่
ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินมารยาทในชั้นเรียน แบบบันทึกมารยาทในชั้นเรียน
และเทคนิคต่างๆด้านจิตวิทยา ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ ทัศนคติประวัติ บันทึกประจำวัน
ระเบียบสะสม สังคมมิติ การเยี่ยมบ้าน แบบสอบถาม และแบบทดสอบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธี
วิเคราะห์เชิงพรรณนา

ผลการศึกษาปรากฏผลดังนี้

มารยาทในชั้นเรียน มีสาเหตุมาจากตัวแปรด้านส่วนตัว คือ นักเรียนมีบุคลิกภาพไม่
เหมาะสมและจากตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ด้านครอบครัว คือ สัมพันธภาพระหว่างสมาชิก
ในครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว อาชีพของบิดามารดา และระดับการศึกษาของ
บิดามารดา ด้านโรงเรียน ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนในชั้นเรียน สัมพันธภาพ
ระหว่างนักเรียนกับครู และลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน ด้านสังคม ได้แก่ สัมพันธภาพ
ระหว่างนักเรียนกับเพื่อนบ้าน และลักษณะทางกายภาพของที่อยู่อาศัย เมื่อทำการศึกษาราย
กรณีแล้วพบว่า นักเรียนมีความเข้าใจ และยอมรับว่าตนเองมีมารยาทในชั้นเรียนไม่เหมาะสม มี
ความตั้งใจอยากแก้ไขและปรับปรุงตนเอง อันเป็นแรงจูงใจซึ่งทำให้มารยาทในชั้นเรียนไม่
เหมาะสมลดลง และช่วยให้มีมารยาทในชั้นเรียนเหมาะสมเพิ่มขึ้น

A CASE STUDY ABOUT ETIQUETTE IN CLASSROOMS OF MATHAYOM
SUKSA II STUDENTS OF THEWPHAINGARM SCHOOL
IN KHET BANGPLUD, BANGKOK

AN ABSTRACT
BY
MISS SANGUANSRI KHANSA

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Psychology
at Srinakarinwirot University

October 2008

SANGUANSRI KHANSA. (2008). *A Case Study about Etiquette in Classrooms of Mathayom Suksa II study of thewphaingarm school in khet bangplud, Bangkok*. Master Project, M.Ed. (Educational Psychology). Bangkok : Graduata School, Srinakarinwirot University. Project Advisor : Mrs. Wilailuck Pongsopar.

The purpose of this research were to study the etiquette in classrooms of mathayom suksa II study of thewphaingarm school in academic year 2005. The research instruments were evaluation form, record form of etiquette in classrooms and various psychological techniques ; observation, interview, autobiography, diary, cumulative record, sociometry, home visit, questionnaires and testing. The data was analyzed by descriptive statistics.

The results were as follows :

The etiquette in classrooms of students caused from personal factors which were inappropriate personalities and environmental factors. The family environmental factors were interpersonal relationship between students and their family memberships, occupation and parents' educational level. The school environment factors were the interpersonal relationship between students and their peer groups and the interpersonal relationship between students and their teachers. Besides, it involved with the physical of school for social environmental factors it caused of the interpersonal relationship between students and neighbors and physical of accommodation. After the student were studied by case studies, they understood themselves and perceived their inappropriate etiquette in classrooms. They intended to improve their behavior which were their motivations to change their etiquette in classrooms. It would decreased inappropriate etiquette and increased more appropriate etiquette in classrooms as well.

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวสงวนศรี แคนสา
วันเดือนปีเกิด	1 พฤษภาคม 2517
สถานที่เกิด	กิ่งอำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	217 หมู่ที่ 3 บ้านแฝก ตำบลสามเมือง กิ่งอำเภอสีดา จังหวัดนครราชสีมา 30430 โทรศัพท์ 081-6145267
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2529	ระดับประถมศึกษา โรงเรียนวัดบ้านแฝก จังหวัดนครราชสีมา
พ.ศ. 2534	ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนโพนทองวิทยา จังหวัดนครราชสีมา
พ.ศ. 2539	ระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ (เอกสังคมศึกษา) ศษ.บ. มหาวิทยาลัยรามคำแหง กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2551	กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ